

Lukas

Lu²kah³lai²na² wān³txa² ī³ye³ān³si³wxe³jau³su²

- 1** Te³o²fah³lāi³. Wi¹lhin¹ti³ hxi²kan¹khaix1jah¹lo²si¹lxa². Wān³txa² ī³ye³kxi¹nxa²ha¹tu¹wa². A²nū²a² ka³lxa¹txi³ Txa²wā¹sū³na² A²hxi²kan¹jah¹la² wxā³sxā³ yxau³ya³sain¹jau³xa² ū³wha²li¹lhai³nain¹na²hē³la². Nxe³jau³jau¹xai²na² ain³kxi²nē³lain¹tai¹ti²tu³wa².
- 2** Jā¹nxe³ju³ta² sa²kxai³la¹ Txa²wā¹sū³na² A²hxi²kan¹jah¹la²kxai³lu² wxā³sxā³ yxau³ya³sai¹nhī¹nān¹te²tu³ ū²ain¹tū³ka³txi³su² yai¹nha²kxai³ a²sa³wi³ha³lx³su² yai¹nha²kxai³ nxe³tū³ka³txi³su² na²hē³la². Nxe³te²kxai³la¹ wān³txai³tā² ū³wha²li¹lho¹sxā³ ū³hen³txi³nē³lain¹tai¹ti²tu³wa².
- 3** A²nxe³ju³kxai³lu² tū¹ka³txa² yā¹nxe³sxā³ a²wi¹lhi¹nān¹te²tu³ ū²sxā³ ū³si³tē³kxi²na¹kxah³lo²su² nūn³te²sa¹wa². Nxe³jah¹lo²sa¹ha²kxai³ nxe³jau³jau¹xai²na² wi¹wi¹nxe² wain³txi³ hau³kot3sxā³ ai³jau³xai³tā² ū³hen³txi³nxa²ha¹tu¹wa².
- 4** ū³wha²li¹lye¹nxa²ha¹tu¹wa². Nxe³nxa²ha¹ha²kxai³ wi¹ko³sxā³ a³la³kxin¹tu¹wa². Lu²kah³lo²na¹xai²na² nxe³nxa²ha¹wa².

Jo³āu²ah³la² a³li³lah¹hī¹nū¹tai²nān¹jau³su²

- 5** Nxe³te³nah¹lxi¹ kxān³nxai³tā² E³ro²jah³lai²na² Ju³te²a² nū³ka³txa² a²wa³kxēn³yah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³hī¹nai³tā² Sa³ka³ri²ah³la² Txa²wā¹sū³na² sxi²ha² hau³ko³ta¹hxai²hē¹la². A³bi²a³ nū³ka³txi³su² a²nu²la³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jah¹la² a²sxe³xa² I³sa³be²la³ka³lxi²su²

ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ta¹ka³lxa² A³bi³a²sah³la²
a²nū³ka³txi³su² nūn³ta¹hxai²hē¹la².

6 A²nxe³te²sya¹ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na²
yen³nāu³a² wi¹lhin¹yain¹ya³ta¹hxai²hē¹la².
Nxe³ya³ha²kxai³ a²nū²a² ī²li³te²a² hxi²ka²
hxi²kan¹txi³ ko³nxe³ti³hi¹tain¹ya³ta¹hxai²nxa³hē¹la².

7 Nxe³ain¹yah³xa³ha²kxai³la¹ ta¹ka³lxa²kxai³lu²
hxi²kan¹txi³ wēh³ni²nxa³ha²kxai³ a²wē³sa³la³
yū³ya³ta¹hxai²nxa³hē¹la². Nxe³ya³kxa²yu³su²
yah³lo¹ni² q³ka³lxo¹ni² ya³ta¹hxai²hē¹la².

8 Nxa²ha¹te¹ Txa²wā¹sū³na² sxi²ha²
wxa²sa³ha³la³ti²lho¹xi²sxā³ tē³sxā³
wa³ko³nai¹nhxai²na²hē³la². Jā¹nxain¹ta¹hxai²hē¹la²,
in³txi³nāu³xa²sa³.

9 Ai¹nha²kxai³ wxa²wē³not3sa²kxai³ ha³nxe²a²
wha³lxin¹txa² wi¹lū³ju³ta² ū³thū²hain¹ju³ta²
tē³nū²la² thī¹na² ā³wi¹hain¹to³hxai²na²hē³la²; Jā¹nxain¹to³ta¹hxai²hē¹la², Sū³na²
ī³sa²nēn¹kxi²si¹jau³sa³.

10 Ā³wih¹tāu³ān²tu³ti¹ sxi²ti²ta³lo³kxai²li²
a²nū²a² ka³lxa¹txi³ wah³nxain¹tāu³ān²tu³ti¹
Txa²wā¹sū³nai²li² ī³ye³kxain¹ta¹hxai²hē¹la².

11 Nxa²ha¹te¹ Sa³ka³ri²ah³la²kxai³lu² txah³lxa²
ne³ka³nah²nāu³a² yax3txain¹tho³xa² a²wi¹nē³tāu³a²
yxau³sxā³ wa³kon³tāu³a² Txa²wā¹sū³na²
ha³lo²an¹jah¹la² a³ka³nxi²sxā³ wxā³ta¹hxai²hē¹la².

12 Nxa²ha¹te¹ Sa³ka³ri²ah³la² ī²ai¹nha²kxai³
hxi²waun³txi³sxā³ o²ta¹hxai²hē¹la².

13 Nxa²ha¹te¹ oh³xan¹jah¹lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:
— Sa³ka³ri²ah³lāi³. O²lha²txā³hē¹li¹
Txa²wā¹sū³na² ī³ye³kxi²to³hin¹jau³xai³tā²
ain³kxi¹nxain¹na²hē³li¹. Ain³kxi¹nxai¹nha²kxai³
wxa²sxe³xa³ka³lxa² ī³sa³be²la³ka³lxa² wē³nhī³tu¹wi¹.

Wē³nhi³ka³tu³ wxa²wē³sa² we¹tin¹kxi³nū³a²
 a³li³lah¹kxi²tu¹wi¹. Nxēn¹qxai²nān²tu³ wēh³sai²li²
 ī³lxin¹jau³xa²sa¹: “Jo³āu²ah³lo²su¹.” Nxe³sē¹li¹.

14 Nxe³ya³hi¹nha²qxai³ kāin² ka³lih³nx2ti³tu¹wi¹.
 Te²yā¹nxe³sxā³ a²nū²a² ka³lxa¹te²nāu³xa²
 ī³ka³li³hain¹nūn³tu¹wi¹.

15 A²nxe³jah¹lai²li² Txa²wā¹sū³na² kāin²ye²tu¹wi¹.
 Hai³txi³ vīn²yau³sa² tā³nxa² ūn³jau³sa² tā³nxa²
 ī³na²ti³he¹xai¹nxa³lho³li¹. Hāi¹nxe³sxā³
 a³li³lah¹xa³hī¹nān¹te²tu³. Txa²wā¹sū³na²
 A²yāu³ka³txa² ā³nxū²kwāi³wih¹sa²tē³tu¹wi¹.

16 Ai¹nha²qxai³ Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹lai²na²
 wān³txa² ī³yau¹ū³hain¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² I³sa³e²
 nū³kā³txa² a²nū²a² ka³lxa¹txi³ sa²yxo²wet¹
 ā³si³wxe³ain¹tu¹wi¹.

17 E³li²ah³lu¹tai²na² Txa²wā¹sū³na²
 sa²si¹hā³ū¹nx2tj³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.
 A²nxe³jah¹lu¹ta²qxai³lu¹ Sū³na² Yāu³ka³jxah¹la²
 ā³si³tē³kxi²ha²kxai³ ī³nū³kxūn³si²ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.
 Nxe³kxa²yā¹nxe³sxā³ Jo³āu²ah³lo²su² nūn³tu¹wi¹.
 Sū³na² Yāu³ka³jxah¹lain²txi³ ā³si³tē³kxi²nūn³tu¹wi¹.
 Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² a²wī³na²nāu³xa²
 ā²wē³ha³lx³khai³xa² a³lxa³kxin²tai¹nha²qxai³
 Txa²wā¹sū³na² wān³txa² sa²yxo²ā³tū³kā³txa²
 ī³wa²la³kxin²tai¹nha²qxai³ nxēn³txain¹tu¹wi¹.
 Nxe³sxā³ I³sa³e² nū³ka³txa² hi²sen³su²
 Txa²wā¹sū³na² hxi²kan¹jah¹lai²na² wxā³ju³ta²nū³a²
 sa²hau³ko³ta³lu²nain¹tu¹wi¹. Oh³xan¹jah¹la²
 nxe³ta¹hxai²hē¹la².

18 Nxa²ha¹te¹ Sa³ka³ri²ah³lai²na² wān³txi³qxai³lu¹:
 — Nxex3txi¹. Txa²sxe³xa³ka³lxa² ā³ka³lxo¹ni²
 txai²na² yah³lo¹ni² āh¹sa²sīn¹na³li¹. īh¹nxet3sxā³
 wēh³ni³hī³na¹ji¹? Ta¹hxai²hē¹la².

19 Nxa²ha¹te¹ oh³xan¹jah¹lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:
 — Txai²li² Ka³bri³e²lah³lo²sa¹wi¹. Txa²wā¹sū³na²
 a²yen³nāu³a² yxau³na¹ha²kxai³ wān³txa² wi¹jau³xa²
 ī³tih³nxe³nxa²si¹sain¹jau³su² sa²si¹hā³sain¹na²li¹.

20 Sai¹nha²kxai³ yxo²ī²nhxān³su³li¹.
 Nxēn²nxān³kxan²ti³ ye³jen¹na² ya²la³tu³jex1tu¹wi¹.
 Yxān¹ta¹ yxo²i²sa²nxā³nha²kxai³ ī³ye³xan³tho³li¹.
 Yxo²kan²ta³kxi²nxa²tu¹wi¹. Kxān³nāu³a²
 txa²wān³txa² kāi³ta³lu²nhī¹na¹ wi¹lī³ye³xin¹tu¹wi¹.
 Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

21 Nxe³ain¹tāu³ān²tu³ti¹ ha³lo²a² yxau³tū³ka³txa²
 kāin² wah³nxe³sxā³ e³lain¹te³nah¹lx¹:
 — Thī¹na² kxān³sa² yxau³ain¹na²li¹.
 Nxe³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

22 Nyhain¹nxa²ha¹te¹ Sa³ka³ri²ah³la²
 a³li³xi²te³na¹ hxi²kan¹txi³ ī³ye³xa³ha²kxai³ hāi¹sxā³
 wxa²ye³wxā³wxā³sa²tā³ain¹ta¹hxai²hē¹la².
 Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² wā³lain¹ta¹hxai²hē¹la².
 Nxain¹tāu³a² ī³ye³lain¹te³nah¹lx¹:

— Hxi²sxā³nhon³jut3sū³ju³ta² ī²in²tai¹.
 Ain¹ta¹hxai²hē¹la².

23 Nxa²ha¹te¹ kxān³nāu³a² Sa³ka³ri²ah³lo²nu¹ta²kxai³lu²
 in³jah³la² ā³xa² ā³si³wē³not3ha²kxai³
 ī³xi²ye²ta¹hxai²hē¹la².

24 Hā²wxān³txa³ a²sxe³xa³ka³lxa² wēh³ni³ha²kxai³
 i³la³kxa² ki³ka³lxa¹tāu³kxai³la¹ a²sxi²ha²
 yxau³ta¹hxai²hē¹la².

25 Nxa²ha¹te¹ ta¹ka³lxa²na² a²wān³txi³kxai³la¹:
 — Kxā³nhxī¹nai³tā² wē³sa³ txa²sa³ha²kxai³
 āu²li²sxai²hē¹li¹. Yxān¹ta¹ hī¹na² wēh³nha¹ha²kxai³
 āu²li²sa²hxai²nxa³hē¹li¹. Txa²wā¹sū³na²
 wi¹lxo³kxi²sa³nhai¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

Je³su²jah³la² a³li³lah¹ju³ta³nū³su² ī³hen³txi³jau³su²

26 Nxē³nxa²ha¹te¹ ta¹ka³lxa²kxai³la¹ wēh³ni²
 ā³si³wxe³hī¹nān¹te²tu³ i³la³ka² ki³ha¹li¹
 ki³ha¹li¹ ki³ha¹li¹ sa²tā²tī¹ka³tu³ hā²wxān³txa³
 Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² Kā³bri³e²lah³lai¹tā²
 oh³xan¹jah¹lai¹tā² āh¹ sa²si¹hā³xi²ta¹hxai²hē¹la².
 Sxi²yhe³na² ne³nā³xan¹thī³na² Na³sa³re²thī³na²
 sa²si¹hā³xi²ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³thī³na²
 Ka³li³le²a²ko³xan¹thī³su² ta¹hxai²hē¹la².

27 A²nxe³thī³na² Ma³ri²a³ka³lxa²
 yxau²xai³ta¹hxai²hē¹la². Jā¹nxe³ta¹ka³lxa²
 Ta³vi²yah³lo²nu¹txai²na² I³sa³e² nū³ka³txa²
 wa³kxēn³yah³lo²nu¹txai²na² a²ne³tah²nāu³su³
 ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³ta¹ka³lxain²txi³
 Jo³se²ah³la² hi²sen³su² so¹nyhu¹kxi³ju³ta³nū³a²
 e³hau³ko³ta³lun²ta¹hxai²hē¹la².

28 Jā¹nxe³ta¹ka³lxa²su² kxan²ta² Ka³bri³e²lah³la²
 hi²sen³kxai³lu² Ma³ri²a³ka³lxa² sa²kxai³lu² tī³sxā³
 ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Ma³ri²a³ka³lxāi³. Wi¹lhī¹nī¹nxī¹. Txa²wā¹sū³na²
 wi¹lhin¹sxā³ ī²nxa²ha²kxai³ wi¹lxo³kxi¹nxa²tū¹xi¹.
 Ta¹hxai²hē¹la².

29 Nxa²ha¹te¹ Ma³ri²a³ka³lxu³nu¹ta²kxai³lu²
 ā³ne³wxe²nxa³jau³su² e³kxi²nha²te³nah¹lxi¹:
 — īh¹nxe³hī³te²la¹ku². Nxa¹nhai¹.

Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

30 Oh³xan¹jah¹lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Wā³wā³ta³kxi²nha²txa³hē¹ni¹. Txa²wā¹sū³na²
 wi¹lhin¹sxā³ ī²nxa²na²hē³ni¹.

31 Nxī¹nha²kxai³ ye³jen¹na² wē³nhīn¹tū¹xi¹.
 Wē³nhīn¹ka³tu³ wē³sa² a³li³lah¹kxi²nxa²tū¹xi¹.
 Nxe³ka³tu³ wē³nyhe³nxā¹kxa², “Je³su²jah³lo²su¹.”
 Nxe³sē¹ni¹.

32-33 Txa²wā¹sū³na² kāin² ī³sa²nēn¹kxi²sxā³
 a²ki³lha³lxa²khai³xa² ye²kxe³su² ī³yau¹ū³nyhain¹tū¹xi¹.

Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹la² hi²sen³kxai³lu²
 wxa²ka³lxa¹ti³nāu³xa² I³se²e² nū³ka³txan²tu³
 wa³kxēn³ti³hit1tū¹xi¹. A²nxe³jah¹lai²li²
 wxa²ki³lha³lxain²txi³ Ta³vi²yah³lu¹tai²na²
 wxa²wa³kxēn³yah³lu¹tai²na² a²ne³tah²nāu³su²
 jah¹lai²la¹xi¹. Kxā³nhxī¹nai³tā²
 wxā³sxā³ ī³wa³kxēn³sain¹sa²tē³ju³ta³nū³su²
 ī³ye³kxū¹ta¹hxai²hē¹ni¹. Wxa²wē³sai²na²
 jah¹lain²txi²na³ni¹. Nxē³ye¹nxa²ha¹xi¹.
 Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

³⁴ Nxa²ha¹te¹ Ma³ri²a³ka³lxai²na² wān³txi³kxai³lu¹:
 — Txa²lī² in³txi³ txa²sa³ha²kxai³
 nūh¹yxau²xai³la¹ha²kxai³ īh¹nxe³sī³nxa¹te²la¹ku².
 Nxa¹nhai¹. Ta¹hxai²hē¹la².

³⁵ Nxa²ha¹te¹ oh³xan¹jah¹lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:
 — Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹lai²na²
 Yāu³ka³jxah¹la² hi²sen³su² wīn¹txi¹nxā²nxa³kxan²ti³
 wē³sa² ū³whēh³ni³nxa²tū¹xi¹. Nxīn¹te³na¹
 wxa²wē³sa² Txa²wā¹sū³na² ki³lha³lhxu²tū¹xi¹.
 Wi¹lhin¹khaix1jah¹lo²si²tū¹xi¹. Nxe³kxi¹nxain¹tū¹xi¹.

³⁶ Nxa²ha¹te¹ wxa²wā³tā³ta² I³sa³be²la³ka³lxai³tā²
 wēh³ni³nūn³na³ni¹. Nxe³ta¹ka³lxai² hxi²kan¹txi³
 wēh³ni³hxai²nxa³tai¹tu³ni¹. Yxān¹tah¹lxā¹
 ta¹ka³lxai²li² i³la³kxa². ki³ha¹li¹ ki³ha¹li¹
 ki³ha¹li¹ sa²tā³ti¹ka³tu³ wēh³ni³na²hē³ni¹,
 a³ka³lxon¹kxan²ti³nu¹.

³⁷ A²nxe³jut3su² Txa²wā¹sū³na² hxi²ki³kxai³lu²
 ī²li³ju³ta² hxi²ka¹nhī³nx2na³ni¹. Oh³xan¹jah¹la²
 nxe³ta¹hxai²hē¹la².

³⁸ Nxa²ha¹te¹ Ma³ri²a³ka³lxu³nu¹ta²kxai³
 ī³wa²lū³xi²ti³ān¹jau³kxai³lu¹:

— Txa²wā¹sū³na² a²wa³kxēn³no³sa²ka³lxu³sa¹wi¹.
 Sa³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² e³kxi²nha²jau³xa²

so¹lxi³ ten³sa³nhai¹ Nxē³ha²kxai³ wi¹nha¹wi¹.
 Ta¹hxai²hē¹la². Nxē² e³ta³lun²nū²la² oh³xan¹jah¹la²
 a³li³xi²ta¹hxai²hē¹la².

Ma³ri²a³ka³lxai²na² I³sa³be²la³ka³lxai² ai³sxt̄²jau³su²
 39 Nxā²ha¹te¹ hā²wxān³txa³ Ma³ri²a³ka³lxai²kxai³lu²
 a³li³nū²la² wā³la³ka³txa² yū³ko³xa² Ju³te²a²
 ko³xan¹thī³na² wa³su³txi³ ai³ta¹hxai²hē¹la².

40 Ai³nū²la² Sa³ka³ri²ah³la² sxi²ha²
 ā³wih¹ta¹hxai²hē¹la². Ā³wih¹nū²la² I³sa³be²la³ka³lxai²
 ī³ye³kxi²nyha¹te³nah¹lxi¹:

— Nxē³nxi¹. Wi¹lhi¹nī¹nxi¹. Nyha¹ta¹hxai²hē¹la².

41 Nyha¹nxa²ha¹te¹ jau³jau¹xai²na²
 I³sa³be²la³ka³lxai² air³kxi²hī¹na¹ a²wē³sa²
 yxau³nit¹te²a² hxa³lxi²ye²ta¹hxai²hē¹la². Nxē³ka³tu³
 Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³txa² nxū²kwai³wih¹nū²la²
 a²xyo²wān³txa² ī³ye³kxi²si¹ta¹hxai²hē¹la².

42 ī³ye³kxi²si¹te³nah¹lxi¹:
 — Tu¹txi³nāu³xa² yxo²ha³kxa¹ ī³ye³kxi¹nxain¹tū¹xī¹.
 Nxain¹te³nah¹lxi¹: “Wxāi²na² sa²kxai³lu²
 wi¹lhin¹khaix1sī¹nī¹nxi¹.” Nxē³nxain¹jau³su²
 ī³ye³kxi¹nxain¹tū¹xī¹. Kxān³nāu³a¹ wxā²wē³sa²
 a³li³lah¹tū¹xī¹. Nxē³te²a² wi¹lhin¹nūn³tū¹xī¹.

43 Txa²hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² a²hā³ka³na²
 wxā³sxi²sain¹na³na¹. Kāin²ju³tai²la³xā¹. Yxān¹ta¹
 txai²li² kāin²sa²nxa³xā¹.

44 Wxā²wān³txa² ain³kxi²sa¹nhī¹na¹ wē³sa²
 yxau³ni¹sa³te²a² ka³lih³sxā³ hxa³lxi²nhi¹.

45 Nxē³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa²
 yxo²ī²ī¹nha²kxai³ wi¹lhin¹khaix1nī¹nxi¹.
 I³sa³be²la³ka³lxai² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

Ma³ri²a³ka³lxai² ī³hain³jau³su²

46 Nxā²ha¹te¹ Ma³ri²a³ka³lxai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

- Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹la² sa²nēn¹kxi²na¹nhī¹.
 Nxē³jau³xai²na² txa²ē¹nān¹jau³la³
 ē³kxi²nha¹nhī¹.
- 47 Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹lai²na²
 txa²ē¹nāu³ai²na² ko³nxe³ti³ kāi³a¹kxa²
 wah³xa² sa²sai¹kxi²sain¹jah¹lai²na²
 ī³ka³lih³sa³nhī¹.
- 48 Txai²na² sa²kxai³lu² kwa²hāi¹nxe² Txa²wā¹sū³na²
 a²wa³kxē³no³sa²ka³lxu³sa¹xi¹. Nxē³sa³kxan²ti³
 ne³wān²sai¹nxa³hē³ni¹. Nxē³hī¹nān¹te²tu³
 a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ Txa²wā¹sū³na²
 wi¹lhin¹sxā³ ī³sa²si¹hain¹jau³su²
 ī³ye³kxi²sain¹tū¹xi¹.
- 49 Txa²wā¹sū³na² Nū³kxūn³ta² Si³yxau³jah¹lai²la¹xi¹.
 Wi¹kāi³ūh¹sain¹na³ni¹. Wi¹lhin¹khaix1jah¹lai²la¹xi¹.
- 50 Sa²yxo²we¹txain¹tū³kā³txa² wi¹lhin¹sxā³
 thāj³ti³la² sa²hau³ko³tain¹to³tū¹xi¹.
 Ha²yā³kxa²ti³ti³he¹xai¹nxa³lho³ni¹.
- 51 A²nū²a² kāin²te²lo³nhain¹tū³kā³txa² yxo²ha³kxa¹
 nū³kxūn³txi³ ī³hxi²kāu³kāu³nain¹na³ni¹.
- 52 Nxai¹nha²kxai³ a²nū²a² a²si³yxau³te²su²
 te²a² sa²hxi²ka¹txa³ha²kxai³
 a²nū²a² kāi²nxa³te²lo³nh³te²su²
 te²a² hxi²kan¹ti³hi¹txai¹nha²kxai³
 ai¹nhxai²na²hē³ni¹.
- 53 Jā¹nxe³ju³kxai³lu² heh³khaix1te²a² yain³txa²
 ū³hū¹ai¹nha²kxai³ yxān¹ta¹ yen³kxih³te²a²
 hāi¹sxā³ yen³kxi³txa²sxā³ a³li³si¹jau³su²
 kwa³na³ha²kxai³ nxe³ai¹nhxai²na²hē³ni¹.
- 54-55 Nxe³jut3su² wān³txu¹tai²na²
 txa²ka³lxa¹txi³nāu³xu¹txai²na²
 ī³ye³kxain¹jau³xa² yxo²ha³kxa¹
 we¹ta³lu²nū¹hain¹na²hē³ni¹.

Nxe³te²kxai³la¹ A³bra³āu²ah³lu¹tai²na²
 a²ne³tah²nāu³u¹tai²nān²tu³ kō³nxe³ti³
 kāi³ain¹ju³ta² wi¹lhin¹sxā³ thāi³ti³la²
 sa²hau³ko³tajin¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³ni¹. I³sa³e²
 Jā¹nxe³sa²tē³yain¹na³ni¹. nū³kā³txa² txa²nū³kā³txi³khai³xan²tu³
 ā³non²ta³kxi²nē³na³ni¹.
 Nxe³jau³su² Ma³ri²a³ka³lxa² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

⁵⁶ Nxa²ha¹te¹ i³la³ka² ki³ha¹li¹ ka³na³ki¹
 sa²tā³tī¹ka³tu³ I³sa³be²la³ka³lxa²na² sxi²ha²
 yxau³kxi²ka³tu³ a³li³sxā³ wā³li²xi²ta¹hxai²hē¹la².

Jo³āu²ah³la² a³li³lah¹jau³su²

⁵⁷ Nxa²ha¹te¹ ye³jen¹nāu³a² I³sa³be²la³ka³lxa²
 ti²kāin²nha²ta¹hxai²hē¹la². A²wē³sa²
 a³li³lah¹kxi²ta¹hxai²hē¹la².

⁵⁸ A³li³lah¹kxi²tāu³ān²tu³ti¹ a²nū³kā³txi³nāu³xā²
 a²yā³lxi³nāu³xā² a²ka³lxa¹txi³nāu³xā²
 ain¹sxā³ Txa²wā¹sū³na² wi¹lhin¹sxā³
 ī²ye²si¹jau³su² ain³kxain¹nū²la² ka³lih³sxā³
 ī³ye³kxi²nyhain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²wā¹sū³na² wi¹lhin¹sxā³ thāi³ti³la²
 sa²hau³ko³tin²tai¹. Nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

⁵⁹ Nxa²ha¹te¹ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹
 ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ a³lan²ni²sxā³
 a²wē³sa² ū³sa³si³tū³ko¹kxā¹nha²te³lhxā³
 wxā³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ain¹tāu³a² nxe²
 e³lain¹te³nah¹lxi¹:

— “Sa³ka³ri²ah³lo²su².” ī³lxi²ki³tū¹xī¹, a²wī³na²
 nxe² ī³lxih²nha²ha²kxai³lu¹. Ain¹tah¹lxa¹ a²hā³ka³na²
 ten³yain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la².

⁶⁰ Nxa²ha¹te¹ a²hā³ka³na² ī³wa²li²yain¹te³nah¹lxi¹:
 — Nxe²nxa³wi¹. Yxān¹ta¹: “Jo³āu²ah³lo²su¹.”
 Ki³tu¹wi¹. A²hā³ka³na² yain¹ta¹hxai²hē¹la².

61 Nxa²ha¹te¹ āh¹ ī³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:
 — A²nū²a² te²yā¹nxe² ī³lxi²nha²te²la³
 yū³sī¹kī³sxa³xi¹. Ain¹ta¹hxai²hē¹la².

62 Ai¹nha²kxai³ ī³lxi²hain¹jau³nū³a² a²wī³na²
 wxa²ye³wxāix3so¹ain¹sxā³ ī³wā³txain¹ta¹hxai²hē¹la².
 63 Nxa²ha¹te¹ Sa³ka³ri²ah³la² hi²sen³su²
 ū³wha²li¹lho¹ain¹txā³nxa² wxa²so¹nū²la²
 ū³yhe³ka¹te³nah¹lxi¹:
 — “Jo³āu²ah³lo²su¹” Nxe² ī³lxi²sī¹na¹wi¹.
 Ta¹hxai²hē¹la².

64 Nxe³ju³tan¹te²tū³ti¹ Sa³ka³ri²ah³la²kxai³lu²
 āh¹ī³sai¹sxā³ ī³ye³xi²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³te³nah¹lxi¹:
 — Txa²wā¹sū³na² wi¹lhin¹khai¹nx2na³li¹.
 Ta¹hxai²hē¹la².

65 A²nxe³ju³tai²li² ī²ai¹nha²kxai³ kāin²
 on²tain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nū²la²
 Ju³te²a²ko³nāu³a² wā³la³ka³txān¹ko³nāu³a² u²la³
 ha³tā³nxe³yhain¹ta¹hxai²hē¹la².

66 Jā¹nxe³kxan²ta² Txa²wā¹sū³na²nāu³xa²
 hxi²ka² yxau³ye²kxe³su² ī²ai¹nha²kxai³
 wā²nxū¹hāin³nha²sān²sxā³ ī³ye³lain¹te³nah¹lxi¹:
 — Wē³sai²li² ī¹nx³ton¹sxā³ kāi³hī³te³ji¹ku¹.
 Ki³nhai¹. Ain¹ta¹hxai²hē¹la².

Sa³ka³ri²ah³la² wān³txa² ha³lo²a²
 wxā³jau³nū³jau³su²

67 Ain¹nxa²ha¹te¹ Sa³ka³ri²ah³la² hi²sen³kxai³lu²
 Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² nxū²kwāi³wi¹ha²kxai³
 ī³ye³kxi²ta¹hxai²hē¹la².

68 ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:
 — Txa²wā¹sū³na² wi¹lhin¹khai¹nx2na³li¹. I³sa³e²
 nū³kā³txa² A²si³yxau³jah¹lai²la¹wi¹,
 txa²nū³kā³txai²na²su¹. ī²nē³te³lhāxā³

wxā³na²hē³li¹. Wxā³nū²la² txa²wā¹kō³nxe³ti³
kāi³kī³ju³ta² sa²hau³ko³tē³na²hē³li¹.

69 Txa²wā¹sū³na² hxi²kan¹jah¹la²
sa²si¹hā³sain¹jah¹la² kāin²khaix1nx2na³li¹.

Nxe³jah¹la² Ta³vi²yah³lu¹tai²na² Sū³na²
wān³txa² sa²yxo²we¹jah¹lo²su² ha²kxai³
a²ne³tah²nāu³su² na³li¹.

70 Nxe³jau³xai²na² kxā³nhxī¹nu¹tai²na²
Sū³na² wān³txa² ī³hen³txi³tū³kā³txu¹tai²na²
wi¹lhin¹tū³kā³txai²na² ī³hen³txain¹ta¹hxai²hē¹la².

71 ī³hen³txain¹te³nah¹lxī¹:

— “Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² kō¹kō¹nū³kā³txa²
an³ta³kxi²nē³lain¹tū³kā³txa² a²yan³txi³su²
ā³non²ta³kxi²nē³lain¹na²hē³li¹.
Ain¹ta¹hxai²hē¹li¹.

72 Nxe³jut3su² txa²wā¹ka³lxa¹txi³nū³kā³txu¹tai²na²
wi¹lhin¹sxā³ thāi³ti³la² sa²hau³ko³tin²tain¹jau³su²
kō³nxe³ti³ kāi³ain¹kxā² wah³xa²
ū³yoh³xai¹nxa³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na²
wān³txa² ī³ye³kxū¹jau³xu¹tai²na²
wi¹lhin¹khaix1jau³xan²tu³ kāi³ta³lu²nha²kxai³
nxe³nū¹hain¹na²hē³li¹.

73-74 Jā¹nxe³ju³kxai³lu² A³bra³āu²ah³lu¹tai²na²
te²yā¹nxe² ī³ye³kxū¹nūn³te³nah¹lxī¹:
“Wxa²kō¹kō¹nū³kā³txa² ā³non²ta³kxi¹nx2ta¹tu¹wi¹.
Yuh³lxi³nx3txi³xa³lho³li¹.” Nxe³nx2ti³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²
kan²txi³ sa²yxo²wet1sah¹lxin¹tu¹wi¹.

75 Nxe³ha²kxai³ ka³ten³su² yxau³yah³lxin¹tāu³a²
a³lan²ta² yxo²ha³kxah¹lxī³sxā³
wi¹lhin¹sxā³ kāi³sa²tē³yah³lxī¹nha²kxai³
wain³te²lo³nha²sxā³ sa²yxo²wet1sah¹lxī¹nha²kxai³

nxe³sah²lxin¹tu¹wi¹. Txa²wā¹sū³na²

nxe³ta¹hxai²hē¹li¹.

76 Jā¹nxe²ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Txa²wē³sāi³. Wxāi²na² sa²kxai³lu²
 Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹lai²li² a²wān³txa²
 ī³hen³txi³jah¹lo²sin¹tu¹wi¹. Nxī¹nha²kxai³
 ne³ka³ta²a² wxā³sxā³ Txa²wā¹hxī²kan¹ta²
 Si³yxau³jah¹la² a³ka³nxi²sxā³
 wxā³ju³ta²nū³a² a²nū²a² ī¹nāu³ai²na²
 wxa²hau³ko³tū²xai³si¹hain¹tu¹wi¹.

77 Nxīn¹ka³tū³a²nū³ka³txa²ī³yau¹ū¹hai¹nīn¹te³nah¹lxi¹:
 “Wxa²kō³nxe³ti³ kāi³yah³lxin¹ju³ta²
 ā³na¹yah³lxin¹kxai²nān²tū³ Txa²wā¹sū³na²
 wi¹llhin¹sxā³ ī²nx2ti³sān²sxā³
 ko³nxe³ti³ kāi³yah³lxin¹ju³ta²
 nxe³wā²na³kxi¹nx2ti³tu¹wi¹,
 ī³āin²ta³lxi²sai¹nha²kxai³la¹.”

78-79 Te²yā¹nxe³ju³ta² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na²
 hi²sen³kxai³lu² wi¹llhin¹sxā³ thāi³ti³la²
 sa²hau³ko³tē³lha²kxai³ a³lan²ju³ta²
 ī³ha²te¹kxi²nē³jut3sū³nxe² txa²wā¹ē¹nāu³a²
 sa²hau³ko³tē³tu¹wi¹. Nxe³nē³kxai²nān²tū³
 ko³nxe³ti³ kāi³ki³ju³ta² ā³wa²su¹kxi²nē³li²
 hāu²nxe³sxā³ yxau²xai³nha²si¹nhē³li²
 nxe³nē³tu¹wi¹.
 Sa³ka³ri²ah³la² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

80 Nxa²ha¹te¹a²wē³sa²kxai³lu² Jo³āu²ah³la²kxai³lu²
 wi¹txon¹nha²kxai³ a²ē¹nāu³ai²na²
 wxi²kan¹to³nha²kxai³ nxe³ta¹hxai²hē¹la². I³sa³e²
 nū³ka³txai²na² Sū³na² wān³txa² ī³hen³txi²nxa³ta³lxa¹
 ha³lo²a² a²nū²a² yū²nxa³ko³xu¹tai²na²
 yxau²xai³ta¹hxai²hē¹la².

2

Je³su²jah³la² a³li³lah¹jau³su²

1-3 Nxe³nxa²ha¹te¹ nxe³ain¹tāu³a²
 Au³kus²jah³la² Ro³ma²no²ko³xa² kāin²ko³xa²
 a²wa³li³kha³lah³lo²sa²ta¹hxai²hē¹la².
 A²nxe³jah¹la² a²ha³lo²a² a²hāi¹nxe³ti³xa¹
 ī³kwa³na³ain¹ta¹hxai²hē¹la². A²sxi²jen³khai³xa²
 txon¹nhīn¹thī³nai³tā² a²nū²a² wxa²hau³kot3so¹si¹hain¹jau³su²
 ū³wha²li¹lho¹si¹hain¹jau³su² ī³kwa³na³ain¹ta¹hxai²hē¹la²,
 jah¹la²sa². Nxe³ain¹tāu³a² a²wi¹lhī¹na²
 ū³wha²li¹lho¹hī¹nai³tā² Ki³ri²ah³la² Si²ri³a³ko³xa²
 sa²hau³ko³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³hī¹nai³tān²tu³:
 — Wxa²txon¹nhīn¹thī³nai³tā² īx3sīn¹sxā³ a²nū²a²
 nū³ka³txa² ū³wha²li¹lho² ha³lo²a² ū³ha²li¹lho²
 nxex3sī¹nhē³li¹. Nxe² ī³kwa³na³ain¹ta¹hxai²hē¹la².
 A²nxe³ju³kxai³lu² a²nū²a² yxo²ha³kxaⁱ
 a²sxi²yhen³khai³xa² a²txo¹nain¹thī³na²
 ī³yain¹ta¹hxai²hē¹la².

4 Nxe³xai¹nha²kxai³ Jo³se²ah³la²kxai³lu²
 Na³sa³re²thī³na² Ka³li³le²a²ko³xan¹thī³na²
 a³li³nū²la² a²sxi²yhe³na² a²txon¹jen³khai³xai³tā²
 Be³lē²thī³na² Ju³te²a²ko³xan¹thī³nān²tu³
 ā³nxī³te³lhxā³ ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³thī³na²
 Ta³vi²yah³lu¹tai²na² a²sxi²su² ta¹hxai²hē¹la².
 A²nxe³jah¹la² Ta³vi²yah³lu¹tai²na² a²ne³tah²nāu³su²
 ha²kxai³ Be³lē²thī³na² ī³xi²ta¹hxai²hē¹la².

5 A²nxe³jah¹la² a²sxe³xa² so¹te³lhxā³
 nhya¹ta¹ka³lxa² tē³sxā³ ī³nhya¹ta¹hxai²hē¹la².

6 Nxe³ha²kxai³ ū³wha²li¹lhu³ko³te³lhxā³
 ī³ya³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³sxā³ ī³sa²yxau³ain¹tāu³a²
 ta¹ka³lxa² Ma³ri²a³ka³lxa² wēh³ni³ta¹hxai²hē¹la².

7 Nxe³nū²la² Be³lē²thī³na² ī³ai¹nhī¹na²
 a²ki³lha³lxa² a²hxi²kan¹te²su² te²a²

a³li³lah¹ta¹hxai²hē¹la². Po¹na² sxi²hē¹na²
 a³li³lah¹ta¹hxai²hē¹la², a²nū²a² sxi²ha²
 ne³ki³ha²kxai³la². Nxe³sxā³ wā²la² tē³sxā³
 wxā²wā³lāu²kxi²so¹sxā³ ko²syē¹na² ā³na¹sxā³
 ā³wih¹ta¹hxai²hē¹la².

O³ve²a² hau³ko³tū³ka³txa² ī²ain¹jau³su²

8 Ain¹nxa²ha¹te¹ ha³lo²a² a²wā³kan¹ko³xa²
 o³ve²a² sa²hau³ko³tū³ka³txa² he¹lain¹ta¹hxai²hē¹la².
 Ka³nxah³tai²na² wah³nxa³ki²lain¹ta¹hxai²hē¹la².

9 Nxe³ain¹tāu³a² nxe³hī¹na¹ oh³xan¹jah¹la²
 wxā²kan³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³sxā³
 wxā³hī¹na¹ ha³lo²a² sa²ko¹ko¹ta¹hxai²hē¹la².
 Sa²ko¹ko¹ju³tan¹te²kxa³yā³lhu² kāin²
 on²tain¹ta¹hxai²hē¹la².

10 Ain¹nxa²ha¹te¹ oh³xan¹jah¹la²
 a²wān³txi³kxai³lu¹:
 — On²txi³sah¹lxī³txa³hē¹li¹. Wān³txa² wi¹jau³xa²
 a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ ain³kxi²sah²lxin¹jau³nū³a²
 ī³hen³txi³nx2ti³te³lxā³ wxā³na¹wi¹. A²nū²a²
 yxo²ha³kxa¹ ī³ka³li³nx2ti³tu¹wi¹.

11 Hī¹na¹ Ta³vi²yah³la² sxi²yhe³na² wē³sa²
 wi¹khaix1te²a² a³li³lah¹na²li¹. A²nxe³jah¹la²
 a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ ko³nxe³ti³ kāi³yah³lxin¹ju³ta²
 ā³wa²su¹jah¹lo²nū³su² tu¹wi¹. Txa²wā¹sū³na²
 Hxi²kan¹txa² Si³yxau³tāu³lo³jah¹lo²su² na³li¹.

12 A²nxe³te²a² po¹na² sxi²ha²
 wxā²wā³lāu²kxi²nha²sxā³ ko²syē¹na² ā³na¹sxā³
 ā³wi¹ha²kxai³ sxa²na³li¹. Nxe³ju³ta² ī²ah³lxin¹tu¹wi¹.
 Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

13 Nxa²ha¹te¹ wa³su¹txi³ oh³xan¹ta²
 nū³ka³txa² wxā²ka³nxi² wxā³yain¹ta¹hxai²hē¹la².
 Wxā³yain¹nū²la² Txa²wā¹sū³na²
 ī³sa²nēn¹kxain¹ta¹hxai²hē¹la².

14 Nxē³te³nah¹lxi¹:
 — Txa²wā¹sū³na² oh³xa² yxaut3jah¹la² kāi²te²a²
 Si³yxau³jah¹lai²la¹wi¹. Nxē³ha²kxai³
 ī³wxi²kin³ti³ton³ti³hit1txai¹yah³lxi³hē¹li¹.
 Yxah³lxin¹sxā³ a²nū²a² yuh³xan¹ko³xan¹ta³
 nū³kā³txa² wi¹lhin¹sxā³ yxau³ain¹tu¹wi¹,
 Txa²wā¹sū³na² wi¹lhin¹sxā³ ī²ai¹nha²kxai³lu¹.
 Nxē³ta¹hxai²hē¹la².

15 ī³ye³ta³lu²nain¹nū²la² oh³xa²
 wxa²ka³la³xi²yain¹ta¹hxai²hē¹la². Ain¹nxa²ha¹te¹
 o³ve²a² sa²hau³ko³tū³kā³txi³nu¹ta²kxai³lu²
 ī³ye³kxi²nyhain¹te³nah¹lxi¹:
 — Nū¹ka³na¹ Be³lē²thī³na² ai³si²a³sah¹lxi³wxi¹
 Txa²wā¹sū³na² kwēn¹ta² ī³ye³kxi²nē³lain¹jau³xa²
 ain³kxi² ī²i² a³sah¹lxi³wxi¹. Nxē³tain¹ta¹hxai²hē¹la².

16 Nxē³ain¹nū²la² wa³su³txi³ ai³ain¹nū²la² po¹na²
 sxi²ha² a³l³kxi²nyhain¹nū²la² Ma³ri²a³ka³lxa²
 Jo³se²ah³la² ī²ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxē³sxā³ a²wē³sa²
 whāi²na¹ ī² nxē³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

17 Hā²wxān³txa³ ī²ta³lun²nū²la² ī³xain¹tāu³a²
 wān³txa³tā² oh³xan¹jah¹lai²na² wān³txai³tā²a²nū²a²
 yxo²ha³kxa¹ ī³hen³txain¹ta¹hxai²hē¹la².

18 Nxē³ai¹nha²kxai³ o³ve²a² sa²hau³ko³tū³kā³txai²na²
 wān³txa² ain³txain¹te²na² ī³yon²txi³nyhain¹te³nah¹lxi¹
 — īh¹nxē³te²la¹ku². Wān³txa² ya²la³tū³te²nha²ku².
 Ki³nhai¹. Nxē³yhain¹ta¹hxai²hē¹la².

19 Nxā²ha¹te¹ Ma³ri²a³ka³lxa²kxai³ ju¹tai²li² ī²sxā³
 ne³wa³kon³sa²tē³nha²ta¹hxai²hē¹la².

20 Nxā²ha¹te¹ o³ve²a² sa²hau³ko³tū³kā³txa²
 ā³naun³ta² ī³xain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxē³te³na¹
 Txa²wā¹sū³na² sa²nēn¹kxi²nyhain¹te³nah¹lxi¹:
 — Txa²wā¹sū³na² Kāin²ta² Si³yxau³jah¹lai²la¹wi¹.
 Oh³xan¹jah¹la² sa²si¹hā³ū¹nhē³jah¹lai²na²

wān³txin³txi² ya²la³tū³ ī²ki³ten¹tu³wi¹.
 Nxe³ki³sa²kxai³ Sū³na² sa²nēn¹kxi²a³sah¹lxi³wxi¹.
 Nxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

Je³su²jah³la² ī³lxa² ī³lxi²jau³su²
 21 Ain¹nxa²ha¹te¹ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹
 ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ a³lan²ni²nū²la² nxe³hī¹na¹
 wē³sa² ū³sa³si³tū³ko¹kxā¹nha²te³lhxā³
 a²nū²kxi²xain¹ta¹hxai²hē¹la².
 — Je³su²jah³lo²su¹. Nxe² ī³lxi²nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².
 Nxe³te²i³lxa² a²wi¹lhī¹na² Ma³ri²a³ka³lxa²
 wēh³ni²nxa³hī¹nai³tā² oh³xan¹jah¹la² wxa²kan³sxā³
 ī³lxi²hain¹ta¹hxai²hē¹la².
 — Je³su²jah³lo²su¹. Nxe² ī³lxi²hain¹ta¹hxai²hē¹la².

Txa²wā¹sū³na² sxi²ha² ai³ain¹jau³su²
 22-24 Ain¹nxa²ha¹te¹ a²wi¹lhī¹nu¹tai²na²
 Moi³se²ah³lu¹tai²na² hi²sen³su² Txa²wā¹sū³na²
 wān³txa² ū³wha²li¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³te³nah¹lxi¹:
 — Txu¹ha² kwēn¹ta² wē³sa² a³lī³la¹kxi²ta¹ka³lku²
 ī³nxai²na² wē³sa² tu³kxi²tāu³a¹ wa³ka³li³yu³ta²
 hāi¹nxā¹txa²sā²nhi¹. Moi³se²ah³lu¹tai²na²
 nxe³ta¹hxai²hē¹la². Ain¹jau³su² ha²kxai³
 Ma³ri²a³ka³lxa²kxai³ ain³kxi²nha²sxā³
 a³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nū²la² a²wē³sa²
 tu³kxi¹nxa²ha¹te¹ Txa²wā¹sū³na² sxi²ha²
 Je³ru³sa³lē²thī³nān¹ta² sxi²ha² wē³sai²li²
 tē³sxā³ ã³wih¹ka³tu³ wā²nā³ū¹hi² yen³kxa²
 hxi²tē³nha²sxā³ ū³hū² nxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la².
 Nxe³ju³kxai³lu¹ kxā³nhxī¹nu¹tai²na² Txa²wā¹sū³na²
 kwa³na³te³nah¹lxi¹:
 — Wxa²ki³lha³lxa² a²hxi²kan¹te²nāu³xa²
 ten³sa³nhai¹. Nxe³te²nāu³xa²txa²sa³wi³ha³lxi³nāu³si²tu¹wi¹.
 Ah¹lxi³sxā³ kwa³sxa³xa² ki³ha¹li¹ kwa³jan³ta²
 kwa³sxa³xai²la³ tā³nxa² sa³wxe³nān¹te²la³ tā³nxa²

nxex³sxā³ tē³sxā³ Txa²wā¹sū³na² sxi²nhāu³ai²na²
ū³hū¹sē¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

25 Nxa²ha¹te¹ nxe³ain¹tāu³a² a²nū²a²
Si³me³āu²ah³la² Je³ru³sa³lē²thī³na²
yxau²xai³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jah¹lai²li²
Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹lhin¹sxā³
wet¹ta¹hxai²hē¹la². Te²yā¹nxe³sxā³ I³sa³e²
nū³ka³txa² A²hxi²kan¹jah¹la² Txa²wā¹sū³na² hxi²ka²
wxā³jah¹la² kāin² wah³nxain¹ta¹hxai²hē¹la².
A²nxe³jah¹lai²li² Txa²wā¹sū³na² A²yāu³ka³txa²
ā³si³tē³kxi²ta¹hxai²hē¹la².

26 Ā³si³tē³kxi²sxā³ nxe³te³nah¹lxi¹:
— Si³me³āu²ah³lāi³. Hī¹na² wa³su³txi³
ya³lu¹nxā²nxā³lho³li¹. Txa²wā¹sū³na² A²hxi²kan¹ta²
Si³yxau³tāu³lo³jah¹la² ī²sā²nīn¹tu¹wi¹. Yan¹nāu³a¹
sa²kxai³lu¹ ya²lun¹ju³ta² yū³tu¹wi¹. Nxe³jau³xai²na²
ī³hen³txi³nyha¹ta¹hxai²hē¹la².

27 Ai¹nha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³txa²
ā³si³tē³kxi²sxā³ Si³me³āu²ah³la² ai³ya³sxā³
Txa²wā¹sū³na² sxi²ha² ā³wih¹ya³ta¹hxai²hē¹la².
Nxe³tāu³ān²tu³ti¹ a²wē³sāi¹ah³la² a²hā³ka³nai²na²
nxe³sxā³ Je³su²jah³la² sa²ha³lxo¹so¹sxā³
wxā³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nū²la²
Moi³se²ah³lu¹tai²na² wān³txa² we¹te³lhxā³
ya³ta¹hxai²hē¹la².

28 Nxa²ha¹te¹ Si³me³āu²ah³la² sa²kxai³lu²
wē³sa² sa²ha²lxo¹so¹kxi²nū²la² Txa²wā¹sū³na²
ī³sa²nēn¹kxi²ta¹hxai²hē¹la².

29-32 Nxe³te³nah¹lxi¹:
— Sū³na² nxe³txi¹. Wān³txa² ī³ye³kxi²san¹jau³xai³tā²
hī¹na² ta³lun²ye¹tu¹ti²tu³wi¹. Nxe³ju³ta²
wxa²hxi²kan¹jah¹la² txa²yen³nāu³a²
ī²a¹wi¹. Nxe³jah¹la² kxā³nxa²

$\tilde{u}^3yhe^3kx\tilde{u}^1sa^2nh\tilde{u}^1jah^1la^2$ $a^2n\tilde{u}^2a^2$
 $yxo^2ha^3kxa^1$ $\tilde{i}^2ain^1tu^1wi^1.$ $A^2nx e^3jah^1la^2$
 $I^3sa^3e^2 n\tilde{u}^3ka^3txi^3sxa^3te^2n\tilde{u}^3xa^2$ $a^2yxo^2ha^3kxa^1$
 $wxa^2w\tilde{a}^3txa^2$ $\tilde{i}^3hen^3txi^3nyhai^1nha^2kxai^3$
 $I^3sa^3e^2$ $n\tilde{u}^3ka^3txa^2$ $Txa^2w\tilde{a}^1s\tilde{u}^3na^2$
 $k\tilde{a}in^2si^1hain^1jau^3su^2$ $\tilde{i}^2hen^3txai^1nha^2kxai^3$
 $nx e^3ain^1tu^1wi^1.$ $Ai^1nha^2kxai^3$ $ya^3lu^2na^1ju^3ta^2$
 $h\tilde{i}^1na^2 wi^1na^3li^1.$ $Ka^3lih^3khaix1sa^3nha^2wi^1.$
 $Ta^1hxai^2h\tilde{e}^1la^2.$

33 $\tilde{I}^3ye^3ta^3lun^2nxa^2ha^1te^1$ $a^2w\tilde{i}^3na^2$ $a^2h\tilde{a}^3ka^3na^2$
 $wh\tilde{a}i^2na^1$ $w\tilde{a}n^3txai^2na^2$ $ain^3kxai^1nha^2kxai^3$
 $o^2ly^3ta^1hxai^2h\tilde{e}^1la^2.$ $O^2ly^3te^3nah^1lx^1:$
 — $\tilde{I}h^1nx e^3te^2la^1ku^2.$ $Ki^3nhai^1.$ $Nxe^3ta^1hxai^2h\tilde{e}^1la^2.$

34-35 $Nxa^2ha^1te^1$ $Si^3me^3\tilde{a}u^2ah^3lai^2na^2$
 $w\tilde{a}n^3txi^3kxai^3lu^1:$
 — $Nxe^3jah^3wx^1.$ $Txa^2w\tilde{a}^1s\tilde{u}^3na^2$
 $wi^1lhin^1ti^3hi^1txa^2ti^3na^3li^1.$ $Nxe^3jau^3su^2$ $e^3s\tilde{a}n^2ka^3t\tilde{u}^3$
 $Ma^3ri^2a^3ka^3lx^1$ $e^3kxi^2te^3nah^1lx^1:$
 — $Ma^3ri^2a^3ka^3lx\tilde{x}^1.$ $Wxa^2w\tilde{e}h^3sai^2li^2$ $kx\tilde{a}n^3n\tilde{u}^3a^2$
 $a^2n\tilde{u}^2a^2$ $I^3sa^3e^2$ $n\tilde{u}^3ka^3txa^2$ $ka^3na^3ka^3nat3te^2a^2$
 $\tilde{a}^3k\tilde{a}i^2non^3si^1ha^2kxai^3$ $a^2ka^3na^3ka^3nat3te^2a^2$
 $a^2k\tilde{a}i^2nxa^3tot3si^1ha^2kxai^3$ $nxe^3ain^1tu^1x\tilde{x}^1$
 $Nxain^1kxai^2n\tilde{a}n^2t\tilde{u}^3$ $a^2n\tilde{u}^2a^2$ $ka^3lx^1te^2a^2$
 $sa^2yxo^2\tilde{a}^3ain^1t\tilde{u}^1x\tilde{x}^1.$ $Nxain^1kxai^2n\tilde{a}n^2t\tilde{u}^3ti^2$ qu^3txi^3
 $\tilde{a}in^2ti^3khai^1nxe^3nxa^2tu^1x\tilde{x}^1.$ $A^2nx e^3jah^1lo^2kxai^3lu^2$
 $a^2n\tilde{u}^2a^2$ $a^2\tilde{e}^1n\tilde{a}n^1jau^3la^3$ $i^3sai^1ai^1nxa^3jau^3la^2$
 $wi^1ko^3nha^2hxat3tain^1tu^1x\tilde{x}^1.$ $Nxe^3ta^1hxai^2h\tilde{e}^1la^2.$

36-37 $Nxa^2ha^1te^1$ $nxe^3ain^1t\tilde{a}u^3\tilde{a}n^2tu^3ti^1$
 txu^1ha^2 $A^2na^3ka^3lx^1$ $yxau^3n\tilde{u}^3ta^1hxai^2h\tilde{e}^1la^2.$
 $Nxe^3ta^1ka^3lxai^2na^2$ $sa^2kxai^3lu^2$ $a^2w\tilde{i}^3na^2$
 $Fa^3nu^3e^2lah^3lo^2su^2$ ha^2kxai^3 $a^2ka^3lx^1ti^3n\tilde{u}^3xa^2$
 $A^3se^2ra^3$ $n\tilde{u}^3ka^3txi^3su^2$ ha^2kxai^3 $nxe^3ta^1hxai^2h\tilde{e}^1la^2.$
 $A^2nx e^3ta^1ka^3lx^1kxai^3lu^2$ $kw\tilde{e}^3kxa^2$ $ko^3ha^1li^1$ $ko^3ha^1li^1$
 $ko^3ha^1li^1$ $ka^3na^3ki^2t\tilde{a}u^3a^2$ in^3txa^2 $so^1nyhain^1sx\tilde{a}^3$

yxau³ya³ta¹hxai²hē¹la². Nxē³nū²la² jah¹la²
 ya³lu²kxi²ta¹hxai²hē¹la². Ya³lu²kxi¹nxa²ha¹te¹
 kwē³kxa² ka³lxa¹txi³ 84 nxe² kwē³kon³tāu³a²
 nū¹yxau³ha²kxai³ a¹ka³lxon³khaix1nxe³sxā³
 kxān³su² yxau²xai³ta¹hxai²hē¹la².
 A²nxe³ta¹ka³lxa²kxai³lu¹ Txa²wā¹sū³na²
 wi¹lhin¹ju³ta² ī³hen³txi³to³ta¹hxai²hē¹la².
 Txa²wā¹sū³na² sxi²ha² wi³xi²ta¹hxai²hē¹la².
 Wi³xi²sxā³ ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:
 — Kāin²khaix1nxī¹lxi¹. Nxe² ī³ye³sxā³

ā³ti³hex1ta¹ka³lxxu²su² nxa³ha²kxai³ yain³txa²
 ā³na¹ha²kxai³ hāi¹sxā³ Txa²wā¹sū³na²
 ī³ye³kxi²ta¹hxai²hē¹la².

38 Jā¹nxe³kxan²ta² Si³me³āu²ah³lo²kxai³lu²
 ī³ye³ta³lun²kxan²ta² ta¹ka³lxa²kxai³lu²
 A²na³ka³lxa²kxai³lu² wi³xi²ta¹hxai²hē¹la².
 Wi¹xi²nū²la² Txa²wā¹sū³na² sa²nēn¹kxi²ta¹hxai²hē¹la².
 Nxe³jau³xai²na² sa²kxai³lu² Je³ru³sa³lē²thī³nān¹tū³ka³txa²
 Sū³na² Hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lai²na²
 wxā³ju³ta²nū³a² wah³nxain¹te²nāu³xa²
 a²yxo²ha³kxa¹ ain³kxain¹ta¹hxai²hē¹la².

Na³sa³re²thī³na² ī³ain¹jau³su²

39 Ain¹nxa²ha¹te¹ Moi³se²ah³la²
 kwa³na³jau³xu¹tai²na² sa²yxo²we¹ta³lu²nain¹nxa²ha¹te¹
 Ka³li³le²a²ko³xa² ī³ain¹ta¹hxai²hē¹la³, Je³su²jah³la²
 a²wī³na² a²hā³ka³nū¹ta²sa³. A²sxi²yhen³khai³xa²
 Na³sa³re²thī³na² ī³xi²sxā³ yxau³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

40 Nxe³tāu³a² a²wē³sa²kxai³lu² wi¹txo¹ni²
 nū³kxūn³txo¹ni² wxi²kan¹sxā³ txo¹ni²
 nxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³kxa²yu³su² Txa²wā¹sū³na²
 wi¹lhin¹sxā³ ī²ain¹ta¹hxai²hē¹la².

Txa²wā¹sū³na² sxi²nhāu³a² e³kxi²nyhu¹jau³su²

41-42 Kxā³nhxī¹nu¹tai²na² Txa²wā¹sū³na²
hi²sen³kxai³lu² I³sa³e² nū³ka³txa²
ā³non²ta³kxi²ta¹hxai²hē¹la². E³ji²ta²ko³xa²
a³li³si¹hain¹jau³su² ā³non²ta³kxi²ta¹hxai²hē¹la².
Nxe³hī¹nu¹tai²nān¹te²tu³ kwē³kxa² hāi¹nxe³ti³xa¹
ye³ka³na³ka³nat3sxā³ Sū³na² kāi³ū¹hain¹ju³tu¹tai²na²
ī³sa²wa²lho¹xain¹ta¹hxai²hē¹la². Je³ru³sa³lē²thī³na²
ā³nūn²ta³kxain¹sxā³ ī³sa²wa²lho¹xain¹ta¹hxai²hē¹la².
Nxe³ti³xai²na² sa²kxai³lu² pas²kwa²ti³xa²su¹.
Nxe³ta¹hxai²hē¹la². Jā¹nxe³ju³ta² Je³su²jah³la²
a²wī³na² a²hā³ka³nai²na² nxe³ya³sxā³
jā¹nxe³ya³to³ta¹hxai²hē¹la². Hā²wxān³txa³nū²
Je³su²jah³la²kxai³lu² kwē³kxa² hxi²ka²
hxan³sxā³ āh¹ ha¹li¹ wxa²sa²so¹xi²nūn³ka³tu³
kwē³kon³sxā³ txo¹nhī¹na¹ a²wī³na² a²hā³ka³nai²na²
nxe³ya³te²kxai³lu² wē³sai²na² ā³sa²so¹sxā³
ai³yain¹to³ta¹hxai²hē¹la².

43-44 Nxa²ha¹te¹ ā³sa²wa²lho¹xi²ta³lun²nyhain¹nxa²ha¹te¹
a²wī³na² a²hā³ka³na² ī³xi²te³lhxā³
a³li³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Je³su²jah³la²
ā³si³tē³kxain¹te³ji¹xā¹. Ain¹tah¹lxa¹ hai³txi³
ain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la². Hāi¹sxā³ Je³ru³sa³lē²thī³na²
yxau³ye²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³ a²wī³na²
a²hā³ka³na² ju¹tai²na² ko³nhe²ya³nxa³ha²kxai³
ye³ka³na³ka³nat3sxā³ a³lan²ni²sxā³ a³li³sxā³
ā³nxī³ya³ta¹hxai²hē¹la².

45 Hā²wxān³txa³ ī²xi²ya³hxa³ha²kxai³
hxī²waun³ta³kxi²ya³ta¹hxai²hē¹la². Nxa²ha¹te¹
a²nū³ka³txa² ā³si³tē³kxain¹te²nāu³xa² whāi²na¹
ī²ai¹nxa³ha²kxai³ Je³ru³sa³lē²thī³na² ā³te³nxi²te³lhxā³
wā³lain¹ta¹hxai²hē¹la².

46 Wa³lain¹nū²la² ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹

a³lan²nū²la² Txa²wā¹sū³na² sxi²ha²
 ā³wih¹ka³tu³ ī²kxain¹ta¹hxai²hē¹la². A²kxā³nxa²
 wā³li²sī²ai¹nxa³tā³lxa¹ jah¹la²kxai³lu²
 a²hoh³lxa³nū³kā³txa² ā³tī³xi²nū²la²
 nxū²kwāi³ye³lot3sxā³ ā³wxe³ta¹hxai²hē¹la².
 Nxe³nū²la² ain³kxi²nyhu¹ha²kxai³ wān³txa²
 ī³wā²txi³nyhu¹ai¹nha²kxai³ nxe³nyhu¹ta¹hxai²hē¹la².

47 Nxe³nyhu¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² wē³sai²na²
 wān³txa² ain³kxain¹te²a² on²tain¹ta¹hxai²hē¹la²,
 Je³su²jah³lai²na² wān³txa² wxi²kan¹jau³su²
 ha²kxai³la².

48 Jā¹nxe³kxan²ta² a²wī³na² a²hā³ka³na²
 nxe³ya³sxā³ Txa²wā¹sū³na² sxi²nhāu³ai²na²
 ā³wih¹sxā³ ī²ai¹nha²kxai³ kāin² o²lai¹nha²kxai³
 ta¹ka³lxa² ī³ye³kxi²te³nah¹xi¹:

— Wē³sāi³. īh¹nxe³nhīn¹thai¹li¹? Kāin²
 ā³ten³nxa²nha¹hē³li¹. Hxi²waun³txi³khaix1sa²sī¹nhē¹li¹.
 Ta¹hxai²hē¹la².

49 Nxa²ha¹te¹ ī³wa²lū³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹:
 — īh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ ten³sya¹hin¹thai¹ni¹?
 Txa²wī³na² sxi²ha² ā³wih¹sxā³ ā³wxe³na¹ha²kxai³
 ī²sya¹hxan³thai¹ni¹? Ta¹hxai²hē¹la².

50 Nxa²ha¹te¹ jau¹xai²na² a³la³kxi²ti³hex1ta¹hxai²nxa³hē¹la².
 51 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxai³lu² ā³si³tē³kxi²sxā³
 Na³sa³re²thī³na² ī³xi²sxā³ yxau³ain¹to³ta¹hxai²hē¹la².
 A²wī³na² a²hā³ka³na² wān³txa² yxo²ha³kxa¹
 we¹ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³ju³tai²li² a²hā³ka³na²
 a²ē¹nāu³ai²na² qāin³so¹tu³ta¹hxai²hē¹la².

52 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxai³lu² wi¹txo¹ni²
 wxi²kan¹to³ni² nxe³ye²ta¹hxai²hē¹la².
 Nxe³kxa²yu³su² Txa²wā¹sū³na² wi¹lhin¹sxā³

ĩ²ai¹nha²kxai³ a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ ka³li³lhi³sxā³
 ĩ²ai¹nha²kxai³ nxe³ta¹hxai²hē¹la².

3

Jo³āu² Ba³tis²jah³la² Sū³na² wān³txa²
ĩ³hen³txi³jau³su²

1-3 Ju ¹ ta ³ la ³	nxe ³ ha ² kxai ³	Ti ³ be ³ ri ² ah ³ lai ¹ tā ²
Ro ³ ma ² no ² ko ³ xa ²	kāin ² ko ³ xa ²	ã ³ wē ³ non ³ sxā ³
ã ³ wa ³ li ³ khan ³ tot3ta ¹ hxai ² hē ¹ la ² .		Kwē ³ kxa ²
ka ³ lxa ¹ ton ³ nū ² la ²	15 nxe ²	kwē ³ kon ³ nū ² la ²
Jo ³ āu ²	Ba ³ tis ² jah ³ la ² kxai ³ lu ²	ha ³ lo ² ai ² li ²
a ² nū ² a ²	yxa ³ ai ¹ nxa ³ ko ³ xa ²	ho ³ tāu ³ a ²
Txa ² wā ¹ sū ³ na ²	hi ² sen ³ su ²	ĩ ³ ye ³ kxi ² ta ¹ hxai ² hē ¹ la ² .
Nxe ³ jah ¹ la ²	Sa ³ ka ³ ri ² ah ³ la ²	ki ³ lha ³ lh ² xu ²
ta ¹ hxai ² hē ¹ la ² .		Jā ¹ nxe ³ hī ¹ nai ³ tā ²
Ju ³ te ² a ² ko ³ xa ²	Pōn ³ si ³ o ³	Pi ³ la ² jah ³ la ²
a ² wa ³ li ³ kha ³ lah ³ lo ² lo ³ tha ² kxai ³		Ka ³ li ³ le ² a ² ko ³ xa ²
E ³ ro ² jah ³ la ²	a ² wa ³ li ³ kha ³ lah ³ lo ² lo ³ tha ² kxai ³	
I ³ te ³ ri ² a ² ko ³ xa ²	Tra ³ ko ³ ni ² ta ³ ko ³ xa ²	ko ³ ha ¹ lin ¹ ko ³ xa ²
Fi ³ li ² pah ³ la ²		a ² wa ³ li ³ kha ³ lah ³ lo ² lo ³ tha ² kxai ³
nxe ³ jah ¹ la ²	E ³ ro ² jah ³ la ²	a ² lon ³ syhe ² nyha ¹ ta ¹ hxai ² hē ¹ la ² .
Jā ¹ nxe ³ sxā ³	A ³ bi ³ le ² nā ² ko ³ xa ²	Li ³ sa ³ ni ² ah ³ la ²
a ² wa ³ li ³ kha ³ lah ³ lo ² lo ³ tha ² kxai ³		nxe ³ ta ¹ hxai ² hē ¹ la ² .
Nxe ³ hī ¹ na ²	Txa ² wā ¹ sū ³ na ²	sxi ² ha ²
Kai ³ fa ² sah ³ lai ¹ tā ²		A ³ na ² sah ³ lai ¹ tā ²
nxe ³ sxā ³	sa ² hau ³ ko ³ tain ¹ ta ¹ hxai ² hē ¹ la ²	
Jā ¹ nxe ³ tāu ³ ān ² tu ³ ti ¹	Jo ³ āu ²	Ba ³ tis ² jah ³ lo ² kxai ³ lu ²
Jor ³ tāu ² yau ³ xan ¹ ko ³ nāu ³ a ²		ai ³ lha ² thet3ta ¹ hxai ² hē ¹ la ² .
Yuh ³ xan ¹ ta ²	ha ³ lo ² a ²	whāi ² na ¹
a ² nū ² a ²	ka ³ lxa ¹ txi ³	ai ³ lha ² thet3te ³ na ¹
Ã ³ yā ³ nū ² kxain ¹ nū ² la ²	ã ³ yā ³ nū ² kxain ¹ ta ¹ hxai ² hē ¹ la ² .	
ĩ ³ hen ³ txain ¹ te ³ nah ¹ lxi ¹ :	Jo ³ āu ²	Ba ³ tis ² jah ³ la ² kxai ³ la ¹

— Nxe³jah³lx¹wxi¹. K_Q³nxe³ti³
 kāi³yah³lxin¹ju³ta² yū³khaix1yah³lx¹lx¹.
 Yxah³lx¹nha²kxai³ ī³āin²ta³kxi¹nyha¹jah¹lx¹hē¹li¹.
 Nxe³nyhah¹lxin¹kxai²nān²t_U³ Txa²wā¹sū³na²
 hi²sen³su² kō³nxe³ti³ kāi³yah³lxin¹kxa² wah³xa²
 sa²wa²su¹txa²ti³tu¹wi¹. Nxe³nyhah¹lxin¹ju³tan¹te²kxa³yan³t_U³ta¹
 ī³yau³xa² ū³hū¹kxi²sa²sai¹si¹ha¹jau³su²
 ā³t_ī³kxi¹sah¹lx¹hē¹li¹. Jo³āu² Ba³tis²jah³la²kxai³
 nxe³ta¹hxai²hē¹la².

4 Nxē³jut³su² I³sa³i²ah³lu¹tai²na² kxā³nxa²
ū³wha²li¹txā³n¹xu¹tai²na² nxe² e³te³nah¹lxi¹:
— A²nū²a² ā³jah¹la² wxā³tu¹wi¹. Ha³lo²ai²na²
a²nū²a² yxau³ai¹nxa³ko³nāu³a² ai³sxā³
ī³ye³kxi²tu¹wi¹. ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:
“A²nū²a² hxi²kan¹jah¹lo²su² wxā³ju³ta²nū³a²
yū³kxai²nān²ty³ ā³wxā³tīh³nū³a²
wxā²hau³ko³tain¹te²ju²hē³li¹.

5 Wain³tīh³na² a³li³ha²kxai³ tīh³na² kīn³sxi²ju³ta²
ī³wau³waut3sxi²ha²kxai³ tīh³na² ka²yāu¹ka²yāu¹ju³ta²
ī³ha³la³tu³la³kxi²ha²kxai³ tīh³na²
yax3lū¹yax3lū¹si¹ju³ta² sa²ne³ka³tū²si²ha²kxai³
nxē³te²ju²hē³li¹. A²nxē³jut3su² tīh³na²nū³a²
wa³su³hī³te²ju²hē³li¹. Nxē³kxa²yā¹nxē³sxa³
Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹la² wxā³ju³ta²nū³a²
wxā²ē¹nāu³ai²na² wxā²hau³ko³nha¹jah³lxī³hē¹li¹.

Ya²la³tu³ wxā³ti³wa³ki³lxon³na³li¹.” Nxe³jau³su²
ī³ye³kxi²tu¹wi¹.

I³sa³i²ah³lu¹ta²kxai³ nxe³ta¹hxai²hē¹la².

7 Nxa²ha¹te¹ a²nū²a² ī³yau³xa²
ū³hū¹kxi²sa²sai¹ju³ta² a²ten³te²nāu³xa² ka³lxa¹txi³
wxā³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxa²ha¹te¹ Jo³āu²
Ba³tis²jah³la² ī²ain¹te³nah¹lxi¹:

— Nxe³jah³lxi³wxi¹. Txa²wā¹sū³nai²li²
ān³txi¹nx2ti³na³li¹. Nxe³sxā³ wxa²ē¹nān¹jau³su²
nxе³nyha¹lxin¹te³nah¹lxi¹: “ī³yau³xa²
ū³hū¹kxi²sa²sai¹sain¹kxai²nān²tu³
wi¹lhin¹yex1sain¹tū¹xā¹, a²nū²a² yxo²ha³kxa²su¹.”
Nxe³nyhah¹lxin¹kxan²ti³ ti³he¹nxe³nx2ti³xa³wi¹.
Nxe³sxā³ wi¹lhin¹ki³lxo³jah³lxin¹kxan²ti³
Txa²wā¹sū³nai²li² ī³ki³ha¹kxi²yah³lxan³tho³li¹.

8-9 Nxe³ha²kxai³ wxa²ko³nxe³ti³
kāi³yah³lxin¹ju³ta² ya²la³tu³ ā³yah³lxin¹kxai²nān²tu³
wi¹lhin¹yah³lxin¹ju³ta² wā²nā³ū¹sah¹lxi³hē¹li¹.
Jā¹nxe³ju³kxai³lu² hi³a³ ne³ka² ī²li³hxa³te²la³
wi¹nā³kxi²nx³kxai²nān²tu³ a²nū²a² hxi²ka²
ī³tau³ka²tā³sān²nū²la² ha³nxe²a² yat3sxā³
hxa³te²ju²hē³li¹. Nxe³kxa²yā¹nxe³sxā³
wi¹kāi³yah²lxan³kxai²nān²tu³ ko³nxe³ti³
ī³yī¹li¹nx2ti³tu¹wi¹. A²nxe³ju³kxai³lu²:
“A³bra³āu²ah³lu¹tai²na² a²ne³tah²nāu³su²
sīn¹te²sa¹wi¹.” Yah³lxin¹jau³xa² e³yah³lxi³txa³hē¹li¹.
E³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su²
txah³lxa³kxa² tē³sxā³ A³bra³āu²ah³lu¹tai²na²
a²ne³tah²nāu³su² wet1ti³hit1ju³ta² hxi²kan¹na³li¹.
Nxe³ye¹nx2ta¹wi¹. Ta¹hxai²hē¹la².

10 Nxa²ha¹te¹ tū¹ka³txai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Nxe³kxai²nān²tū³ ū¹nxet³sxā³
o²la³kxi²sīn¹te³la¹ji¹wi¹? Ain¹ta¹hxai²hē¹la².

11 Nxa²ha¹te¹ ū³wa²lū³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹:
— A²nū²ai²li² a²ha³la³san¹ka³lo³a² ka³lo³ha¹li¹
yū³yah³lxin¹kxai²nān²tū³ ka³lo³ka³na³ka³nat³sxā³
tē³sxā³ a²nū²a² a²ha³la³san¹ka³lo³la³ yū²nxa³te²a²
wā²nhū¹txai¹yah³lxi³hē¹li¹. Te²yā¹nxe³sxā³
yain³txa² wā²nhū¹txai¹yah³lxi³hū³nhē¹li¹.

Nxe³ta¹hxai²hē¹la².
12 Nxa²ha¹te¹ in³txa² ū³yho³hi²kī³ka²
so¹kxi²nē³tū³ka³txa² ū³yau³xa² ū³hū¹kxi²sa²sai¹ju³ta²
te³nai¹nha²kxai³ yxau³so³nain¹ta¹hxai²hē¹la².
Nxe³tū³ka³txa² hi²sen³su² ro³ma²no²
ū³yho³hi²txā³nxa² sa²so¹xai³lain¹ta¹hxai²hē¹la².
I³sa³e² nū³ka³txa² sa²so¹xai³lain¹ta¹hxai²hē¹la².
A²nxe³tū³ka³txai²li² yāu³so³nain¹nū²la²
ū³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Hxi²kan¹jah¹lāi³. Txai²nāu¹xai²na²
ū³yau³xa² ū³hū¹kxi²sa²sai¹sa²nhīn¹te³lhxā³ ū¹nxe²
o²la³kxi²sīn¹te³la¹ji¹wi¹? Ain¹ta¹hxai²hē¹la².

13 Nxa²ha¹te¹ ū³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:
— A²yo³ha² wain³txā³nxa² so¹lxi¹
so¹kxi²txai¹yah³lxi³hē¹li¹. Wain³ta² a²yo³ha²
ā³sen³sai¹te²la³ so¹kxai¹yah³lxi³txa³hē¹li¹.
Ta¹hxai²hē¹la².

14 Nxa²ha¹te¹ so³ta²to² nū³ka³txa²
ū³wā³txi³ti³an¹jau³kxai³lu¹:
— Txa²nū³ka³txi³nāu³xa²sa¹. ū¹nxe³sxā³
o²la³kxi²sīn¹te³la¹ji¹wi¹? Ain¹ta¹hxai²hē¹la².
Nxa²ha¹te¹:
— Nū³kxūn³txi³yen³kxa²sa²so¹kxai¹yah³lxi³txa³hē¹li¹.
Yah³lxi¹nha²kxai³a²nū²a²kō³nxe³te²lo³jah³lxi³txa³hē¹li¹.

Yah³lxi¹nha²kxai³ yen³kxa² ū³yho³hi²nxa²lxain¹txă³nxa²
hăi¹sxă³ ī³ka³li³jah³lxi³hĕ¹li¹. Ta¹hxai²hĕ¹la².

15 Nxa²ha¹te¹ a²nū²a² ya³lo³txi²sxă³
ī³ye³kxi²nyhain¹te³nah¹lxi¹:

— Jah¹lai²li² Txa²wă¹să³na² Hxi²kan¹ta²
Si³yxau³tău³lo³jah¹lo¹la³te²la¹ku². Ki³nhai¹.
Nyhain¹ta¹hxai²hĕ¹la².

16 Nxa²ha¹te¹ a²nū³kă³txa² ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:
— Txa²si³yo³na² a²nū²a² hxi²kan¹txi³
wa³to²hi²sa²jah¹la² wxă³tu¹wi¹. Wxă³te³na¹
hxi²kan¹txi³ wa³to²hi²sa³ha²kxai³ a²yu³kxa²
yu³wi²kxi²nha²ka³lo³a² sa²ta²la³kxi²nă¹ha¹kxe³su²
hxi²ka¹nhă²nxa³nha²wi¹. Nxе²nxa³ha²kxai³ ī³yau³xa²
ū³hă¹kxi²sa²sai¹nx2ta¹ju³ta² hxi²ka¹nhă³na¹wi¹.
Txa²si³yo³na² wxă³jah¹lai²na² sa²kxai³lu²
Txa²wă¹să³na² Yău³ka³jxah¹la² ū³hă¹nx2ti³ha²kxai³
wxă²ă¹nău³ai²na² ă³nhxan³ka²ti³nx2ti³ha²kxai³
nxе³jah¹lo²su² na³li¹.

17 Jă¹nxe³kxe³hă³nxe² hai³sxa²
wa³kxen³yah³lai²na² hai³sxa² wi¹we¹nha²kxai³
ki³kan²tău³a² yain³ta³ki³a² wxa²so¹te²ju²hĕ³li¹.
Wxa²so¹kxai²nău²ty³ wă³na³la³ka³lo³a²
hxi²tă³nha²sxă³ yain³txa³ki³a² ī³ya³lan³kxi²xai³te²ju²hĕ³li¹.
ī³ya³lan³kxi²nău²la² yain³ta³ki³a² a²wi¹ki³a²
so¹sxă³ ū³wha¹ha²kxai³ a²ka³lo³a² ă³na¹sxă³
sa²yă³tsa²ha²kxai³ nxe³ki³te²ju²hĕ³li¹.
Nxе³kxa²yă¹nxe³sxă³ a²nău²a² wi¹lhin¹te²nău³xa²
oh³nău³nă¹ka³nă¹ko³xa² ū³h³wxe³ă³na¹sxă³
a²nău²a² ī³lxa³thi¹nxa³te²a² yuh³nău¹ta³ko³xa²
ha³lo²a² ī³sa²tă³ko³xa² ă³na¹kxai¹nha²kxai³
nxēn³tain¹tu¹wi¹. Jo³ău² Ba³tis²jah³la²
nxе³ta¹hxai²hĕ¹la².

18 A²nxe³jau³xa² wi¹jau³xa² yau³ka³lxa¹txi³ S³na² wān³txa² ī³hen³txi³sxā³ e³kxi²nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

19 Nxa²ha¹te¹ Jo³āu² Ba³tis²jah³lo²nu¹ta²kxai³lu² E³ro²jah³la² ī³ye³kxi²ta¹hxai²hē¹la². ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— E³ro²jah¹lāi³. Wxāi²na² kō³nxe³thin¹khaix1ni¹lxi¹. E³ro³ti²a³ka³lxa² so¹kxi²nyha¹hin¹ju³ta² kō³nxe³ti³ kāi³ju³tai²la¹wi¹. Wxa²lon³yah³la² a²sxe³xai²la¹wi¹. Nxe³ha²kxai³ wxāi²na² so¹kxi²nyha¹hin¹ju³ta² kō³nxe³ti³ kāi³ju³tai²la¹wi¹. Ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ain¹kxan²ti³nū¹ sa²yxo²we¹tai¹nxa³ha²kxai³la¹ kō³nxe³ti³ o²la³kxi² kāi²non³ta¹hxai²hē¹la².

20 Jā¹nxe³kxa²yu³kxai³la¹ kxā³ta³lon³tāu³a² E³ro²jah³la² hi²sen³kxai³lu² Jo³āu² Ba³tis²jah³lo²kxai³ sa²so¹sxā³ sxi²ha² kxan²thī³na² ū³tī¹kxain¹ta¹hxai²hē¹la².

Je³su²jah³la² ī³yau³xa² ū³hū¹kxi²sa²sai¹kxi²jau³su²

21 Nxa²ha¹te¹ ū³tī¹kxai¹nxa³ta³lxa¹ Jo³āu² Ba³tis²jah³la²kxai³ a²nū²a² ī³yau³xa² ū³hū¹kxi²sa²sai¹ta³lun²nū²la² Je³su²jah³la² ī³yau³xa² ū³hū¹kxi²sa²sai¹nūn³ta¹hxai²hē¹la². Nxa²ha¹te¹ ū³hū¹kxi²sa²sai¹nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxai³la¹ Txa²wā¹sū³na² ī³ye³kxi²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³tāu³a¹ oh³sīn³na² sa²yxo²hai¹ta¹hxai²hē¹la².

22 Sa²yxo²hai¹ka³tu³ kwa³sxa³xa² hū³nxe² Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jxah¹la² oh³nāu³a² a³ka³nxi²xi²ye²ka³tu³ Je³su²jah³lai²na² a²ka³la³ki²wxe²kxi²ta¹hxai²hē¹la². Ain¹tāu³ān²tu³ti¹ oh³nāu³ān¹te²a² wān³txa² ain³kxain¹ta¹hxai²hē¹la². Ain³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Wxāi²li² txa²ki³lha³lxā²khai³si¹lxi¹.
 A³lxī¹nxa²ha¹kxah³lo²si¹lxi¹. Wi¹lxo³kxi²khaix1san¹nhai¹.
 Ta¹hxai²hē¹la².

Je³su²jah³la² si³kxā³nāu³an¹ta²
wī³na²nāu³xan¹jau³su²

23 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² hi²sen³kxai³lu²
 a²wah³ka³li³yu³ta² ān³si³wxe³ta¹hxai²hē¹la².
 A²nxe³jah¹lai²li² Jo³se²ah³la²ki³lha³lxin²tai¹.
 Ain¹ta¹hxai²hē¹la². Jā¹nxe³sxā³ Je³su²jah³la²
 sa²kxai³lu² kwē³kon³sxā³ 30 nxe²
 ye³ka³lxa¹txi³ kwē³kon³sxā³ wa³ka³li³yu³ta²
 ā³si³wxe³ta¹hxai²hē¹la². Jā¹nxe³sxā³ Jo³se²ah³la²
 wī³nu²tu³ E³li²ah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la².

24 E³li²ah³la² wī³nu²tu³ Ma³ta²jah³lo²su²
 ta¹hxai²hē¹la². Ma³ta²jah³la² wī³nu²tu³
 Le³vi²ah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la². Le³vi²ah³la² wī³nu²tu³
 Me³ki²ah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la². Me³ki²ah³la²
 wī³nu²tu³ Ja³nai²ah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la².
 Ja³nai²ah³la² wī³nu²tu³ Jo³se²ah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la².

25 Jo³se²ah³la² wī³nu²tu³ Ma³ta³ti²ah³lo²su²
 ta¹hxai²hē¹la². Ma³ta³ti²ah³la² wī³nu²tu³
 A³mo²sah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la². A³mo²sah³la²
 wī³nu²tu³ Na³ū²ah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la². Na³ū²ah³la²
 wī³nu²tu³ Es³li²ah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la². Es³li²ah³la²
 wī³nu²tu³ Na³ka³i²ah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la².

26 Na³ka³i²ah³la² wī³nu²tu³ Ma³a³te²ah³lo²su²
 ta¹hxai²hē¹la². Ma³a³te²ah³la² wī³nu²tu³
 Ma³ta³ti²ah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la². Ma³ta³ti²ah³la²
 wī³nu²tu³ Se³me³i²ah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la².
 Se³me³i²ah³la² wī³nu²tu³ Jo³se²ah³lo²su²
 ta¹hxai²hē¹la². Jo³se²ah³la² wī³nu²tu³ Jo³ta²ah³lo²su²
 ta¹hxai²hē¹la².

27 Jo³ta²ah³la² w̄i³nu²tu³ Jo³ā³nā²ah³lo²su²
 ta¹hxai²hē¹la². Jo³ā³nā²ah³la² w̄i³nu²tu³
 Re³sa²ah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la². Re³sa²ah³la²
 w̄i³nu²tu³ So³ro³ba³be²lah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la².
 So³ro³ba³be²lah³la² w̄i³nu²tu³ Sa³la³ti³e²lah³lo²su²
 ta¹hxai²hē¹la². Sa³la³ti³e²lah³la² w̄i³nu²tu³
 Ne³ri²ah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la².

28 Ne³ri²ah³la² w̄i³nu²tu³ Me³ki²ah³lo²su²
 ta¹hxai²hē¹la². Me³ki²ah³la² w̄i³nu²tu³ A³ti²ah³lo²su²
 ta¹hxai²hē¹la². A³ti²ah³la² w̄i³nu²tu³ Ko³sā²ah³lo²su²
 ta¹hxai²hē¹la². Ko³sā²ah³la² w̄i³nu²tu³
 E³ma³tā²ah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la². E³ma³tā²ah³la²
 w̄i³nu²tu³ E²rah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la².

29 E²rah³la² w̄i³nu²tu³ Jo³su³e²ah²lo²su²
 ta¹hxai²hē¹la². Jo³su³e²ah³la² w̄i³nu²tu³
 E³li³e²sah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la². E³li³e²sah³la²
 w̄i³nu²tu³ Jo³rī²ah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la². Jo³rī²ah³la²
 w̄i³nu²tu³ Ma³ta²jah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la².
 Ma³ta²jah³la² w̄i³nu²tu³ Le³vi²ah³lo²su²
 ta¹hxai²hē¹la².

30 Le³vi²ah³la² w̄i³nu²tu³ Si³me³āu²ah³lo²su²
 ta¹hxai²hē¹la². Si³me³āu²ah³la² w̄i³nu²tu³
 Ju³ta²ah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la². Ju³ta²ah³la² w̄i³nu²tu³
 Jo³se²ah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la². Jo³se²ah³la² w̄i³nu²tu³
 Jo³nā²ah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la². Jo³nā²ah³la²
 w̄i³nu²tu³ E³lya³kī²mah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la².

31 E³lya³kī²mah³la² w̄i³nu²tu³ Me³le³a²ah³lo²su²
 ta¹hxai²hē¹la². Me³le³a²ah³la² w̄i³nu²tu³
 Me³na²ah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la². Me³na²ah³la²
 w̄i³nu²tu³ Ma³ta³ta²ah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la².
 Ma³ta³ta²ah³la² w̄i³nu²tu³ Na³tā²ah³lo²su²
 ta¹hxai²hē¹la². Na³tā²ah³la² w̄i³nu²tu³
 Ta³vi²yah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la².

32 Ta³vi²yah³la² w̄i³nu²tu³ Je²sah³lo²su²
ta¹hxai²hē¹la². Je²sah³la² w̄i³nu²tu³ O³be²jah³lo²su²
ta¹hxai²hē¹la². O³be²jah³la² w̄i³nu²tu³
Bo³a²sah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la². Bo³a²sah³la²
w̄i³nu²tu³ Sa²lah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la². Sa²lah³la²
w̄i³nu²tu³ Na³sō²mah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la².

33 Na³sō²mah³la² w̄i³nu²tu³ A³mi³na³ta²bah³lo²su²
ta¹hxai²hē¹la². A³mi³na³ta²bah³la² w̄i³nu²tu³
A³ta³mi²ah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la². A³ta³mi²ah³la²
w̄i³nu²tu³ A³nhi²ah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la². A³nhi²ah³la²
A³nhi²ah³la² w̄i³nu²tu³ Es³rāu²ah³lo²su²
ta¹hxai²hē¹la². Es³rāu²ah³la² w̄i³nu²tu³
Pe³re²sah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la². Pe³re²sah³la²
w̄i³nu²tu³ Ju³ta²ah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la². Ju³ta²ah³la²
w̄i³nu²tu³ Ja³ko²ah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la².

34 Ja³ko²ah³la² w̄i³nu²tu³ I³sa²kah³lo²su²
ta¹hxai²hē¹la². I³sa²kah³la² w̄i³nu²tu³
A³bra³āu²ah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la². A³bra³āu²ah³la²
w̄i³nu²tu³ Te³ra²ah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la². Te³ra²ah³la²
w̄i³nu²tu³ Na³ko²rah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la².

35 Na³ko²rah³la² w̄i³nu²tu³ Se³ru²kah³lo²su²
ta¹hxai²hē¹la². Se³ru²kah³la² w̄i³nu²tu³
Ra³ka³u²ah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la². Ra³ka³u²ah³la²
w̄i³nu²tu³ Fa³le²kah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la². Fa³le²ah³la²
Fa³le²kah³la² w̄i³nu²tu³ E³pe²rah³lo²su²
ta¹hxai²hē¹la². E³pe²rah³la² w̄i³nu²tu³ Sa²lah³lo²su²
ta¹hxai²hē¹la².

36 Sa²lah³la² w̄i³nu²tu³ Kai³nā²ah³lo²su²
ta¹hxai²hē¹la². Kai³nā²ah³la² w̄i³nu²tu³
A³fa³sat2jah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la². A³fa³sat2jah³la²
w̄i³nu²tu³ Se²mah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la². Se²mah³la²
w̄i³nu²tu³ No³e²ah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la². No³e²ah³la²
w̄i³nu²tu³ La³ma²kah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la².

37 La³ma²kah³la² w̄i³nu²tu³ Me³tu³sa³lē²ah³lo²su²
ta¹hxai²hē¹la². Me³tu³sa³lē²ah³la² w̄i³nu²tu³
E³no²kah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la². E³no²kah³la²
w̄i³nu²tu³ Ja³re²jah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la².
Ja³re²jah³la² w̄i³nu²tu³ Ma³la³le²lah³lo²su²
ta¹hxai²hē¹la². Ma³la³le²lah³la² w̄i³nu²tu³
Kai³nā²ah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la².

38 Kai³nā²ah³la² w̄i³nu²tu³ E³no²sah³lo²su²
ta¹hxai²hē¹la². E³no²sah³la² w̄i³nu²tu³ Se²tah³lo²su²
ta¹hxai²hē¹la². Se²tah³la² w̄i³nu²tu³ A³tāu²ah³lo²su²
ta¹hxai²hē¹la². Nxē³jah¹la² Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su²
wā²nxū¹hē¹wet1ta¹hxai²hē¹la³, a²hā³ka³na² a²w̄i³na²
yū²nxa³ha²kxai³la². Nxē³ta¹hxai²hē¹la².

4

<i>Sa³ta³na²jah¹la²</i> <i>kāi³sain³si¹hain¹jau³su²</i>	<i>hxi²ka²</i>	<i>kō³nxe³ti³</i>
1 Jā ¹ nxe ³ kxan ² ta ² Jor ³ tāu ² yau ³ xa ² a ³ li ³ nū ² la ² ha ³ lo ² a ² a ² nū ² a ² yxau ³ ai ¹ nxa ³ ko ³ xa ² ai ³ lha ² thet3ta ¹ hxai ² hē ¹ la ² . Txa ² wā ¹ sū ³ na ² Yāu ³ ka ³ txa ² hi ² sen ³ su ² nxū ² kwāi ³ yxau ³ sa ² tē ³ ha ² kxai ³ ā ³ si ³ tē ³ kxi ² ta ¹ hxai ² hē ¹ la ² . Nxē ³ sxā ³ ī ³ tih ³ nxe ³ sxā ³ ā ³ so ¹ xai ³ ya ³ ta ¹ hxai ² hē ¹ la ² .	Je ³ su ² jah ³ la ² kxai ³ lu ² 	
2 Nxē ³ nyhai ¹ nhī ¹ na ² Sa ³ ta ³ na ² jah ¹ la ² wxā ³ nū ² la ² Txa ² wā ¹ sū ³ na ² a ² ten ³ jau ³ su ² sa ² yxo ² ā ³ ī ³ wa ³ ka ³ nxe ³ sain ³ si ¹ ta ¹ hxai ² hē ¹ la ² . A ³ lan ² ta ² ye ³ ka ³ lxa ¹ txi ³ sxā ³ 40 nxe ² ye ³ ka ³ lxa ¹ txi ³ a ³ la ² ni ² ta ¹ hxai ² hē ¹ la ² . Nxē ³ tāu ³ a ² yain ³ txa ² kwa ² ā ³ na ¹ ha ² kxai ³ he ³ ha ² yxau ³ ta ¹ hxai ² hē ¹ la ² .		
3 Nxa ² ha ¹ te ¹ ī ³ ye ³ kxi ² te ³ nah ¹ lxi ¹ :	Sa ³ ta ³ na ² jah ¹ la ² kxai ³	

— Je³su²jah³lāi³. Txa²wā¹sū³na² Tah²su²
 nxī¹nha²kxai³ txah³lxa³kxa² tē³sxā³ yain³txa³nū³xa²
 wxa²ya¹ta²sxā³ wxa²wet1txa²hē³li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

4 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Kwa²nxi¹lxi¹. Txa²wā¹sū³na² wān³txu¹tai²na²
 jau³xau³hxai²tēx1 jau³xu¹tai²na² nxe³te³nah¹lxi¹:
 “Yain³txi³khai³xa² so¹lxi³ yain³sxā³
 yxau²xai³yah³lxi³txa³hē¹li¹. Txa²wā¹sū³na² wān³txa²
 hāi¹nxe³ti³jau³xa¹ wet1yxau²xai³jah¹lxi³hē¹li¹.”
 Ta¹hxai²hē¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

5-7 Nxa²ha¹te¹ Sa³ta³na²jah¹la² hi²sen³su²
 Je³su²jah³la² sa²so¹sxā³ wā³la² kī³khai¹nxe³ka³txa²
 ūh³wxe³kxi²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³tāu³a² ha³lo²ai²li²
 yxo²ha³kxa¹ yuh³xan¹ta² nū³ka³txi³nāu³xa²
 a²yxo²ha³kxa¹ a²kwēn¹tai²na¹ wā²nā³ū¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lāi³. Ko¹xai²na² yxo²ha³kxa¹
 txa²ha³lo²su² tai¹tu³wi¹ Txai²na¹xai²na²
 ha³lo²a² a²wā³kxēn³su²na¹tai¹tu³wi¹
 Nxe³ha²kxai³ ha³lo²ai²na² a²nū²a² ā³xa²
 ūh³wxe³ai¹na¹ju³ta² hxi²ka¹na¹wi¹. Ai¹na¹ha²kxai³
 txa²yu³hē³na² sa²yxo²we¹je²san¹kxe³su²
 ā³ka³th³wxe¹sē¹li¹. Nxīn¹ka³tu³ sa²nēn¹kxi²sa²hē³li¹.
 Nxe³san¹ju³tan¹te²kxa³yān³tu³ ju¹tai²li²
 ū³hū²nxa²ha¹tu¹wi¹. A²wa³kxēn³su²hit1txā²ha¹tu¹wi¹.
 Ta¹hxai²hē¹la².

8 Nxa²ha¹te¹ ī³wa²lū³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹:

— Kwa²nxi¹lxi¹. Txa²wā¹sū³na² wān³txu¹tai²na²
 jau³xau³hxai²tēx1jau³xu¹tai²na² nxe³te³nah¹lxi¹:
 “Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³kah³la² Txa²wā¹hxi²kan¹ta²
 Si³yxau³jah¹la² so¹lxi³ ā³ka³ti³wxe³sxā³
 sa²nēn¹kxi¹txa²hē³li¹. Nxe³jah¹la² so¹lxi³

sa²yxo²wet1sxā³ yxau²xai³jah¹lxi³hē¹li¹.”
 Ta¹hxai²hē¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

9 Nxa²ha¹te¹ Sa³ta³na²jah¹la² hi²sen³kxai³lu²
 Je³su²jah³la² sa²so¹ā³nū²la² Je³ru³sa³lē²thī³na²
 ā³wih¹nū²la² Txa²wā¹sū³na² sxi²ha²
 a²ne³ka³nah²nāu³a² ūh³wxe³kxi²ta¹hxai²hē¹la².
 Nxe³sxā³ ī³ye³kxi²ti³ān¹jau³kxai³lu²:

— Je³su²jah³lāi³. Wxāi²na² Txa²wā¹sū³na²
 Tah²su² nxī¹nha²kxai³ a³li²sin³sxā³ ā³ya³hi¹sē¹li¹.
 Nxīn¹kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹la²
 a²hxi²ki³kxai³lu² wi¹lhau³ko³txa²tu¹wi¹.

10 Nxīn¹kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na²
 wān³txu¹tai²na² jau³xau³hxai²tēx1jau³xu¹tai²na²
 yau³xā³xai²na² nxe³te³nah¹li¹: “Txa²wā¹sū³na²
 hi²sen³su² oh³xan¹ta² nū³ka³txa²
 wi¹lhau³ko³txa²si¹hain¹jau³su² ī³ye³kxain¹na²hē³li¹.”

11 Āh¹jau³xa²sa¹: “Wi¹lhau³ko³txain¹kxai²nān²tu³
 a²hxi²ki³khai³xa² ā³sa²so¹nxain¹tu¹wi¹
 Txah³lxa³kxa² sa²tā³yū³kxīh³to³txa²kxa²yan³txi³su²
 nxe³nxa²ha¹wi¹.” Ta¹hxai²hē¹la².

12 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² wān³txi³kxai³lu¹:
 — Kwa²nxi¹li¹. Txa²wā¹sū³na² wān³txu¹tai²na²
 jau³xau³hxai²tēx1 jau³xu¹tai²na² yau³xā³xai²na²
 nxe³te³nah¹li¹: “Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹la²
 Wxa²hxi²kan¹txa² Si³yxau³jah¹la² wi¹la²
 ā³si³tē³kxi²ju³ta² ye²si¹jau³su² wā³nxīn¹ju³ta²
 o²la³kxi²sain³txa³hē¹li¹.” Ta¹hxai²hē¹la².

13 Nxa²ha¹te¹ Sa³ta³na²jah¹la²kxai³lu²
 Txa²wā¹sū³na² a²ten³jau³su² sa²yxo²ā³
 ī³wa³ka³nxe³sain³si¹jau³xa² e³hxa³tū²la² hāi¹nxa¹sxā³
 ā³waix3tain¹ta¹hxai²hē¹la².

Ka³li³le²a²ko³nāu³a² o²la³kxi² ī³si³wxe³jau³su²

14 Nxa²ha¹te¹ ye³jen¹nāu³a² Ka³li³le²a²ko³xa²
 ā³wā³li²ta¹hxai²hē¹la², Je³su²jah³la²sa³. Nxē³te³na¹
 Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jhah¹la² nū³kxūn³txi³
 ā³si³tē³kxi²ta¹hxai²hē¹la². Nxē³jut³su² u²lxi³
 ha³ta³nxe³ta¹hxai²hē¹la².

15 Jā¹nxe³nū²la² Ju³te²a² nū³ka³txa²
 ā³nū²kxi²thī³nāu³xa² ā³wi¹lha²the³to³ta¹hxai²hē¹la².
 Ā³wih¹nū²la² Sū³na² wān³txa²ī³hen³txi³ta¹hxai²hē¹la².
 A²nxe³jau³xai²na² ain³kxain¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²
 a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ sa²nēn¹kxain¹ta¹hxai²hē¹la².

Na³sa³re²thī³na² ī³xi²to³jau³su²

16 Nxa²ha¹te¹ Na³sa³re²thī³na² t xo¹nain¹thī³na²
 ī³xi²nū²la² sa²ba³to³ nxe³hī¹na² Ju³te²a²
 nū³ka³txa² ā³nū²kxi²thī³na² wi²xi²to³hxai²kxai³
 jā¹nxe³to³ta¹hxai²hē¹la². Nxē³nū²la² Txa²wā¹sū³na²
 ū³wha²li¹txān³nxa² ī³yau¹ūh¹si¹jau³su²
 ī³sa²yxau³ta¹hxai²hē¹la².

17 ī³sa²yxau³nū²la² I³sa³i²ah³lu¹tai²na²
 Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ī³hen³txi³jah¹lu¹tai²la³ha²kxai³
 kxā³nhxīn¹nū¹tai²na² Txa²wā¹sū³na² wān³txa²
 ū³wha²li¹ta¹hxai²hē¹la². Nxē³txā³nxa²
 ū³wha²li¹txān³nxa² ū³hū¹ain¹nū²la² sa²hai¹nū²la²
 wān³txai²li² a³txi²sxā³ ī³ye³ta¹hxai²hē¹la².

18 ī³ye³te³nah¹lxi¹:
 — Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³jhah¹la²
 ā³si³tē³kxi²sa²na³li¹. Txa²wā¹sū³na²
 wān³txa² wi¹jau³xa² a²nū²a²
 ko³nxe³te²a² ī³hen³txi³te³lhxā³
 sa²si¹hā³sain¹na³li¹. Sai¹nha²kxai³
 a²nū²a² ū³tī¹kxi²yxau³te²a² wa³su³txi³
 a³li³xi²si¹jau³nū³su² ī³hen³txi³ha²kxai³ a²nū²a²
 ye³han³te²a² wi¹lī²sxā³ wet1si¹jau³nū³su²

- $\tilde{i}^3\text{hen}^3\text{txi}^3\text{ha}^2\text{kxai}^3$ $a^2\text{wah}^3\text{ka}^3\text{te}^2\text{a}^2$
 $\tilde{a}^3\text{wa}^2\text{sut}1\text{si}^1\text{jau}^3\text{n}\tilde{u}^3\text{su}^2$ $\tilde{i}^3\text{hen}^3\text{txi}^3\text{ha}^2\text{kxai}^3$
 $\text{nx}e^3\text{ai}^1\text{na}^1\text{tu}^1\text{wi}^1.$
- 19** $J\tilde{a}^1\text{nx}e^3\text{sx}\tilde{a}^3$ $T\text{x}a^2\tilde{w}\tilde{a}^1\text{s}\tilde{u}^3\text{na}^2$ $hi^2\text{sen}^3\text{kxai}^3\text{lu}^2$
 $\tilde{a}^3\text{wa}^2\text{nx}e^3\text{ti}^3$ $k\tilde{a}i^3\text{kxa}^2$ $wah^3\text{xa}^2$
 $\tilde{a}^3\text{wa}^2\text{su}^1\text{t}\tilde{u}^1\text{hain}^1\text{ti}^3\text{wa}^3\text{kxa}^2$ $y\tilde{a}u^3\text{son}^3\text{si}^1\text{jau}^3\text{su}^2$
 $\tilde{i}^3\text{hen}^3\text{txai}^1\text{na}^1\text{tu}^1\text{wi}^1.$
 $\text{Nx}e^3\text{jau}^3\text{xa}^2$ $J\tilde{e}^3\text{su}^2\text{jah}^3\text{lo}^2\text{kxai}^3$ $\tilde{i}^2\text{sx}\tilde{a}^3$
 $\tilde{i}^3\text{ye}^3\text{kxi}^2\text{ta}^1\text{hxai}^2\text{h}\tilde{e}^1\text{la}^2.$
- 20** $N\text{x}e^2$ $\tilde{i}^3\text{ye}^3\text{ta}^3\text{lun}^2\text{n}\tilde{u}^2\text{la}^2$ $ta^2\text{nx}\tilde{a}^1\text{nxai}^2\text{na}^2$
 $\text{sa}^2\text{w}\tilde{a}^3\text{l}\tilde{a}u^2\text{kxi}^2\text{sx}\tilde{a}^3$ $\tilde{u}^3\text{h}\tilde{u}^1\text{xi}^2\text{ta}^1\text{hxai}^2\text{h}\tilde{e}^1\text{la}^2.$ $N\text{x}\tilde{u}^2\text{la}^2$
 $\tilde{a}^3\text{wx}e^3\text{xi}^2\text{ta}^1\text{hxai}^2\text{h}\tilde{e}^1\text{la}^2.$ $\tilde{A}^3\text{n}\tilde{u}^2\text{kxi}^2\text{t}\tilde{u}^3\text{k}\tilde{a}^3\text{txa}^2$
 $\text{ain}^3\text{kxi}^2\text{yxau}^2\text{xai}^3\text{lain}^1\text{ta}^1\text{hxai}^2\text{h}\tilde{e}^1\text{la}^2.$
- 21** $N\text{x}e^3\text{ha}^2\text{kxai}^3\text{la}^1$ $J\tilde{e}^3\text{su}^2\text{jah}^3\text{lai}^2\text{na}^2$
 $\text{w}\tilde{a}^3\text{txi}^3\text{kxai}^3\text{lu}^1:$
 $- J\text{au}^1\text{xai}^2\text{na}^2$ $e^3\text{ain}^1\text{jau}^3\text{xu}^1\text{tai}^2\text{li}^2$ $h\tilde{i}^1\text{na}^2$
 $\tilde{a}^3\text{si}^3\text{wx}e^2\text{na}^3\text{li}^1.$ $T\text{a}^1\text{hxai}^2\text{h}\tilde{e}^1\text{la}^2.$
- 22** $N\text{x}a^2\text{ha}^1\text{te}^1$ $a^2\text{n}\tilde{u}^2\text{a}^2$ $ain^3\text{kxain}^1\text{t}\tilde{u}^3\text{k}\tilde{a}^3\text{txa}^2$
 $\text{wi}^1\text{le}^3\text{ha}^2\text{kxai}^3$ $k\text{wa}^2\text{on}^2\text{tain}^1\text{ta}^1\text{hxai}^2\text{h}\tilde{e}^1\text{la}^2.$
 $N\text{x}e^3\text{te}^3\text{nah}^1\text{lxi}^1:$
 $- \tilde{I}\text{h}^1\text{nx}e^3\text{kxa}^2\text{yan}^3\text{ti}^3\text{t}\tilde{a}^3$ $n\text{x}e^2\text{e}^3\text{kxi}^2\text{ji}^1?$
 $J\text{ah}^1\text{lai}^2\text{li}^2$ $h\tilde{a}^1\text{sx}\tilde{a}^3$ $J\text{o}^3\text{se}^2\text{ah}^3\text{la}^2$ $ta^2\text{hai}^2\text{la}^1\text{wi}^1.$
 $N\text{yhain}^1\text{ta}^1\text{hxai}^2\text{h}\tilde{e}^1\text{la}^2.$
- 23** $N\text{x}a^2\text{ha}^1\text{te}^1$ $J\tilde{e}^3\text{su}^2\text{jah}^3\text{la}^2$ $\tilde{i}^3\text{ye}^3\text{kxi}^2\text{te}^3\text{nah}^1\text{lxi}^1:$
 $- N\text{x}e^3\text{jah}^3\text{lxi}^3\text{wx}i^1.$ $W\tilde{a}^3\text{txai}^2\text{na}^2$
 $\text{e}^3\text{kxi}^2\text{sah}^1\text{lxin}^1\text{ta}^2\text{lu}^1\text{wi}^1.$ $N\text{x}e^3\text{jau}^3\text{xa}^2\text{sa}^1,$ $w\text{x}\tilde{a}i^2\text{na}^2$
 $h\tilde{I}^3\text{ne}^3\text{kxa}^2$ $w\tilde{a}^3\text{kx}\tilde{e}n^3\text{si}^1\text{lxi}^1.$ $N\text{x}\tilde{I}^1\text{nha}^2\text{kxai}^3$
 $w\tilde{a}^2\text{nx}\tilde{u}^1\text{h}\tilde{e}^1\text{we}^1\text{txi}^2\text{nh}\tilde{a}^1\text{lxi}^1.$ $N\text{x}e^3\text{jau}^3\text{xai}^2\text{na}^2$
 $\text{e}^3\text{kxi}^2\text{sah}^1\text{lxin}^1\text{ta}^2\text{lu}^1\text{wi}^1.$ $\tilde{A}h^1\text{lxi}^3\text{jau}^3\text{xa}^2\text{sa}^1:$
 $K\tilde{a}^3\text{far}^3\text{na}^3\tilde{u}^2\text{th}\tilde{I}^3\text{nai}^2\text{na}^2$ $wi^1\text{lo}^2\text{la}^3\text{kxin}^1\text{ju}^3\text{ta}^2$
 $\text{ain}^3\text{kxi}^2\tilde{s}\tilde{I}^1\text{na}^1\text{h}\tilde{e}^3\text{li}^1.$ $W\text{x}a^2\text{txo}^1\text{n}\tilde{I}^1\text{th}\tilde{I}^3\text{na}^2$ $te^2\tilde{y}\tilde{a}^1\text{nx}e^3$
 $\text{we}^1\text{txa}^2\text{h}\tilde{e}^3\text{li}^1.$

24 Yān¹tah¹lxi¹ a²nū²ai²na² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² hen³txi³te²nān²tu³ a²sxi²yhen³khai³xan¹ta³ nū³ka³txa² en²tain¹te²ju²hē³li¹. Nxe³te²yā¹nxe³sxā³ en²txi³sain¹nūn³na³li¹.

25 Ne³ka²sah¹lxi³wxi¹. Kxā³nhxī¹nu¹tai²kxai³lu² E³li²ah³lu¹tai²na² yxau³hī¹nū¹tai²kxai³lu² Ju³te²a² tu¹ha² a²wha³te³son³ta¹ka³lxu³nāu³xa² ya²la³tu³ ka³lxa¹txi³ yū³ta¹hxai²hē¹li¹. Nxe³ain¹ta¹ ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ ye³kwē³kon³ta¹hxai²hē¹li¹.

26 Ha³lo²a² whāi²na¹ wēh³ha²yau³xa² ā³na¹xa³tāu³a² hai³txi³ Ju³te²a² tu¹ha³ka³lxa² ka³lxa¹kxan²ti³ hai³txi³ ā³non²ta³kxi²te³lhxā³ sa²si¹hā³ū¹hxā³ha²kxai³ yxān¹ta¹ Si³tō²ko³xa² Sa³rep²ta³thī³nān¹ta¹ka³lxa² a²wha³te³son³ta¹ka³lxai²na² so¹lxi¹ ā³non²ta³kxi²te³lhxā³ sa²si¹hā³ū¹ta¹hxai²hē¹li¹.

27 Te²yā¹nxe³sxā³ E³li³se²ah³la² yxau³hī¹nu¹ta²kxai³lu² Ju³te²a² nū³ka³txi³nāu³a² a²nū²a² khon³ta³kxi²sxā³ ka³lāun³ta³kxi²sxā³ kāin² ī³ton³tain¹ta¹hxai²hē¹li¹. Yxān¹ta¹ hai³txi³ we²txain¹ta¹hxai²nxa³hē¹li¹. Yxān¹ta¹ Na³māu²ah³la² so¹lxi³ Si²ri³a³ nū³ka³txi³su² jah¹lai²na² so¹lxi³ we²txain¹ta¹hxai²hē¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

28 Nxa²ha¹te¹ wān³txai²li² ain³kxain¹nxa²ha¹te¹ ā³nū²kxain¹tū³ka³txa² kāin² ān³ta³kxain¹ta¹hxai²hē¹la².

29 Nxain¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² ī³sa²yxau³ain¹nū²la² Je³su²jah³la² hxi²ki³sa²wa²yat1sa²tā³ha³lo²sai¹ain¹ta¹hxai²hē¹la². Ai¹nha²kxai³ wā³la² ne³ka³nah³nān¹je³na² sxi²yhe³na² t xo³nain¹jen³ka³si²ha²kxai³ ka³la³ain¹nū²la² Je³su²jah³la² ā³na¹sxā³ a³ka³ti²sxā³ ā³ya²lu¹tū¹xā¹. Ain¹jau³su² ain¹ta¹hxai²hē¹la².

30 Ain¹ta¹ hxi²ka¹nain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la².

Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lo²kxai³lu² a²hāix1tīh³na²
 ī³ka³nxi²sxā³ ā³waix3ta¹hxai²hē¹la².

*Ko³nxe³te²a² yāu³ka³txa² nxū²kwāi³wih¹sxā³
 yxau³jah¹lo²su²*

³¹ ī³ka³nxi²nū²la² Ka³far³na³ū²thī³na²
 Ka³li³le²a²ko³xan¹thī³nai²na² ā³wih¹ta¹hxai²hē¹la².
 Ā³wih¹nū²la² sa²ba³to³ nxa²hī¹na¹ a²nū²a²
 ā³nū²kxi²te²a² Txa²wā¹sū³na² wān³txa²
 ī³hen³txi³ta¹hxai²hē¹la².

³² Ai¹nha²kxai³ ain³kxain¹tū³ka³txa²
 ī³yxo²o²lhain¹ta¹hxai²hē¹la³, wxi²kan¹txi³
 ī³ye³kxai¹nha²kxai³la².

³³ Nxe³ain¹tāu³a² ā³nū²kxi²thī³nāu³ai²na²
 in³txa² ko³nxe³te²a² yāu³ka³txa² kxā³nxa²
 nxū²kwāi³wih¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³jah¹la²
 ī³wxan¹sxā³ kaix1ta¹hxai²hē¹la².

³⁴ Kaix1te³nah¹lxi¹:
 — Je³su²jah³lāi³. Na³sa³re²thī³nān¹jah¹lo²si¹lxi¹.
 īh¹nxet3sa²nhīn¹ji¹wi¹? Sun²tā¹hxat3sa²sīn¹te³lxā³
 wxā³nhīn¹ji¹wi¹? ī²nxa²te²sa¹wi¹. Txa²wā¹sū³na²
 Tah²si¹lxi¹. Ko³nxe³ju³ta² yū³ti³hex1jah¹lo²si¹lxi¹.
 Ta¹hxai²hē¹la².

³⁵ Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu²
 ko³nxe³te²a² yāu³ka³txa² wxi²kan¹txi³
 kwa³na³te³nah¹lxi¹:

— In³txai²li² ka³nahx2nxe³sxā³
 nxū²kwāi³li³txa²hē³li¹. Ta¹hxai²hē¹la². Nxa²ha¹te¹
 ko³nxe³te²a² yāu³ka³txa² ā³nhē¹nhē¹yain¹te³na¹
 ā³na¹nū²la² nxū²kwāi³li³ta¹hxai²hē¹la².
 Nxe³ju³tan¹te²kxa³yā³lhu² in³txai²li²
 wi¹lain³kxi²xi²ye²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³jut3su²
 we¹txain¹ju³ta² a²nū²a² yxo²ha³kxa¹
 ī²ain¹ta¹hxai²hē¹la².

36 Nxa²ha¹te¹ a²nū³ka³txa² kāin² o²lain¹sxā³
ī³ye³kxi²nyhain¹te³nah¹lxi¹:

— īh¹nxe³ju³khai³nxe³hīn³te²lā¹xā³? Jah¹lai²li²
ko³nxe³te²a² a²yāu³ka³txa² wxi²kan¹txi³
kwa³na³ha²kxai³ nxū²kwa¹i³li³ain¹txā²na³li².
Nxe³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

37 Nxe³jut³tai²li² ha³lo²a² u²lxi³
ha³ta³nxe³ta¹hxai²hē¹la².

*Je³su²jah³la² hxi²ka² a²nū²a² ī³ton³te²nāu³xa²
we²txain¹jau³su²*

38 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxai³lu²
Ju³te²a² nū³ka³txa² ā³nū²kxi²thī³na²
a³li³xi²nxa²ha¹te¹ Si³māu²ah³la² sxi²ha²
ā³nxai³sxā³ ā³wih¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ain¹tāu³a²
a²hāi³na¹ka³lxa² kāin² ī³hī¹la³kxi²ha²kxai³
Je³su²jah³la² ī³hen³txain¹ta¹hxai²hē¹la².

39 Nxe³ha²kxai³ a²sxan³ka³lo³a² ā³nxai³sxā³
ā³yāu³son³kxi²nū²la² ī³ta³ka³txai²na²
we²nxi²si¹jau³su² kwa³na³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nū²la²
a²kwēn¹tai²na¹ we²txi²nū²la² ī³sa²yxau³sxā³
yain³txa² hau³kot3sxā³ ū³hāu¹la³kxi²ta¹hxai²hē¹la².

40 Nxa²ha¹te¹ ka³nxa³hi²te³lhxā³ tāu³a²
a²nū²a² ī³ta³ka³txa² ī³ton³te²a² yxo²ha³kxa¹
sa²so¹nū²la² Je³su²jah³la² ā³tī³ain¹ta¹hxai²hē¹la².
Nxe³nū²la² wxa²wai³te²a² a²hāi¹nxe³ti³xa¹
we²txain¹ta¹hxai²hē¹la².

41 Nxa²ha¹te¹ ko³nxe³te²a² a²yāu³ka³txa² kāin²
a³li³nū²la² ī³wxan¹sxā³ kaix1jain¹ta¹hxai²hē¹la².
Kaix1jain¹te³nah¹lxi¹:

— Wxāi²na² Txa²wā¹sū³na² Tah²si¹lxi¹.
Ain¹ta¹hxai²hē¹la². Txa²wā¹sū³na² Nxa²ha¹te¹
Je³su²jah³la² A²hxi²kan¹ta²

Si³yxau³tāu³lot³jah¹lo²sin¹kxe³su² a³la³kxai¹nha²kxai³
 ka³nahx2sxā³ yxau³si¹hain¹jau³su²
 kwa³na³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

Sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa² ī³hen³txi³jau³su²
 42 Nxe³ai¹nha²kxai³ ī³yū¹li²nxa³ta³lxa¹
 sxi²yhe³na² a³li³xi²nū²la² ha³lo²a² a²nū²a²
 yxau³ai¹nxa³ko³xa² nūh¹xai³ta¹hxai²hē¹la².
 Nxa²ha¹te¹ Ka³far³na³ū²thī³nān¹tū³ka³txa²
 ā³nī²xi²te³lxhā³ a³li³ain¹ka³tū³ hā²wxān³txa³
 ī³ha¹txi²nū²la² a³li³sxā³ ā³waix3si¹hai¹nxa³jau³su²
 ī³ye³kxain¹ta¹hxai²hē¹la².
 43 Nxa²ha¹te¹ ī³wa²lū³xi²te³nah¹lx¹:
 — Sxi²yhe³na² yxo²ha³kxa¹ ai³lha²thet3sā²na¹tu¹wi¹.
 Nxa¹kxai²nān²tū³ Txa²wā¹sū³na² wān³txa²
 wi¹jau³xa² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lot³ju³ta³nū³su²
 nxe³jau³xa² ī³hen³txai¹na¹tu¹wi¹.
 Nxe³ai¹na¹ju³ta²nū³su² Txa²wā¹sū³na²
 sa²si¹hā³sain¹na²hē³li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².
 44 Nxe³ain¹jut³su² Ju³te²a² nū³ka³txa²
 ā³nū²kxi²thī³nāu³xa² Ju³te²a²ko³xan¹thī³nāu³xa²
 whāi²na¹ ai³lha²thet3tū²la² Txa²wā¹sū³na² wān³txa²
 wi¹jau³xa² ī³hen³txa² ai³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

5

Je³su²jah³la² a²sa³wi³ha³lxa² ī³kaix1so¹
ā³si³wxe³jau³su²
 1 Hā²wxān³txa³ ī³ye³na² Je³ne³sa³re²ye³na²
 yxo²ka³teh³nāu³a² ai³sxā³ ā³yit1ta¹hxai²hē¹la².
 Nxe³tāu³a² a²nū²a² ka³lxa¹txi³ Txa²wā¹sū³na²
 wān³txa² ain³kxi²te³lxhā³ wxā³sxā³
 ā³nū²kxi²nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

2 Nxe³ai¹nha²kxai³ a²ne³kun²nāu³a² ka³no¹a² ka³lo³ha¹li¹ ī²yain¹ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³te²a² ai³na² sai¹te³lhxā³ ain¹ka³lo³su² ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹ ai³na² sai¹tū³ka³txa² a³li³nū²la² ta³lā²la²ka³lo³a² wxa²hi³la³kxi²yain¹ta¹hxai²hē¹la².

3 Nxe³ain¹kxan²ta² Je³su²jah³la²kxai³lu² ka²no¹a² ā³wih¹nū²la² a²wa³kxēn³yah³la² Si³māu²ah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la². Jā¹nxe³sxā³ ā³wih¹nū²la² ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Ha³lo²a² jū¹nxe² ā³nhai¹a³sa³wi¹. Nyha¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nū²la² ā³wxe³ka³tū³ ā³nū²kxi²tū³ka³txai²li² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ī³yau¹ū³hain¹ta¹hxai²hē¹la².

4 Hā²wxān³txa³ ī³yau¹ū³ta³lu²nain¹nū²la² ī³ye³kxi²nyha¹te³nah¹lxi¹:

— Si³māu²ah³lāi³. ī³ye³na² ut1tāu³a² ta³lā²na²ka³lo³a² tē³sxā³ ā³na¹sxā³ ā³nū¹jah¹lxi³hē¹li¹. Ai³na² sai¹a³sah¹lxi³wxi¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

5 Nxa²ha¹te¹ Si³māu²ah³lai²na² ī³wa²lū³xi²nyha¹ti³ān¹jau³kxai³lu¹:

— Je³su²jah³la² txa²hxi²kan¹jah¹lāi³. O²la³kxi²sxā³ ā³a³lan²sīn¹na¹hē²li¹. Nxe³nha¹kxan²ti³ hai³txi³ ain³ta³ sai¹ti³hex1sī¹nxa³hē²li¹. Yxān¹ta¹ ī³ye³kxi²sa²nhī¹nha²kxai³ ta³lā²na²ka³lo³a² ā³na¹sxā³ ā³nū¹ta¹tu¹wi¹. Nyha¹ta¹hxai²hē¹la².

6 Nxa²ha¹te¹ ā³na¹sxā³ ā³nū¹tain¹nū²la² ai³na² ka³lxa¹txi³ sa²sai¹ai¹nha²kxai³ ta³lā²na²ka³lo³ai²na² sa²ten²ta³kxi²te³lhxā³ ta¹hxai²hē¹la², ai³na² ka³lxa¹sxā³ sax2txe¹yai¹nha²kxai³la².

7 Nxe³ai¹nha²kxai³ a²ya³la²nāu³xa² ka³no¹a² ka³lo³ā³sa²nū³ka³lo³a² wxa²ye³wxāix3so¹nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

Nxe³sxā³ ã³wxā³ain¹nū²la² ka³no¹a²
 ka³lo³ha¹lin¹ti³xa² ai³na² ne³ki¹sxā³
 sa²sai¹ai¹nha²kxai³ ã³nxūt1te³lhxā³
 ain¹ta¹hxai²hē¹la².

8 Ain¹jut3su² Si³māu² Pe²jah³la²kxai³lu²
 Je³su²jah³la² hxi²kan¹khai¹nxe³jut3su² ī²nxa²ha¹te¹
 a²ne³kxai³tāu³a² ã³ka³ti³lhu³ta³kxa² wxe³sxā³
 ī³ye³kxi²nyha¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lāi³. Ko³nxe³ti³ kāi³jah¹lo²sa¹wi¹.
 Nxe³na¹ha²kxai³ ã³nix3txu¹li¹. Nyha¹ta¹hxai²hē¹la².

9 Jā¹xain¹jut3su² Pe²jah³lai²na²
 a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xai²na² sa²kxai³lu² ain¹sxā³ ai³na²
 ka³lxa¹txi³ sai¹nha²kxai³ on²tain¹ta¹hxai²hē¹la².

10 Te²yā¹nxe³jut3su² Si³māu²ah³la²
 ya³li²nyhain¹tū³ka³txa² Se³be³te²ah³la²
 kl³lha³nāu³su² ta¹hxai²hē¹la². Nxe³te²na²
 ī³lxa² Ti³a²kah³lo²su² ha²kxai³ Jo³āu²ah³lo²su²
 ha²kxai³ ya³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³ya³te²a²
 on²txain¹ta¹hxai²hē¹la². Jā¹nxe³ju³kxai³lu²
 Je³su²jah³la²kxai³lu² ī³wa²lū³xi²nyha¹te³nah¹lxi¹:

— Pe²jah³lāi³. O²txa³hē¹li¹. Ai³na²
 ã³na¹to³hxain¹tai¹ti²tu³wi¹. Yxān¹ta¹ a¹hī¹nān¹te²tu³
 ã³si³tē³san¹kxai²nān²tu³ a²nū²a² ī³kaix1so¹nīn¹ju³ta²
 ī³yau¹ū³nxa²ha¹tu¹wi¹, ã³si³tē³kxi²sa²si¹hain¹jau³su¹.
 Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

11 Ain¹nxa²ha¹te¹ ka²no¹a²sa²ne³ha³lo²sa²tā³nū²la²
 Je³su²jah³la²kxai³ ī³hit2txain¹ta¹hxai²hē¹la².

Khon³ta³kxi²sxā³ *ka³lāun³ta³kxi²jah¹la²*
we²txi²jau³su²

12 Nxa²ha¹te¹ ye³jen¹nāu³kxai³lu² sxi²yhe³na²
 Je³su²jah³la²kxai³ a³wih¹ta¹hxai²hē¹la².
 Nxe³nū²la² khon³ta³kxi²sxā³

ka³lāun³ta³kxi²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³jah¹la²
 yāu³son³kxi²ta¹hxai²hē¹la². Yāu³son³kxi²nū²la²
 jah¹la²kxai³lu² Je³su²jah³la²kxai³ ī²nū²la²
 a²ne³kxajx3tāu³a² ī³ka³ti³wxe³ta¹hxai²hē¹la².
 Nxe³sxā³win¹ta²te²lxī³ ī³ye³kxi²te³nah¹lxī¹:

— Txa²hxī²kan¹jah¹lāi³. “Wxa²ī³ta³ka³txa²
 hxi²kan¹txi³ we²txi¹nxa²ha¹tū¹xā¹.
 Sa¹ki³la³te²ki³lha³ti¹. Nyha¹ta¹hxai²hē¹la².

13 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxai³ sa²nū³sin²sxā³
 wxā²wxai³nyha¹sxā³ ī³ye³kxi²te³nah¹lxī¹:

— Ten³sa³nhai¹ Wxa²ī³ta³ka³txa²
 ā³wa²su¹tūh¹nxa²ha¹wi¹. Nxe³nyha¹ta¹hxai¹hē¹la².
 Nxe³nyha¹hī¹na¹ a²nū²a² kwēn¹tai²na²
 ī³to³nain¹te²a² a²kwēn¹tai²na¹ we²txi²ta¹hxai²hē¹la².
 14 A²nxe³jut3su² Je³su²jah³la²kxai³la¹

ī³ye³kxain¹ti³ān¹jau³kxai³lu¹:

— Nxe³nxa²ha¹ju³tan¹te²kxa³yā³lhu²
 wā³nxīn¹ta² si³yxau³jah¹la² ai³sē¹li¹.
 Ain¹tāu³a² we²txi²nxa²ha¹ju³ta² a²nū²a²
 ā³xa² ī³hen³txi³txa³hē¹li¹. Hāi¹nxe³sxā³
 wā³nxīn¹ta² si³yxau³jah¹lan²tu³ ka³yxuh³xa²
 Moi³se²ah³lu¹tai²na² ī³yau¹ūh¹nxain¹kxe³su²
 ū³hū¹txai¹nhē³li¹. Nxai¹nīn¹kxai²nān²tu³
 hā²wxān³txa³ wā³nxīn¹jah¹lai²na²
 sa²kxai³lu² ka³yxuh³xai²na² tē³sxā³ Sū³na²
 ū³hū¹yhain¹tu¹wi¹. Nxe³kxai²nān²tu³ti² a²nū²a²
 a²yxo²ha³kxa¹ Txa²wā¹sū³na² we²txi²nxa²ju³ta²
 ī³yau¹ū³yhe²ai¹nīn¹tu¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

15 Nxe³yān¹tah¹lxā¹ nxe² ī³ye³kxi²kxan²ti³nū¹
 ju¹tai²na²u²lxī³ha³ta³nxe² ī³ye³e²nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².
 Nxe³ju³tan¹te²kxa³yā³lhu² a²nū²a²nāu³xa² kāin²
 ā³nū²kxi²nū²la² Je³su²jah³lai²na² wān³txa²

ain³kxi² ī³to³nain¹te²a² we²txi² nxe³te³lhxā³
ā³nū²kxi²nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

16 Nxe³nyhain¹to³ta¹ Je³su²jah³la²kxai³lu²
ā³waix3tū²la² ha³lo²ai²li² a²nū²a²yxau³ai¹nxa³ko³xa²
ā³nxai³to³ta¹hxai²hē¹la². Txa²wā¹sū³na²
ī³ye³kxi²te³lhxā³ ā³nxai³to³ta¹hxai²hē¹la².

In³txa² kan²ta³kxi²jah¹la² we²txi²jau³su²

17 Ain¹nxa²ha¹te¹ kxā³non³tāu³a² a²nū²a²
āh¹lx¹sxā³ kāin² ā³nū²kxi²nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².
Sxi²yhe³na² Ka³li³le²a²ko³xan¹thī³nāu³a² a³li³i²
sx²i²yhe³na² Ju³te²a²ko³xan¹thī³nāu³xa² a³li³i²
Je³ru³sa³lē²thī³na² a³li³i² nxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la².
Jā¹nxe³tū³ka³txa² fa³ri³se²a² nū³ka³txi³su²
ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² wān³txai²na²
ī³yau¹ū³tū³ka³txi³su² ha²kxai³ nxe³yain¹sxā³
sx²i²yhe³na² a³li³sxā³ ā³nū²kxi²nyhain¹nū²la²
ā³ti³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Ain¹tāu³a² Txa²wā¹sū³na²
hi²sen³kxai³lu² Je³su²jah³la² kāin² ā³nhi²ka¹tha²kxai³
a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ nū³kxūn³sxā³
ī³we²txa³lxain¹ta¹hxai²hē¹la².

18 Nxe³tāu³ān²tu³ti¹ in³txi³nāu³xa²
wxā³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³tū³ka³txai²li² in³txa²
kan²ta³kxi²ha²kxai³ hāi¹sxā³ ka²ma²ka³lo³a²
sxa³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³te²a² ka²ma²ka³lo³a²
whāi²na¹ ā³ki³wxen³ta³kxi²sxā³ sa²so¹sxā³
ā³nxai³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ain¹nū²la²:

— Ā³wih¹sīn¹ki³tū¹xā¹. Kan²ta³kxi²jah¹la² tē³sxā³
Je³su²jah³la² a²ne³kxai³tāu³a² ū³ha¹ā³sīn¹ki³tū¹xā¹.
In³txi³nāu³xa² ain¹ta¹hxai²hē¹la².

19 Nxe³ain¹tah¹lxa¹ sxi²hē¹nāu³a² a²nū²a²
nū³ka³txa² ā³ka³tū³je²nyhai¹nha²kxai³ hxi²kan¹txi³
ā³wih¹hain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la². Nxe²nxa³ha²kxai³
sxi²ha² ne³ka³nah²nāu³a² ī³ka³la³nū²la² te²la²ka³lo³a²

sa²sain¹ta³kxi²ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nū²la²
 ī³ton³jah¹la² ka²ma²ka³lo³a² whāi²na¹ Je³su²jah³la²
 a²ne³kxai³tāu³a² a²nū²a² a²nxū²kwai³wit3ta²
 ū³yu³lhxit1sxā³ ū³ha¹ain¹ta¹hxai²hē¹la².

20 — Je³su²jah³la² hxi²ka² kan²ta³kxi²nē³ka³txa²
 we²txi²ju³ta² yū³tū¹xā¹. Ain¹jau³su²
 ū³ha¹ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³tai²na²
 Je³su²jah³la²kxai³ wi¹kō³nh²nxa²ha¹te¹
 ā³xyo²o³tū¹nū²la² ī³ton³jah¹la² ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:
 — Wxa²kō³nxe³ti³ kāi³in¹ju³ta² ā³wa²su¹txa²ha¹wi¹.
 Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

21 Nxa²ha¹te¹ fa³ri³se²a² nū³ka³txa²
 ha³teh³nxā³nxa² a²hoh³lxi³su² tū³ka³txa²
 nxain¹sxā³ he³son³kxi²nyhain¹sxā³ ki³han³jau³su²
 e³lain¹te³nah¹lxi¹:
 — A²nū²a² kō³nxe³ti³ kāi³ju³ta² Txa²wā¹sū³na²
 so¹lxi³ hxi²kan¹txi³ ne³wā²na³ain¹te²ju²hē³li¹.
 Yxān¹ta¹ Je³su²jah³lai²li² a²nū²khai³xai²la¹wi¹.
 Hxi²kan¹nxa³wi¹. Nxe³ha²kxai³ Sū³na²
 kō³nxe³te²lo³jah¹lo²su² na³li¹. Nxe³jau³su²
 ki³han³sxā³ e³lain¹ta¹hxai²hē¹la².

22-23 Ain¹nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxai³
 he³son³kxi²nyhain¹jau³su² wi¹kō³nh²nū²la²
 ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— He³son³jah³lxin¹jau³xa² ha³ya³kxa²
 e³li³jah³lxi³hē¹li¹. Nxe³ka²a³sah¹lxi³wxi¹.
 īh¹jaut3tā³ wān³txa² wa³sut3jau³la³te²la¹xā³?
 “Wxa²kō³nxe³ti³ kāi³in¹ju³ta² ā³wa²su¹txa²ha¹wi¹.”
 Nxe³jau³xai²la³tā³nxa²: “ī³ton³jah¹lāi³. ī³sa²yxau³sxā³
 ā³nxī³xi¹sē¹li¹.” Nxe³jau³xai²la³tā³nxa² nxe²hī³ji¹wi¹?
 24 Yxān¹ta¹ Txai²na² Sū³na² Hxi²kan¹ta²
 Si³yxau³tāu³lot3sa²kah³lo²su² na¹ha²kxai³

wxi²ka¹na¹ju³ta² ī³yau¹ū³nx2ta¹tu¹wi¹. Nxē³ha²kxai³
 ī³ton³jah¹lo² ī³nxai²na² ī³ye³kxi¹nxa²ha¹wi¹.
 ī³sa²yxau³txi¹. Wxa²sxnā¹ka³lo³ai²na² sa²so¹sxā³
 ā³nxī³txu¹li¹. Nxē³nxa²ha¹wi¹. Je³su²jah³la²
 nxe³ta¹hxai²hē¹la².

25 Nxē³ju³tan¹te²kxa³yān³tu³ ī³ton³jah¹la²
 wa³su³txi³ ī³sa²yxau³nū²la² a²sxa³ka³lo³a²
 sa²so¹sxā³ ā³nxī³xi²ta¹hxai²hē¹la². Txa²wā¹sū³na²
 sa²nēn¹kxi² kāi²non³jau³su² a²nū²a² yxo²ha³kxa¹
 ī³ye³kxi²lā³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

26 Nxē³ai¹nha²kxai³ a²nū²a² yxo²ha³kxa¹
 ī³wā³wā³txi³sxā³ ī³ye³kxi²nyhain¹te³nah¹lx¹:
 — Txa²wā¹sū³na² nū³kxūn³khaix1nxē³sxā³
 wi¹lhin¹khai¹nx2na³li¹. Kwēn¹tai²na¹ ī²ki³tā³li¹.
 Yxān¹ta¹ kxā³nxai³kxai³lu² te²xi²yā¹nxē³ju³ta²
 ī²ki³sxai²nxa³tai¹tu³wi¹. Tah¹ hī¹na¹ ī²ki³tā³li¹.
 Nxē³ta¹hxai²hē¹la².

Le³vi²ah³la² ī³kaix1so¹jau³su²

27 Hā²wxān³txa³ Je³su²jah³la²kxai³lu² a³li³xi²nū²la²
 a²nū²a² ū³yo³hi²ki³ka² so¹kxi²nē³jah¹lai²na²
 Le³vi²ah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jah¹lai²na²
 sa²kxai³lu² sxi²ha² ū³yo³hi²ki³ka² ū³ha¹thī³na²
 ā³wxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxē³te²na² Pu³pli³ka²no²
 nū³ka³txi³su² ta¹hxai²hē¹la². Nxē³ka³tu³ta¹
 Je³su²jah³la²kxai³lu² ī²sxā³ ī³kaix1te³nah¹lx¹:

28 — Ā³si³tē³kxi²sē¹li¹. Nxē³ta¹hxai²hē¹la².
 Nxē³ai¹nha²kxai³ Le³vi²ah³la²kxai³lu²
 a²yen³kxa² whāi²na¹ wxa²wxe²a³nū²la²
 ā³si³tē³kxi²ta¹hxai²hē¹la².

29 Nxē³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² hā²wxān³txa³
 Le³vi²ah³la² a²sxi²nhāu³a² yain³txa² kāin²
 we¹tain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxē³sxā³ Je³su²jah³la²kxai³

wxā³sxā³ ī³yain³si¹jau³su² kaix1tain¹ta¹hxai²hē¹la².
 Nxe³ain¹tāu³a² ū³yo³hi²ki³ka² so¹kxi²nē³tū³ka³txa²
 ka³lxa¹txi³ ā³wxā³ha²kxai³ a²nū²a² ā³xa² ka³lxa¹txi³
 nū¹nain¹sxā³ yai³nain¹ta¹hxai²hē¹la².

30 Nxe³ain¹nxa²ha¹te¹ fa³ri³se²a² nū³ka³txi³nāu³a²
 ha³teh³nxā³nxa² a²hoh³lxi³su² tū³ka³txa² nxain¹sxā³
 ju¹ta² ī²ain¹sxā³ kāin² ī³hi³ta³lxi³sxā³ Je³su²jah³la²
 a²sa³wih³ha³lxa² ī³kwai²kxain¹te³nah¹lxi¹:
 — īh¹nxe³kxa²yan³ti³ta³ a²nū²a² ū³yo³hi²ki³ka²
 so¹kxi²nē³tū³ka³txi³su² ko³nxe³ju³ta²
 kāi³te²su² te²nāu³xa² nxe³te²su² ain¹sxā³
 ā³nū²kxi²sxā³ yain³ni² ī³na² nxe³kxah³lxin¹si²li¹?
 Ain¹ta¹hxai²hē¹la².

31 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²
 ī³wa²lū³xi²nyhain¹ti³ān¹jau³kxai³lu¹:
 — Ne³ka²sa²sa²lxi¹. A²nū²a² wi¹lain³kxi²nha²te²
 hi²sen³su² hī³ne³kxa² wa³kxēn³yah³la²
 ā³ten³te²sxa³yu²hē³li¹. Yxān¹ta¹ a²nū²a² ī³ton³te²su²
 te²a² so¹lxi³ ā³ten³te²ju²hē³li¹.

32 Te²yā¹nxe³sxā³ a²nū²ai²na²: “Wi¹lhin¹sa³nha¹.
 Ko³nxe³ti³ kāi³a¹ju³ta² yū²nxa³nha¹.” Nxe³te²su²
 te²na² ī³kaix1so¹ai¹na¹ju³ta² yū²nxa³wi¹.
 Yxān¹tah¹lxa¹ hāi¹sxā³ ko³nxe³jah¹la² so¹lxi³
 a²ko³nxe³ti³ kāi³ju³ta² ī³āin²ta³kxi²nha²sxā³
 ā³na¹la³kxi²nha²te²su² te²na² so¹lxi³
 wxā²wa²su¹tain¹te³lhxā³ ī³kaix1so¹ai¹na¹ju³ta²
 yū²na³li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

He³lhx²yxau³ju³ta² ī³yau¹ū³jau³su²

33 Nyhain¹nxa²ha¹te¹ ī³ye³kxi²nyhain¹te³ān¹jau³kxai³lu¹:
 — Je³su²jah³lāi³. īh¹nxe³kxa²yān³ti³ta³ Jo³āu²
 Ba³tis²jah³la² sa³wi³ha³lxa²na² sa²kxai³lu² Sū³na²
 ī³ka³li³kxi²te³lhxā³ he³lhx² yxau³to³hain¹sxā³

Txa²wā¹sū³na² ī³ye³kxain¹to³lhai¹li¹?
 Ai¹nha²kxai³ fa³ri³se²a² a²sa³wi³ha³lxa²
 te²yā¹yxain¹nū³nhxai²na²hē³li¹. Ain¹ta¹
 wxa²sa³wi³ha³lxa² hai³txi³ ti³hex1yu³nxān²nxa³wi¹.
 Nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

34 Nxa²ha¹te¹ ī³wa²lū³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹:
 — Yxau³nuh¹nx2ta¹tā³a² ī³āin²ta³kxi²nha²sxā³
 he³lhxi² yxau³yah³lxin¹ju³ta² wai³nxa³wi¹.
 A²nxe³ju³ta² in³txa² txu¹ha² so¹nyhu¹kxai²nān²tu³
 a²yā³la²nāu³xa² ī³kaix1so¹yhain¹te²ju²hē³li¹.
 Nxē³ju³ta² sa²kxai³lu² a²wē³sāi¹yah³la²
 yxau³ye²yhai¹hī¹na¹ ī³kaix1so¹ain¹tū³kā³txai²na²
 ī³āin²ta³kxi²nha²sxā³ he³lhxi² yxau³ain¹ju³ta²
 wai³nxa³wi¹.

35 Yxān¹ta¹ yxan¹nāu³a¹ a²wē³sāi¹yah³lai²na²
 so¹kxain¹sxā³ sa²tā³tū¹kxi²nyhain¹tu¹wi¹.
 Nxē³kxai²nān²tu³ nxe³hī¹na¹ a²nū²a²
 ī³kaix1so¹ain¹tū³kā³txa² ī³āin²ta³kxi²nha²sxā³
 he³lhxi² yxau³ain¹ju³ta² wain³tu¹wi¹.
 Jā¹nxe³ju³kxai³lu² fa³ri³se²a² nū³kā³txai²na²
 Jo³āu² Ba²tis²jah³la² a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xai²na²
 nxain¹sxā³ txa²wā¹yah³la²nāu³xu¹tai²na²
 wān³txa² sa²yxo²wet1si¹hain¹jau³su²
 he³lhxi² yxau³ain¹te²ju²hē³li¹. Ne³to³ta¹
 txa²sa³wi³ha³lxi²na² sa²kxai³lu²
 ā³waix3txai¹na¹hī¹na¹ so¹lxi³ he³lhxi²
 yxau³ain¹tu¹wi¹. Ā³waix3txa¹na¹kxe³su²
 ī³āin²ta³kxi²nha²sxā³ he³lhxi² yxau³ain¹tu¹wi¹.

36 Nxe³ha²kxai³la¹ ī³yau¹ū³jau³xa² āh¹
 ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:
 — A²nū²a² wā²la² kwēn¹ta² yxāi¹ka³lo³a²
 wi¹ka³lo³a² tē³sxā³ ko³nxe³ka³lo³a² ā³ten²ti³ka³lo³a²

ū³nhū²kxi²sxā³ ūh³yxāi¹yain¹te²sxa³yu²hē³li¹.
 Yxān¹ta¹ ūh³yxāi¹yain¹ke³la³te²kxai³ wā²la²
 wi¹ka³lo³a² ā³kho³te²ju²hē³li¹. Jā¹nxe³kxa²yu³su²
 wā²la² tī³ka³lo³la³ ā³sai¹hī³nx2nxa³wi¹.

37 Jā¹nxe³jau³su² yain³txi³yau³xa² txah²yau³xa²
 hai³txi³ ka³yxuh³xa² wā²lē¹na² tī³ka³lo³ē¹nān²ta³
 ā³nē¹na³wi¹sxā³ ū³wha¹ki³te²sxa³yu²hē³li¹.
 Ā³nē¹na³wi¹sxā³ ū³wha¹ki³ke³la³te²kxai³
 a²yain³txi³yau³xai²na² sa²kxai³lu² wā²lē¹nai²li²
 ī³txi³hāu³kxi²sxā³ ī³khot3sxā³ a²yau³xa²
 ā³nē¹na³hxā³te²ju²hē³li¹. Nxe³ha²kxai³
 a²yain³txi³yau³xain²txi³ ha³li³hxā³ni² wā²lē¹nain²ti³
 ā³kho³ti² nxe³te²ju²hē³li¹.

38 Yxān¹ta¹ yain³txi³yau³xa² tah²yau³xan²ta³
 wā²lē¹na² ta²hē¹nāu³a² ā³nē¹na³wi¹sxā³
 ū³wha¹ki³te²ju²hē³li¹. Nxe³ki³kxai²nān²tu³
 wā²lē¹nai²na² ā³kho³txa³ha²kxai³ a²yain³txi³yau³xa²
 ā³nē¹a³na¹xa³ha²kxai³ nxe³te²ju²hē³li¹.

39 A²nxe³sxā³ a²nū²a² vīn²yau³xa² tīn³yau³xa²
 tē³sxā³ ī³na²ain¹kxai²nān²tu³ tah²jau³xa² āh¹
 ā³te³nain¹te²sxa³yu²hē³li¹. Nxe³ha²kxai³lu¹:
 “Tī³yau³xa² ā²la² wi¹na³li¹.” Nxain¹te²ju²hē³li¹.
 Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

6

Sa²ba³to³ nxe³hī¹na² a²wa³ka³li³yu³ta²
 ī³yau¹ū³jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ kxā³nāu³a² Je³su²jah³la²
 a²sa³wi³ha³lxā² whāi²na¹ hai³sxa² ha³nāu³ha²
 ai³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Ain¹tāu³a² a²sa³wi³ha³lxā²
 yain³txa³nā³kxa² wxā²ni²lho¹nū²la² wxā²tī³kxi²sxā³
 wxā²ki³ka³tuk1kxa² sai¹sxā³ yai³nain¹ta¹hxai²hē¹la².

2 Ain¹nxa²ha¹te¹ fa³ri³se²a² nñ³kä³txa²
*í*²ain¹te³nah¹lxi¹:

— Yain³txa³nñ³kxa² wxa²ní²lho¹yah³lxi¹lxi¹.
 Nxe³to³ta¹ Ju³te²a² nñ³kä³txa² sa²ba³to³
 nxe³tä³a² a²wa³kä³la² a²yxo²ha³kxa¹
ñ³na¹xai³kä³te²jai¹ti²tu³wi¹. Nxe³yah³lxin¹ta¹
 jau³jau¹xai²na² sa²yxo²ñ³yah³lxin¹ten¹tu³wi¹,
 yain³ti³nñ³kxa² wxa²ní²lho¹yah³lxi¹nha²kxai³lu¹.
 Nxain¹ta¹hxai²hë¹la².

3-4 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na²
*í*³wa²lñ³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹:

— Nxe³jah³lxi³sa²lxi¹. Sñ³na² ñ³wha²li¹txä³nxa²
*í*²nx²ti³ta²lu¹wi¹. Ta³vi²yah³lu¹tai²na²
 he³ha²kxai³ a²sa³wi³ha³lxi³nä³xu¹tai²na²
 he³hai¹nha²kxai³ nxain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.
 Nxain¹tä³kxai³lu² Sñ³na² sxi²ha² ñ³wih¹nñ²la²
 yain³tä³xai²na² Sñ³na² ñ³yho³hi²tä³xai²na²
 wxa²so¹sxä³ *í*³yain³kxain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.
 A²nxe³tä³xai²na² Sñ³na² sxi²ha²
 hau³ko³tä³kä³txai²na² so¹lxi³ yain³tä³su²
 ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Nxe³kxa²ha³tä³nxä³nt³i³
 yai³nain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.

5 Nxe³na¹kxa²yü³su² Txai²na² Sñ³na² Hxi²kan¹ta²
 Si³yxau³tä³la³sa²kah³lo²na¹xai²na² sa²ba³to³
 nxe³ti³xa² a²wa³kxë³yah³lo²sa¹wi¹. Je³su²jah³la²
 nxe³ta¹hxai²hë¹la².

A²nñ²a² hxi²yä³nän³ta³kxi²ha²kxai³ we²txi²jau³su²

6 Hä²wxä³txa³ ñ³ka³txa² sa²ba³to³ nxe³ti³xa²
 Ju³te²a² nñ³ka³txa² ñ³nñ²kxi²thë³na²
ñ³wih²xi²nñ²la² Txa²wä¹sñ³na² wä³txa²
*í*³hen³txi³to³hain¹ta¹hxai²hë¹la². Nxe³tä³a²

in³txa² a²hxi²wi¹nẽ³tāu³a² hxi²yã³nān³ta³kxi²sxã³
ã³wih¹sxã³ ã³wxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

7 Fa³ri³se²a² nū³kq³txa² wxã³sxã³ ã³wih¹hi²
ha³tēh³nxã³nxa² a²hoh³lxi³su² tū³kq³txa²
wxã³sxã³ ã³wih¹hi² nxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
Nxe³te²nāu³xai²na² sa²kxai³lu² hxi²we²txi²ju³ta²
ř²te³lhxã³ wahx3nxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Yxān¹ta¹
kō³nxe³thin¹sxã³ he³son³kxi²nhain¹te³nah¹lxi¹:

— Sa²ba³to³ nxe³ki³tāu³a² hxi²we²txi²kxai²nān²tu³
Txa²wā¹sū³na² ū³wha²li¹txã³nxa²
sa²yxo²ã³kxi³ju³ta² ĩ²kī³txai²li¹. Nxe² kō³nxe³ti³
he³son³kxi²nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

8 Nxa²ha¹te¹ he³son³kxi²nyhain¹jau³xa²
Je³su²jah³la²kxai³lu² a³la³kxi²ha²kxai³
hxi²yã³nān³ta³kxi²jah¹la² e³kxi²te³nah¹lxi¹:

— ĩ³sa²yxau³sxã³ ã³wxã³txu¹li¹.
Nxe³jau³su² nū²la² in³txai²li² ĩ³sa²yxau³sxã³
ã³wxã³ye²ta¹hxai²hẽ¹la².

9 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txi³kxai³la¹:
— Ne³kxa²sah¹lxi³sa²lx¹ Sa²ba³to³ nxe³ti³xa²
wi¹lo²la³kxi²tā³nxa² kō³to²la³ki²tā³nxa² ĩh¹ju³ta²
wai³nh̄³te²la¹xã³? Te²yã¹nxe³sxã³ a²nū²a²
su²lhã³tā³nxa² we²txi²ta³nxa² ĩh¹ju³ta²
wai³nh̄³te²la¹xã³? Ta¹hxai²hẽ¹la².

10 Ai¹nha²kxai³la¹ ĩ²sa²sai¹ain¹ka³tū³ in³txai²li²
e³kxi²te³nah¹lxi¹:

— ĩ³hxi²sin²nha²si¹hain¹jau³kxai³lu¹. Nxe³ha²kxai³
ĩ³hxi²sin²nha²sxã³ we²txi²ta¹hxai²hẽ¹la².

11 Nxa²ha¹te¹ a²nū²a²he³son³kxi²nyhain¹tū³kq³txin³ti²
kāin² ĩ³qān³ta³kxi²sxã³ ĩ³ye³lain¹te³nah¹lxi¹:

— ĩh¹nxet3sxã³ Je³su²jah³la² su²lhã³h̄³ki³te³ji¹ku¹.
Tū¹kā³txai²li² nxe² e³lain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

Je³su²jah³la² sa³wi³ha³lxa² ī³kaix1so¹jau³su²

12 Hā²wxān³txa³ Je³su²jah³la²kxai³lu² wā³la³ka³txa²
ka³la³ta¹hxai²hē¹la², Sū³na² ī³ye³kxi²te³lha³ka².
Nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² e³kxa³lan²ta¹hxai²hē¹la².

13 Nxe³nū²la² a³lan²ni²nū²la² a²sa³wi³ha³lxa²
ī³kaix1ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³tū³ka³txi³nāu³xa²
a²sa³wi³ha³lxa² hxi²ka² hxan³sxā³ ha¹li¹
wxa²hait1so¹xi²nūn³tū³ka³txa² ī²sxā³
sa²so¹te³nah¹lx1:

— Sa²si¹hā³nx2ta¹tū³ka³txi³syah¹lxin¹tu¹wi¹.

Ta¹hxai²hē¹la².

14 Nxe³ha²kxai³la¹ tū¹ka³txai²li² ī³yī¹li²jau³xa²sa¹
Si³māu²ah³lo²su² ha²kxai³ a²nxe³jah¹la²
ī³lxa² ā³xai²na² Pe²jah³lo²su² ta¹hxai²hē¹la².
A²nxe³jah¹lo²kxai³lu² a²lon³yah³la² Ān³tre²ah³lo²su²
ta¹hxai²hē¹la². Jā¹nxe³sxā³ Ti³a²kah³lo²su² ha²kxai³
Jo³āu²ah³lo²su² ha²kxai³ Fi³li²pah³lo²su² ha²kxai³
Bar³to³lo³me²ah³lo²su² ha²kxai³.

15 Ma³te²ah³lo²su² ha²kxai³ To³me²ah³lo²su²
ha²kxai³ Ti³a²kah³lo²su² ha²kxai³ a²nxe³jah¹lai²li²
au³fe²ah³la² ki³lha³lhxu² ta¹hxai²hē¹la². Jā¹nxe³sxā³
Si³māu²ah³lo²su² ha²kxai³ a²nxe³te²a² ā³lxi³sxā³
Se³lo²ti³ nū³ka³txi³si²ta¹hxai²hē¹la².

16 Jā¹nxe³sxā³ Ju³ta²sah³lai²na² ha¹lo³ta³lxi³sxā³
ka³na³ki² te²a² Ti³a²kah³la² ki³lha³lhxu²
ha²kxai³ ā³xai²na²su² Is³ka³ri³o²jah³lo²su²
ha²kxai³ nxe³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³te²nān²tu³
kxā³nāu³a¹ Je³su²jah³la²kxai³ ī³ki³ha¹kxi²jah¹lo²su²
ta¹hxai²hē¹la² ī³ki³ha¹kxi²sxā³ a²nū²a²
ko³nxe³thin¹tū³ka³txa² ā³yā³yū¹kxain¹ta¹hxai²hē¹la².
A²nxe³tū³ka³txai²na² a²yxo²ha³kxa¹
Je³su²jah³la²kxai³lu² ī²sxā³ sa²so¹ta¹hxai²hē¹la².

Je³su²jah³la² ī³tih³nxe³jau³su²

17-18 *Nxe³nū²la² ī³kaix1so¹ta³lun²nū²la²
 a³ka³nxain¹tāu³a² wā³la² yxe²ta²wau³waun³ju³ta²
 ā³yit1tāu³a² a²nū²a² ka³lxa¹txi³
 nū²kxi²ta¹hxai²hē¹la². Ju³te²a²ko³xan¹te²a²
 wxā² Je³ru³sa³lē²thī³nān¹te²a² wxā² ī³ye³nai²na²
 yxo²ka³teh³xan¹ko³xa² a²sxi²je³nai²na²sa¹
 Ti²ro³thī³nān¹te²a² wxā² Si³tō²thī³nān¹te²a²
 wxā² nxe³ai¹nha²kxai³ Txa²wā¹sū³na²
 wān³txa² ain³kxi²te³lhxā³ nū²kxi²ta¹hxai²hē¹la².
 Ai¹nha²kxai³lu¹ ī³ta³ka³txa² ī³ton³te²a²
 we²txi²ju³ta³nū³a² wah³nxa³kxi² a²kō³nxe³te²a²
 a²yāu³ka³txa² nxū²kwāi³wi¹sxa³te²a²
 nxū²kwāi³li³si¹jau³nū³su² wah³nxa³kxi²
 nxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la².
 19 Nxe³ai¹nha²kxai³ wxa²wxa²sai³nain¹ju³tan¹te²kxa³yā³lhu²
 a²hāi¹nxe³ti³xa¹ we²txain¹ta¹hxai²hē¹la²,
 Je³su²jah³la² wa³nxī¹nha²kxai³la².*

A²nū²a² ka³lih³kxi²jau³nū³su²

20 *Ain¹nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxai³lu²
 a²sa³wi³ha³lxa² ī³sxā³ ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:*
 — Nxex3jah³lxi³wxi¹. Yen³kxi³txa¹nxa²lxi³ji¹wi¹?
*Nxe³nx2ti³kxai²nān²tu³ ka³lih³jah¹lxi³hē¹li¹.
 Yah³lxi¹nha²kxai³ kxān³nāu³a¹ Txa²wā¹sū³na²
 A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lo³ju³ta³nū³a²
 yxau²xai³yah³lxin¹tu¹wi¹.*
 21 *Āh¹jau³xa²sa¹ hī¹na² he³ja³lu¹nxa²lxi³ji¹wi¹?
 Nxe¹nx2ti³kxai²nān²tu³ ka³lih³jah¹lxi³hē¹li¹.
 Yah³lxi¹nha²kxai³ kxān³nāu³a²
 ū³kxi¹nx2ti³tu¹wi¹. Hī¹na² kāin²
 nān³yah³lxin¹ji¹wi¹? Yah³lxin¹kxai²nān²tu³*

ka³lih³jah¹lxi³hē¹li¹. Yah³lxi¹nha²kxai³
 kxān³ton³sxā³ kāin² ka³lxi¹yhah³lxin¹tu¹wi¹.
 22 Sa²yxo²wet1sah¹lxin¹te² ī³nxai²na²
 ka³lih³jah¹lxi³hē¹li¹. Yah³lxi¹nha²kxai³
 kxān³ton³sxā³ ī³an³ta³kxi¹nx2txai¹nha²kxai³
 ā³ten³nxa²lxai¹nxa³ha²kxai³ kō³nxe³ti³hi¹txa²txi³si¹hain¹jau³su²
 ha²kxai³ ha³ya³kxa³ti³lo³txa²tai¹nha²kxai³
 nxe³nx2tain¹tu¹wi¹.
 23 Nxē³nx2tain¹kxan²ti³nū¹ kāin²
 ka³lih³jah¹lxi³hē¹li¹. Nxē³nx2tain¹kxa²
 yā¹nxe³sxā³ yān³tai²na¹ Txa²wā¹sū³na²
 wān³txa² ī³hen³txi³nū³kā³txu¹tai²na²
 nxe³nyhain¹to³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.
 Jā¹nxe³nx2tain¹ju³kxai³lu² ka³lxi¹sxā³
 a³li²sin³jah¹lxi³hē¹li¹. Nxē³nx2tain¹sxā³
 khāuh³lxa³txi³yhah¹lxin¹kxa² yo³ha² wi¹ju³ta² kāin²
 yū³nx2ti³tu¹wi¹.
 24 Yxān¹ta¹ yen³kxi³te² ī³nxai²na² hī¹na² so¹lxi³
 ka³lih³khaix1yah³lxi¹lxi¹. Yxān¹ta¹
 kxā³ton³sxā³ ī³āin²ta³kxi¹nx2ti³tu¹wi¹.
 25 Te²yā¹nxe³sxā³ yain³txa² kāin² yūh³te²
 ī³nxai²na² hī¹na²kxai³ ka³lih³yah³lxi¹lxi¹.
 Yxān¹ta¹ kxā³nāu³a² he³ja²lun¹ti³nx2ti³tu¹wi¹.
 Nxē³nx2ti³ha²kxai³ ye³khāuh³lxa³thi¹yah³lxin¹tu¹wi¹.
 Te²yā¹nxe³sxā³ hī¹na²kxai³ kāin² ka³lxih¹te²
 ī³nxai²na² ka³li³yhah³lxi¹lxi¹. Yxān¹ta¹ kxā³nāu³a²
 āin²ti³sxā³ nān³yah³lxin¹tu¹wi¹.
 26 Te²yā¹nxe³sxā³ hī¹na²kxai³ a²nū²a² yxo²ha³kxa¹
 wi¹le³nx2ti³na³li¹. Nxē³nx2ti³kxa² yā¹nxe³ju³ta²
 kxā³nhxī¹nu¹tai²na² Txa²wā¹sū³na² wān³txa²
 ī³hen³txi³ki³lxo³tū³kā³txu¹tai²na² te²yā¹nxe²
 kāi³ū¹nyhain¹to³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.

A²n^ū²a² a²k^o¹k^o¹n^āu³x^a² a³lxain¹kⁱ³jau³s^u²

27 Nxa²ha¹te¹ ne³ka²kxi²syah¹lxin¹te² ī³nxai²na² ī³ye³kxi¹nx²ta¹tu¹wi¹. Wxa²k^o¹k^o¹n^ū³k^q³txa² a³lxⁱ¹tai¹yah³lxi³hē¹li¹. ī³ān³ta³kxi¹nx²tain¹te²s^u² te²a² ī³wa²l^ū³xi²s^{xā}³ ī³ān³ta³kxi²nxān²nxa³s^{xā}³ wi¹la³ kāi³ūh¹txain¹yah³lxi³hē¹li¹.

28 A²n^ū²a² k^o³nxe³te²lo³txa²tain¹kxan²ti³ wi¹la³te²lo³txain¹yah³lxi³hē¹li¹. Te²yā¹nxe³s^{xā}³ a²n^ū²a² k^o³nxe³ti³ kāi³ūh¹nx²tain¹kxan²ti³ Txa²wā¹s^ū³na² nxe² ī³ye³kxi²txain¹yah³lxi³hē¹li¹. Nxe²e³kxain¹yah³lxin¹te³nah¹lxi¹: “Txa²wā¹s^ū³na² nex³txi¹. T^ū¹k^q³txai²li² k^o³nxe³ti³ kāi³ūsain¹na²hē³li¹. Nxe³sain¹kxan²ti³ wi¹li²txai¹nhē³li¹. Txa²wā¹s^ū³na² nxe³txain¹yah³lxi³hē¹li¹.

29 Te²yā¹nxe³s^{xā}³ wxa²ne³su²nx²tain¹kxai²nān²t^ū³ wxa²ne³ha³tih³nāu³a²ā³nā³wa³t^ū³t^ū¹txain¹yah³lxi³hē¹li¹. Wxa²wā²la²ka³lo³a² wi²kxi²nhān¹ka³lo³a² kāi³kxi¹nx²tain¹kxai²nān²t^ū³ wxa²ha³la³sē³nān¹ka³lo³a² a³lxi²yah³lxi³txa³hē¹li¹.

30 Te²yā¹nxe³s^{xā}³ wxa²yen³kxa² yxo²kwāin³kxi¹nx²tain¹kxai²nān²t^ū³ ū³hū¹txain¹yah³lxi³hē¹li¹. Yah³lxin¹kxai²nān²t^ū³ ū³hū¹xi¹nx²ti³si¹hain¹jau³su²ī³ye³kxain¹yah³lxi³txa³hē¹li¹.

31 A²nxe³ju³ta² a²n^ū²a² wi¹lo²la³kxi¹nx²tain¹ju³ta² ten³nxa²lxi³kxa² yā¹nxe³s^{xā}³ kāi³ūh¹txain¹yah³lxi³hē¹li¹.

32-35 A²n^ū²a² a³lxi¹nx²tain¹te²na² so¹lxi³ ū³wa²l^ū³xi²s^{xā}³ a³lxain¹yah³lxi¹ji¹wi¹? A²n^ū²a² wi¹kāi³ūh¹nx²tain¹te²na² so¹lxi³ ū³wa²l^ū³xi²s^{xā}³ wi¹kāi³ūhain¹yah³lxi¹ji¹wi¹? A²n^ū²a² kāin² yen³kxi^hte²a² so¹lxi³ kwa²ū³hū¹ain¹yah³lxi¹ji¹wi¹? Nxe² kāi³ain¹yah³lxi³txa³hē¹li¹. A²n^ū²a²

ko³nxe³thin¹te²a² ju¹tai²na² a²yxo²ha³kxa¹
 te²yā¹nxe² kāi³ai¹nhxai²na²hē³li¹. Yxān¹ta¹ a²nū²a²
 wxa²ko¹kōn¹nū³kā³txa² a³lxi²nha¹jah³lxi³hē¹li¹.
 Wi¹kāi³ūh¹txain¹yah³lxi³hē¹li¹. Yen³kxa²
 wā²nxū¹h¹ ū³hū¹nha¹jah³lxi³hē¹li¹.
 ū³yo³hxi¹nx2tain¹ju³ta³nū³a² ne³wa³kon³nyhah¹lxi³txa³hē¹li¹.
 Nxe³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ oh³nāu³nū¹ka³na¹
 wi¹kāi³yah³lxin¹kxa² yo³ha² kāin² yū³nx2ti³tu¹wi¹.
 Yah³lxin¹kxai²nān²tu³ti² Txa²wā¹sū³na²
 Si³yxau³jah¹lai²na² a²ki³lha³nāu³su²
 ti³hi¹txa²ti³tu¹wi¹. Nxe³ha²kxai³ te²yā¹nxe³ju³tai²li²
 Txa²wā¹sū³na² kāi³jah¹lo²su² hxai²na²hē³li¹.

36 Jā¹nxe³jut3su² Txa²wā¹wī³na²
 Si³yxau³jah¹la² wi¹lhin¹sxā³ thāi³ti³la²
 sa²hau³ko³te³lhxā³ wi¹ju³ta³lo³tē³na³li¹.
 Nxe³nē³kxa² yā¹nxe³sxā³ a²nū²a² ā³xai²na²
 wi¹lhin¹sxā³ thāi³ti³la² sa²hau³ko³jah³lxin¹sxā³
 wi¹ju³ta³lo³txain¹yah³lxi³hē¹li¹.

KQ³nxe³ti³ī³yī¹li² waun¹nyhu¹kxi³jau³su²
 37 A²nū²a² ā³xai²na² ko³nxe³ti³
 ju³ta² a³ya³txi²yah³lxi³txa³hē¹li¹.
 Nxe³yah²lxan³kxai²nān²tu³ ko³nxe³ti³ ju³ta²
 a³ya³txi¹nx2tai¹nxa³lho³li¹. Jā¹nxe³ju³kxai³la¹
 a²nū²a² ā³xai²na² kāi³ain¹ju³ta²
 ko³nxe³ti³ ī³yī¹lai¹yah³lxi³txa³hē¹li¹.
 Nxe³yah²lxan³kxai²nān²tu³ ko³nxe³ti³
 ī³yī¹li¹nx2tai¹nxa³lho³li¹. Te²yā¹nxūn³sxā³ ko³nxe³ti³
 kāi³ūh¹nx2tain¹ju³ta² ne³wā²na³jah¹lxi³hē¹li¹.
 Nxe³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ ko³nxe³ti³
 kāi³yah³lxin¹ju³ta² ne³wā²na³nx2tain¹nūn³tu¹wi¹.

38 A²nū²a² yen³kxi³txa²te²su² te²a² wxa²yen³kxa²
wā²nhū¹ah³lxin¹kxai²nān²tū³ Txa²wā¹sū³na²
hi²sen³su² yen³kxa² wā²nhū¹nx2ti³nūn³tu¹wi¹.
Nxe³sxā³ yen³kxa² ka³lxa¹txi³ tē³sxā³
wxa²hxī²ka² ū³hxī²kū²xai³nx2ti³tu¹wi¹.
Nxe³sxā³ hxi²kan¹txi³ hxi²tē³nyhah¹lxan³so³li¹,
yen³kxa² ka³lxa¹txi³ hū¹nx2ti³ha²kxai³la².
Nxe³ju³kxai³lu² hxi²kxāu³ti²la³nxa³nha²sxā³
o²la³kxi²nyhu¹ah³lxin¹kxa² yā¹nxe² Txa²wā¹sū³na²
hxi²kxāu³ti²la³nxa³sxā³ kāi³ūh¹nx2ti³tu¹wi¹.
Ā³wa²to²hi² kāi³ūh¹nx2ti³tu¹wi¹.

39 Āh¹lxi³sxā³ ī³yau¹ū³jau³xa² ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— A²nū²a² ye³han³jah¹la² yā¹nx2na³li¹. Nxe³sxā³
a²nū²a² nū³kā³txa² ye³han³tū³kā³txa² ne³ka³ta²
ī³hau³ko³kxain¹sxā³ ai³kxai²nān²tū³ kxīh³nxē¹na²
ne³ka³ta² ai³jah¹lai²li² a³hi² ī³hi²tain¹tū³kā³txa²
a³hai¹ni² nxe³yain¹tu¹wi¹.

40 Te²yā¹nxe³kxe³hū³nxe² a²nū²a²
a²hoh³lxi³su² te²a² hxi²kan¹na³li¹. Yxān¹ta¹
a²hoh³lxi³su²nxa³te²a² hxi²ka¹nxa³wi¹. Yxān¹ta¹
tih³xain¹nū³nhī¹na¹ a²hoh³lxi³su²nūn³tu¹wi¹.
Nxe³sxā³ hxi²kan¹nūn³tu¹wi¹.

41 Wxa²wā³tā³xa² ko³nxe³ti³ kāi³jut3su²
ju³ta² ko³nxe³ti³ ī³yī¹li¹yah³lxi³txa³hē¹li¹.
Kō³nxe³ti³ kāi³yah³lxin¹ju³ta² kāin²
wa³to²hi²na³li¹. Nxe³yah³lxin¹ju³ta²
wai³nxa³wi¹. A²nxe³ju³tai²na² yā¹nx2na³li¹.
Wxa²wā³tā³xai²li² hi³a² sī³na² ye³we²kxe³su²
yū³hī³nx2na³li¹. Nxe³yān¹ta¹ hi³sa³ka³txa²
ā³ye³wau¹kxi²nha²hī³nxa¹lxi¹. Nxe³kxe³su²
wxa²ē¹nān¹jau³kxai³lu²: “Txa²wā³tā³xai²li² hi³a²
sī³na² sa²ye³sai¹kxi²na¹tū¹xā¹.” Nxe³yah³lxin¹jau³su²

yxān¹ta¹ hi³sa³ka³txa² ā³ye³wau¹kxi²nha²kxe³su²
ī²nyhah¹lxan³kxe³su² wai³nhī³nx2nxa³wi¹.

42 Nxē³sxā³ wxa²wā³tā³xai²li²
e³kxain¹yah³lxin¹te³nah¹lxi¹: “Hi³a²
sī³na² sa²ye³sai¹kxi¹sīn¹nxa²ha¹tu¹wi¹.
Nxē³yah³lxin¹jau³su² yxān¹ta¹ hi³sa³ka³txa²
ā³ye³wau¹kxi²nha²kxe³su² yū³yah³lxi³hī³nxā¹lxi¹.
Nxē³yah³lxin¹ju³kxai³lu² wxāi²li²
wi¹lhin¹ki³lxo³jah¹lo²su² yah³lxi¹lxi¹. Hi³sa³ka³txa²
sa²ye³sai¹nhat¹jah³lxi³sā²nhē³li¹. Nxē³sān²nū²la²
wi¹lī²nha²sxā³ wxa²wā³tā³xai²li² hi³a² sī³na²
sa²ye³sai¹kxi²nyhah¹lxin¹tu¹wi¹.

Hi³a² ne³ka² a²nxā³kxa² ī³yau¹ū³jau³su²

43 Jā¹nxe³ju³kxai³lu² hi³sa³ka³txa²
wi¹ka³txai²na² sa²kxai³lu² hai³txi³ ko³ta³nxā³kxa²
ā³nxā³ki²te²sxa³yu²hē³li¹. Te²yā¹nxe³sxā³
hi³sa³ka³txa² ko³ka³txai²na² sa²kxai³lu²
wi¹ta³nxā³kxa² ā³nxā³ki²te²sxa³yu²hē³li¹.

44 Jā¹nxe³ju³kxai³lu² hi³sa³ka³khai³xa² yxo²ha³kxa¹
ā³nxā³kxi³khai³xa² so¹lxi³ nxā³kxi³te²ju²hē³li¹.
Fi²ko²nxā³kxa² kwa²hi³sa³kax3khai³xa²
ā³nxā³kxi²te²sxa³yu²hē³li¹. Te²yā¹nxe³ju³kxai³lu¹
u²va²ki³a² kwa²hu³kxē¹ha² kūh²sxa³te²sxa³yu²hē³li¹.
U²va²kxē¹ha² so¹lxi³ kūh²sxa³te²ju²hē³li¹.

45 Jā¹nxe³ju³kxai³la¹ a²nū²a² wi¹lhin¹te²a²
a²ē¹nāu³ai²na² wi¹lhi¹nha²kxai³ wi¹lo²la³kxi²te²ju²hē³li¹.
Nxē³ain¹ta¹ a²nū²a² ko³nxe³thin¹te²a²
a²ē¹na² whāi²na¹ ko³nxe³thi¹nha²kxai³
wi¹lo²la³kxi²nha²te²sxa³yu²hē³li¹. Nxē³ju³kxai³lu²
a²ē¹nān¹jau³khai³xai²na² so¹lxi³ a²yxo²khai³xa²
ī³ye³kxi²te²ju²hē³li¹.

Sxi²ha² si³tah³nāu³a² ī³yau¹ū³jau³su²

46 Nxe³ain¹nxa²ha¹te¹ e³kxi²sah¹lxin¹jau³kxai³lu¹: “Txa²hxī²kan¹jah¹lo²si¹lxi¹. ” Sah¹lxin¹tai¹ti²tu³wi¹. Yxān¹ta¹ īh¹nxe³kxa²yān³ti³ta³ txa²wān³txa² sa²yxo²wet1sah²lxan³ji¹wi¹?

47-49 Ne³ka²sah¹lxi³wxi¹. Hī¹na² ī³yau¹ū¹nx2ta¹jau³xa² ī³ye³kxi¹nx2ta¹tu¹wi¹. A²nū²a² sxi²ha² txon³te³lhxā³ ain¹nū²nhai¹. Ain¹ka³tu³ta¹ ka³wā³lxa³ nxe³ku²nxa² au³txi³ wxa²xu³sxā³ ūh³ya³lāux3sxā³ kan²txi³ ūh³wxe³ain¹nū²nhai¹. Hā²wxān³txa³ ka³wā³lxa² hūx1kxan²ti³ a³hi²yai¹nxa³nu²nhai¹. Jut1ai²li² a²nū²a² yāx1nhī³nx2na³li¹. Txa²wān³txai²na² ain³kxi²sxā³ sa²yxo²we¹kxai²nān²tu³ nxe³jah¹lai²li² a²nū²a² yā¹nxai¹nhī³nx2na³li¹. Hai³txi³ yxo²i²sxā³ hxī²tha²on³te²sxa³yu²hē³li¹. Yxān¹ta¹ Txa²wān³txa² ain³kxi²sxā³ sa²yxo²ā³ain¹kxai²nān²tu³ a²nū²a² ā³xa² yā¹nxai¹nhī³nx2na³li¹. Nxe³te²na²sa¹, a²nū²ai²li² sxi²ha² txon³nūn³nū²nhai¹. Yxān¹ta¹ jah¹lai²li² hai³txi³ au³txi³ ū³si³wxe²nxa³nū²nhai¹. Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² hā²wxān³txa³nū² ka³wā³lxa² hūx1thī¹na² a³hi²sxā³khox3je²nū²nhai¹. Nxe³ju³tai²li² a²nū²a² yāx1hī³nx2na³li¹. Txa²wān³txa² sa²yxo²ā³te²su² te²a² te²yāx1hī³nx2na³li¹. Yxo²i²sxā³ hxi²tha²on³te²ju²hē³li¹. Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

7

So³ta²to²jah¹la² sa³wi³sa² ī³ton³te²a² we²txi²jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ tū¹ka³txai²na² e³kxi²ta³lun²ka³tu³ Ka³far³na³ū²thī³na² ai³ta¹hxai²hē¹la².

2 Ain¹tāu³a² Ro³ma²no² nū³kā³txa² so³ta²to²
 a²wa³kxēn³yah³la² yxau³ta¹hxai²hē¹la².
 Nxē³te²a² sxi²hē¹nai²na² a²sa³wi³sa² ī³ton³sxā³
 ya³lu²kxi²te³lhxā³ sxa³ye²ta¹hxai²hē¹la².

3 Ai¹nha²kxai³ a²sa³wi³sa² a³lxi²ha²kxai³
 Je³su²jah³la² yau³son³jau³xa² ain³kxain¹ka³tu³
 Ju³te²a² yah³la²nāu³xa² sa²si¹hā³ain¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³la² wxā³te³lhxā³ nxū²nhai¹.
 Jau³xa³ ain³kxi²na¹wi¹. Tāu³a²
 ai³jah³lxi³sxā³ ne³khauh²jah³lxi³hē¹li¹.
 Ne³khau²hah³lxin¹kxai²nān²tu³ ī³ye³kxi¹jah³lxi³hē¹li¹.
 ī³ye³kxah¹lxin¹te³nah¹lxi¹: “Jah¹la²
 sa³wi³sxa² ī³ton³kxi²sīn¹na³li¹. Nxē³kxe³su²
 hxi²waun³ta³kxi²nha²sīn¹na²li¹. Nxē³sīn¹sxā³
 wxā³sxā³ we²txi²si¹nxain¹sīn¹jau³su²
 ī³ye³kxi²sain¹sīn¹na²li¹. Nxē³na¹jau³su²
 ī³ye³kxi¹jah³lxi³hē¹li¹. Nxē³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

4-5 Nxa²ha¹te¹ yah³la²nāu³xa²kxai³lu²
 a³li³ain¹nū²la² Je³su²jah³la² ne³khau²hain¹nū²la²
 win¹ta²jau³lxi³ ī³ye³kxah²lxi³te³nah¹lxi¹:

— Nxex3si¹lxi¹. Je³su²jah³lāi³. Jah¹lai²li²
 wi¹lhin¹khaix1sīn¹nhxai²na²hē³li¹. Txa²nū³kā³txa²
 a³lxi²sa²sīn¹nhxai²na²hē³li¹. Nxē³ha²kxai³ sxi²ha²
 a²nū³kxi²nha¹thī³na² txon³kxi²sain¹sīn¹na²hē³li¹.
 Nxē³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² jah¹la² wi¹lhin¹sxā³
 ain³kxi¹txai¹nhē³li¹. Ain¹ta¹hxai²hē¹la².

6 Ai¹nha²kxai³ ne³khauh²sxā³ ā³sa²so¹sxā³
 tē³xī³xain¹nxa²ha¹te¹ jah¹la² sxi²ha² yau³son³nū²la²
 so³ta²to² wa³kxēn³yah³la² sa³wi³sa² ā³xa²
 ī³hen³txain¹te³lhxā³ sa²si¹hā³ta¹hxai²hē¹la².
 Sa²si¹hā³te³nah¹lxi¹:

— Nxex3sa²lxi¹. Txa²sxi²ha² wxā³txa³hē¹li¹.
 Txai²li² wxa²ye³na² kāin²sa²nxa³wi¹.

Txa²sxi²h²nāu³a² wxā³sxā³ ā³wi¹hin¹ju³ta³nū³a²
āu²li²sa³nhai¹.

7 Nxe³sa³ha²kxai³ wxā³sxā³ ā³t²nx²sxā³
ī³ye³kxi¹nxa²ha¹ju³ta² āu²li²sa³nhai¹.
Nxe³sa³ha²kxai³la¹ hāi¹nxe³sxā³ wān³txa² u²lxi³
ī³ye³a³na¹in¹kxai²nān²tu³ txa²sa³wi³sai²na²
we²txi²tu¹wi¹.

8 Jā¹nxe³na¹jut3su² te²yā¹nxūn³na¹wi¹.
Hxi²kan¹jah¹lo²su² yū³sa²nū³nha²kxai³
sa²yxo²wet1sain¹t²ū³k²a³txa² yū³nū³na¹ha²kxai³
te²sa¹wi¹. Nxe³sxā³ txa²sa³wi³sai²na²
ai³si¹ha¹jau³su² ī³ye³kxi²na¹kxai²nān²tu³
ai³hī³nx2na³li¹. Te²yā¹nxe³sxā³ txa²sa³wi³sa²
ā³xai²li² wxā³si¹jau³su² ī³kaix1so¹na¹kxai²nān²tu³
ya²la³tu³ ā³wxā³hī³nx2na³li¹. Te²yā¹nxūn³sxā³
txa²wa³ka³lxah³la² wa³kon³si¹ha¹jau³su²
ī³ye³kxi²na¹kxai²nān²tu³ ya²la³tu³
wa³kon³kxi²sai¹nhī³nx2na³li¹. Te²yā¹nxūn³te²sa¹wi¹.
Ta¹hxai²hē¹la².

9 Nxa²ha¹te¹ jau¹xai²na² ain³kxi²nxa²ha¹te¹
Je³su²jah³la² ā³yxo²o³tū¹nū²la² tū¹k²a³txa²
ā³nhi²tain¹t²ū³k²a³txa² ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Ju¹tai²na² sa²kxai³lu² jah¹la²nū¹tai²li²
ī²sain¹te²sai¹nxa³nū²nhai¹. Nxe³ta¹
yxo²i²sain¹nū²nhai¹. Yxān¹ta¹ I³sa³e² nū³k²a³txa²
a²yxo²ha³kxa¹ hxi²ka¹na¹ju³ta² ye³ka³lx¹txi³
ī²sai¹nhxai²na²hē³li¹. Yxān¹ta¹ kū³we²ki²la²
yxo²i²sai¹nhxai²nxa³hē³li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

10 Nxe³nxa²ha¹te¹ a²sa³wi³ha³lx²
sa²kxai³lu² so³ta²to² wa³kxēn³yah³lai²na²
sxi²ha² wa³lxai¹nhī¹na² ī³ton³jah¹la²kxai³
we²txi²ye²ta¹hxai²hē¹la².

Wē³sa² ka³tēn³su² ī³sa²yxau³xi²jau³su²

11 Je³su²jah³la²kxai³lu² ai³ta¹hxai²hē¹la². Ai³tāu³ān²tu³a²sa³wi³ha³lx² ā³si³tē³kxi² a²nū²a² ka³lx¹tx¹ā³nhit¹tx¹ nxe³ta¹hxai²hē¹la².

12 Yān³txai²na¹ sxi²je³nān¹ta¹ka³lx¹su² a²wē³sa² ka³na³ka³na³jah¹la² so¹lx¹ a³li³lah¹ta¹hxai²hē¹la². Hā²wxān³txa³ tu¹hai²na² a²wē³sāi¹yah³la² ya³lu²ta¹hxai²hē¹la². Hā²wxān³txa³nū² in³txa² wē³sa²kxai³ sa³nxe³la³kxi³lo³nhī¹na² ya³lu²nūn³ta¹hxai²hē¹la². Ya³lu²kxan²ta¹ in³txai²na² kwēn¹ta²kxai³ ya³lu²jah¹lai²li² ki³li³la³kxi² sa²so¹sxā³ a³li³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ai¹nha²kxai³ sxi²je³na² yxau³tū³kā³txa² ka³lx¹tx¹ā³nhi¹nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². Ā³nhi¹nyhain¹sxā³ sxi²je³na² ā³yau³so³nhi¹na¹ a³li³tū³kā³txin³ti² ī³ha¹txain¹ta¹hxai²hē¹la².

13 ī³ha¹txain¹nū²la² Je³su²jah³lo²kxai³lu² ī³yan³ta³kxi²nha²sxā³ ī³ye³kxi²te³nah¹lx¹:

— ī³nān³tā³nx¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

14 Nxe² e³kxi²ta³lun²nū²la² hi³a² ka³lo³ē¹na² kwā³kxē¹na² yau³son³kxi²nū²la² wxā²wxai³sain³nū²la² ki³li³la³kxi² sa²so¹tū³kā³txa² ā³yit¹tain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxai³lu² ya³lu²jah¹la²kxai³ ī³ye³kxi²ti³an¹jau³kxai³lu¹:

— Nxex3txi¹. ī³sa²yxau³txi¹. Ta¹hxai²hē¹la².

15 Nxa²ha¹te¹ ya³lu²jah¹la²kxai³ kwēn¹tai²na¹ ī³sa²yxau³nū²la² ī³ye³ā³si³wxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Je³su²jah³la² hi²sen³kxai³lu² in³txai²li² kwēn¹ta² ka³ten³si²jah¹lai²na² sa²kxai³lu² wi¹lxo³kxi²nha²sxā³

a²hā³ka³na² sxi²ha² ā³wā³li²ta¹hxai²hē¹la².

Ū³hū¹xi²ta¹hxai²hē¹la².

¹⁶ Jā¹nxe³ju³tan¹te²kxa³yān³tu³ti¹ tū¹kā³txai²na²
kāin²on²tain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²wā¹sū³na² kāin²khaix1nx2na³li¹.

Wi¹lī²nē³lain¹na³li¹. Nxe³nē³lai¹nha²kxai³ Sū³na²
wān³txa² ī³hen³txi³jah¹la² wxi²kan¹khaix1te²a²
ī³sa²si¹hā³nē³lain¹na³li¹. Nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

¹⁷ Jā¹nxe³ain¹jut3su² jau¹xai²na²
u²lxi³hen³txi³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². Ju³te²a²ko³xa²
yxo²ha³kxa¹ a²wa³kā¹ko³xa² yxo²ha³kxa¹
nxe³jau³jau¹xa² ha³ta³nxe³ye²nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

Jo³āu² Ba³tis²jah³lai²na² wān³txa² ī³wā³txi³jau³su²

¹⁸ Nxa²ha¹te¹ ju¹tai²na² Jo³āu² Ba³tis²jah³la²
a²sa³wi³ha³lxa² ī²ain¹ta¹hxai²hē¹la². ī²ain¹nū²la²
Jo³āu² Ba³tis²jah³la² ī³hen³txain¹ta¹hxai²hē¹la².

¹⁹ Ain¹nxa²ha¹te¹ Jo³āu² Ba³tis²jah³la²kxai³lu²
a²sa³wi³ha³lxa² ha¹li¹ ī³kaix1so¹nū²la²
sa²si¹hā³ain¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lai¹tā³ nxe² ī³wā³txi³txai¹ya³hē¹li¹.
“Je³su²jah³lāi³. Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³u¹tai²na²
ī³sa²si¹hā³ū¹sa³nxa²sīn¹jah¹la² nhīn¹ji¹wi¹?
Nxe²nxā³kxai²nān²tu³ a²nū²a² ā³xa²
wah³nxe³sa²si¹sīn¹te³lin¹ji¹wi¹?” Nxe³txai¹ya³hē¹li¹.
Ta¹hxai²hē¹la².

²⁰ Nxa²ha¹te¹ a³li³ya³nhū²la² Je³su²jah³la²
yāu³so³nain¹nū²la² ī³ye³kxi²ya³te³nah¹lxi¹:

— Nxex3txi¹. Jo³āu² Ba³tis²jah³la²
ī³wā³txi¹nxa²si¹sain¹sīn¹jau³su² e³kxi²sain¹sīn¹te³nah¹lxi¹:
“Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³tāu³u¹tai²na²
ī³sa²si¹hā³ū¹sa³nxa²sīn¹jah¹la² nhīn¹ji¹wi¹?
Nxe²nxā³kxai²nān²tu³ a²nū²a² ā³xa²

wah³nxe³sa²si¹sīn¹te³lin¹ji¹wi¹? Nxe³tai¹ya³hē¹li¹.”
Nxe³sain¹sīn¹na²hē³li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

21 Nxe³ain¹ti³kxai³lu² Je³su²jah³la² hi²sen³kxai³lu²
a²nū²a² ī³ta³ka³txa² a²yxo²ha³kxa¹ ā²la² we²txi²
ko³nxe³te²a² yāu³ka³txa² nxū²kwai³li³si¹jau³su² ā²la²
kwa³na³i² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

22 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na²
wān³txi³kxai³lu¹:

— Nxex3jah³wxi¹. Ju¹tai²li² kwēn¹ta²
ī²yah³hin¹ju³ta² wān³txai²li² kwēn¹ta²
ain³kxa¹hin¹jau³xa² ī³hen³txi³ja¹hē¹li¹. Nxe³ju³ta²sa¹:
Ye³han³te²su² te²a² ye³we²txi²ha²kxai³ ha³lxu³ha²
ai³te²su² te²a² a²yū³wi¹lha²kxai³ a²nū²a²
khon³ta³kxi²sxā³ kā³lāun³ta³kxi²te²su² te²a²
we²txi²ha²kxai³ a²ne³nxē³na² ne³ka³tū³te²su²
te²a² nxe³we²txi²ha²kxai³ a²nū²a² ya³lu²te²su²
te²a² ka³tēn³su² ī³sa²yxau³xi²ha²kxai³ a²nū²a²
yen³kxi³txa²te²su² te²a² Sū³na² wān³txa²
wi¹jau³xa² ko³nxe³ti³ kāi³ain¹ju³ta² wa³hxa²
ā³wa²su¹ti³hit1tāin¹ju³ta³nū³a² nxe³jau³xan²tū³
ī³hen³txi³nyhai¹nha²kxai³ nxe³jau³su² ha³kxa¹
ī³hen³txi³ja¹hē¹li¹.

23 Txa²wān³txa² ī³wā³wā³txi³sxā³
sa²yxo²ā³sai¹nxa³te²su²te²a² wi¹lhin¹khaix1xain¹na³li¹.
Je³su²jah³la² ta¹hxai²hē¹la².

24 Nxa²ha¹te¹ ain³kxi²yah³nū²la²
ī³ya³ta¹hxai²hē¹la². Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na²
sa²kxai³lu² ā³sa²wa³ti³nxa²xi²sxā³ a²nū²a²
ā³si³tē³la³kxi² te²nāu³xa² ī³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:
— Jo³āu² Ba³tis²jah³lai¹tā² ai³sxā³
ī²yah³lxi¹nhī¹nai³ta² ī¹h¹nxe³te²he³la³kah³la³
ī²te³lhxā³ ai³lyah³lxin¹thai¹li¹? Ka³ti³ka³ti²nxā³nxa²

kwa² sa³xit3sxā³ sa²hai³hain³jut3sū³nxe²
 a²nū²a² ī³wā³wā³ta³kxi²sain¹jah¹la² ī³te³lhxā³
 ai³lyah³lxin¹thai¹li[?]

25 Nxē²nxa³kxai²nān²tu³ īh¹te²he³la³kxah³la²
 ī²te³lhxā³ ai³lyah³lxin¹thai¹li[?] A²nū²ai²na²
 yen³kxih³jah¹la² wā²la² a³lx²khai¹nxe³ka³lo³a²
 au³khai¹nxe³ka³lo³a² wi¹khai¹nxe³ka³lo³a² ī²te³lhxā³
 ai³lyah³lxin¹thai¹li[?] Nxēn²nxa³wi¹. A²nū²a² wā²la²
 wi¹khaix1ka³lo³a² wi¹l²kxi²nha²te²he³la³kxa² a²nū²a²
 sxi²ha² kāin² te²si³yxau³kxah³la² sxi²ha² so¹lxi³
 yxau²xai³lain¹te²jai¹ti²tu³wi¹.

26 Nxē²nxa³kxai²nān²tu³ īh¹nxe³kxa²yān³ti³ta³
 ai³lyah³lxin¹thai¹li[?] Txa²wā¹sū³na² wān³txa²
 ī³hen³txi³jah¹la² ī²te³lhxā³ ai³lyah³lxin¹thai¹li[?]
 Jau¹xai²na² wain³jau³xai²la¹wi¹. Yxān¹ta¹
 ī³hen³txi³tū³kā³txa² ā³wa²to²hi²sxā³
 yxau²sa²tē³jah¹lai²la¹wi¹.

27 Txa²wā¹sū³na² wān³txa² jau³xau³hxai²tēx1
 jau³xu¹tai²na² nxe³nē³te³nah¹lx1¹:
 “Ne³ka²a³sah¹lxi³wxi¹. Txa²sa³wit3su²
 ne³ka³ta²nxa²sxā³ ī³sa²si¹hā³a¹tu¹wi¹.
 Nxa¹kxai²nān²tu³ a²nū²a²nāu³xa²
 ī³tih³nxain¹tu¹wi¹. Txa²wān³txa² Hxi²kan¹txa²
 Si³yxau³tāu³lo³jah¹lo²sih¹nxa²ha¹jau³su²
 nxe³jau³xai²na² ī³hau³ko³tain¹tu¹wi¹.
 Nxe³ta¹hxai²hē¹li¹.

28 Jā¹nxa¹jau³su² ya²la³tu³ e³kxi¹nx2ta¹wi¹. Sū³na²
 wān³txa² ī³hen³txi³tū³kā³txu¹tai²nān¹jau³xai²na²
 wxi²kan¹jau³xai²la¹wi¹. Yxān¹ta¹ Jo³āu²
 Ba³tis²jah³la² wān³txa² ī³tih³nxe³jau³xai²na²
 wxi²kan¹sxā³ wa³to²hi²na³li¹. Nxe³kxan²ti³nū¹
 Txa²sa³wi³ha³lxai²na² hxi²kan¹tū³kā³txi³sai¹nxa³kxan²ti³nū¹
 wān³txa² ī³hen³txi³si¹hai¹na¹jau³xai²na²

wxi²kan¹sxā³ wa³to²hi²sa²tē³na³li¹. Je³su²jah³la²
nxē³ta¹hxai²hē¹la².

29 Nxa²ha¹te¹ a²nū²a² yxo²ha³kxa¹
wān³txai²li² ain³kxain¹nū²la² Txa²wā¹sū³na²
wain³txi³ kāi³ū¹hain¹jau³su² Sū³nu²kxai³lu²
sa²nēn¹kxain¹ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³tū³kā³txai²li²
kxā³nxai³tā² Jo³āu² Ba³tis²jah³la² hi²sen³su²
ī³yau³xa² ū³hū¹kxi²sa²sai¹ain¹ta¹hxai²hē¹la².
Ai¹nha²kxai³ a²nū²a² ū³yho³hi²kī³ka²
so¹kxi²nē³tū³kā³txa² te²yā¹nxain¹nūn³ta¹hxai²hē¹la².

30 Ain¹ta¹ fa³ri³se²a² nū³kā³txi³su² te²a²
ha³teh³nxā³nxa² a²hoh³lxi³su² tū³kā³txi²su²
te²a² nxe³te²su² Txa²wā¹sū³na² wān³txa²
sa²yxo²ā³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Kxā³nhxī¹nai³tā² Jo³āu²
Ba³tis²jah³la² hi²sen³kxai³lu² hai³txi³ ī³yau³xa²
ū³hū¹kxi²sa²sai¹ain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la².

31 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxai³lu² āh¹lxi³
ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Nxe³yān¹ta¹ a²nū²a² a²hī¹nān¹te²nū³kā³txi³nāu³xa²
ī¹nxe³kxe³hū³nhī³te²la¹xā³?

32 Wē³ha³lxa² yā¹nxain¹na³li¹. Sxi²je³na²
kwa² wa³ni³lo³nain¹te²ju²hē³li¹. Wa³ni³lon³sxā³
kaix1nyhu¹ain¹te³nah¹lxi¹: “Wān³txa²
wi¹lhin¹jau³xa² ī³hain³kxi²sīn¹nx2ta¹tai¹ti²tu³wi¹.
Yxān¹ta¹ ī³ka³li³kxi²ya³sai¹nxān³tai¹ti²tu³wi¹.
Hā²wxān³txa³nū² ī³āin²ta³kxi²jau³xa²
ī³hain³kxi²sīn¹nx2ta¹tai¹ti²tu³wi¹. Yxān¹ta¹
nān³kxi²ya³sai¹nxān³tai¹ti²tu³wi¹.” Nxe³kxe³hū³sxā³
a²nū²a² a²hī¹nān¹te² nū³kā³txi³nāu³xa²
kā³nxai³tān¹tū³kā³txa² yā¹nxain¹na³li¹.
Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ī³hen³txi³tū³kā³txa²
en²tain¹na³li¹.

33 Jā¹nxe³jut3su² Jo³āu² Ba³tis²jah³la²
 wxā³hī¹nai³tā² yain³txa² kwa²hāi¹nxe²
 ā³na¹ha²kxai³ vīn²yau³xa² ī³na²xa³ha²kxai³
 Jo³āu² Ba³tis²jah³la² ta¹hxai²hē¹li¹. Nxe³te³na¹
 a²nū²ai²na² en²txain¹sxā³ wān³txa² wai³nxa³jau³su²
 e³lain¹te³nah¹lxi¹. “Jo³āu² Ba³tis²jah³lai²li² ko³nxe³te²
 yāu³ka³txa² nxū²kwa³yxau³jah¹lo²sin²tai¹.” Nxe²
 e³lain¹na²hē³li¹

34 Jā¹nxēn³ta¹ Txai²li² wxā³na¹hī¹nai³tā² yain³txa²
 ī³yai³ni² yain³jau³xa² ī³na² nxa¹tai¹ti²tu³wi¹.
 Nxe³na¹ta¹ a²nū²ai²nān²ta² wān³txi³kxai³lu¹,
 en²kxi²sain¹te³nah¹lxi¹: “Je³su²jah³lai²na²
 yain³txa² kāin²yain³jah¹lai²la¹wi¹. Yain³jau³xa²
 ī³na²sa³wen¹jah¹lai²la¹wi¹. A²nū²a² ū³yho³hi²ki³ka²
 so¹kxi²nē³tū³ka³txi³nāu³xa² ko³nxe³thin¹tū³ka³txa²
 nxe³sxā³ ā³ya³lxi²nyhain¹jah¹lai²la¹wi¹. ”
 Nxe²e³lain¹na²hē³li¹.

35 Nxe³lain¹kxan²ti³ a²nū²ai²na² a²hoh³lxi³su² te²a²
 wain³txi³ kāi³kxai²nān²tu³ a²wē³ha³lxa² wain³txi³
 kāi³ain¹nūn³tu¹wi¹. Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

Txu¹ha³ka³lxa² Je³su²jah³la² wxa²yu³hīn³ta³kxi²jau³su²

36 Nxa²ha¹te¹ a²nū²a² fa³ri³se²ah³la²
 ī³kaix1so¹te³nah¹lxi¹: — Je³su²jah³lāi³. Ā³wxā³sē¹li¹. Txa²sxi²ha²
 yain³ya³sa³wi¹. Ta¹hxai²hē¹la². Ai¹nha²kxai³
 Je³su²jah³la² ī³sa²yxau³sxā³ wxā³nū²la²
 sxi²hē¹nāu³a² ā³wih¹sxā³ ā³wxe³ta¹hxai²hē¹la².

37-38 Ain¹nxa²ha¹te¹ txu¹ha² sxi²je³na²
 yxau²xai³ta¹ka³lxa² ko³nxe³thin¹ta¹ka³lxi³su²
 ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ta¹ka³lxa² hi²sen³su²
 fa³ri³se²ah³la². sxi²ha² ī³yai³nain¹jau³xa²
 ain³kxi¹nxa²ha¹te¹ wi¹lū³jau³xē¹na² ne³kih¹tē³na²

tẽ³sxã³ t̄i³ta¹hxai²hẽ¹la². Je³su²jah³la²
 a²yon³nãu³a² wxã³sxã³ ã³wxe³ta¹hxai²hẽ¹la².
 Ä³wxe³ka³tü³ kãin² nãn³kxe³su² a²ye³yãu³sxa²
 ã³yu³kxẽ¹kxi²ta¹hxai²hẽ¹la². Nx^e³nã²la²
 ta¹ka³lxai²na² a²ne³k̄i³sai²na² Je³su²jah³la² a²yu³kxa²
 sa²yu³hon³ta³kxi²ta¹hxai²hẽ¹la². I³yu³jut1sxã³
 I³yu³sai¹la³kxi²ta¹hxai²hẽ¹la². Nx^e³ka³tü³
 wi¹lã³jau³xai²na² ãn³yu³kẽn¹kxi²ta¹hxai²hẽ¹la².

39 Nxa²ha¹te¹ fa³ri³se²ah³la²kxai³lu² ju¹tai²na²
 I²ain¹nã²la² a²ẽ¹na² I³ye³kxi²nha²jau³kxai³lu¹:
 — Jah¹lai²li² Txa²wã¹sã³na² wã³txa²
 I³hen³txi³jah¹lo²su² ke³la³te²kxai³
 ta¹ka³lxai²na² ko³nxe³thin¹te²sin¹ju³ta²
 wi¹ko³nha²h̄i³nx2na³na¹. Yxã¹ta¹
 ti³he¹yx^e2nxã³tã¹. Nx^e³nha¹ta¹hxai²hẽ¹la².

40 Nha¹nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxai³
 e³kxi²te³nah¹lxⁱ¹:
 — Si³mãu²ah³lãi³. I³yau¹ã³jau³xa²
 I³ye³kxi¹nxa²ha¹tu¹wi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la². Nx^e³ha¹te¹:
 — I³ye³kxi²sẽ¹li¹. Ain³kxi¹nxa²ha¹tu¹wi¹.
 Fa³ri³se²ah³lai²na² ta¹hxai²hẽ¹la².
 41 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wã³txi³kxai³lu¹:
 — In³txa²ha¹lin¹te²su²te²a² yen³kxi³txa²ya³nhu²nhai¹.
 Ya³ha²kxai³ a²wa³kxẽn³yah³la² kwa²
 ã³hã¹si²yha³jau³su² I³ye³kxi²ya³nhi²nhai¹. Ya³ka³tü³
 kwa² ã³hã¹nã²nhai¹. Ka³na³ka³nat3te²a²
 ha³teh³nxã³nxa² 500 txã³nxa² kãin²txã³nxa²
 ã³hã¹ha²kxai³ ã³xah³la² ha³teh³nxã³nxa² 50 txã³nxa²
 kãi²nxa³txã³nxa² ã³hã¹ha²kxai³ nxe³nã²nhai¹.
 42 Hã²wxã³txa³ ha³teh³nxã³nxa²
 ã³hã¹xi²je³na² ti³wa³ki³lon³ta¹ ha³teh³nxã³nxa²
 yã³ya³hxa³ha²kxai³la¹ hxi²kan¹ya³hxa³nã²nhai¹.

Yah²hxa³ha²kxai³
 hi²sen³kxai³lu²
 ū³yho³hx²txā³nxa²
 ā³wa²su¹kxi²nū²nhai¹.
 nxe³ain¹kxai²nān²tu³
 ha³tēh³nxā³nxa²
 wa³to²hi²te²la³hīn³te²la¹xā³? Ta¹hxai²hē¹la².

a²wa³kxēn³yah³lai²na²
 ī³yan³ta³kxi²nyha¹ha²kxai³
 ū³hū¹xi²ya³ju³ta²
 A²nxe³ju³kxai³lu²
 īh¹te²la³ta³
 a³lxi²

43 Nxa²ha¹te¹ Si³māu²ah³la² wān³txi³kxai³lu¹:
 — Ha³tēh³nxā³nxa² kāin²txā³nxa²
 ā³wa²su¹kxi²te²la³hī³nx2na³li¹. Ta¹hxai²hē¹la².
 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² ī³wa²lū³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹:
 — Wain³txi³ ī³y¹lī¹lxi¹. Ta¹hxai²hē¹la².

44 Nxe³ha²kxai³la¹ txu¹hai²li² wxa²lāk1kxi²nū²la²
 āh¹ ī³ye³te³nah¹lxi¹:
 — Si³māu²ah³lāi³. Ne³ka²sa²sa²lxi¹.
 Wxa²sxi²ha² ā³wi¹ha¹ten¹tu³wi¹. Na¹taⁱ
 wxāi²li² wxa²yu³hīn³ta³kxi²sā²nxān³ten¹tu³wi¹.
 Nxē²nxān³ta¹ ta¹ka³lxai²li² a²ye³yāu³sxa²
 wxa²yu³hīn³ta³kxi²sain¹nū²la² a²ne³kxī³sxa²
 sa²yu³hon³ta³kxi²sain¹ten¹tu³wi¹.

45 Wxāi²li² ī³yxo²jut1sā²nxān³ten¹tu³wi¹. Yxān¹ta¹
 ta¹ka³lxai²li² ī³yu³yu³jut1sa²sxā³ sa²ju³ti³na² hai³txi³
 ā³na¹xa³wi¹.

46 Wxāi²na² wxa²ne³to¹lyxau³sa²nxān³ten¹tu³wi¹.
 Yxān¹ta¹ ta¹ka³lxa² wi¹lū³jau³xa² tē³sxā³
 ū³yhū³to¹la³kxi²sain¹ten¹tu³wi¹.

47 Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² ta¹ka³lxai²na²
 kuh³lxa³sin¹khaix1ta¹ka³lxu³su² te²jai¹ti²tu³wi¹.
 Yxān¹ta¹ kuh³lxa³sin¹ta² kāi³kxai³tā²
 ā³na¹ha²kxai³ kāi³ju³tai³tā² wah³yu³ta²
 ne³wā²na³kxi²sa²tē³a¹hē³li¹. Nxe³ju³tan¹te²kxa³yan³tu³ti¹
 kāin² a³lxi²sain¹na³li¹. Nxe³kxa²ha³tih³xan²tu³

a²nū²a² ī²li³te²su² te²na² sa²kxai³lu² ko³nxe³ti³
 kāi³kxa² a²wah³yu³ta² kāi²nxa³ke³la³te²kxai³
 ne³wā²na³kxi²sa²tē³a¹ju³ta² kāi²nhī³nx2nxa³wi¹.
 A²nxe³te²he³la³kxai²na² jū¹nxa² so¹lxi³
 a³lxi²sai¹nhī³nx2na³li¹. Je³su²jah³la²
 nxe³ta¹hxai²hē¹la².

48 Nxa²ha¹te¹ txu¹ha² e³kxi²te³nah¹lxi¹:
 — Wxa²ko³nxe³ti³ kāi³in¹ju³ta²
 ne³wā²na³kxi²sa²tē³kxi¹nxa²ha¹hē³ni¹. Je³su²jah³la²
 ta¹hxai²hē¹la².

49 Nxa²ha¹te¹ yai³nain¹tū³kā³txa²kxai³lu²
 ī³ye³lain¹te³nah¹lxi¹:
 — īh¹te²la³ta³ ko³nxe³ti³ kāi³ki³ju³ta²
 ya²la³tū³ ne³wā²na³kxi²nē³te²la³hī³ji¹wi¹?
 Nx³lain¹ta¹hxai²hē¹la².

50 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² sa²kxai³lu²
 txu¹ha³ka³lxa²kxai³lu² e³kxi²te³nah¹lxi¹:
 — Txa²wā³txa² yxo²i²sa¹nha²kxai³
 wxa²ē¹nāu³ai²na² wi¹lhin¹ti³hi¹txa²ha¹hē²ni¹.
 Nx³nxa²ha¹ha²kxai³ wi¹lhin¹sxā³ ī³sē¹ni¹.
 Nx³ta¹hxai²hē¹la².

8

Txu¹ti³nāu³xa² Je³su²jah³la² ā³si³tē³la³kxain¹jau³su²
 1 Hā²wxān³txa³ sxi²jen³nāu³a² kāin²thīn³su²
 tā³nxa² kāi²nxa³thīn³su² tā³nxa² hāi¹nxe³thī³na¹
 ai³lha²thet3ta¹hxai²hē¹la². Nx³tāu³a²
 Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa² a²hxi²kan¹txa²
 si³yxau³tāu³lot3ju³ta³nū³a² nxe³jau³xa²
 ī³yau¹ū³ta¹hxai²hē¹la². Nx³tī³kxai³lu²
 a²sa³wi³ha³lxa² hxi²ka² hxan³sxā³ āh¹
 ha¹lī¹ wxa²sa²so¹kxi²sxā³ nxe³tū³kā³txa²
 ā³si³tē³kxi²nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

2-3 Nxe³ain¹ka³tu³ta¹ txu¹ti³nāu³xa²
 ka³lxa¹txi³ ā³si³tē³kxi²nyhain¹nūn³ta¹hxai²hē¹la².
 Nxe³tū³ka³txa² kā³nxa² Je³su²jah³la² hxi²ki³kxai³lu²
 we²txi²nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². ī³ta³ka³khai³xa²
 we²txi² a²nū²a² ko³nxe³te²a² yāu³ka³txa²
 nxū²kwāi³yxaut3te²a² nxū²kwāi³li³si¹hain¹jau³su²
 kwa³na³i² nxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³tū³ka³txa²sa¹:
 Ma³ri²a² Ma³ta³lē²na³ka³lxu³su² ta¹hxai²hē¹la²;
 A²nxe³ta¹ka³lxa² ko³nxe³te²a² yāu³ka³txa²
 hi²sen³su² ā³nxū²kwāi³yxaut3ta¹hxai²hē¹la².
 Yāu³ka³txa² ha¹li¹ ha¹li¹ ha¹li¹ ka³na³ki¹
 ā³nxū²kwāi³wih¹ain¹ta¹hxai²hē¹la².
 Nxe³ta¹ka³lxa²na² Je³su²jah³lo²kxai³lu²
 nxū²kwāi³li³xi²si¹hain¹jau³su² kwa³na³ta¹hxai²hē¹la².
 Ai¹nha²kxai³ Jo³ā²na³ka³lxa²na²su²
 in³txa² so¹ha²kxai³ Ku²sah³lo²su¹
 ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jah¹la² E³ro²jah³la²
 a²sa³wi³sa³la³ta¹hxai²hē¹la². Ai¹nha²kxai³
 Su³sā²na³ka³lxa² ā³si³tē³kxi² txu¹ti³nāu³xa²
 ka³lxa¹txi³ Je³su²jah³la² hi²sen³kxai³lu²
 we²txi²nū¹hain¹ju³tan¹te²kxa³yā³lhu²
 ā³si³tē³kxi²nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ain¹jut3su²
 Je³su²jah³la² nū³ka³txa² yen³kxi³la³ yū²nxa³ha²kxai³
 wā²nhū¹nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

Hai³sxa² ū³whī¹ki³ju³ta² ī³yau¹ū³jau³su²

4 Nxe³ain¹nū²la² a²nū²a² ka³lxa¹txi³
 nū¹nain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nū²la²
 Je³su²jah³la²kxai³lu² wān³txa² ī³yau¹ū³jau³xa²
 ī³ye³kxi²ta¹hxai²hē¹la².

5 ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:
 — A²nū²ai²na² hai³sxa³nāu³a² ai³nū²nhai¹.
 Yain³ta³ki³a² wi¹ki³a² ū³whī¹te³lhxā³

wxa²sa²tāu³wa³ya²txū³lhain¹sxā³ ū³whī¹nū²nhai¹.
 ū³whī¹tāu³a² yain³ta³ki³ai²na² ki³ka³na³ku²
 ki³su² ki³a² tīh³na² yxo²ki³sa² ā³yun¹na³nū²nhai¹.
 Ā³yun¹na³tāu³ a²nū²a² ai³sxā³ tī³ti³ha²kxai³
 ai³ka³nāu³xa² wxā³sxā³ yai³nhxa³kxi²ha²kxai³
 nxe³nū²nhai¹.

6 Āh¹ki³ka³na³ku² ki³su² ki³a² kxīh³nū³xa²
 au³txi³ si³tah³lxī³ kxīh³nū³xa² ā³yun¹na³nū²nhai¹.
 Nxe³nū²la² ka³lū³nū²la² ī³yau³xa² yū²nxa³kxe³su²
 ī³wa³ne²ni² wxān³nū²nhai¹.

7 Āh¹ki³ka³na³ku² ki³su² ki³a² ha³lo²a²
 ū³yen³ko³xa² ā³yun¹na³nū²nhai¹. A²nxe³ki³ai²na²
 sa²kxai³lu² ka³lū³xi²nū²nhai¹. Nxē³ta¹
 ū³yen³ko³su² ha²kxai³ hi³a² kha¹ka³txa²
 ka³lxa¹txi³ ka³lū³ye²nū³nha²kxai³ nxe³te²kxai³lu²
 yain³ta³nxe²kxa² wā²ne³sa³te³kxi²sxā³
 ya²lun¹txi²ye²nū²nhai¹.

8 Nxe³yān¹ta¹ āh¹ki³ka³na³ku² ki³su² ki³a²
 kxīh³nū³xa² tī³ti³kxīh³nxa² ā³yun¹na³nū²nhai¹.
 A²nxe³ki³ai²na² sa²kxai³lu² wi¹ka³lū³ha²kxai³
 wi¹we¹nha²kxai³ yain³txa² kāin² ki³kan²kxi²ha²kxai³
 kāin² sxa³nū²nhai¹. Jā¹nxa¹jau³su²
 wi¹ko³nyhah¹lxī³ti³ten³nxa²lxin¹kxai²nān²tu³
 wi¹lain³kxi¹sah¹lxī³hē¹li¹. Je³su²jah³la²
 nxe³ta¹hxai²hē¹la².

Hai³sxa² ū³whī¹kxi³ju³ta² a²si³yxau³jau³su²

9 Nxe³nxa²ha¹te¹ a²sa³wi³ha³lxī³nū³ka³txa²
 ī³wā³txain¹ta¹hxai²hē¹la². ī³wā³txain¹te³nah¹lxī¹:
 — Je³su²jah³lāi³. Jau¹xai²na² a²si³yxau³tāu³khai³xa²
 īh¹te²tān³te²la¹xā³? Ain¹ta¹hxai²hē¹la².

10 Nxa²ha¹te¹ ī³wa²lū³xi²te³nah¹lxī¹:

— Wxa²yu³tai²na² so¹lxi³ wān³txai²na²
 tah²yau³xai²na² Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu²
 a²nū²a² ē¹nāu³a² sa²hau³ko³jau³nū³su²
 nxe³jau³jau¹xai²na² txa²nū² ā³ne³wxe³yah³lxin¹tu¹wi¹.
 Yxān¹ta¹ tū¹ka³txai²na² hī¹ti² ti³he¹xai¹nxa³wi¹.
 Wān³txa² ī³yau¹ū³jau³xa² so¹lxi³
 e³kxai¹na¹wi¹. Nxai¹na¹kxan²ti³ ī²ain¹kxan²ti³
 ā³ye³wxe³ai¹nxa³lho³li¹. Ain³kxain¹kxan²ti³
 ā³ne³wxe³ai¹nxa³lho³li¹. Yxān¹ta¹ wxāi²na²
 wi¹lī²yah³lxin¹tu¹wi¹.

11-12 Jā¹nxe³ha²kxai³la¹ wān³txa² ī³yau¹ū³jau³xa²
 a²si³yxau³tāu³khai³xa²sa¹. Yain³txa³ki³ai²na²
 sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² wān³txa²
 te²yā¹nx2na³li¹. Ki³ka³na³ki² tīh³na² ne³kūn²nāu³a²
 a³hi²yain¹ki³ai²na² a²nū²a² ain³kxain¹te²la³
 te²yā¹nx2na³li¹. Nxe³te³na¹ Sa³ta³na²jah¹lai²na²
 sa²kxai³lu² wxā³nū²la² a²ē¹nāu³ai²na² a²jau¹xa²
 sa²kxai³lu² sa²sai²lho¹kxi²nyhain¹na³li¹. Sū³na²
 wān³txa² yxo²ī²ain¹kxai²nān²tu³ ko³nxe³ti³
 kāi³ain¹kxa² yo³ha² ā³wa²su¹tū¹hain¹kxa²yan³txi³su²
 sa²sai²lho¹kxi²nyhain¹na³li¹.

13 Ki³lā³xa² kxīh³nū³xa² a²si³tah³nāu³a²
 tah³lxa³kxa² hāi¹kxi²ju³ta² a³hi²yain¹ki³ai²na²
 ne³ki³ai²nān²tu³ kxīh³nū³xa²nāu³a² a²nxe²ka²
 qū³txi³ yxau²nxa³kxe³su² wī¹we¹nxa³wi¹. A²nxe³kxa²
 yā¹nxe³sxā³ a²nū²a² yā¹nx2na³li¹. Txa²wā¹sū³na²
 wān³txa² yxo²ī²ai¹nha²kxai³ ka³li³hain¹na³li¹.
 Yxān¹ta¹ hā²wxān³txa³ ha³lo²a² ko³ton³tāu³a²
 Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ā³na¹la³kxi²na³li¹.

14 Te²yā¹nxūn³sxā³ ki³lā³xa² ū³yen³ko³xa²
 a³hi²yain¹ki³ai²na² nxe³ki³ai²nān²tu³ hxi²kan¹txi³
 wi¹we¹nxa³wi¹. Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²

ki³kan²kxi²te²a² wxa²ni²lho¹kxi²nyhai¹nxa³wi¹.
 Nxe³ki³ai²na² a²nū²a² yā¹nx2na³li¹. Txa²wā¹sū³na²
 wān³txa² ain³kxain¹na³li¹. Ain³kxain¹te³na¹
 ha³lo²a² hxi²waut3ta³lxain¹to³ha²kxai³
 a²yen³kxa² kāin² yxo²kwā³nai¹nha²kxai³
 kwa² wa³ni³lon³sxā³ yxau²xai³lai¹nha²kxai³
 nxain¹na³li¹. Nxe³ju³tan¹te²kxa³yā³lhu² yxo²i²sxā³
 yxau³ai¹nxa³wi¹.

15 Te²yā¹nxūn³sxā³ ki³lā³xa² kxīh³nū³xa²
 ti³tj³nū²tū³xa² a³hi²yain¹ki³ai²na² a²nū²a²
 yā¹nx2na³li¹. A²nxe³te²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na²
 wān³txa² ain³kxi²sxā³ wi¹kō³nha²so¹ain¹na³li¹.
 A²nxe³te²a² a²ē¹nāu³ai²na² wi¹lhīn¹sxā³
 Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ya³nān³ta³ki²la²sxā³
 kan²txi³ sa²yxo²we¹tain¹na³li¹. Je³su²jah³la²
 nxe³ta¹hxai²hē¹la².

Sxi²hē¹na² sa²kxī³kxi³ju³ta² ī³yau¹ū³jau³su²

16 Āh¹lxi³sxā³ ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Te²yā¹nxe³jut3su²: “Lā³pi³āu²tē³na² tē³sxā³
 sa²kī³3ta¹tū¹xā¹”. Nxe³ki³kxai²nān²tu³ īh¹nū¹la³ta³
 ūh³wxe³hī³ki³te²la¹xā³? Hai³txi³ kwa³ta³lē³tā³
 ū³tū¹kxi²ki³sxa³ha²kxai³ hai³txi³ ka²ma²ka³lo³la³
 yuh³hē³nāu³a² ūh³wxe³ki³sxa³ha²kxai³.
 Nxe³ki³sxa³kxan²ti³ oh³xa² ū³kūh¹sl³ki³tā³li¹.
 Nxe³ju³tan¹te²kxa³yā³lhu² sxi²ha² whāi²na¹
 wxa²ko²ko²txi³hī³nx2na³li¹. Nxe³ki³kxai²nān²tu³
 thi¹nai²na² a²nū²a² ā³wih¹kxai²nān²tu³
 wi¹lī²ki³te²ju²hē³li¹.

17 Jā¹nxa¹jut3su² kxān³nāu³ān²tu³
 Txa²wā¹sū³nu²kxai³lu² Oh³na² yxau³jah¹la²kxai³lu²
 yen³kxa² hāi³te²a² whāi²na¹ wā²nā³ū¹nx2ti³tu¹wi¹.

Jā¹nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² yen³kxa² ū³ho¹ain¹kxa²
whāi²na¹ ī³yau¹ū¹nx2ti³tu¹wi¹.

18 Jā¹nxe³jut3su²wān³txa² ain³kxah²lxin¹jau³xai²na²
wi¹lain³kxi¹jah³lxi³hē¹li¹. Yah³lxin¹kxai²nān²tu³
wān³txa² kāin² yxo²i²yah³lxin¹kxai²nān²tu³
kāin² yen³kxih¹nxa²lxain¹tu¹wi¹. Yxān¹ta¹
yxo²i²ti³he¹xah³lxan³kxai²nān²tu³: “Yen³kxa²
yū³sa²sīn¹tū¹xā¹.” Nxē³yah³lxin¹kxan²ti³
sa²so¹hxā³kxi¹nx2tain¹tu¹wi¹. Nxē³jau³su²
Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

Je³su²jah³la² a²hā³ka³na² a²lon³ti³tāu³xa²
wxā³ain¹jau³su²

19 Ain¹nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² a²hā³ka³na²
a²lon³ti³tāu³xa² ā³wxā³ain¹ta¹hxai²hē¹la²;
Yxān¹ta¹ a²nū²a² ka³lxa¹txi³ ā³ka²lxa¹ti³nha²sxā³
yxau³e²nyhai¹nha²kxai³ hxi²kan¹txi³
ā³nhe²kxi²nyhain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la².

20 Ain¹nxa²ha¹te¹ a²nū²a² sa²kxai³lu²
Je³su²jah³la²kxai³ ī³hen³txi³nyhain¹te³nah¹lxi¹:
— Nxex3txi¹. Wxa²hā³ka³na² wxa²lon³txi³tāu³xa²
ī²nxa²te³lhxā³ wxā³ain¹na³li¹. Ha³lo²a²
yxau³ain¹na³li¹. Ain¹ta¹hxai²hē¹la².

21 Nxē³ha²kxai³ī³wa²lū³xi²nyhain¹ti³ān¹jau³kxai³lu¹:
— Txa²wā¹sū³na² wān³txa² sa²yxo²we¹nyhain¹te²a²
txa²hā³ka³na² txa²lon³txi³tāu³xa² te²yā¹xain¹na³li¹.
Nxē³yain¹ta¹hxai²hē¹la².

ī³ye³na² i³txa² ā³wxe³lu²si¹jau³su²
22 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² sa²kxai³lu²
a²sa³wi³ha³lxa² whāi²na¹ tē³nū²la² ka³no¹a²
ā³wi¹hain¹ta¹hxai²hē¹la². Ā³wi¹hain¹nū²la²
ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— $\tilde{I}^3ye^3na^2Ka^3li^3le^2a^2ye^3na^2yxo^2ha^3ti^3li^3yha^3sah^1lxi^3wx^1.$
 $Nxe^3jau^3kxai^3lu^2e^3kxi^2n\ddot{u}^2la^2\tilde{u}h^3nx\tilde{u}^3sa^2t\ddot{a}^3n\ddot{u}^1xi^2sx\tilde{a}^3$
 $ai^3ain^1ta^1hxai^2h\tilde{e}^1la^2.$

23 $Al^3ain^1t\ddot{a}u^3a^2 Je^3su^2jah^3la^2 \tilde{a}u^3xi^2te^3lhx\tilde{a}^3$
 $sxa^3yain^1ta^1hxai^2h\tilde{e}^1la^2. \tilde{A}u^3xi^2yain^1kxa^2si^3yo^3na^2$
 $it3ta^2 \tilde{u}n^3te^2a^2 sa^2xit3jain^1ta^1hxai^2h\tilde{e}^1la^2.$
 $Sa^2xit3jain^1te^3na^1 ka^3no^1ai^2li^2 \tilde{I}^3yau^3xa^2$
 $sa^2ni^3sa^2wih^1yain^1ta^1hxai^2h\tilde{e}^1la^2. Nxe^3ain^1ju^3tan^1te^2kxa^3ya^3lhu^2$
 $\tilde{a}^3nx\tilde{u}^1te^3lhx\tilde{a}^3 yain^1ta^1hxai^2h\tilde{e}^1la^2.$

24 $Nxe^3nxa^2ha^1te^1 a^2sa^3wi^3ha^3lxi^3n\ddot{a}u^3xai^2na^2$
 $sa^2kxai^3lu^2 Je^3su^2jah^3lo^2su^2 te^2kxai^3lu^2$
 $wxa^2y\tilde{u}n^3kxi^2sx\tilde{a}^3 \tilde{I}^3ye^3kxain^1ta^1hxai^2h\tilde{e}^1la^2.$
 $\tilde{I}^3ye^3kxain^1te^3nah^1lxi^1:$

— $Je^3su^2jah^3la^2 txa^2hx^1kan^1jah^1l\tilde{a}i^3. Nxex3si^1lxi^1.$
 $\tilde{A}^3nx\tilde{u}^1txe^3lh\tilde{i}n^1te^3na^3li^1. Nxe^3ta^1hxai^2h\tilde{e}^1la^2.$
 $Nxe^3nxa^2ha^1te^1 Je^3su^2jah^3la^2kxai^3lu^2 txu^1lxi^2ka^3tu^3$
 $it3tai^2na^2 \tilde{I}^3ye^3na^2 \tilde{u}n^3je^3nai^2na^2 yxo^2x\tilde{u}n^3txi^3$
 $\tilde{I}^3kwai^2kxi^2ta^1hxai^2h\tilde{e}^1la^2, it3ta^2 \tilde{a}^3wxe^3si^1jau^3sa^2.$
 $Nxe^3ju^3tan^1te^2kxa^3ya^3lhu^2 sa^2h\tilde{a}u^2not3sx\tilde{a}^3$
 $\tilde{a}^3yit1je^2ta^1hxai^2h\tilde{e}^1la^2.$

25 $Nxe^3nxa^2ha^1te^1 sa^2h\tilde{a}u^2not3sx\tilde{a}^3 \tilde{a}^3yit1tx\tilde{a}^2ha^1te^1$
 $Je^3su^2jah^3la^2 a^2w\tilde{a}n^3txi^3kxai^3lu^1:$

— $Hxi^2ka^1na^1ju^3ta^2 yxo^2\tilde{r}^2sah^2lxin^1ta^2nxa^3wi^1.$
 $Ta^1hxai^2h\tilde{e}^1la^2. Nxe^3nxa^2ha^1te^1 on^2txai^1nha^2kxai^3la^1:$
 $— lh^1te^2la^3khai^3nxe^3ji^1ku^1. Ki^3nhai^1. It3ta^2 \tilde{u}n^3te^2a^2$
 $\tilde{a}^3wxe^3si^1jau^3su^2 \tilde{I}^3ye^3na^2 sa^2h\tilde{a}u^2not3si^1jau^3su^2$
 $ain^1ten^1tu^3wi^1. Nxe^3nyhain^1ta^1hxai^2h\tilde{e}^1la^2.$

KQ $^3nxe^3te^2y\tilde{a}u^3ka^3txa^2nx\tilde{u}^2kwqi^3li^3si^1jau^3su^2$
26 $Nyhain^1nxa^2ha^1te^1 \tilde{I}^3ye^3na^2$
 $yxo^2ha^3ti^3li^3nxa^2ha^1te^1 Je^3ra^2sa^2ko^3xa^2$
 $ai^3ain^1ta^1hxai^2h\tilde{e}^1la^2.$

27-29 Ai³ain¹nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² sa²kxai³lu²
 ka³no¹a² a³li³nū²la² in³txa² ī³ha¹txi²ta¹hxai²hē¹la².
 A²nxe³te²a² kō³nxe³te²a² a²yāu³ka³txa²
 ā³nxū²kwai³wi¹ta¹hxai²hē¹la². Ye³ka³lxa¹txi³
 ā³wih¹to³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jah¹la²kxai³ hai³txi³
 wā²la²ka³lo³la³ ū³whi²kxih²nh²nxa³ha²kxai³ hai³txi³
 a²sxi²lha³ sxa²nxa³ha²kxai³ nxe²nxa³ha²kxai³la¹
 hāi¹sxā³ ha³lo²a² a²nū²a² ya³lu²te²a² sxa³ko³xa²
 so¹lxi³ ho³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³ta² Je³ra²sa²
 nū³ka³txa² hi²sen³kxai³lu² kwa³thi³līh³na²
 hxi²tē³nha²sxā³ sa²hxi²tai³kxain¹to³ta¹hxai²hē¹la².
 Ain¹kxan²ti³nū¹ jah¹la²nū¹ta²kxai³lu²
 sa²hxi²hxau³kxi²nha²sxā³ sa²hxi²tai³kxain¹tīh³na²
 sa²yo³li³yain¹to³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³kxai³lu²
 kō³nxe³te²a² yāu³ka³txa² hi²sen³kxai³lu²
 a²nxū²kwai³wi¹jah¹la² kwa³na³ain¹to³ta¹hxai²hē¹la².
 Ha³lo²a² a²nū²a² yxau³ai¹nxa³ko³xai²na²
 kwa³na³sxā³ ai³si¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nxa²ha¹te¹
 jah¹la² sa²kxai³lu² Je³su²jah³la² ī²ain¹tāu³a²
 hxi²kan¹sxā³ a³la³kxi²nū²la² ī³sen³sai¹ta¹hxai²hē¹la².
 Nxe³jut3su² a²ne³kxaix3tāu³a²
 ā³ka³ti³wxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxa²ha¹te¹
 Je³su²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹ kō³nxe³te²a²
 yāu³ka³txa² a²ne³nxē³na² kwa³na³te³nah¹lxi¹:

— In³txai²na² a³li³xi¹jah³lxi³hē¹li¹. Je³su²jah³la²
 nxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³te³na¹ in³txa² ī³wxan¹sxā³
 ī³kaix1ta¹hxai²hē¹la². ī³kaix1te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lāi³. Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹la²
 Tah²si¹lxi¹. īh¹nxe³sa²te³lin¹ji¹wi¹?

ī³khāuh³lxa³ti³sa²txa³hē¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

30 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² ī³ye³kxi²nyha¹te³an¹jau³kxai³lu¹:
 — īh¹nxe³sxā³ ī³yī¹li²nhān¹ji¹wi¹
 wxa²ī³lxa²su¹? Ta¹hxai²hē¹la². Nxa²ha¹te¹

ĩ³wa²l^ū³xi²nyhu¹ti³ãn¹jau³kxai³lu¹:

— Txa²i³lxa² Yxo²ka³lxa¹jah¹lo²sa¹wi¹,
 ka³lxa¹khai¹te²sa²sī¹nha²kxai³lu¹. Ta¹hxai²hē¹la².
31 Nxe³ha²kxai³la¹ āh¹ ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:
 — Ha³lo²a² ĩ³khāuh³lxa³ti³sa²sī¹nhīn¹jen³nū³a²
 sa²si¹hā³sa²sī¹txa³hē¹li¹. Nxe³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².
32 Nxe³nyhain¹nxa²ha¹te¹ wā³la³ti²ka³nāu³a²
 ka³yxuh³xa² yxa³kxa² ka³lxa¹txi³
 ū³nyhai¹tain¹to³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ain¹ye²ha²kxai³
 ko³nxe³te²a² yāu³ka³txa² sa²kxai³lu²
 Je³su²jah³la²kxai³ ĩ³wā³txain¹ti³an¹jau³kxai³lu¹:
 — Yxa³kxa³nāu³xa² ĩ³sa²si¹hā³sa²sī¹nhē³li¹.
 Ka³yxuh³xai²na²a²nxū²kwai³wi¹kxain¹ti³ten³sa²sī¹nhai¹.
 Ain¹jau³kxai³lu² nxa²ha¹te¹:

— Jā¹nxe³jah³lxi³hē¹li¹. Je³su²jah³la²
 nxe³ta¹hxai²hē¹la².
33 Ain¹nxa²ha¹te¹ ko³nxe³te²a²
 yāu³ka³txai²na² sa²kxai³lu² in³txi³su² te²kxai³lu²
 nxū²kwai³li³xi²nū²la² yxa³kxa³nū¹ta²kxai³lu²
 a²nxū²kwai³wi¹hain¹ta¹hxai²hē¹la².
 Ain¹ju³tan¹te²kxa³yā³tū³ti¹ yxa³kxa³nū¹ta²kxai³lu²
 a²wā³la³ti²ka³nāu³ai²na² ā³ni³hi²kan³sxā³ ĩ³ye³na²
 ā³yu¹nū³sxā³ ĩ³lo³nxi² ya²lun¹ti²hxan³ta¹hxai²hē¹la².
34 Nxe³te²kxa³yā³tū³ in³txai²na² yxa³kxai²na²
 wa³kxē³nāu³xa² ĩ²ain¹nū²la² yuh³lxa³txi³
 ā³ni³hain¹ta¹hxai²hē¹la². Sxi²yhe³na² ā³ni³hi²
 Je³ra²sa²ko³xa² ā³ni³hi² ain¹sxā³ ha³lo²ai²na²
 ĩ³ye³kxa²sa²sai¹ain¹ta¹hxai²hē¹la².

35 Nyhain¹nxa²ha¹te¹ tū¹ka³txai²li²
 wxā³sxā³ ĩ²ye²nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².
 Wxā³sxā³ ĩ²ye²nyhain¹te³na¹ Je³su²jah³lo²kxai³
 yāu³so³nain¹te³na¹ ko³nxe³te²a² yāu³ka³txa²

nx²kwai³li³jah¹la² ī²ain¹ta¹hxai²hē¹la².
 A²nxe³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² Je³su²jah³lai²na²
 a²ne³kxai³tāu³a² ā³wxe³sxā³ yxau³ye²ta¹hxai²hē¹la².
 Nxe³ye²hī¹nān¹te²tu³ wā²la² ū³whi²kxi²nha²
 wain³txi³ wā²nxū¹hāin³nha² nxe³ye²ta¹hxai²hē¹la².
 Nxe³ju³kxai³lu² tū¹ka³txai²li² wxā³ain¹tū³ka³txa²
 ī²ain¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² on²txain¹ta¹hxai²hē¹la².

36 Ain¹nxa²ha¹te¹ ī²ta³lu²nain¹nū²la²
 ī³xain¹ta¹hxai²hē¹la². ī³xain¹tāu³a² in³txa²
 we²nxi²ju³tī³na² ī³hen³txi³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

37 Nxe³nyhain¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² a²nū³ka³txa²
 Je³ra²sa² nū³ka³txa² a²yxo²ha³kxa¹ on²tai¹nha²kxai³
 Je³su²jah³lai²na² yuh³lx³sxā³ a³li³xi²jau³su² kāin²
 ī³ye³kxi²nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³jut³su² ha²kxai³
 ka³no¹a² ā³wi¹hain¹ta¹hxai²hē¹la².

38 Nxa²ha¹te¹ in³txai²na² ko³nxe³te²a²
 yāu³ka³txa² a³li³xain¹jah¹la² Je³su²jah³lo²su² te²kxai³
 win¹ta²te²lx³ ī³ye³kxi²ti³ān¹jau³kxai³lu¹:

— Ā³si³tē³kxi¹nxa²ha³la²wi¹. Ta¹hxai²hē¹la².

39 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²
 ī³wa²lū³xi²nyha¹ti³ān¹jau³kxai³lu¹:

— ī³xi¹sē¹li¹. Wxa²nū³ka³txai²na² sa²kxai³lu²
 ī³yau¹ū¹txai¹nhē³li¹. Txa²wā¹sū³na²
 we²txi²nxa²ju³ta² ī³yau¹ū¹txai¹nhē³li¹.
 Ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²
 in³txai²na² sa²kxai³lu² sxi²hē¹ñāu³a² ā³nxai³sxā³
 ha³ta³nxe³ye²nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². Je³su²jah³la²
 we²txi²ju³ta² ha³ta³nxe³ye²nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

Jai²rah³la² ka³ne³lxa² we²txi²jau³su²

40 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² yxo²ha³ti³lhi³xi²sxā³
wā³li²nū²la² a²nū²a² a²yxo²ha³kxa¹ ka³li³sxā³
wah³xain¹ta¹hxai²hē¹la².

41 Ain¹nxa²ha¹te¹ a²nū²a² Jai²rah³lo²su²
ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jah¹la² Ju³te²a² nū³ka³txa²
a²nū²kxi²thī³na² hau³ko³ta¹hxai²hē¹la².
A²nxe³jah¹lai²li² wxā³nū²la² Je³su²jah³lai²na²
a²ne³kxai³tāu³a² ā³ka³ti³wxe³ye²ta¹hxai²hē¹la².
Nxe³nū²la² win¹ta²te²lxi³ e³kxi²ti³ān¹jau³kxai³lu¹:

— Je³su²jah³lāi³. Txa²sxi²ha² wxā³sē¹li¹.
Txa²ka³ne³lxa² ī³ton³sxā³ ya³lu²kxi²te³lhxa³
sa³na²li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

42 A²nxe³ta¹ka³lxa² kwē³kxa² hxi²ka² hxan³sxā³
āh¹ ko³ha¹li¹ kwē³kon³sxā³ yxau³ta¹hxai²hē¹la².
Te²a² so¹lxi³ a²wē³sa³lo³ta¹hxai²hē¹la².
Jā¹nxe³kxan²ta² ī³ye³kxi²nyhah¹nū²la² ā³si³tē³kxa²
ai³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ain¹tāu³a²
a²nū²a²nāu³xa² ka³lxa¹txi³ ā³nū²kxi²sxā³
ā³ki³ka³tih³kxain¹ta¹hxai²hē¹la².

43 Nxa²ha¹te¹ txu¹ha² ā³si³tē³kxi²ta¹ka³lxa³su²
te²na² kāin² ti³ho³na¹sxā³ ī³to³ta¹hxai²hē¹la².
Kxā³nxai³tā² kwē³kxa² hxi²ka² hxan³sxā³
āh¹ ko³ha¹li¹ kwē³ko³nhī¹nai³tā² txu¹ha².
ī³ta³ka³txai²na² ā³si³wxe³ta¹hxai²hē¹la².
Nxe³ka³tū³ta¹ a²nū²a² hī³ne³kxa² wa³kēn³yah³la²
wā³nxīn¹ti³ o²la³kxain¹kxan²ti³ hxi²kan¹txi³
we²txi²ta¹hxai²nxa³hē¹la².

44 A²nxe²ta¹ka³lxa²kxai³la¹ a²yo³na²
yau³son³sxā³ Je³su²jah³la² wā²la²ka³lo³a²
wxā²wxai³nū¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe²
wxā²wxai³nū¹thī¹na¹ wa³su³txi³
we²txi³ta¹hxai²hē¹la².

45 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na²
a²wān³txi³kxai³lu¹:

— $\tilde{h}^1te^2la^3ta^3$ $wxa^2wxai^3syah^2lxin^1si^2lxi^1.$
Nxa²ha¹te¹:
 — $Txai^2lan^2nxax^3li^1.$ $A^2yxo^2ha^3kxa^1$
 $nxe^2\tilde{i}^3ye^3kxain^1ta^1hxai^2he^1la^2.$ $Nxa^2ha^1te^1 Pe^2jah^3la^2$
 $\tilde{i}^3wa^2l\tilde{u}^3xi^2te^3nah^1lxi^1:$
 — $Txa^2hxi^2kan^1jah^1lai^3.$ $A^2n\tilde{u}^2a^2 ka^3lxa^1txi^3$
 $\tilde{a}^3to^3to^3la^3kxi^2nxain^1ten^1tu^3wi^1.$ $Nxe^3ta^1hxai^2he^1la^2.$
46 Nxa²ha¹te¹ $Je^3su^2jah^3la^2kxai^3$
 $\tilde{i}^3wa^2l\tilde{u}^3xi^2te^3nah^1lxi^1:$
 — $Hxi^2kan^1sx\tilde{a}^3 we^2txain^1te^2sa^1wi^1.$ $J\tilde{a}^1nxax^1jau^3su^2$
 $\tilde{i}^2te^2sa^1wi^1.$ $J\tilde{a}^1nxax^1li^1.$ $Nxe^3ha^2kxai^3 a^2n\tilde{u}^2ain^2txi^3$
 $wxa^2wxai^3nut1sain^1te^2n\tilde{u}^3s\tilde{e}^2li^1.$ $Ta^1hxai^2he^1la^2.$
47 Nxa²ha¹te¹ $tu^1hai^2l^2 hxi^2kan^1txi^3$
 $\tilde{i}^3h\tilde{a}^3ai^1nxax^3kxe^3su^2 Je^3su^2jah^3la^2 o^2ta^1hxai^2he^1la^2.$
 $Nxe^3ha^2kxai^3 wx\tilde{a}^3n\tilde{u}^2la^2 Je^3su^2jah^3la^2$
 $a^2ne^3kxai^3t\tilde{a}^3a^2 \tilde{a}^3ka^3ti^3wxe^3ta^1hxai^2he^1la^2.$
 $\tilde{A}^3ka^3ti^3wxe^3n\tilde{u}^2la^2 we^2nxi^2si^1ja^3kxa^3n\tilde{u}^3su^2$
 $wxa^2wxai^3s\tilde{a}in^3kxe^3su^2 wa^3su^3txi^3 we^2txi^2ju^3ta^2$
 $\tilde{i}^3yau^1\tilde{u}^3ta^1hxai^2he^1la^2.$ $Nxe^3jau^3su^2 a^2n\tilde{u}^2a^2n\tilde{a}u^3xa^2$
 $a^2yxo^2ha^3kxa^1 ain^3kxain^1ta^1hxai^2he^1la^2.$
48 Nxa²ha¹te¹ $Je^3su^2jah^3la^2kxai^3$
 $\tilde{i}^3wa^2l\tilde{u}^3xi^2te^3nah^1lxi^1:$
 — $Nxe^3th\tilde{a}^2nxix^1 Yxo^2\tilde{i}^2sa^1nha^2kxai^3$
 $we^2txi^1nxax^2ha^1x\tilde{i}^1.$ $Wa^2su^1wa^2su^1 ai^3txu^1ni^1.$
 $Ta^1hxai^2he^1la^2.$
49 Nxa²ha¹te¹ $\tilde{i}^3ye^3kxi^2nyhain^1ti^3kxai^3lu^2$
 $in^3txai^2na^2 Jai^2rah^3lai^2na^2 a^2sa^3wi^3sa^2 wx\tilde{a}^3sx\tilde{a}^3$
 $\tilde{i}^3ye^3kxi^2ti^3\tilde{a}n^1jau^3kxai^3lu^1:$
 — $Jai^2rah^3lai^3.$ $\tilde{i}^3tih^3nxe^3n\tilde{e}^3jah^1l\tilde{a}i^3.$
 $Wxa^2w\tilde{e}^3sin^3txi^2 ya^3lu^2kxi^2n\tilde{e}^3na^2li^1.$
 $\tilde{i}^3hxi^2k\tilde{a}u^3k\tilde{a}u^3nha^2s\tilde{I}n^1txa^3he^1li^1.$ $Ta^1hxai^2he^1la^2.$
50 Nxa²ha¹te¹ $Je^3su^2jah^3lo^2kxai^3 jau^3jau^1xai^2na^2$
 $ain^3kxi^2n\tilde{u}^2la^2 \tilde{i}^3wa^2l\tilde{u}^3xi^2te^3nah^1lxi^1:$

— Yuh³lxah³lxi³txa³hē¹li¹. Hāi¹sxā³
 yxo²ī²syah¹lxi³hē¹li¹. Ta¹ka³lxa² we²nxi²tu¹wi¹.
 Ta¹hxai²hē¹la².

51 Nxe³nxa²ha¹te¹ Jai²rah³la² sxi²ha²
 yau³so³nain¹ka³tū³ ā³wi¹hain¹ta¹hxai²hē¹la².
 Je³su²jah³la² so¹lxi³ a²sa³wi³ha³lxa² so¹lxi³nxe³te²su²
 Pe²jah³lo¹na² Jo³āu²ah³lo¹na² Ti³a²kah³lo¹na²
 nxain¹ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³te²a² so¹lxi³ wē³sa²
 a²wi³na² whāi²na¹ a²hā³ka³na² whāi²na¹ nxe³te²a²
 so¹lxi³ ā³wi¹hain¹ta¹hxai²hē¹la². Ā³xa² nū³kā³txa²
 ha³lo²a² yxau³sxā³ wah³nxe³si¹hain¹jau³su²
 ī³ye³kxain¹ta¹hxai²hē¹la².

52 Hā²wxān³txa³nu² ā³wi¹hain¹tāu³a²
 a²nū²a² ka³lxa¹txi³ yū³ye²ta¹hxai²hē¹la².
 A²nxe³te²a² kāin² ī³nān³ti² kāin² wxa¹ni³
 ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³te³na¹ Je³su²jah³la²kxai³
 ī³ye³kxi²ti³ān¹jau³kxai³lu¹:

— Nān³jah³lxi³ta³lxi¹. Ta¹ka³lxa² ya³lu²nxa³wi¹.
 Hāi¹sxā³ āu³xi²na³li¹. Je³su²jah³lo²kxai³
 nxe³ta¹hxai²hē¹la².

53 Nxa²ha¹te¹ wē³sai²na² ya³lu²sxa³ye²ain¹kxe³su²
 a³la³kxain¹nxa²ha¹te¹ yxo²ka³lxi³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

54 Ain¹nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu²
 a²wē³sa² hxi²ki³nū²la² ī³ye³kxi²ta¹hxai²hē¹la².
 ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Nxe³nxi¹. ī³sa²yxau³nxi¹. Ta¹hxai²hē¹la².

55 Nxa²ha¹te¹ wē³sa² sa²kxai³lu²
 a²yāu³ka³txi³khāi³xa² nxū²kwāi³wih¹xi²sxā³
 wa³su³txi³ ka³ten³su² ī³sa²yxau³xi²ta¹hxai²hē¹la².
 Nxe³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² wān³txi³kxai³lu¹:

— Yain³txa² ū³hū¹jah³lxi³hē¹li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

56 Nx³ain¹jut³su² wē³sa² a²wī³na² whāi²na¹
a²hā³ka³na² whāi²na¹ ka³lih³khaix¹te³nah¹lxi¹:

— Ta¹ka³lxa² we²txi²na³li¹. Te²yā¹nxe³ju³ta²
hai³txi³ ī²ki³sxa³wi¹. Nx³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²
kāin²khaix¹jah¹lo²sin²ta²wi¹. Ta¹hxai²hē¹la².

Nxa²ha¹te¹:

— A²nū²a² ā³lxi³te²a² wē³sa² we²txi²ju³tin³txi³
ī³ye³kxain¹yah³lxi³txa³hē¹li¹. Je³su²jah³la²
nxe³ta¹hxai²hē¹la².

9

Je³su²jah³la² a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xa²
ū³sa²si¹hā³jau³su²

¹ Ain¹nxa²ha¹te¹ a³lan²ton³tāu³a²
Je³su²jah³la²kxai³lu² a²sa³wi³ha³lxa² hxi²ka²
hxan³sxā³ āh¹ ha¹li¹ wxa²sa²so¹xi²nūn³sxā³
nxe³tū³kā³txa² ī³kaix¹so¹ta¹hxai²hē¹la².
ī³kaix¹so¹sxā³ ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— A²nū²a² ī³ta³ka³txa² a²hāi¹nxe³ti³xa¹
we¹txa²lxi¹yah³lxi¹ju³ta² hī¹na²
hxi²kan¹ti³hi¹ta²lxa¹ha²kxai³ a²nū²a² kō³nxe³te²a²
yāu³ka³txa² yū³te²a² nxū²kwāi³li³si¹jau³su²
kwa³na³yah³lxi¹ju³ta² hxi²kan¹ti³hi¹txa²lxa¹ha²kxai³
nxe³nxa²lxa¹wi¹ Nxe³nxa²lxa¹kxe³su²
a²hxi²kan¹jah¹lo²la²yāx¹yah³lxi¹tu¹wi¹. Nxe³jau³su²
Je³su²jah³la²kxai³ nxe³ta¹hxai²hē¹la².

² Nxe²e³ta³lun²nū²la² sa²si¹haun³tain¹ta¹hxai²hē¹la².
Sa²si¹haun³tain¹te³nah¹lxi¹:

— Sxi²je³na² yxo²ha³kxa¹ ā³naun³ti¹jah³lxi³hē¹li¹.
Nxe³yah³lxi¹tāu³a² Txa²wā¹sū³na² wān³txa²
wi¹jau³xa² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lot³ju³ta³nū³su²
nxe³jau³xa² ī³yau¹ū³txain¹yah³lxi³hē¹li¹.

Yah³lxin¹kxai²nān²tu³ a²nū²a² ī³ta³ka³txa² yū³te²a²
hāi¹nxe³ti³xa¹ we²txi²txai¹yah³lxi³hē¹li¹.

3 Nxe³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ti² yen³kxa²
tē³yah³lxi³txa³hē¹li¹. Nxe³sxā³ khauh²sa²ka³txa³la²
tē³yah³lxa³nha²kxai³ wā²lēn¹ta³ tē³yah³lxa³nha²kxai³
yain³txi³la³ tē³yah³lxa³nha²kxai³
ha³tēh³nxā³nxa² ū³yho³hxi²kj³txā³nxān²ta³
tē³yah³lxa³nha²kxai³ wā²la²ka³lo³la³
ū³whē³no³tā³wi²kxi²nyha¹lxin¹ka³lo³la³
tē³yah³lxa³nha²kxai³ nxe³jah³lxi³hē¹li¹. Yxān¹ta¹
a²nū²so¹lxi³qun³txi¹jah³lxi³hē¹li¹.

4 Yah³lxin¹kxai²nān²tu³ sxi²ha²
wi¹lā³wi¹yah³lxin¹kxai²nān²tu³ kan²txi³
yxau³jah¹lxi³hē¹li¹. Hen³txi³ta³lun²sān²na³na¹
yah³lxin¹ka³tu³ a³li³xi¹jah³lxi³hē¹li¹.

5 Yxān¹ta¹ wi¹lā³wi¹yah²lxan³kxai²nān²tu³ti²
Txa²wā¹sū³na²wān³txa² ain³kxi²ti³ten³ti³he¹xai¹nxa³kxai²nān²tu³
sxi²je³nai²nān²tu³ wa²li³jah³lxi³hē¹li¹.
Wa²li³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ kxīh³nū³xa²
wxā²yu³kxa²ti³son¹tū³xa²ti³yu³tūn³ta³kxi²nha¹jah³lxi³hē¹li¹.
Nxe³ain¹yah³lxin¹kxai²nān²tu³ ko³nxe³ti³
kāi³ain¹ju³ta² ī³yau¹ū³ain¹yah³lxi³hī³nxa¹lxi¹.
Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

6 Nxa²ha¹te¹ ī³ye³ta³lun²nxa²ha¹te¹
a²sa³wi³ha³lxi³nū³ka³txai²na² a³li³ain¹sxā³
ai³lha²thet³tain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³tāu³a²
Txa²wā¹sū³na² wi¹jau³xa² ī³hen³txi³ha²kxai³
ī³ta³ka³txa² yū³te²a² we²txa³lxai¹nha²kxai³
ain¹tah¹hxai²hē¹la².

E³ro²jah³la² wā³wā³txi³nha²jau³su²

7 Nxa²ha¹te¹ E³ro²jah³la² Ka³li³le²a²ko³xai²na²
 a²hxi²kan¹jah¹lo²su² ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³ka³tu³ta¹
 a²sa³wi³ha³lxai²na² sa²kxai³lu² wān³txai²na²
 jau³jau¹xai²na² ain³kxain¹nxa²ha¹te¹ E³ro²jah³la²
 ne³nxe³na² ī³hen³txi³yah³lxi³ta¹hxai²hẽ¹la².
 ī³hen³txi³yah³lxi³te³nah¹lxi¹:

— Jo³āu² Ba³tis²jah³la² ka³tēn³su²
 ī³sa²yxau³xi²te²sin²tai¹. Jau³jau¹xai²na² ka³na³ku²
 te²na² ī³hen³txi³ta¹hxai²hẽ¹la².

8 Ā³jah¹lai²na² sa²kxai³lu²:
 — E³li²ah³la² ka³tēn³su² ī³sa²yxau³xi²te²sin²tai¹.
 Jau³jau¹xai²na² ī³hen³txi³ha²kxai³:

— Sū³na² wān³txa² ī³hen³txi³ nū³kā³txai³tā²
 ka³na³ka³na³te²a² ka³tēn³su² ī³sa²yxau³xi²te²sin²tai¹.
 Nxe³jau³xai²na² ka³lxa¹txi³ E³ro²jah³la²
 ī³hen³txi³ha²kxai³ nxe³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

9 Nxe³ju³tan¹te²kxa³yā³lhu² E³ro²jah³la²kxai³lu²
 ain³nha²te³nah¹lxi¹:
 — Jo³āu² Ba³tis²jah³lai¹tā² ū³nhe³ki²lho¹si¹hai¹na¹jau³su²
 kwa³na³ai¹na¹hẽ³li¹. Yxān¹ta¹ jah¹lai²li²
 īh¹jah¹lo²tā³te²la¹ku². Nxa¹nhai¹.
 ī³ti³ten³khaix1sa³nhai¹. E³ro³jah³la²kxai³
 nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

Yain³txa²wā²nhū¹yhain¹jau³su²

10 Jā¹nxe³kxan²ta² nxe³nū²la²
 a²sa³wi³ha³lx³nū³kā³txai³li² ā³wā³lain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
 Ā³wā³lain¹nū²la² ā³nū¹nain¹nū²la²
 ai³lha²thet3tain¹ju³tai³tā² nxe³kxe³su²
 ī³hen³txain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxa²ha¹te¹
 Je³su²jah³la² Bet3sa³i²ta³thī³na² kāi²nxa³thī³na²
 a²sa³wi³ha³lx³nāu³xa² nū¹hī³ye³kxi²te³lhxā³
 ā³sa²so¹ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

11 Nxē³tah¹lxa¹ a²nū²a² ka³lxa¹te²a²
 ī²ain¹tī³kxai³lu² aun³txi² hit¹tai³lain¹ta¹hxai²hē¹la².
 Nxē³te³na¹ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa²
 A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lo³ju³ta³nū³su²
 nxe³jau³xa² ka³lih³sxā³ ī³yau¹ū³ha²kxai³
 a²nū²a² ī³ton³txi³nū³kā³txa² wxā³kxai²nān²tu³
 we²txi³ha²kxai³ nxe³ta¹hxai²hē¹la².
12 Nxa²ha¹te¹ a¹sū²ni²tāu³a²a²sa³wi³ha³lxi³nū³kā³txa²
 ā³tī³sxā³ ī³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:
 — Je³su²jah³lāi³. ī²sa²sa²lxi¹. Hī¹na²
 sū²nē³lhīn¹na³li¹. Heh³sa²sīn¹nhai¹.
 Txa²nū³kā³txi³nāu³xai²li² heh³sa²sī¹nha²kxai³
 wxā³ain¹tū³kā³txa² he³hai¹nha²kxai³
 nxe³ain¹sīn¹na³li¹. Yxān¹ta¹ ti¹ai²li² yain³txi³la³
 yū²nxa³ha²kxai³ sxa³ki³thīn³ta³ yū²nxa³ha²kxai³
 nxe³sīn¹na³li¹. Nxe³sī¹nha²kxai³ sxi²jen³nāu³a²
 yain³txa² sa²so² sxa³sxāu³xain¹thī³na² āu¹la³kxi²nha²
 nxe³si¹hain¹jau³su² ī³sa²si¹hā³txai¹nhē³li¹.
 Nxain¹ta¹hxai²hē¹la².
13 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:
 — Wxāi²nāu³ ī³nxai²na¹ yain³txa²
 ū³hū¹txai¹yah³lxi³hē¹li¹. Ta¹hxai²hē¹la².
 Nxe³nxa²ha¹te¹:
 — Yxān¹ta¹ yain³txa² yū³ki³kxa² kāi²nxa³wi¹.
 Yain³tū³xa² nū³ha¹li¹ nū³ha¹li¹ ka³na³ki¹ so¹lxi³
 āi³na² ha¹li¹ so¹lxi³ nxe³te²na² so¹lxi³ yū³nē³na³li¹.
 Nxe³nha¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² yain³txa²
 so¹kxi²nha¹ju³ta² ī³sa²si¹hā³sa²sīn¹te³lin¹ji¹,
 a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ ī³yain¹si¹sa²nhīn¹jau³su¹?
 Ain¹ta¹hxai²hē¹la².
14 A²nxe³tū³kā³txai²na² ka³lxa¹khaix1ta¹hxai²hē¹la².
 In³txa² 5.000 nxe² ka³lxa¹khaix1ta¹hxai²hē¹la².
 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— A²nū²a² ā³nū²kxi²sxā³ ā³wxe³si¹hain¹yah³lxin¹jau³su²
 ī³ye³kxi¹txai¹yah³lxi³hē¹li¹. Nxe³ain¹yah³lxin¹ju³kxai³la¹,
 a²nū²a²nāu³xai²na² hxi²ka² hxan³sxā³ ye³ha¹li¹
 ye³ha¹li¹ wxa²sa²wa²la³kxi¹xi²tū³kā³txa² 50
 nxe² a²nū³kā³txi³su² ha³na³ka³lxi³ ā³wxe²
 jā¹nxe² jā¹nxe² nxe²xai³si¹hain¹yah³lxin¹jau³su²
 ī³ye³kxi¹txai¹yah³lxi³hē¹li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

15 Nxe³nū²la² wān³txai²na² sa²yxo²we¹thxa³tain¹ta¹hxai²hē¹la².

16 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxai³lu²
 yain³tū³xai²li² āi³nai²li² nxe³sxā³
 hxi²tē³nha²nū²la² ten³sa²tā³ka³la³yxo²nū²la²
 Sū³na² ī³wi¹lxon³kxi²ki³jau³su² ī³ye³ta¹hxai²hē¹la².
 Nxe²e³ta³lun²ka³tū³ yain³tū³xa² āi³na² nxe³sxā³
 wā²nāu²lxi³sxā³ a²sa³wi³ha³lxa² ū³hū²xai³ka³tū³
 a²nū²a²nāu³xai²na² sa²nū²xai³yain¹ta¹hxai²hē¹la².

17 Nxe³ha²kxai³ a²nū²a² yxo²ha³kxa¹
 yai³nai¹nha²kxai³ ū³kxain¹ta¹hxai²hē¹la².
 Nxe³nū²la² hā²wxān³txa³ yain³txa²
 wxa²nāu²lxi³kxe³su² wā³kon³kxe³su²
 wxa²nxa³ki²so¹ka³tū³ ha³ti²a² hxi²ka²
 hxan³sxā³ nxē³nha¹li¹ wxa²sa²so¹xi²nūn³tē³na²
 ī³ne³kxi²lhain¹ta¹hxai²hē¹la². Yain³txa² kāin²
 wā³kon³ta¹hxai²hē¹la².

Je³su²jah³la² Txa²wā¹sū³na² A²hxi²kan¹ta²
 Si³yxau³tāu³lo³jah¹lo²ye²kxe³jau³su²

18 Ain¹nxa²ha¹te¹ ha³la³jen¹nāu³su²
 Je³su²jah³la²kxai³ a³li³nū²la² Txa²wā¹sū³na²
 nūh¹e³kxi²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³te³na¹ a²sa³wi³ha³lxa²
 ā³wxā³sxā³ ī³wā³tain¹te³nah¹lxi¹:

— A²nū²a²nāu³xai²li² īh¹nxe³jau³ta³
 ī³yī¹li²sain¹jau³su² e³lain¹te²la¹xā³? Ta¹hxai²hē¹la².

19 Nxa²ha¹te¹ ī³wa²lū³xain¹ti³an¹jau³kxai³lu¹:

— Nxe³nxa³wi¹. A²nū²a²nāu³xai²na² a²ha³tih³xa²
 Jo³āu² Ba³tis²jah³lo²su² ī³yī¹li¹nxai¹nha²kxai³
 ā³xa² ha³tih³xai²na² sa²kxai³lu² E³li²ah³lu¹tai²na²
 ī³yī¹li¹nxai¹nha²kxai³ ā³xa² ha³tih³xai²na² sa²kxai³lu²
 Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ī³hen³txi³tū³ka³txu¹txai²na²
 ka³ten³su² ī³sa²yxau³xi²ha²kxai³ wa³li² te²su² te²a²
 ī³yī¹li¹nxai¹nha²kxai³ nxe³nyhain¹sī¹nhxai²na²hē³li¹.
 A²sa³wi³ha³lx² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

20 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:
 — Nxe³yān¹ta¹ wxāi²nān²ta³ īh¹nxe³jau³ta³
 ī³yī¹li²syah¹lxin¹jau³su² e³yah³lxin¹ji¹wi¹?
 Ta¹hxai²hē¹la². Nxa²ha¹te¹ Pe²jah³lai²na²
 wān³txi³kxai³lu¹:
 — Wxāi²nān²ta³ Txa²wā¹sū³na² A²hxi²kan¹ta²
 Si³yxau³tāu³lo²txa²jah¹lo²si¹lxi¹. Txa²wā¹sū³na²
 Ka³ten³ta² Si³yxau³jah¹lai²na² Tah²si¹lxi¹.
 Ta¹hxai²hē¹la².

Je³su²jah³la² ya³lu²kxi²ju³ta³nū³a²
 ī³yau¹ū³hain¹jau³su²

21 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxai³lu²
 ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:
 — Jau¹xai²na² a²nū²a² ī³hen³txain¹yah³lxi³txa³hē¹li¹.
 Hāi¹sxā³ kwa² ain³kxa² so¹kxi¹txai¹yah³lxi³hē¹li¹.

22 Yxān¹ta¹ kxān³ton³tāu³a¹ Txai²na² Sū³na²
 A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lot3sa²jah¹lo²na¹xai²na²
 khāuh³lxa³txi³sa²ju³ta³nū³a² yū³tu¹wi¹.
 A²nū²a² I³sa³e² hxi²kan¹txi³su² te²a² Sū³na²
 sxi²ha² wā³nxīn¹te² si³yxau³tū³ka³txi³su²
 te²a² ha³tēh³nxā³nxa² a²hoh³lxi³su² te²a²
 nxe³sxā³ te²nāu³xa² ī³yen²ta³kxi²sai¹nha²kxai³
 ī³su²lhā³si¹sain¹tu¹wi¹. Nxe³nū²la² hā²wxān³txa³
 ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ a³lan²ka³tu³ ka³ten³su²

I³sa²yxau³xi²na¹tu¹wi¹. Je³su²jah³la²

nxe³ta¹hxai²he¹la².

23 Hā²wxāñ³txa³ a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ āh¹
í³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

$\text{Ne}^3\text{ka}^2\text{sah}^1\text{lxi}^3\text{wx}i^1.$ $\text{A}^2\text{n}^{\text{ñ}}\text{u}^2\text{a}^2$ $\text{i}^2\text{li}^3\text{te}^2\text{n}^{\text{ñ}}\text{a}^2\text{t}^{\text{u}}^3$
 $\text{a}^3\text{si}^3\text{t}^{\text{e}}^3\text{kxi}^2\text{ti}^3\text{ten}^3\text{sain}^1\text{kxai}^2\text{n}^{\text{ñ}}\text{a}^2\text{t}^{\text{u}}^3$ $\text{a}^2\text{e}^1\text{n}^{\text{ñ}}\text{au}^3\text{a}^1$
 au^3txi^3 $\text{ten}^3\text{khaix}1\text{nx}e^3\text{ju}^3\text{t}^{\text{a}}\text{n}^2\text{t}^{\text{u}}^3$ $\text{a}^3\text{na}^1\text{txai}^1\text{lxi}^1.$
 $\text{Te}^2\text{y}^{\text{a}}^1\text{nx}e^3\text{sx}^{\text{a}}^3$ $\text{yxo}^2\text{i}^2\text{sain}^1\text{ju}^3\text{tan}^1\text{te}^2\text{kxa}^3\text{yan}^3\text{t}^{\text{u}}^3$
 $\text{i}^3\text{ya}^2\text{lut}1\text{ju}^3\text{ta}^3\text{n}^{\text{ñ}}\text{u}^3\text{a}^2$ $\text{yu}^{\text{h}}^3\text{lxin}^2\text{nxa}^3\text{sx}^{\text{a}}^3$
 $\text{a}^3\text{si}^3\text{t}^{\text{e}}^3\text{kxi}^2\text{sain}^1\text{txai}^2\text{li}^1.$

24 Te²yā¹nxe³ju³kxai³lu² a²nū²a² te³nah¹lxī¹:
 "Yuh³xai²na² ti¹ai²na² yxau³na¹tāu³a² txa²ē¹na²
 wi¹la¹tāu³a² a³lxi²sah³nha¹. Je³su²jah³lai²na²
 wān³txa² sa²yxo²ā³a¹kxan²ti³ ya³lu²ju³ta²
 ten³sa²nxa³nha¹." Nxē³kxai²nān²tu³
 Txa²wā¹sū³na² ha³lo²a² yxau²xai³ju³ta³nū³a²
 yū²nxa³lho³li¹. Yxān¹ta¹: "Yuh³xai²na²
 ti¹ai²na² yxau³na¹tāu³a² txa²ē¹na² wi¹la¹tāu³la³
 a³lxi²sa²nxa³nha¹. Je³su²jah³lai²na² wān³txa²
 yxo²ī²a¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² su²lhā³sain¹kxan²ti³
 yxo²ī²a¹ju³ta² ā³na¹nxa³lho³na¹." Nxē³kxai²nān²tu³
 Txa²sa³wi³ha³lxi³sain¹tu¹wi¹. Nxē³kxa²yu³su²
 Txa²wā¹sū³na² ha³lo²a² yxau²xai³ju³ta³nū³a²
 yū³tu¹wi¹.

25 Nxe³ha²kxai³ yuh³xan¹ko³xa² yxo²ha³kxa¹
 a²wa³kxēn³syah³lxin¹kxan²ti³ wxa²ē¹nāu³ai²na²
 wxa²ka³tēn³su² yah³lxin¹ju³ta²kxai³ ã³tī¹kxi² kāin²
 khāuh³lxa³txi³nyhah¹lxi¹ni² nxe³kxai²nān²tu³
 wi¹lyah³lxi³hī³nxān¹ji¹wi¹? Hai³txi³

26 Nxe³ju³kxai³la¹ hī¹na² Txai²li²
 ī³yāu²lxī² Txa²wān³txa² wi¹jau³xa² ī³yāu²lxī²

27 Jā¹nxa¹jū³kxai³lu² a²yā³la³tu³ ī³ye³kxi¹nx2ta¹wi¹.
Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa² A²hxi²kan¹ta²
Si³yxau³tāu³lot3ju³ta³nū³su² nxe³jau³xai²na²
yxau³son³na³li¹. Wxa²nū³ka³txe² ī³nxai²na²
ka³na³ki²nū² ya³lu²yah³lxi³xa³ta³lxa¹ ju¹tai²na²
ī²yah³lxin¹tu¹wi¹. Nxe³ye³nx2ta¹wi¹. Je³su²jah³la²
nxe³ta¹hxai²hē¹la².

Je³su²jah³la² i³ā³lxi³jau³su²

28 $\tilde{I}^3ye^3ta^3lun^2n\tilde{u}^2la^2$ $h\tilde{a}^2wx\tilde{a}n^3txa^3$
 $ye^3ha^1li^1$ $ye^3ha^1li^1$ $ye^3ha^1li^1$ $ye^3ha^1li^1$
 $a^3la^2ni^2sx\tilde{a}^3$ $Je^3su^2jah^3la^2kxai^3$ $Txa^2w\tilde{a}^1s\tilde{u}^3na^2$
 $\tilde{I}^3ye^3kxi^2xi^2nyha^1te^3lhx\tilde{a}^3$ $a^3li^3n\tilde{u}^2la^2$ $w\tilde{a}^3la^3ka^3txa^2$
 $ka^3la^3ta^1hxai^2h\tilde{e}^1la^2.$ $Nxe^3ka^3tu^3ta^1$
 $a^2sa^3wi^3ha^3lxai^2na^2$ $Pe^2jah^3lo^2su^2$ ha^2kxai^3
 $Jo^3\tilde{a}u^2ah^3lo^2su^2$ ha^2kxai^3 $Ti^3a^2kah^3lo^2su^2$ ha^2kxai^3
 $nxe^3sx\tilde{a}^3\tilde{a}^3sa^2so^1sx\tilde{a}^3$ $ai^3nyhain^1ta^1hxai^2h\tilde{e}^1la^2.$

29 $\tilde{A}^3sa^2so^1sx\tilde{a}^3$ $ai^3nyhain^1ka^3tu^3ta^1$
 Txa²wā¹sū³na² e³kxain¹tāu³a² a²yen³nāu³a²
 ye³ñ³lx¹hi² a²wā²la²ka³lo³a² whāi²na¹ kāin²
 hān³ni² nxe³ju³tan¹te²kxa³yān³tu³ti¹ kāin²
 ye³ha²te¹ta³lx¹hi²xai²hē¹la².

30 A²nxe³t_i³kxai³lu² in³txa² ha¹li¹ kwēn¹ta²kxai³
a²ta³lye²nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³sxā³
i³ye³kxin²txi³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³te²a²

Lukas 9:31

xc

Lukas 9:35

Moi³se²ah³lo²su² ha²kxai³ E³li²ah³lo²su² ha²kxai³
nx²i³y¹li²nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

31 Jā¹nxe³te²na² sa²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na²
ha³tet¹ju³ta² ī³kī³kxain¹ta¹hxai²hē¹la².
Nxe³ka³tū³ta¹ ī³ye³kxi²nyhain¹ka³tū³ta¹
Je³su²jah³la²kxai³lu² Je³ru³sa³lē²thī³na² ā³wih¹tāu³a¹
an³txi³tū³ka³txa² hi³ka² su²lhā³si¹hain¹ju³ta³nū³su²
ī³ye³kxi²nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³jau³xai²na²
kxā³nhxī¹nai³tā² Txa²wā¹sū³na²
ī³ye³kxi²ta¹hxai²hē¹la².

32 A²nxe³yān³txai²na¹ Pe²jah³la² sa²kxai³lu²
a²yā³lxī³nū³ka³txai²na² sa²kxai³lu² nxe³sxā³
hxī²tha³ai¹nha²kxai³ kāin² āu³xain¹ta¹hxai²hē¹la².
Ain¹nū²la² ī³tu¹lxī²nū²la² Je³su²jah³lai²na² in³txai²na²
ī³ye³kxi²nyhain¹ju³ta² ī²i² sa²ha²tet¹ju³ta² ī²i²
nxe³ta¹hxai²hē¹la²

33 Nxa²ha¹te¹ in³txai²li² a³li³te³lhxā³
nx²na³na¹ ai¹nhī¹na¹ Pe²jah³lai²na² sa²kxai³lu²
ī³ye³kxi²te³nah¹lxī¹:

— Je³su²jah³la² txa²hxī²kan¹jah¹lāi³. Ti¹ai²li²
ha³lo²a² wi¹khaix¹si¹na¹nhai¹. Nxe³sī¹nha²kxai³
sxi²ha² nēn³nha¹li¹ ka³na³ki² txo³na¹tu¹wi¹.
Wxa²sxi²ha² txo³ni² Moi³se²ah³la² sxi²ha² txo³ni²
E³li²ah³la² sxi²ha² txo³ni² nxe³nxa²lxa¹tu¹wi¹.
Nxe³jau³su² Pe²jah³lai²na² a²yxo²e³jau³su² kxan²ti³
a²si³yxau³tāu³khai³xa² ā³ne³to³ta¹hxai²nxa³hē¹la².

34 Nxa²ha¹te¹ ē³kxi²tāu³a² o³sī³na²
ā³tī¹kxain¹nū²la² a²sa³wi³ha³lxī³nāu³xa²
on²txain¹ta¹hxai²hē¹la².

35 Nxe³ain¹tāu³a² o³sī³nān¹jau³xa²
ain³kxain¹te³nah¹lxī¹:

— Jah¹lai²li² Txa²ki³lha³lxai²la¹wi¹. ī²sxā³
sa²so¹ai¹na¹hē³li¹. Ain³kxi¹txai¹yah³lxī³hē¹li¹.

Ta¹hxai²hē¹la².

³⁶ Nxa²ha¹te¹ ī³ye³ta³lun²nū²la² Je³su²jah³la²
 so¹lxī³ ī²kxain¹ta¹hxai²hē¹la². Hā²wxān³txā³
 a³la²ni²xi²tāu³a² a²ka³nxain¹ta¹hxai²hē¹la².
 Yxān¹ta¹ ju¹tai²na² a²nū²a² ī³lxi²nūn³tū³kā³txa²
 ī³ye³kxi²nyhain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la².

Wē³sa² we²txi²jau³su²

³⁷ Nxa²ha¹te¹ a²ka³nxī²nū²la² a²nū²a²
 ka³lxa¹nū³kā³txa² ne³khauh²xi²nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

³⁸ Nxa²ha¹te¹ a²nū²a²nāu³xai²na² in³txa²
 ka³na³kā³nat3sxā³ ī³kaix1te³nah¹lxi¹:
 — Tih³nxe³sa²jah¹lāi³. Txa²wē³sa²

sa²hau³ko³kxi²sa²sā²nhē³li¹. Nū¹ta²
 we³ta¹jah¹lai²la¹wi¹. Nxe³sxā³ a³lxi²khaix1sa³nhai¹.

³⁹ Nxe³te²na² ko³nxe³te²a² yāu³ka³txa²
 ḥā³txi³ ī³wih¹nū²la² kāin² wxan¹si¹hi²
 nū³kxūn³txā³nhe¹kxi²hi² nxe³to³hxai²na²hē³li¹.
 Jā¹nxe³na²li¹. Nxe³hī¹na² kāin²
 yxo²ka³sih¹xi²ha²kxai³ wa³su³txi³
 a³li³ti³he¹xai¹nxa³hē³li¹.

⁴⁰ Nxa²ha¹te¹ a³li³si¹hain¹jau³su²
 wxa²sa³wi³ha³lxa² win¹ta²te²lxi³ ī³ye³kxai¹na¹li¹.
 Yxān¹ta¹ hxi²ka¹nai¹nxān³su²li¹. Nxai¹nxa³ha²kxai³
 sa²hau³ko³kxi²sa²sā²nhē³li¹. Nxe³ye¹nxa²ha¹wi¹.

Ta¹hxai²hē¹la².

⁴¹ Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:
 — Ā³ne³tot3syah¹lxa³lxi¹. Yxo²ī²nxa³sxā³
 wain³txain³kxah²lxa³lxi¹, kan²txi³
 yxau³kxi¹nx2ta¹kxan²ti³nu¹. Wē³sai²li² tē³sxā³
 wxā³jah¹lxi³hē¹li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

⁴² Nxa²ha¹te¹ so¹sxā³ wxā³tāu³a² ko³nxe³te²a²
 yāu³ka³txa² kāin² ī³nhe¹kxi²sxā³ wēn³sa²
 sa²tā³kxi²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ain¹nxa²ha¹te¹

Je³su²jah³la² hi²sen³kxai³lu² ko³nxe³te²a²
yāu³ka³txa² ī³kwai²kxi¹nxa²ha¹te¹ wē³sai²li²
we²txi²ta¹hxai²hē¹la². We²txi²nū²la² a²wī³na²
ū³hū¹xi²ta¹hxai²hē¹la².
43 Nxe³jut3su² a²nū²a²nāu³xa²kxai³lu²
Txa²wā¹sū³na² nū³kxūn³sxā³ o²la³kxain¹ju³ta²
ī²ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxain¹ju³tan¹te²kxa³yā³lhu²
on²tain¹ta¹hxai²hē¹la².

Ya³lu²kxi²ju³ta³nū³a² ī³yau¹ū³to³jau³su²

Ain¹nxa²ha¹te¹ nxe³ain¹ti³kxai³lu²
Je³su²jah³la² ā³yxo²o³tū¹nū²la² a²sa³wi³ha³lx²
ī³ye³kxi²ta¹hxai²hē¹la².

44 ī³ye³kxi²te³nah¹lx¹:
— Ain³kxi²khai¹nxe³sah¹lxi³hē¹li¹.
A²nū²a²nāu³xai²na² ko¹ko¹xa²nāu³xai²na²
hxi²ka² ā³yū³so¹sain¹tu¹wi¹. Nxe³jau³xai²na²
ne³wā²yah³lxi³txa³hē¹li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

45 Nxe³to³ta¹ nxe³jau³jau¹xai²na²
a²si³yxau³tāu³khai³xa² tī²kxi²ha²kxai³
hxi²kan¹txi³ a³la³kxain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la².
Ain¹kxan²ti³ yuh³lxain¹jau³su² jau³jau¹xai²na²
ī³wā³txain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la².

A²nū²a² kāin²txi³yxau³te²la³ ī³yau¹ū³jau³su²

46 Nxe³nū²la² hā²wxān³txa³ ī³ye³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².
ī³ye³nyhain¹te³nah¹lx¹:

— Txa²wā¹ki³nāu¹xai²na² īh¹jah¹lo²ta³
kāin²txi³yxau³jah¹lo²su²hī³te²la¹xā³? Ta¹hxai²hē¹la².
47 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxai³lu²
a²sa³wi³ha³lxai²na² ē¹nān¹jau³xai²li²
ā³la³kxi¹nxa²ha¹te¹ wēn³su² tē³sxā³
ā³ka³lu³sa³wxe³kxi²ta¹hxai²hē¹la².

48 $Nxe^3n\u00f1^2la^2$ $a^2sa^3wi^3ha^3lxa^2kxai^3$
 $\tilde{i}^3ye^3kxi^2te^3nah^1lxi^1:$ $\tilde{i}^2li^3te^2$ \tilde{i}^3nx^2 $a^3lxi^3sa^1nha^2kxai^3$ $A^2n\u00f1^2a^2$
 $\tilde{i}^2li^3te^2$ \tilde{i}^3nx^2 $a^3lxi^3sa^1nha^2kxai^3$ $w\u00e9^3sai^2na^2$
 $sa^2hau^3ko^3tai^1n\u00f1n^1kxai^2n\u00f1n^2tu^3$ $Txai^2na^2$
 $hxi^2n\u00f1^1san^1kxa^2$ $y\u00e1^1nxe^3hi^3nx2na^3li^1.$
 $Hxi^2n\u00f1^1san^1kxai^2n\u00f1n^2tu^3$ $S\u00d5^3na^2$
 $\tilde{i}^3sa^2si^1h\u00e1^3sa^2jah^1lo^2su^2$ te^2a^2 $hxi^2n\u00f1^1nain^1kxa^2$
 $y\u00e1^1nxe^3hi^3nx2na^3li^1.$ $Te^2y\u00e1^1nxe^3sx\u00e1^3$
 $wxa^2\u00e9^1n\u00f1n^1jau^3xan^2tu^3$ $e^3kxi^2nh\u00e1^1jau^3xan^2tu^3:$
 $“Txa^2n\u00f1^3ka^3txa^2$ $\tilde{i}^3k\u00e1in^2txi^3nha^2sx\u00e1^3$
 $wa^3to^2hi^2sain^1kxan^2ti^3$ $wi^1na^3na^1”$
 $Nxe^2e^3kxah^1lxin^1te^2$ $\tilde{i}^3nx\u00e1n^2tu^3$ $k\u00e1in^2txi^3$
 $yxau^3jah^1lo^2su^2$ $hi^3nxa^1lxi^1.$ $Je^3su^2jah^3la^2$
 $ta^1hxai^2h\u00e9^1la^2.$

Wxa^2ya^3lxah^3lo^2su^2 i^3yau^1\u00e1^3jau^3su^2

49 $Nxa^2ha^1te^1$ $Jo^3\u00e1u^2ah^3la^2kxai^3lu^2$
 $\tilde{i}^3ye^3kxi^2te^3nah^1lxi^1:$ $- Je^3su^2jah^3l\u00e1i^3.$ $Txa^2si^3yxau^3jah^1lo^2si^1lxi^1.$
 $A^3lan^2tai^3t\u00e1^2$ in^3txa^2 $\tilde{i}^2s\u00e1^1na^1h\u00e9^3li^1.$ $Nxe^3jah^1la^2$
 $wxi^2ka^1n\u00f1n^1ju^3ta^2$ $\tilde{i}^3so^1nxain^1sx\u00e1^3$ $k\u00e9^3nxe^3te^2a^2$
 $y\u00e1u^3ka^3txa^2$ $a^3li^3si^1jau^3su^2$ $\tilde{i}^3kwa^3na^3ai^1nh\u00e9^3li^1.$
 $Yx\u00e1n^1ta^1$ $\tilde{i}^3hi^2txi^2nxai^1nxa^3ha^2kxai^3:$
 $“H\u00e1i^1nx\u00e1^1txai^1nh\u00e9^3li^1.”$ $Nxe^3si^1hain^1nha^1jau^3su^2$
 $kwa^3na^3ain^1s\u00e1^1na^1h\u00e9^3li^1,$ $wxa^2sa^3wi^3ha^3lxi^3sxa^3ha^2kxai^3lu^1.$
 $Ta^1hxai^2h\u00e9^1la^2.$ $Ta^1hxai^2h\u00e9^1la^2.$

50 $Nxa^2ha^1te^1$ $Je^3su^2jah^3lai^2na^2$ $w\u00e1n^3txi^3kxai^3lu^1:$
 $- \tilde{i}^3hxi^2ko^2lain^1yah^3lxi^3txa^3h\u00e9^1li^1.$
 $A^2n\u00f1^2ai^2li^2$ $wxa^2k\u00e9^1k\u00e9^1sai^1nxa^3kxai^2n\u00f1n^2tu^3$
 $wxa^2ya^3lhxain^1na^3li^1.$ $Nxe^3ha^2kxai^3$
 $\tilde{i}^3hxi^2ko^2lain^1yah^3lxi^3txa^3h\u00e9^1li^1.$ $Je^3su^2jah^3la^2$
 $ta^1hxai^2h\u00e9^1la^2.$

*Sa³ma³ri³ta²na²thi³nān¹te²su² te²a² Je³su²jah³la²
e²nain¹jau³su²*

51 Kxān³ta³lon³tāu³a² Txa²wā¹sū³na²
ha³lo²a² ī³ka³la³si¹ja³kxa³nū³su² yāu³so³nhī¹na²
Je³ru³sa³lē²thi³na² ā³nxai³ti³wā³kxa²
yāu³son³nha²kxai³ nū¹kan¹sxā³ ai³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

52 Nxe³ha²kxai³ Sa³ma²ri²a²thi³na²
a²sxi²ha² āu³xi²thi³nū³a² sa²hau³kot3si¹jau³su²
sa²si¹hā³ta¹hxai²hē¹la².

53 Sa²si¹hā³nxa²ha¹te¹ ai³nū²la² ā³wi¹hain¹nū²la²
thi¹na² sa²hau³ko³kī³te²sa¹ji¹xā¹. Ain¹ta¹lx¹
yxau²xai³tū³kā³txa² yxaih¹ha²kxai³ ūn³txi³
e³kxain¹te³nah¹lx¹:

— Ā³nxai³jah¹hē¹li¹. Je³su²jah³lai²na²
wxāi²li² nxe³yah³lxi³ ī³nxai²na²
Je³ru³sa³lē²thi³nān¹tih³na² ai³yah³lxi¹nha²kxai³
ten³nxa²lxi³nxa³nhai¹. Ain¹ya³ha²kxai³ aun³ta²
wā³la² ī³xi²ya³ta¹hxai²hē¹la².

54 Ain¹nxa²ha¹te¹ Jo³āu²ah³la²kxai³
Ti³a²kah³la²kxai³ nxe³sxā³ ī²ain¹tāu³
ī³ye³kxain¹te³nah¹lx¹:

— Je³su²jah³lāi³. E³li²ah³lu¹tai²na² yā¹nxe³sxā³
oh³xa² ha³nxe²a² sa²si¹hā³sī¹na¹kxai²nān²tū³
Sa³ma³ri³tā²na² nū³kā³txa² ū³thū²kxain¹nha¹ju³ta²
ten³nxa²sīn¹ji¹wi¹? Ain¹ta¹hxai²hē¹la².

55 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxai³lu²
ā³xyo²ko³tū¹te³nah¹lx¹:

— Nxex3jah³wxi¹. Ten³sa²nxa³nhai¹.
Txa²wā³nxī¹na¹ju³ta² wi¹ko³nh³yah³hxā³lxi¹.
Ya³hxā³nha²kxai³ Txai²na² sa²kxai³lu² a²nū²a²
su²lhā³te³lhxā³ wxā²nxa³ha²kxai³ yxān¹ta¹

we²txi²si¹ja³kxa³nū³a² so¹lxi³ wxā³na¹ha²kxai³
 nxa¹hē³li¹. Ta¹hxai²hē¹la².
 56 Nxe³ain¹jut3su² ā³nxai³sxā³ sī³nā³xa²
 sxa³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

Je³su²jah³la² ā³si³tē³kxi²ju³ta² te³nain¹jau³su²
 57 Ā³nxai³ain¹tāu³a² in³txa² wxā³sxā³
 ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:
 — Je³su²jah³lāi³. Ha³lo²a² ī²li³je³na²

ā³nxai³lin¹tāu³a² ā³si³tē³kxi¹nxā²ha¹tu¹wi¹.
 Ta¹hxai²hē¹la².
 58 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:
 — Wai³a³lxa²si³ta³lā²tē¹nai²na² a²sxi²lho³tē³na²
 yū³te²ju²hē³li¹. Te²yā¹nxe³sxā³ āi³kai²na²
 a²ye³sa² wet1sxā³ a²sxi²lho³ju³ta² yū³te²ju²hē³li¹.
 Nxe³ain¹ta¹ a²nū²a² oh³xa² wxā³jah¹lo²na¹xai²na²
 hai³txi³ ha³lo²a² kwa² sxa³na¹ju³ta³nū³a²
 yū²nxa³wi¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

59 Nxa²ha¹te¹ a²nū²a² ā³sa²nūn³te²a²
 ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:
 — Ā³si³tē³kxi¹sē¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².
 Nxa²ha¹te¹ ī³wa²lū³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹:
 — Txa²wī³na² ka³tēn³su² hin¹tāu³a²
 yxau³kxi²nū³na¹tu¹wi¹. Hā²wxān³txa³
 ya³lu²kxi²sān²nū²la² sa²nī³kxi²sā²na¹ka³tu³
 ā³si³tē³kxi¹nxā²ha¹tu¹wi¹. Ta¹hxai²hē¹la².

60 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:
 — Nxet3sā²lxi¹. A²nū²a² ī²li³te²su² te²a²
 Txa²wā¹sū³na² wān³txa² sa²yxo²we¹txa³kxai²nān²tu³
 a²nū²a² ya³lu²te²a² yā¹nxe²na³li¹. Nxe³te²na²
 sa²kxai³lu² wxā²ka³lxa¹te²su² te²a²
 ya³lu²kxai²nān²tu³ sa²nī¹kxi²txai²li¹. Nxī¹nha²kxai³
 wxā²na² sa²kxai³lu² hāi¹nxe³sxā³ ā³si³tē³kxi¹sē¹li¹.
 Ta¹hxai²hē¹la².

61 Nxa²ha¹te¹ a²nū²a² ā³sa²nūn³te²a²
 ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹: — Je³su²jah³lāi³. Ā³si³tē³kxi²ti³ten³khai¹xai³nhai¹.
 Yxān¹ta¹ ī³xi²sā²na¹ka³tu³ txa²ka³lxa¹ti³nāu³xa²
 ī³yxo²sai¹la³kxi²sā²na¹tu¹wi¹. Hā²wxān³txa³
 ā³si³tē³kxi¹nxa²ha¹tu¹wi¹. Ta¹hxai²hē¹la².
 62 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹: — A²nū²ai²nān²tu³ a²wa³ka³li³yu³khai³xa²
 ā³si³wxe³kxai²nān²tu³ hā²wxān³txa³ ā³na¹sxā³
 ā³waix³kxai²nān²tu³ nxe³te²a² he³la³ko³la²
 hai³ya³khin¹te²ju²hē³li¹. Te²yā¹nxe³kxe³hū³nxe²
 ī³hit¹sah²lxin¹kxai²nān²tu³ nxe³yah³lxin¹ta¹
 ā³na¹sxā³ ā³waix³sah²lxin¹kxai²nān²tu³
 Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa² A²hxi²kan¹ta²
 Si³yxau³tāu³lot³ju³ta³nū³su² nxe³jau³xai²na²
 hxi²kan¹txi³ a³la³kxah²lxan³tho³li¹. Je³su²jah³la²
 nxe³ta¹hxai²hē¹la².

10

70 nxe³tū³ka³txa² ū³sa²si¹hā³jau³su²
 1-3 Nxa²ha¹te¹ hā²wxān³txa³ Txa²wā¹hxi²kan¹ta²
 Si³yxau³jah¹la²kxai³lu² a²nū²a² ā³lxi³nūn³tū³ka³txa²
 70 nxe² ī³kaix¹so¹ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nū²la²
 ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹: — Ye³jen¹na² sxi²yhen³na² ka³lxa¹txi³
 ā³nxai¹lha²the³ta¹tu¹wi¹. Nxe³na¹ju³ta³nū³su²
 ha²kxai³ ī³sa²ne³ka³ta¹hā³nha²sxā³
 ū³sa²si¹hā³nx2ta¹tu¹wi¹. Txa²wā¹sū³na²
 wān³txa² wi¹jau³xa² ī³hen³txi³si¹ja³kxa³nū³su²
 ū³sa²si¹hā³nx2ta¹tu¹wi¹. Nxe³nx2ta¹ha²kxai³la¹
 nū¹a² ha¹li¹ sa²si¹hā³i² nū¹a² ha¹li¹ sa²si¹hā³i²
 nū¹a² ha¹li¹ sa²si¹hā³i² nū¹a² ha¹li¹ sa²si¹hā³i²
 nxe³nx2ta¹tu¹wi¹. Nxe³nx2ta¹ka³tu³ta¹ o³ve²a²

wēn³sa² yā¹yxah³lxi¹lxi¹. Nxē³te²na² sa²kxai³lu²
 ha³lo²a² he¹lain¹tāu³a² hau³xa² ka³lxa¹txi³
 ho³hai¹nha²kxai³ ī³so¹jī²te³lhxā³ ai¹nhī³nx2na³li¹.
 Nxē³kxa²yā¹nxe³kxe³hū³nxe² ha³lo²a²
 ha³nxe³lxi³ju³ta² ī³ha¹txi¹nx2ti³to³ha³ta²wi¹.
 Te²yā¹nxe³ju³ta² hai³sxa² yain³txa²
 sxa³ko³xa² wa²ni²lho¹kxi³tū³ka³txa²
 yā¹xah³lxi¹lxi¹. A²nxe³ko³xai²na² wi¹we¹nha²kxai³
 hxi²kan¹txi³ wa²ni²lho²hxa³tai¹nxā³lho³li¹.
 Nxē³kxa²yā¹nxe³kxe³hū³nxe² sxi²jen³nāu³xa²
 ka³lwan¹ti³ha²kxai³ hxi²kan¹ti³ ai³lha²thet3thxa³jah²lwan³tho³li¹.
 Yah²lxa³nha²kxai³ a²wa³kxēn³ta²
 Si³yxau³jah¹la² wi¹lī³ye³kxi²txain¹yah³lxi³hē¹li¹.
 Nxē³yah³lxin¹te³nah¹lxi¹: “A²nū²a² ā³xa²
 hxi²nūn¹ta³kxi²si¹sain¹sīn¹ja³kxa³nū³su²
 ā³nū²kxi²sxā³ ī³so¹ta²sī¹nhe³li¹.” Win¹ta²te²lxi³ nxe²
 ī³ye³kxi¹txain¹yah³lxi³hē¹li¹. Nxe³yah³lxin¹te³na¹
 ain³ta³kxi¹jxah³lxi³hē¹li¹.

4 Yxah³lxin¹kxai²nān²tū³ wā²lēn¹ta³
 tē³yah³lxa³nha²kxai³ ha³teh³nxān³nxēn¹ta³
 tē³yah³lxa³nha²kxai³ yu³wi²kxi²nha²ka³lo³la³
 wē³no³kxa² tē³yah³lxa³nha²kxai³
 nxe³jah³lxi³hē¹li¹. Tīh³na² ai³yah³lxin¹tāu³a²
 a²nū²a² ne³khauh²hah³lxin¹kxāi²nān²tū³
 ī³ye³kxah¹lxi³txa³hē¹li¹. Hāi¹sxā³ ā³yit1txa³sxā³
 ā³wa²to¹jah¹lxi³hē¹li¹.

5 Yah³lxin¹kxai²nān²tū³ sxi²ha²
 ā³wih¹yah³lxin¹ti³wa³kxa¹ī³ye³kxah¹lxi³sā²nīn¹te³nah¹lxi¹:
 “Sū³na² hāun²ju³ta² ā³wxe³nūh¹nxa²lxi³ju³ta²
 ten³sa³nhai¹.”

6 Yah³lxin¹ka³tū³ sxi²ha² wa³kxēn³yah³la²
 wi¹lhin¹ye¹nx2ti³kxai²nān²tū³ Sū³na² hāun²ju³ta²

wi¹lā³wxe³nū¹hain¹tu¹wi¹ Yxān¹ta¹ sxi²ha²
 wa³kxēn³yah³la² wi¹lhi¹nxa³kxai²nān²tu³ Sū³na²
 hāun²ju³ta² ī³sa²si¹wha²nx2ti³tu¹wi¹.

7 Wi¹lhin¹sxā³ ī³wih¹yah³lxin¹kxai²nān²tu³
 hāi¹sxā³ yxau³jah¹lxi³hē¹li¹. Sīn³ka³lxa¹ti³
 yxau²sa²thet3jah³lxi³txa³hē¹li¹. Kwa²yain³txa²
 yū³ain¹kxa² yai³ni² ī³na² nxe³jah³lxi³hē¹li¹.
 Wa³kon³kxi²sah¹lxi¹nha²kxai³ yain³txa² kwa²
 ū³hū¹nx2tain¹tu¹wi¹.

8 Jā¹nxe³sxā³ sxi²yhe³na² ī³wih¹yah³lxin¹tāu³a²
 wi¹lī³hen³txi¹nx2tain¹kxai²nān²tu³ kwa²yain³txi³su²
 yain³jah¹lxi³hē¹li¹.

9 ī³ta³ka³txa² yū³te²su² te²a²
 ī²ain¹yah³lxin¹kxai²nān²tu³ we²txain¹yah³lxi³hē¹li¹.
 Nxe³ain¹yah³lxin¹ka³tu³ ī³ye³kxain¹yah³lxin¹te³nah¹lxi¹:
 “Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa² A²hxi²kan¹ta²
 Si³yxau³tāu³lot3ju³ta³nū³su² nxe³jau³xa² ye³jen¹na²
 yū³nūh¹nx2ti³tu¹wi¹.” Nxe³jah³lxi³hē¹li¹.

10 Yxān¹ta¹ sxi²je³nai²nān¹ta² wān³txi³kxai³lu¹:
 “Wxāi²na² ten³nxa²lxi³sī¹nxa³nhai¹”
 Nxe³nx2tain¹kxai²nān²tu³ wa²lī³jah³lxi³hē¹li¹.
 Yah³lxin¹kxai²nān²tu³ ī³ye³kxi²txai¹yah³lxi³hē¹li¹.

11 Ain¹yah³lxin¹te³nah¹lxi¹: “Kxīh³nū³xa²
 sxi²je³nān¹ta² kxīh³nū³xa² txa²yu³ti³son¹tū³xa²
 ti³yu³hen²ta³kxi²ye²sī¹nx2ta¹wi¹. Nxe³ye²sī¹nx2ta¹kxe³su²
 ko³nxe³ti³ kāi³syah¹lxin¹ju³ta² yū³khaix1je¹nx2ti³na³li¹.
 Nxe³yān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa²
 A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lo³ju³ta³nū³su²
 nxe³jau³xa² yāu³son³na³li¹. Nxe³jau³su²
 wi¹ko³nha¹jah³lxi³hē¹li¹.” Nxe³yah³lxin¹jau³nū³a²
 ī³ye³kxi¹txai¹yah³lxi³hē¹li¹.

12 Jã¹nxe³ju³kxai³lu² kxãn³ton³tãu³a²
 Txa²wã¹sã³nu²kxai³lu² a²nã²a² yxo²ha³kxa¹
 a²wa³kxen³su²tu¹wi¹. Nxe³tãu³a¹ Txa²wã¹sã³na²
 hi²sen³kxai³lu² So³to²ma²thi³nu¹tai²nãn¹tã³kã³txa²
 kãin² ye³khãuh³lxa³ti³hi¹tain¹tu¹wi¹.
 Yxãn¹ta¹ nyhain¹je³na² wi¹lhin¹sxã³
 ã³wih¹yah²lxan³je³nai²nãn¹tã³kã³txa²
 ye³khãuh³lxa³ti³hi¹tain¹ju³ta³nã³a² wa³to²ha²
 he¹tain¹tu¹wi¹.

Sxi²jen³nãu³a² en²tain¹jau³su² i³yau¹u³jau³su²

13 Nxa²ha¹te¹ Ko²ra³sã²thi³na²
 Bet3sa³i²ta³thi³na² nxe³tã³kã³txi³
 i³nxai²na² ko³nxe³ton³khai¹yxah³lxin¹tu¹wi¹.
 Kxã³nhxí¹nai³tãn¹thi³na² Ti²ro³thi³nãn¹tã³kã³txai³tã²
 Si³tõ²thi³nãn¹tã³kã³txai³tã² nxe³sxã³
 ko³nxe³thin¹khai¹nxai¹nha²kxai³ ya³lu²hx³nain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³v
 Yxãn¹ta¹ wã³nxin¹sxã³ kãi³uh¹nx2ta¹ju³ta²
 i²ain¹ke³la³te²kxai³ a²ko³nxe³ti³ kãi³ain¹ju³tu¹tai²na²
 ã³na¹sxã³ ã³xyo²o³tã¹sai¹nhí³nx2na³li¹.
 Wã²la² sa²kë³nã²ka³lo³a² ū³whi²kxi²nha²sxã³
 ha³nxe²a² wã²nhxan³tã³xa² ã³wxe³sã²sxã³
 ã³xyo²o³tã¹sai¹nhí³nx2na³li¹.

14 Nxe³kxa²ha³tã³nxãn²ti³ yan¹nãu³a¹
 txa²wã¹o²la³kxi²kj³kxa² yo³ha² Sã³na²
 ū³yho³hi²ne³tãu³a¹ Ti²ro³thi³nãn¹tã³kã³txai³tã²
 Si³tõ²thi³nãn¹tã³kã³txai³tã² nxe³sxã³ ko³nxe³ti³
 kãi³ain¹kxa² yo³ha² kãi³nxa³lho³li¹. Yxãn¹ta¹
 ko³nxe³ti³ kãi³yah³lxin¹kxa² yo³ha² ã²la²
 kãi²non³tu¹wi¹.

15 Nxa²ha¹te¹ Ka³far³na³u²thi³nãn¹tã³kã³txe²
 i³nxai²na² sa²kxai³lu¹: “Oh³nãn¹ko³nãu³a² Sã³na²
 ha³lo²a²nãu³a² ka³la³sxã³ ã³wi¹ha¹tã¹xã¹.”

Lukas 10:16

c

Lukas 10:19

Nxīn¹jau³su² yxān¹ta¹ yūh³xan¹ko³nāu³a² ha³nxe²
j³ko³nāu³a² sa²yū³lhōt1tin¹tu¹wi¹. Je³su²jah³la²
nxe³ta¹hxai²hē¹la².

16 Nxa²ha¹te¹ 70 nxe³tū³kā³txa² āh¹
ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Ai³lah³lxin¹tāu³a² wxa²wān³txa²
ain³kxi¹nx2tain¹kxai²nān²tu³ Txa²wān³txa²
ain³kxi²sain¹nūn³na³li¹. Yxān¹ta¹ wxa²wān³txa²
sa²yxo²ā³nx2tain¹kxai²nān²tu³ Txa²wān³txa²
sa²yxo²ā³sain¹nūn³na³li¹. Te²yā¹nxe³sxā³
Txa²wān³txa² sa²yxo²ā³sain¹kxai²nān²tu³
sa²si¹hā³sain¹jah¹la² sa²yxo²ā³ain¹nūn³na³li¹.
Je³su²jah³la²kxai³ nxe³ta¹hxai²hē¹la².

70 nxe³tū³kā³txai²li² a²wā³lxain¹jau³su²

17 Nxa²ha¹te¹ kxān³nāu³a² aun³txa²
wā³lxain¹tāu³a² kāin²ka³lih³lhe¹kxain¹te³nah¹lxi¹:
— Txa²hxi²kan¹jah¹lāi³. Ko³nxe³te²a² yāu³ka³txa²
a³li³ain¹si¹nha¹jau³su² kwa³na³ain¹si¹na¹hē³li¹.
Sa²hi²kat1sah²nhī¹nha²kxai³ yxo²ha³kxa¹
sa²yxo²wet1sain¹sī¹na²hē³li¹. Ain¹ta¹hxai²hē¹la².

18 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:
— Ha³lai²xa² wa³su³txi³ ī³wa³tu³kī³kxa²
yā¹nxe³sxā³ Sa³ta³na²jah¹la² sa²hi²kat1txa³kxe³su²
oh³nāu³a² wa³su³txi³ a³hi²sxā³ wa²ka³nxe²
wxā²na³li¹.

19 Nxe³yān¹ta¹ ne³ka²a³sah¹lxi³sā²lxi¹.
Wā³nxīn¹na¹ju³ta² ū³hū¹nx2ta¹tai¹ti²tu³wi¹.
Nxe³nx2ta¹ha²kxai³ txih³xa² ī³nxa²lxi³kxan²ti³
sxe³sxe³kxa² ū³nxa²lxi³kxan²ti³
ūh³hī¹to³txa²lxi³xa³lho³li¹. Te²yā¹nxe³sxā³
Sa³ta³na²jah¹la² nū³kxūn³kxan²ti³ hxi²kan¹txi³
wa³ka³to³txa²lxi³xa³lho³li¹.

Lukas 10:20

ci

Lukas 10:22

20 Nxe³ju³tai²li² wi¹na³li¹. Yxān¹ta¹
wxā²i³lxai²li² oh³nāu³a² nū¹ka³na¹ Txa²wā¹sū³na²
ū³wha²li¹txā³nxa² ū³wha²li¹la³kxi²sa²tē³ju³ta² ā²la²
wi¹lhī³nx2na³li¹. Nxe³jut3su² ka³lih³jah¹lxi³hē¹li¹.
Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

Je³su²jah³la² wi¹lxo³kxi²jau³su²

21 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lo²kxai³la¹ Sū³na²
Yāu³ka³txa² ka³lih³si¹ha²kxai³ ū³ye³kxi²ta¹hxai²hē¹la².
Txa²wā¹sū³na² ne³nxe³na² ū³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Txa²wī³nāi³. Oh³xan¹thī³na² whāi²na¹
yuh³xan¹thī³na² whāi²na¹ A²hxi²kan¹ta²
Si³yxau³jah¹lo²si¹lxi¹. Nxīn¹sxā³ ha³teh³nxā³nxa²
a²hoh³lxi³su² te²nāu³xa² a³la³kxi²khai¹nxe³te²nāu³xa²
nxe³sxā³ wa³ka³la² kā³in¹ju³tai²na¹ wān³txa²
ū³tih³nxīn¹jau³xai²na¹ ū³yau¹ū³hain¹nxā³nhē³li¹.
Yxān¹ta¹ a²hoh³lxi³sxa³te²nāu³xa¹ wxa²wān³txai²na²
ū³yau¹ū³hai¹nī¹nhē³li¹. Nxai¹nī¹nha²kxai³
sa²nēn¹kxi¹nxa²ha¹wi¹. Wā²nxū¹hī¹lxi³sxā³
nxe²kāi³ī¹nhē³li¹. Nxe³jau³su² Je³su²jah³lo²kxai³lu²
Sū³na² ū³ye³kxi²ta¹hxai²hē¹la².

22 Nxe³ha²kxai³lu¹ Je³su²jah³la² āh¹ ū³ye³te³nah¹lxi¹:
— Yen³kxa² a²yxo²ha³kxa¹ Txa²wī³na²
ū³hū¹sa³na²hē³li¹. Txa²wī³na² so¹lxi³
a²ki³lha³lxa²na¹xai²na² ū³sa²jah¹lai²la¹wi¹.
Te²yā¹nxe³sxā³ Txa²wī³na² ū³te²la³ yū²nxa³wi¹.
Txai²na² a²ki³lha³lxa²na¹xai²na² so¹lxi³
ū³jah¹lo²sa¹wi¹. Te²yā¹nxūn³sxā³: “A²nū²a²
ā³xai²na² Txa²wī³na² ū³yau¹ū³hai¹na¹tū¹xā¹.”
Nxa¹kxai²nān²tū³ nxe³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² Wī³na²
ū³jah¹lo²su² nū³nhī³nx2na³li¹. Je³su²jah³lo²kxai³
nxe³ta¹hxai²hē¹la².

23 Nxa²ha¹te¹ hā²wxān³txa³ a²sa³wi³ha³lx²
hx¹ka² hxan³sxā³ āh¹ ha¹li¹ wxa²sa²so¹xi²nūn³sxā³
nx¹e³tū³ka³txa² nū¹hī³ye³kxi²te³nah¹lx¹:

— Nxex3jah³lxi³sa²lxi¹. Ju¹tai²li² ī²ah³lxi¹nha²kxai³
wi¹lhin¹yah³lxi¹lxi¹.

24 Te²yā¹nxe³ju³kxai³lu² Txa²wā¹sū³na²
wān³txa² ī³hen³txi³ tū³ka³txu¹tai²na²
a²xyo²ha³kxa¹ I³sa³e² nū³ka³txa² a²wa³kxēn³nai³tā²
a²xyo²ha³kxa¹ ju¹ta² ī²ti³te³nain¹ta¹hxai²hē¹li¹.
Te²yā¹nxe³sxā³ wān³txa² ain³kxah²lxin¹jau³xa²
ain³kxi²ti³te³nain¹ta¹hxai²hē¹li¹. Nx³ain¹te²ji¹xā¹.
Ain¹tah¹lxa¹ nx³ain¹ta¹hxai²nxa³hē¹li¹.
Nx³ha²kxai³ ī²yah³lxi¹nha²kxai³ wi¹lhin¹yah³lxi¹lxi¹.
Nx³ye¹nx²ta¹wi¹. Je³su²jah³la²kxai³ ta¹hxai²hē¹la².

A²wā³kxa²yxau³nū¹su²te²na²ī³yau¹ū³jau³su²

25 Nxa²ha¹te¹ ha³tēh³nxā³nxa² a²hoh³lxi³su²
jah¹la² ā³tī³nū²la² ī³ye³ta³lxai¹kxi²ye³si¹jau³su²
ī³ye³kxi²te³nah¹lx¹:

— Tih³nxe³sa²jah¹lāi³. Ā¹te²tā³ wi¹ju³ta³la³
kāi³a¹ke³la³te²kxai³ ka³te³na² wi¹tāu³la³
so¹kxi²hī³na¹te²la¹xā³? Ta¹hxai²hē¹la².

26 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² ī³wa²lū³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹:
— Txa²wā¹sū³na² ū³wha²li¹txā³nxu¹tai²na²
ī¹nxe³te²la¹xā³? ī¹nxet3sxā³ ī³yau¹ū³nxa²te³la¹xā³?
Ta¹hxai²hē¹la².

27 Nxa²ha¹te¹ jah¹lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Txa²wā¹sū³na² ū³wha²li¹txān³sxu²
te³nah¹lx¹: “Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³kah³la²
Txa²wā¹hx¹kan¹ta² Si³yxau³kah³lai²na²
a³lxi¹tai¹nhē³li¹. Wxa²ē¹nāu³ai²na²
whāi²na¹ a³lxi¹tai¹nhē³li¹. Txa²wā¹sū³na²
wān³txa² yxo²kwāi³nha²kxai³ nū³kxūn³txi³

sa²yxo²we¹tha²kxai³ wi¹lain³kxi²nha²ha²kxai³
 nxe³txai¹nhē³li¹. Te²yā¹nxūn³sxā³ a²nū²a²
 a²wā³kxa² yxau³nū¹nx2ti³te²na² a³lxi²nha²kxa²
 yā¹nxe² a³lxi²txai¹nūn³nhē¹li¹. Jau³jau¹xai²na²
 Txa²wā¹sū³na² wha²li¹txā³nxu¹tai²na²
 nxe³ta¹hxai²hē¹li¹. Jah¹la²kxai³ nxe³ta¹hxai²hē¹la².

28 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:
 — Wain³txi³ e³i¹lxi¹. Jau³jau¹xai²na² hāi¹nxe³ti³xa¹
 sa²yxo²wet1hxa³tin¹kxai²nān²tu³ ka³te³na² wi¹tāu³la³
 yū¹nxa²tu¹wi¹. Ta¹hxai²hē¹la².

29 Nxa²ha¹te¹ jah¹la²kxai³ wi¹lhin¹ye²nha²kxe³su²
 wā²nā³ū¹sain¹sxā³ ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:
 — Nxe³ha²kxai³ īh¹te²la³ta³ a²wā³kxa²
 yxau³nū¹sa²te²la³hī³te²la¹xā³? Ta¹hxai²hē¹la².

30 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:
 — Ne³ka²sa²sa²lxī¹ A²nū²a² ai³nū²nhai¹.
 Je³ru³sa³lē²thī³na² a³li³nū²la² Je³ri³ko²thī³nān¹tīh³na²
 si³ka³la³hi²nū²nhai¹. Nxe³sxā³ a³li³sxā³
 si³ka³la³hi²tāu³a² kuh³lxa³thin¹tū³ka³txa²
 ne³khauh²hain¹nū²la² ī³su²lhxā³
 ī³yīx1to³ta¹nha²kxai³ a²wā²la² kāi³kxai¹nha²kxai³
 ain¹ka³tu³ ā³ain¹nū²nhai¹. ī³ya²lu¹te³lhxā³
 ai¹nha²kxai³ ā³ain¹nū²nhai¹.

31 Nxa²ha¹te¹ ye³jen¹na² a²nū²ai²na²
 Sū³na² yen³nāu³a² ā³ye³yxo²nū¹nyhain¹jah¹la²
 ā³si³hē²kxi²nū²nhai¹. Ā³si³hē²kxi²tāu³a²
 sun²ta³kxi²sā³ain¹jah¹lai²li² ī²nū²nhai¹.

ī²ka³tu³ta¹ tīh³na² ya¹nān²tīh³na² ā³ni²lhxā³
 si³ka³la³hi²nū²nhai¹.

32 Nxa²ha¹te¹ ye³jen¹nūn³tāu³a²
 Le³vi²a² nū³ka³txi³sa²jah¹la² a²jā¹nxe²
 ā³si³hē²kxi²nyhain¹nū²nhai¹. Ai¹nha²kxai³

ĩ²ain¹sān²sxā³ tīh³na² ne³ha³ti³hi²nān¹tīh³na²
ā³ni²lhxā³ si³ka³la³hi²nū²nhai¹.

33 Nxa²ha¹te¹ Sa³ma²ri²a²ko³xan¹jah¹la² a²jā¹nxe²
ā³si³hē²kxi²nyhain¹nū²nhai¹. Nxe³te²a²kxai³lu²
ĩ²ain¹te³na¹ ī³yan³ta³kxain¹nū²nhai¹.

34 Ā³ti³ain¹nū²nhai¹. Nxe³nū²la² o²lyau³xa²
yū³ha²kxai³ vīn²yau³xa² yū³ha²kxai³ nxe³sxā³
ĩ²su²lain¹je³na² wxa²to¹lain¹nū²nhai¹.
Nxe³sān²nū²la² sa²tai³kxain¹nū²la² hā²wxān³txa³
a²ka³fa¹la³ khai³xa² tē³nū²la² so¹sxā³
ū³ka³ti³wxe³kxi²nū²la² ā³sa²so¹xi²nū²nhai¹.
Ā³sa²so¹xi²nū²la² sxa³sxāu³xi²thī³na² ai³sxā³
ū³ha¹nū²nhai¹. Nxe³thī³nān¹ta² wa³kxē³na² wi¹la³
ĩ²nū²nhai¹.

35 Ā¹ka³nxa³ha²ta³a² thī¹nai²na² a²wa³kxēn³yah³la²
e³kxi²te³nah¹lxī¹: “Wi¹la³ hau³ko³txai¹nhē³li¹.
Ā³wā³li²na¹tāu³a² ū³yo³hi¹nxa²ha¹tu¹wi¹.
Hī¹na² ki³ha¹li¹ ū³yo³hi¹nxa²ha¹ka³tū³
kxān³nāu³a² wā³kon³kxai²nān²tū³ jā¹nxe²
ū³yo³hi¹nxa²ha¹tu¹wi¹.” Ain¹nū²nhai¹.
Je³su²jah³la²kxai³ nxe³ta¹hxai²hē¹la².

36 Jā¹nxe³jau³kxai³la¹:
— Nxe³jau³xai²li² in³txa² ha¹li¹ ka³na³ki² te²a²
īh¹te²la³tā³ ī³ton³jah¹la² a²wā³kxa² yxau³nū¹sa²te²la³
hī³te²la¹xā³? Je³su²jah³la² ta¹hxai²hē¹la².

37 Nxa²ha¹te¹ jah¹lai²li² ī³ye³kxi²te³nah¹lxī¹:
— ī³yan³ta³kxain¹jah¹la² a²wā³kxa²
yxau³nū¹sa²te²hū³jah¹lai²lxā²na³li¹. Ta¹hxai²hē¹la².
Nxū²la² Je³su²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:
— Nxe³kxai²nān²tū³ jah¹la² kāi³kxi²nūx1 jā¹nxe²
a²nū²a² ā³xa² kāi³ūh¹txai¹nhē³li¹. Je³su²jah³la²kxai³
ta¹hxai²hē¹la².

Mar²ta³ka³lxa² Ma³ri²a³ka³lxa² ai³sxa³ i²jau³su²

38 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xa² nxe³ain¹sxa³ aun³tain¹nū²la² sxi²je³na² wxa²li³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Wxa²li³ain¹nxa²ha¹te¹ Mar²ta³ka³lxa² sxi²je³nān¹ta¹ka³lxx³su² ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³ta¹ka³lxi²na² wān³txi³kxai³lu¹. — Txa²sxi²ha² a³wi²kxi²sxa³ i³yain³ya³sah¹lxi³sī¹nhē³li¹. Nxe³nyhain¹nxa²ha¹te¹ a³wi²kxi²nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

39-40 A²nxe³ta¹ka³lxa² a²ha³līn³ta³ka³lxa² Ma³ri²a³ka³lxx³su² ta¹hxai²hē¹la². Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² a³wih¹kxan²ta² Ma³ri²a³ka³lxi²na² sa²kxai³lu² Je³su²jah³lai²na² a²ne³kxai³tāu³a² a³wxe³nū²la² a²wān³txa² i³yau¹ū³jau³xa² ain³kxi²ta¹hxai²hē¹la². Nxa²ha¹te¹ Mar²ta³ka³lxi²na² sa²kxai³lu² a²wa³ka³li³yu³ta² hxi²ye¹ta³lxi³nha²sxa³ i³ye³kxi²te³nah¹lxi¹. — Je³su²jah³lāi³. Txa²ha³lī³ta² wa³ka³li³yu³ta² a³nū²la² hāi¹sxa³ a³wxe²na³li¹. Ā³nhī²nū¹sa²si¹hai¹nīn¹jau³su² i³ye³kxi¹tai¹lxi¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

41 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹. — Mar²ta³ka³lxxa³. i²sā³ni¹. Wxa²wa³ka³lxi³yu³ta² kāin²hxi²waun³ta³txi²nha²khaix1nī¹nxi¹. Nxe³ai¹nīn¹ta¹ yu³ka³na³ka³na³ju³ta² on³na³ni¹. Nxe³ju³ta² Ma³ri²a³ka³lxa² i²sxa³ sa²so¹na²ni¹. Txa²wān³txa² ain³kxi²sa³na²ni¹. Ju¹tai²na² a²la² wi¹na³ni¹. Sa²sai¹kxin²nxa³lho³ni¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

11

Sū³na² i³ye³kxi²ki³jau³xa² i³yau¹ū³jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ ha³la³jen¹nāu³a² Je³su²jah³la²kxai³lu² Txa²wā¹sū³na² i³ye³kxi²te³lhxa³ a³li³ta¹hxai²hē¹la².

Hā²wxān³txa³. ī³ye³kxi²ta³lun²nxa²ha¹te¹ a²sa³wi³sa²
 ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lāi³. Jo³āu² Ba³tis²jah³lai¹tā²
 a²yxo²wān³txa² a²sa³wi³ha³lxi³khai³xa²
 ī³ye³kxain¹sīn¹ta¹hē¹li¹. Txa²wā¹sū³nai²li² wain³txi³
 ī³ye³kxi²jau³xa² ī³yau¹ū³nyhain¹sīn¹ta¹hē¹li¹.
 Nxe³jāx1jau³xa² ī³yau¹ū³sa²nhīn¹ju³ta²
 ten³sa²nūn³sīn¹nhai¹. Ta¹hxai²hē¹la².

² Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:
 — Ne³ka²sah¹lxi³wxi¹. “Txa²wā¹sū³na²
 ī³ye³kxi²ti³ten³sa³nha¹.” Yxah³lxin¹kxai²nān²tu³ nxe²
 e³kxi¹jah³lxi³hē¹li¹:

“Txa²wā¹wī³nāi³. Wi¹lhin¹sxā³
 sa²nēn¹kxi² kāin²no³txa²ju³ta²
 ten³sah²sīn¹nhai¹ Wa³su³txi³
 A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lo³txa²ju³ta³nū³su²
 ten³sa²sīn¹nhai¹.

³ Yain³txa²hāi¹nxe² ū³hū¹sa²nhīn¹tu¹xai³sa²sī¹nhē³li¹.
⁴ A²nū²a² ā³xai²na² ko³nxe³ti³ kāi³ū¹sain¹sīn¹kxai²nān²tu³
 ne³wā²na³ū¹hain¹sī¹na¹wi¹.
 Nxe³ain¹sī¹na¹kxa² yā¹nxe³sxā³
 ko³nxe³ti³ kāi³ūh¹nxa²sī¹na¹ju³ta²
 ne³wā²na³ū¹sa²sī¹nhē³li¹. Ha³lo²a²
 ko³nxe³ti³ kāi³si¹sī¹na¹ju³ta³nū³a²
 ā³sa²so¹sa²sīn¹txa³hē¹li¹.
 Nxe³jau³xa² he³la³kxa² Txa²wā¹sū³na²

ī³ye³kxi²txai¹yah³lxi³hē¹li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

⁵⁻⁶ Nxe²e³ta³lun²nū²la² a²sa³wi³ha³lxa²
 ī³ye³kxi²xi²te³nah¹lxi¹:
 — Ne³ka²sah¹lxi³wxi¹. ī³yau¹ū³nx2ta¹jau³xa²
 ī³ye³kxi¹nx2ta¹tu¹wi¹. A²nū²a² sxi²lho³jah¹lo²su²
 nū²nhai¹. A²nxe³jah¹lai²na² sa²kxai³lu²
 kā³nxah³ta³wi³ta² sxi²ha² a³li³nū²la² a²yā³lxa²

sxi²ha² ai³sxā³ ā³tū³nū²la² ī³kaix1so¹sxā³
 ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹: “Nxex3sa²lxi¹. Yain³ta³nū³xa²
 so¹kxi¹nx2te³lhxā³ wxā³na¹wi¹. Txa²wā³tā³ah³la²
 sxi²ha² u²lxi³thī³na² ī²sa²te³lhxā³ wxā³na²li¹.
 Yxān¹ta¹ yain³ti³la³ yū³sa²nxa³ha²kxai³
 āu²li²sa³hē²li¹. Nxē³sa²ju³tan¹te²kxa³yā³lhu²
 yain³txi³nū³xa² nū³ha¹li¹ ka³na³ki¹ ū³hū¹sē¹li¹.
 Nxē³nū²nhai¹.

7 Nxa²ha¹te¹ sxi²ha² wa³kxēn³yah³la²
 ī³wa²lū³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹: “U³lha³nhai¹.
 Txa²wē³ha³lx² ū³xa³kxi²sa³nhai¹. Nxē³ha²kxai³
 hxi²kan¹sa²nxa³nhai¹. Nxē³nū²nhai¹.

8 Nxē³jut3su² ne³ke³la³te²kxai³
 īh¹nxē³tai¹nhīn³te³ji¹wi¹? ī³yau¹ū³nx2ta¹tu¹wi¹.
 Ain³kxi²nha¹jxah³lxi³hē¹li¹. Yā³li³nyha¹ha²kxai³
 ū³kxan²ti³nū¹ ī³ye³ye³kxi²nyha¹ha²kxai³ yain³txa²
 te³nain¹tū³xai²li² ū³hū¹ai¹nhī³nx2na³li¹.

9 Te²yā¹nxē³kxe³hū³sxā³ Txa²wā¹sū³na²
 ī³wā³jah³lxin¹kxai²nān²tu³ yen³kxa² wi¹kxa²
 ū³hū¹nx2ti³tu¹wi¹. Te²yā¹nxē³sxā³ yen³kxa²
 ā³ten³yah³lxin¹ju³ta² ā³ya³jah³lxin¹tu¹wi¹.
 Te²yā¹nxūn³sxā³ sxi²ha² a²yxo²a²
 ī³yxo²to¹tot1jah³lxin¹kxai²nān²tu³
 sa²yxo²than²yex1tain¹tu¹wi¹.

10 Te²yā¹nxē³kxe³hū³sxā³ Sū³na²
 ī³wā³jah³lxin¹kxai²nān²tu³ nxē³yah³lxi³te²
 ī³nxān²tu³ a²wi¹ju³ta² ū³hū¹nx2ti³tu¹wi¹. Yen³kxa²
 ā³ten³yah³lx³te² ī³nxān²tu³ a³ya³ti²yah³lxin¹tu¹wi¹.
 Sxi²ha² ī³yxo²to¹to¹jah³lxin¹te² ī³nxān²tu³
 sa²yxo²than²ye¹nx2ti³tu¹wi¹.

11 Te²yā¹nxē³ju³kxai³la¹ wxa²wē³sai²li²
 yain³tū³xa² ī³wā³txi³nx2ti³kxai²nān²tu³ tah³lxa³kxa²

ū³hū¹yah³lxi³hī³nhān¹te²la¹xā³? Te²yā¹nxe³sxā³
 ai³na² ī³wā³txi³nx2ti³kxai²nān²tu³ txi³hxā²
 ū³hū¹yah³lxi³hī³nhān¹te²la¹xā³?

12 Te²yā¹nxūn³sxā³ ai³ka³nāu³xa²
 ī³wā³txi¹nx2ti³kxai²nān²tu³ sxe³sxe³kxā²
 ū³hū¹yah³lxi³hī³nhān¹te²la¹xā³?

13 Ti³he¹nxa³wi¹. Ko³nxe³ti³hin¹yah³lxin¹kxan²ti³
 yen³kxa² wi¹te²a² so¹lxi³ wxā²wē³ha³lxa²
 ū³hū¹ain¹yah³lxi³hī³nxa¹lxi¹. Te²yā¹nxe³ha²kxai³
 Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹la² Oh³nān¹jah¹la²
 sa²kxai³lu² ī³wā³txi³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ Sū³na²
 Yāu³ka³txi³khai³xa² ū³sa²si¹hā³nx2ti³tu¹wi¹.
 Ta¹hxai²hē¹la².

Bel³se³bu²ah³la² ī³yau¹ū³jau³su²

14 Hā²wxān³txa³ a²nū²ai²na² ko³nxe³te²a²
 yāu³ka³txa² nxū²kwāi³yxau³te²a²
 ī³ha¹txain¹ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jah¹lai²li²
 hxī²kan¹txi³ e³ta¹hxai²nxa³hē¹la². Nxa²ha¹te¹
 Je³su²jah³la² hi²sen³kxai³lu² a²ko³nxe³te²a²
 yāu³ka³txa² nū³kwāi³wi²sxa³te²a² yxo²xūn³txi³
 a³li³si¹jau³su² kwa³na³ta¹hxai²hē¹la².
 Nxē³ju³tan¹te²kxa³yā³lhu² wa³su³txi³ a³li³ha²kxai³
 we²txi³ha²kxai³ wi¹le³xi²ye²ta¹hxai²hē¹la².
 Nxē³jut3su² a²nū²a²nāu³xa² on²txain¹sxā³
 ī³ye³lain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²wā¹sū³na² kāin²khaix1nx2na³li¹.
 Ka³lih³khaix1sa²si¹nhai¹. Nxē³ta¹hxai²hē¹la².

15 Nxē³to³ta¹ a²nū²a² yxo²i³ai¹nxa³tū³ka³txa²
 e³ki³ha¹kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Jah¹lai²li² Bel³se³bu²ah³la² a²ta³a²
 hxi²kan¹txi³su² te²a² a²sa³wi³sai²la¹wi¹. Nxē³ha²kxai³
 hxi²kan¹ti³hi¹txai¹nha²kxai³ ko³nxe³te²a² yāu³ka³txa²

a³li³si¹jau³su² kwa³na³in²tai¹. Txa²wā¹sū³nu²su²
ti³he¹xai¹nxa³wi¹. Ain¹ta¹hxai²hē¹la².

16 Nxa²ha¹te¹ a²nū²a² ā³xai²na²
ā³wxā³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Ko³nxe³ti³hi¹nain¹jau³su²
ī³ye³kxi²sai³nain¹ta¹hxai²hē¹la². ī³ye³kxi²sxā³
ī³wā³txain¹te³nah¹lxi¹:

— Txa²wā¹sū³na² ya²la³tu³ ī³hxi²ka¹txain¹kxai²nān²tu³
oh³nāu³a² wā³nxīn¹sxā³ kāi³ju³ta²
wā²na³ū¹sa²sl¹nhē³li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

17 Ain¹nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² te²kxai³lu²
a²ē¹nān¹jau³xa² wi¹ko³nha²ha²kxai³
ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Ne³ka²sah¹lxi³sa²lxi¹. A²nū²a²nāu³xai²na²
sa²kxai³lu² wā²nxūh¹lxi³sxā³ ā³nhe¹kxi²nyhu¹ain¹kxai²nān²tu³
ya³lu²kxa²hxa³kxi²nyhain¹te²ju²hē³li¹.

Te²yā¹nxe³sxā³ sxi²ha² a²yu³tai²na²
ā³nhai²ta³lxi²sxā³ yxau³ain¹kxai²nān²tu³ kan²txi³
yxau²sa²tē³ai¹nxa³lho³li¹.

18 Te²yā¹nxe³sxā³ Sa³ta³na²jah¹la²
nū³ka³txa² he¹kxi²nyhu¹ain¹kxai²nān²tu³
ā³nhai²ta³lxi³hain¹tu¹wi¹. Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhū²
nū³kxūn³yai¹nxa³ha²kxai³ wa³su³txi³
hxa³nain¹tu¹wi¹. Jā¹nxe³yah³lxin¹jau³kxai³lu¹:
“Jah¹la² Bel³se³bu²ah³la² a²sa³wit3su² ha²kxai³
ī³wā³nxīn¹txi³nīn²tai¹. Nxe³ha²kxai³ ko³nxe³te²a²
yāu³ka³txa² a³li³si¹jau³su² wxi²kan¹sxā³
kwa³na³in²tai¹.” Nxe² ī³ye³lah³lxī¹nhē²li¹.

19 Nxe³ha²kxai³ wxa²wā³txa²
e³yah³lxin¹te³nah¹lxi¹: “Je³su²jah³lai²li²
Bel³se³bu²ah³la² sa³wi³sai²la¹wi¹.” Yah³lxin¹jau³su²
yxān¹ta¹ wxa²nū³ka³txe² ī³nxai²na² wxa²wē³ha³lxa²
kāi³yah³lxin¹kxa² yā¹nxe² kāin³ain¹nū³na³li¹.

Lukas 11:20

cx

Lukas 11:24

Nxe³ai¹nha²kxai³ wxa²nū³ka³txai²na² īh¹te²la³ta³ sa³wi³ha³lxin³ta³ hī³te²la¹xā³?

20 Yxān¹tah¹lxa¹ Txa²wā¹sū³na² Yāu³ka³txa² Te²hi²sen³su² ī³hxi²kat1sa³ha²kxai³ hxi²kan¹txi³ ko³nxe³te² yāu³ka³txa² nxū²kwāi³li³si¹jau³su² ī³ye³kxi²na¹wi¹. Nxē³na¹kxe³su² ya²la³txi³ Txa²wā¹sū³na² A²hxi²kan¹txa² Si³yxau³tāu³lot3sa²jah¹lo²su² ye²te²sa¹wi¹.

21 Te²yā¹nxe³jut3su²a²nū²a² nū³kxūn³te²a² sxi²ha² wi¹lhau³ko³kxai²nān²tu³ a²yen³kxa² a²yxo²ha³kxa¹ wi¹yxau³te²ju²hē³li¹.

22 Yxān¹ta¹ a²nū²a² ā²la² nū³kxūn³te²a² wxā³sxā³ he¹li³nū²la² ī³sun²txi³nyhain¹kxai²nān²tu³ hu³kxi³su² he¹kxi²nyhain¹ta³ka³tai²na² yxo²ī³nyhain¹ka³txan²tu³ i³sxā³ sa²ni²lho¹kxi² a²yen³kxa² sa²so¹kxi²nxain¹ka³tu³ tē³sxā³ ī³xain¹tu¹wi¹.

23 Jā¹nxe³jut3su²a²nū²a² ā³yā³lxi²sai¹nxa³kxai²nān²tu³ txa²ko¹ko¹sai¹na³li¹. Te²yā¹nxe³sxā³ o³ve²a² yā¹nxe² ā³nū²kxi²sxā³ yxau³ya³sai¹nxa³kxai²nān²tu³ ha³ten¹txain¹tu¹wi¹.

Ko³nxe³te²a² yāu³ka³txa² wa³li²jau³su²

24 Te²yā¹nxe³ju³kxai²lu² ko³nxe³te²a² yāu³ka³txa² a²nū²a² nxū²kwāi³li³kxai²nān²tu³ ha³lo²ai²na² ī³yau³la³ yū²nxa³ko³xai²na² sa²kxai³lu² ī³ye¹nxi²te³lhxā³ ai³lha²thet3tin²tai¹. Nxē³to³ta¹ hxi²kan¹txi³ ī³ye¹nxi²xa³kxai²nān²tu³ ī³ye³kxi²nha²te³nah¹lxi¹: “Txa²sxi²ha² a³li³a¹thī³hai³tā² ā³wa³li²na¹tū¹xā¹.” Ain¹jau³su² ha²kxai³ ā³wa³lin²tai¹.

25 $\tilde{A}^3w\ddot{a}^3li^2t\ddot{a}u^3a^2$ $a^2n\ddot{u}^2\tilde{e}^1nai^3ta^3lxi^3$
 $a^2n\ddot{u}^2y\ddot{u}^2nxa^3ha^2kxai^3$ $wi^1we^1txi^3ha^2kxai^3$
 $wi^1lhau^3ko^3nha^2kxai^3 nxe^3ye^2tin^2tai^1.$

26 $Nxe^3ye^2kxe^3su^2$ $ha^3lo^2a^2$ $ai^3lxi^2n\ddot{u}^2tai^1.$
 $Ai^3lxi^2ka^3tu^3$ $ko^3nxe^3te^2$ $y\ddot{u}^3ka^3txi^3n\ddot{u}^3xa^2$
 ha^1li^1 ha^1li^1 $ka^3na^3ki^1$ $nxe^3te^2n\ddot{u}^3xa^2$
 $ko^3nxe^3ti^3khai x1$ $wa^3to^3hain^1te^2n\ddot{u}^3xa^2$
 $\tilde{i}^3ha^1txin^2txai^1n\ddot{u}^2tai^1.$ $Nxe^3te^2n\ddot{u}^3xa^2$ $sa^2so^1sx\ddot{a}^3$
 $\tilde{a}^3w\ddot{a}^3li^2xi^2sa^2t\ddot{e}^3in^2tai^1.$ $Nxe^3ju^3tai^2kxai^3lu^2$
 in^3txa^2 $\tilde{e}^1n\ddot{u}^3a^2$ $ko^3nxe^3ti^3$ $\tilde{a}^3wa^2to^2hin^2tai^1.$
 $Nxe^3ye^2nx2ta^1wi^1.$ $Ta^1hxai^2h\ddot{e}^1la^2.$

Wi^1lhin^1sa^2t\tilde{e}^3n\tilde{e}^3jau^3su^2

27 $Nxe^3ta^3lun^2n\ddot{u}^2la^2$ $txu^1ha^2 \tilde{i}^3kaix1te^3nah^1lxi^1:$
 $- Je^3su^2jah^3lai^3.$ $Wxa^2h\ddot{a}^3ka^3na^2$
 $w\ddot{e}h^3ni^3nxa^2sx\ddot{a}^3$ $k\ddot{u}h^1txa^2sx\ddot{a}^3$ $we^1txa^2ta^1ka^3lxa^2$
 $ka^3lih^3khai x1ta^1ka^3lxi^3su^2$ $na^3li^1.$ $Ta^1hxai^2h\ddot{e}^1la^2.$

28 $Nxa^2ha^1te^1$ $Je^3su^2jah^3lai^2na^2$ $a^2w\ddot{a}^3txi^3kxai^3lu^1:$
 $- Wain^3na^3ni^1.$ $Yx\ddot{a}n^1ta^1$ $a^2n\ddot{u}^2ai^2li^2$ $Txa^2w\ddot{a}^1s\ddot{u}^3na^2$
 $w\ddot{a}n^3txa^2$ $ain^3kxi^2sx\ddot{a}^3$ $sa^2yxo^2we^1kxai^2n\ddot{a}n^2tu^3$
 $nxe^3te^2a^2$ \tilde{a}^2la^2 $k\ddot{a}in^2$ $ka^3lih^3hain^1na^3ni^1.$
 $Ta^1hxai^2h\ddot{e}^1la^2.$

Txa^2w\ddot{a}^1s\ddot{u}^3na^2 w\ddot{a}^3nx\ddot{u}^1ju^3ta^2 \tilde{i}^2ti^3te^3nain^1jau^3su^2

29 $Nxa^2ha^1te^1$ $\tilde{i}^3ye^3ta^3lun^2n\ddot{u}^2la^2$ $a^2n\ddot{u}^2a^2$
 $\tilde{a}^3wx\ddot{a}^3wx\ddot{a}^3ai^1nha^2kxai^3$ $ka^3lxa^1txi^3$
 $\tilde{a}^3n\ddot{u}^1tain^1ta^1hxai^2h\ddot{e}^1la^2.$ $Nxe^3te^3na^1$
 $\tilde{i}^3ye^3kxi^2te^3nah^1lxi^1:$

— $Ko^3nxe^3thin^1khai^1yxah^3lxi^1lxi^1.$ $S\ddot{u}^3na^2$
 $\tilde{i}^3sa^2si^1h\ddot{a}^3sa^2jau^3su^2$ jau^3xa^2 $ten^3ti^3he^1yxah^3lxa^3lxi^1.$
 $Yah^2lxa^3nha^2kxai^3$ $S\ddot{u}^3na^2$ $\tilde{i}^3sa^2si^1h\ddot{a}^3sa^2kxe^3su^2$
 $w\ddot{a}^3nx\ddot{u}^1sx\ddot{a}^3$ $k\ddot{a}i^3a^1ju^3ta^3la^3$ $\tilde{i}^3ye^3kxi^2sah^1lxi^1nh\ddot{e}^3li^1.$
 $Nxe^3y\ddot{a}n^1ta^1$ $h\ddot{e}^1na^1$ $w\ddot{a}^3nx\ddot{u}^1na^1ju^3ta^3la^3$
 $w\ddot{a}^2n\ddot{a}^3\tilde{u}^1nx2ti^3nxa^3lho^3li^1.$ $W\ddot{a}n^3txa^2$

wā²nā³ū¹nx2ta¹jau³xa² tī³yau³xu¹tai²na² so¹lxi³
ī³yū¹yah³lxin¹tu¹wi¹.

30 Nxe³jau³xu¹tai²na²sa¹. Jo²na³jah³lu¹tai²na²
sa²kxai³lu² ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ a³la²ni²tāu³a² ai³na²
a²ē¹nai²na² ka³tēn³su² sxa³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.
Hā²wxān³txa³ a³li³sa²sai¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.
Nxe³kxa²yā¹nxe³kxe³hū³nxe² Txai²na² Sū³na²
A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lot3sa²jah¹lo²na¹xai²na²
sa²kxai³lu² ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ a³la²ni²tāu³a¹
kxīh³nxē¹na² ya³lu²sxā³ sxa³na¹tu¹wi¹.
Hā²wxān³txa³ ka³tēn³su² ī³sa²yxau³xi²na¹tu¹wi¹.
Nxe³ju³tai²na¹ Sū³na² sa²si¹hā³sa²ju³ta² e³lxah²lxi³
ī²yah³lxin¹tu¹wi¹.

31 Jā¹nxe³jut3su² kxā³nhxī¹nu¹tai²na²
Se²ba³thī³na² a²wa³kxēn³na¹ka³lxu¹tai²na²
sa²kxai³lu² Sa³lo³māu²ah³lu¹tai²na²
wān³txa² a²hoh³lxī³khaix1nxe³jau³xa²
ain³kxi²te³lhxā³ u²lan¹thī³na² a³li³sxā³
wxā³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. A²nxe³ta¹ka³lxai²na²
sa²kxai³lu² yan¹nāu³a¹ Txa²wā¹sū³na² sa²kxai³lu²
a²nū²a² kāi³ain¹kxa² yo³ha² a³ya³ti³kxe³su²
nxe³ti³xa¹ ko³nxe³ti³ ī³yī¹li¹nx2ti³tu¹wi¹.
Kxā³nhxī¹nu¹tai²na² Sa³lo³māu²ah³lu¹tai²na²
wān³txa² wi¹lain³kxi²ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.
Yxān¹ta¹ Txa²na² sa²kxai³lu² Sa³lo³māu²ah³la²
ī³kāin²wa³to²hi²na¹jah¹lo²sa¹wi¹. Nxe³sa³kxan²ti³nū¹
Txa²wān³txa² ain³kxi²ti³ten³nxa²lxa³lxi¹.

32 Te²yā¹nxe³jut3su² yan¹nāu³a¹ Txa²wā¹sū³na²
sa²kxai³lu² a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ kāi³ain¹kxa² yo³ha²
a³ya³txi²kxe³su² nxe³ti³xa¹ Ni³ni³ve²thī³nān¹ta²
nū³ka³txu¹tai²na² nxe³te²hi²sen³kxai³lu² ko³nxe³ti³
ī³yī¹li¹nx2tai¹tu¹wi¹. A²nxe³te²nāu³xu¹tai²na²
sa²kxai³lu² Jo²na³jah³lu¹tai²na² wān³txa²

ain³kxai¹nha²kxai³ ko³nxe³thi¹nain¹ju³tu¹tai²na²
 ã³na¹ain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Jo²na³jah¹la²
 hxi²kan¹jah¹lo²su² ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Yxān¹ta¹
 kāin²wa³to²hi²jah¹lo²sa¹wi¹. Nxē³sa³kxan²ti³nū¹
 Txa²wān³txa² sa²yxo²wet1sah²lxa³lxi¹. Je³su²jah³la²
 ta¹hxai²hē¹la².

Txa²wā¹nū²a² sa²kxi³kxi²nē³jau³su²

33 Nxē³ha²kxai³lu¹ yau³xā³xa² ī³ye³kxi²te³nah¹lx¹:
 — A²nū²ai²li² lā³pi³āu²tē³na² tē³sxā³
 ū³thū²kxi²sa²no¹ki³sxa³ha²kxai³ kwa³ta³lē³na²
 ū³tī¹kxi²wxe³ki³sxa³ha²kxai³ Nxē³kxi³te²sxa³yu²hē³li¹.
 Yxān¹ta¹ kī³txi³ ū³kūt1tū²la² sxi²hē¹na² yxo²ha³kxa¹
 wi¹sa²kī³txi³te²ju²hē³li¹. A²nū²a² ye³khe¹txi³
 ã³wi¹hai¹nhī³nx2na³li¹.

34-36 Txa²wā¹ye³nai²li² ye³wi¹kxai²nān²tu³
 txa²wā¹nū²a² whāi²na¹ wi¹lo²la³kxi²nha²ki³te²ju²hē³li¹.
 Yxān¹ta¹ ye³wi¹lxa³kxai²nān²tu³ txa²wā¹nū²a²
 whāi²na¹ hai³txi³ wi¹lo²la³kxi²nha²te²sxa³yu²hē³li¹.
 Nxē³kxa²yā¹nxē³jut3su² txa²wā¹ē¹nāu³ai²na²
 wi¹lxa³kxai²nān²tu³ wi¹kāi³sxā³ yxau²xai³ki³sxa³wi¹.
 Je³su²jah³la²kxai³ ta¹hxai²hē¹la².

*A²nū²a² ū³wha²li¹txā³nxu¹tai²na² fa³ri³se²a²
 nū³ka³txai²na² ī³yau¹ū³nē³jau³su²*

37 ī³ye³ta³lun²nū²la² fa³ri³se²a² in³jah³la² ã³tī³sxā³
 ī³ye³kxi²te³nah¹lx¹:

— Txa²sxi²ha² ã³wih¹sxā³ ī³yain³kxi²sē¹li¹.
 Nxai¹nha²kxai³ ã³wi¹hain¹nū²la²
 ã³wxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹ Je³su²jah³la²
 hxi²khai²lxi²sā²nxa³sxā³ ã³wxe³ta¹hxai²hē¹la².

38 Ā³wxe³ka³tu³ta¹ fa³ri³se²ah³la²kxai³ ju¹ta²
 ī²nū²la² o²nyha¹ta¹hxai²hē¹la².

39 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lo²kxai³
 Txa²wā¹hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²kxai³lu²
 ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Ne³ka²sa²sa²lxi¹. Wi¹lhin¹ki³lxot3jah³lxi¹lxi¹.
 Yxān¹ta¹ ko³nxe³tōn³khai¹yah³lxin¹tu¹wi¹.
 Ka³ne²kxēn³su² tā³nxa² pra²ta²ka³lo³su²
 ta³nxa² a²tai²na¹ wxā²hi³la³kxi²sxā³
 wxā²hxan³kxa³txi³yah³lxi³hī³nxa¹lxi¹. Yxān¹ta¹
 wxā²ē¹nāu³ai²na² a²nū²a² yen³kxa²
 kāi³kxi²nyhu¹ah³lxin¹ju³ta² yū³ha²kxai³
 ko³nxe³ti³hin¹ju³ta² kāin² yū³ha²kxai³ nxe³kxa²
 yā³yxah³lxi¹lxi¹.

40 A²hoh³lxi³sa²yah³lxa³lxi¹. A²wi¹lhī¹nu¹tai²na²
 Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² a²nū²a²
 yxo²ha³kxa¹ we¹jah¹lo²su² ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.
 A²nū²khai³su² we¹txi² a²ē¹nāu³ai²na² we¹txi²
 nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.

41 Nxe³ha²kxai³ ko²pē³na² pra²to²ka³lo³ai²na²
 yen³kxa² wxi²sxa³te²a² tē³nū²la²
 a²nū²a² yen³kxi³txa²sxā³ sxa³te²a²
 wā²nhū¹txai¹yah³lxi³hē¹li¹. Nxe³yah³lxin¹kxai²nān²tu³
 wxā²ē¹nāu³a² ī³ha³ne³nx2ti³jut3sū³nxe²
 wi¹lhin¹nxa²lxi³tu¹wi¹.

42 Yxān¹ta¹ wxā²nū³ka³txai²na² fa³ri³se²a²
 nū³ka³txi³su² te²ī³nxai²na² wi¹lhin¹ki³lxo³jah³lxi¹.
 Yxān¹ta¹ ko³nxe³ton³khai¹yxah³lxin¹tu¹wi¹.
 Yah¹lxi¹nha²kxai³ yen³kxa² jū¹nxe³te²su²
 te²a² yain³kxi²ki³ki³a² or³ta³lā²ki³su² tā³nxa²
 a³ru²ta³ki³su² ta³nxa² hī³ne³ki³nxā³nxa²
 yū³yah³lxin¹kxa² nxā³nha¹li¹ nxā³nha¹li¹ nxā³nha¹li¹
 nxā³nha¹li¹ nxā³nha¹li¹ yū³yah³lxin¹kxai²nān²tu³
 nxān³ka³na³ka³nat3sxā³ Txa²wā¹sū³na²

ū³hū¹yah³lxi³hxain¹tai¹ti²tu³wi¹. Yxān¹ta¹
 ha³tēh³nxā³nxa¹tai²na² ī³yau¹ū³nē³jau³su² ā²la²
 wxi²kan¹kxe³su² wain³txi³su² kāi³ūh¹kxe³su²
 tā³nxa² Txa²wā¹sū³na² a³lxai¹yah³lxin¹kxe³su²
 tā³nxa² nxe³ju³tai²na² ha³kxa¹ sa²yxo²ā³yah³lxi¹lxi¹.
 Nxe³ju³tai²na² a²wi¹lhī¹nān¹te²a² yxo²ha³kxa¹
 kāi³yah³lxin¹ju³ta² wain³na³li¹. Te²yā¹nxe³sxā³
 ne³ki³san¹te²a² sa²yxo²ā³yah³lxin¹ju³ta² wai³nxa³wi¹.

43 Te²yā¹nxe³sxā³ fa³ri³se²a² nū³ka³txi³ ī³nxai²na²
 ko³nxe³ton³khai¹yxah³lxin¹tu¹wi¹. Ju³te²a²
 nū³ka³txa² ā³nū²kxi²thī³na² wxi²kan¹ti³ton³te²na²
 ā³wxe³ju³ta² yxo²kwāin³yah³lxi¹nha²kxai³
 sxi²je³na² ā³nxai³yah³lxin¹kxai²nān²tu³
 sa²nēn¹kxi³sxā³ ī³kaix1nx2ti³te²ju²hē³li¹.
 A²nū²a² ā³xai²na² ī³kaix1te³nah¹lxi¹:
 "Wxāi²li² txa²hxi²kan¹jah¹lo²si¹lxi¹."
 Nxe³jau³su² yxo²kwāin³yah³lxi¹nha²kxai³
 nxe³yah³lxi³hxai¹nhē³li¹.

44 Yxah³lxi³nha²kxai³ ko³nxe³ton³khai¹yxah³lxin¹tu¹wi¹.
 Wxa²nū³ka³txai²na² kxīh³nxa² kwā³kxē¹na²
 yāx1yah³lxi¹lxi¹. Nxe³je³nai²li² a²nū²a²nāu³xai²na²
 sxa³ye²je³hai³tā² ko³nhxai¹nxa³ha²kxai³
 sa²ka³nex3tai¹nha²kxai³ ko³to³nain¹te²ju²hē¹li¹.
 Nxe³kxa² yāx1yah³lxin¹sxā³ wxa²ē¹nāu³ai²na²
 ko³nxe³khaix1na³li¹. Nxe³ha²kxai³ a²nū²a²
 ī²li³te²a² ī³tih³nxe³yah³lxin¹kxai²nān²tu³
 ko³nxe³te²lo³tūn³tu¹wi¹. Nxe³ye¹nx2ta¹wi¹.
 Ta¹hxai²hē¹la².

45 Nxa²ha¹te¹ ha³tēh³nxā³nxa² a²hoh³lxi³sa²jah¹la²
 ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:
 — Tih³nxe³sa²jah¹lāi³. Nxe³jau³xai²li² yxo²xūn³txi³
 ī³kwāi²kxi²sa²nhīn¹nhai¹. Ta¹hxai²hē¹la².

46 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:
 — Wxāi²na² wxa²nū³kā³txai²na²
 kō³nxe³ton³khai¹yxah³lxin¹tu¹wi¹. Yah³lxi¹nha²kxai³
 wān³txa² sa³te¹jau³xa² sa²yxo²wet1sxā³
 kāi³si¹jau³su² a²nū²a² ā³xa² kwa³na³yah³lxi¹lxi¹.
 Yxān¹ta¹ jau¹xain²txi³ sa²yxo²we¹jah²lxa³lxi¹.
 Te²yā¹nxe³kxe³hū³nxe² a²nū²a² ā³xa² yen³kxa²
 sa³te¹kxa² ā³ta³lo³hē¹so¹si¹yhah³lxi¹lxi¹. Yxān¹ta¹
 yen³kxain²txi³ a²hxi²ka² wē³sa²kxan²ti³
 ū³hxi²nū¹yah³lxa³lxi¹.

47 Nxe³ha²kxai³ kō³nxe³ton³khai¹yxah³lxin¹tu¹wi¹.
 Yah³lxi¹nha²kxai³ Txa²wā¹sū³na²
 wān³txa² ī³hen³txi³tū³kā³txu¹tai²na²
 wxa²kā³lxa¹ti³nāu³xu¹tai²na² hi²sen³kxai³lu²
 sun²tā¹ain¹te³nai¹ti²tu³wi¹

48 Nxe³ain¹ju³tu¹tai²na² e³kxah²lxin¹te³nah¹lxi¹:
 “ī³sun²tā¹nyhain¹ju³tu¹tai²na² wi¹lhi¹tain¹na²hē³li¹.”
 Yah³lxin¹jau³su² nxe³ha²kxai³ wxa²kā³lxa¹ti³nāu³xu¹tai²na²
 ya²la³tu³ sun²tā¹nyhain¹ti³ai¹ti²tu³wi¹.
 Yxān¹ta¹ wxa²nū³kā³txi³nāu³xai²na²
 wxa²hxi²nū¹nain¹tū³kā³txa² yā¹yxah³lxi¹lxi¹.

49 Nxe³yah³lxin¹kxe³su² Txa²wā¹sū³na²
 wān³txi³kxai³lu¹: “Txa²wān³txa²
 ī³hen³txi³ta¹tū³kā³txai²na² ī³kaix1so¹ai¹na¹tū³kā³txi³sa²te²a²
 nxe³sxā³ sa²si¹hā³a¹tu¹wi¹. Ai¹na¹ta¹ sun²tā¹i² kāin²
 ī³yī¹to³ti² nxe³nyhai¹nha³ta²wi¹.” Txa²wā¹sū³na²
 nxe³ta¹hxai²hē¹li¹.

50-51 Nxe³ha²kxai³la¹ wxāi²na²
 wxa²nū³kā³txi³khai³xa² Txa²wā¹sū³na²
 hi²sen³su² kō³nxe³ti³ ī³yī¹li¹nx2ti³tu¹wi¹.
 Kxā³nhxī¹nu¹ta²kxai³ txa²nū³kā³txa²
 sun²tā¹sain¹ju³tan¹te²kxa³yā³lhu² hī¹nai²na²
 kō³nxe³ti³ ī³yī¹li¹nx2ti³tu¹wi¹. A²wi¹lhi¹nu¹ta²kxai³

A³be²lah³lu¹tai²na² su²lhā³ju³tu¹tai²na²
 Sa³ka³ri²ah³lai¹tā² sun²tā¹ju³tai³tā²
 nxe³jah¹la² Txa²wā¹sū³na² sxī²hē¹nāu³a²
 sun²tā¹ain¹te³nai¹ti²tu³wi¹. Jā¹nxe³ju³kxai³la¹
 wxa²nū³kā³txa² sun²tā¹ain¹yah³lxin¹ju³ta²
 yxo²ha³kxa¹ ko³nxe³ti³ ī³yī¹li¹nx2ti³tu¹wi¹.

52 Jā¹nxe³yah³lxin¹ju³kxai³la¹ wi¹lhin¹ki³lxo³jah³lxī¹lxī¹.
 Yxān¹ta¹ kō³nxe³ton³khai¹yxah³lxin¹tu¹wi¹.
 A²nū²a² Txa²wā¹sū³na² nū³kā³txi³lxon³ju³ta²
 te³nain¹kxai²nān²tu³ ā³na¹ain¹yah³lxī¹nhē³li¹.
 Nxe³sxā³ Txa²wān³txa² en²yah³lxī¹nha²kxai³
 a²nū²ai²na² Txa²wān³txa² sa²yxo²we¹te³lhxā³ te²su²
 te²na² ā³na¹yah³lxī¹nha²kxai³ nxe³yah³lxī¹nhē³li¹.
 Nxe³ye¹nx2ta¹wi¹. Je³su²jah³la²kxai³
 nxe³ta¹hxai²hē¹la².

53-54 Nxe²e³ta³lun²nū²la² a³li³ta¹hxai²hē¹la²
 Nxa²ha¹te¹ jau¹xai²li² ī³an³ta³kxain¹nū²la²
 ta³nxū¹ka³txa²kxai³lu² ko³nxe³te²lo³tai¹nha²kxai³
 ki³ha¹kxi²so¹te³lhxā³ ī³wā³txi³sai³nain¹ta¹hxai²hē¹la².
 — ū³tī¹kxi²na¹tū¹xā¹. Ain¹jau³su²
 nxe³ta¹hxai²hē¹la².

12

A²nū²a² ī³ki³ha¹ki²nē³jah¹la² ī³yau¹ū³jau³su²

1 Nxe³nxa²ha¹te¹ a²nū²a² ka³lxa¹khaix1nxe³sxā³
 ā³wā³wā³sxā³ ā³kā³tūx3tai¹ta¹hxai²hē¹la².
 Nxe³ain¹tāu³a² a²sa³wi³ha³lxa² ī³ye³kxi²te³nah¹lxī¹:
 — Ne³ka²sah¹lxi³sa²lxi¹. Fa³ri³se²a² nū³kā³txa²
 wi¹lī²jah¹lxī³hē¹li¹. ī³ki³ha¹kxi²nx3ti³ha³tai¹.
 Wi¹lhin¹ki³lxo³tai¹na³li¹. Yxān¹ta¹ a²ē¹nāu³ai²na²
 ko³nxe³ti³ kāi³sxā³ yxau²xai³lain¹na³li¹.
 Nxe³ju³tai²li² ā³ke³tū¹nx2ti³ha³ta²wi¹. Yain³txa²

$\tilde{I}^3w\tilde{a}^1txi^3n\tilde{u}^3xa^2$ $t\tilde{e}^3k\tilde{i}^3kxai^2n\tilde{a}n^2t\tilde{u}^3$ $yain^3txa^3n\tilde{u}^3xa^2$
 $\tilde{a}^3kwa^3lx\tilde{i}^1s\tilde{a}n^2sx\tilde{a}^3$ $yain^3t\tilde{u}^3xa^2$ $wh\tilde{a}i^2na^1$
 $\tilde{I}^3w\tilde{a}^1te^2ju^2h\tilde{e}^3li^1.$ $Te^2y\tilde{a}^1nx\tilde{e}^3kxe^3h\tilde{u}^3sx\tilde{a}^3$
 $fa^3ri^3se^2a^2$ $n\tilde{u}^3k\tilde{a}^3txai^2na^2$ $w\tilde{a}n^3txa^2$ $j\tilde{u}^1nx\tilde{a}^2$
 $ain^3kxi^2yah^3lxin^1kxai^2n\tilde{a}n^2t\tilde{u}^3$ $t\tilde{u}^1k\tilde{a}^3txai^2na^2$
 $y\tilde{a}^1nx\tilde{e}^2$ $k\tilde{a}i^3yah^3lx\tilde{i}^1nha^3ta^2wi^1.$ $Ju^1tai^2na^2$
 $wi^1ko^3nha^1jah^3lx\tilde{i}^3h\tilde{e}^1li^1.$

2 $Nxe^3ha^2kxai^3la^1$ $h\tilde{a}i^3a^2$ $k\tilde{a}i^3sx\tilde{a}^3$
 $yxau^2xai^3lain^1ju^3tai^2na^2$ $Txa^2w\tilde{a}^1s\tilde{u}^3na^2$
 $hi^2sen^3kxai^3lu^2$ $e^3lxah^2lx\tilde{i}^3si^1hain^1tu^1wi^1.$

3 $Nxe^3jut3su^2$ ha^2kxai^3 $ka^3nxah^3tai^2na^2$ $w\tilde{a}n^3txa^2$
 $e^3kxah^1lxin^1jau^3xai^2na^2$ $a^3lan^2t\tilde{a}u^3a^2$ $a^2n\tilde{u}^2a^2$
 $yxo^2ha^3kxa^1$ $jau^1xain^2txi^3$ $ain^3kxain^1tu^1wi^1.$
 $Te^2y\tilde{a}^1nx\tilde{e}^3sx\tilde{a}^3$ $sxi^2h\tilde{e}^1n\tilde{a}u^3a^2$ $w\tilde{a}n^3txa^2$
 $he^3son^3kxah^2lxin^1jau^3xai^2na^2$ $jau^1xain^2txi^3$
 $yxo^2k\tilde{a}i^2lx\tilde{i}^3$ $e^3kxi^2jau^3xan^2ta^3$ $a^2n\tilde{u}^2a^2$ $yxo^2ha^3kxa^1$
 $ain^3kxain^1tu^1wi^1.$

Yuh³lxi³ki³jah¹lo²su² i³yau¹u¹nhē³lain¹jau³su²

4 $Nxa^2ha^1te^1$ $txa^2y\tilde{a}^3lxah^2lxin^1te^2$ $\tilde{I}^3nxai^2na^2$
 $ne^3ka^2a^3sah^1lx\tilde{i}^3wx\tilde{i}^1.$ $Txa^2w\tilde{a}^1n\tilde{u}^2ai^2na^2$
 $\tilde{I}^3ya^2lu^1t\tilde{e}^3jah^1la^2$ $yuh^3lxah^3lx\tilde{i}^3txa^3h\tilde{e}^1li^1.$
 $Nxe^3te^2su^2$ $hxi^2kan^1txi^3$ $txa^2w\tilde{a}^1y\tilde{a}u^3ka^3txa^2$
 $\tilde{I}^3ya^2lu^1t\tilde{e}^3lxa^3lho^3li^1.$

5 $Yx\tilde{a}n^1ta^1$ $wxa^2y\tilde{a}u^3ka^3txai^2na^2$ $wxa^2n\tilde{u}^2ai^2na^2$
 $nxe^3sx\tilde{a}^3$ $wh\tilde{a}i^2na^1$ $t\tilde{e}^3sx\tilde{a}^3$ $ha^3lo^2a^2$ $k\tilde{o}^3nx\tilde{e}^3ko^3xa^2$
 $ha^3nx\tilde{e}^2$ $j^3sa^2t\tilde{e}^3ko^3xa^2$ $\tilde{a}^3na^1kxi^2jah^1la^2$
 $Txa^2w\tilde{a}^1s\tilde{u}^3na^2$ $Si^3yxau^3ka^3jah^1lai^2na^2$ $so^1lx\tilde{i}^3$
 $yuh^3lx\tilde{i}^3jah^3lx\tilde{i}^3h\tilde{e}^1li^1.$

6 $J\tilde{a}^1nx\tilde{e}^3ju^3kxai^3lu^2$ $q\tilde{i}^3ka^2$ $w\tilde{e}^3sa^2$ $ki^3ha^1li^1$ $ki^3ha^1li^1$
 $ka^3na^3ki^1$ $nxe^3te^2a^2$ $hxi^2t\tilde{e}^3yah^3lxin^1kxai^2n\tilde{a}n^2t\tilde{u}^3$
 $\tilde{u}^3yho^3hi^2ki^3a^2$ $ki^3ha^1li^1$ ki^3su^2 $nxe^3ki^3a^2$

ū³yho³hi¹nx2ti³h¹nx2na³li¹. A²yo³ha² kāi²nxa³wi¹,
 a¹i³ka² a³lxi²nxa³ha²kxai³lu¹. Nxe³kxan²ti³nū¹
 Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a² ne³wā²na³ju³ta²
 yū³jah¹lo²sxa³wi¹.

7 Jā¹nxe³ju³kxai³la¹ Txa²wā¹sū³nu²kxai³lu²
 A²hoh³lxi³ Si³yxau³jah¹lo²su² na³li¹.
 Nxe³sxā³ txa²wā¹ne³k¹l³sxa² yxo²ha³kxa¹
 ī³hau³kot3tai¹nhxai²na²hē³li¹. Te²yā¹nxe³ju³kxai³lu²
 a¹i³ka² wē³sa² ki³kāi²nxa³kxan²ti³ a³lxi²te²ju²hē³li¹.
 Nxe³kxa²ha³tih³xan²tu³ wxāi²nān²tu³ a³lxi²
 wa³to²hi²nūh¹nx2ti³te²ju²hē³li¹, Txa²wā¹sū³na²
 yen³nāu³a²su¹. Nxe³ju³tan¹te²kxa³yā³lhu²
 yuh³lxah³lxi³txa³hē¹li¹. Nxe³ye²nx2ta¹wi¹.

Je³su²jah³la² wi¹le³kxi²k¹jau³su²

8 Nxa²ha¹te¹ a²nū²a² ī²li³te² ī³nxai²na² a²nū²a²
 a³xa² ī³hen³txi³yah³lxin¹te³nah¹lxi¹: “Txai²li²
 Je³su²jah³la² a²sa³wi³sā¹wi¹.” Yah³lxin¹kxai²nān²tu³
 oh³xan¹tu³kā³txa² ī³hen³txi³na¹tu¹wi¹.
 Nxe³na¹te³nah¹lxi¹: “Jah¹lai²li² txa²sa³wi³sai²la¹wi¹.”
 Nxe³na¹jau³su² nxe³ai¹na¹tu¹wi¹.

9 Yxān¹ta¹ a²nū²a² ī²li³te² ī³nxai²na²
 a²nū²a² ī³xa² ī³hen³txi³yah³lxin¹te³nah¹lxi¹:
 “Txai²li² Je³su²jah³lai²na² a²sa³wit3sin²nxa³wi¹.
 Yah³lxin¹kxai²nān²tu³ oh³xan¹tu³kā³txa²
 ī³hen³txi³na¹tu¹wi¹.” Nxe³na¹te³nah¹lxi¹:
 “Jah¹lai²li² txa²sa³wit3su²nxa³wi¹.” Nxe³na¹jau³su²
 nxe³ai¹na¹tu¹wi¹.

10 Jā¹nxe³ha²kxai³ a²nū²a² ī²li³te²su² te²an²tu³
 ko³nxe³ti³ kāi³kxai²nān²tu³ hā²wxān³txa³
 ī³āin²ta³kxi²nha²sxā³ ī³xyo²o³tu¹kxai²nān²tu³
 ī³wa²su¹tain¹ju³ta² yū²na³li¹. Txai²na² Sū³na²
 A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lot3sa²jah¹lo²su²

te²sa¹jah¹lo²na¹xai²na² ko³nxe³te²lot3sain¹kxan²ti³
 ã³wa²su¹tain¹ju³ta³nã³a² yã³tu¹wi¹.
 Nxе³to³ta¹ wxâi²na² wai³nxa³jau³xa²
 e³lah³lxin¹jau³kxai³lu¹: "A²ta³a² hxi²kan¹ta²
 hi²sen³su² Je³su²jah³la² i³hxi²kat1tin²tai¹."
 Yah³lxin¹jau³su² yah³lxin¹ta¹ Txa²wã¹sã³na²
 Yã³ka³jxah¹la² ko³nxe³te²lo³jah³lx¹lx¹.
 A²nxe³jau³xai²na² sa²kxai³lu² Sã³na² Yã³ka³jxah¹la²
 ko³nxe³te²lo³jau³xai²na² sa²kxai³lu² hai³txi³
 ã³wa²su¹ju³ta² yã²nxa³wi¹.

11 Nx^e³ha²kxai³lu¹ a²n^ū²a² a^{an}³txi³te²a²
 sa²kxai³lu² sa²so¹nxa²lxⁱ³kxai²nān²tū³
 Ju³te²a² n^ū³ka³txa² ā³n^ū²kxi²thī³nāu³a²
 sa²so¹ta³nxa² ha³lo²an¹ta² a²si³yxau³ka³txa²
 sa²so¹ta³nxa² nx^e³nx²tain¹kxai²nān²tū³
 I³wa³lxīn³yhah³lxin¹jau³n^ū³a² hxi²waun³jah³lxⁱ³txa³hē¹li¹.

12 $Sa^2 so^1 nx^2 ti^3 h\tilde{i}^1 na^1$ $Txa^2 w\tilde{a}^1 s\tilde{u}^3 na^2$
 $A^2 y\tilde{u}^3 ka^3 txa^2$ $hi^2 sen^3 kxai^3 lu^2$ $w\tilde{a}^3 txa^2$
 $\tilde{i}^3 wa^2 l\tilde{u}^3 xain^1 yah^3 lxin^1 jau^3 n\tilde{u}^2 a^2$ $\tilde{i}^3 yau^1 \tilde{u}^1 nx^2 ti^3 tu^1 wi^1$.
 $Nxe^3 ju^3 tan^1 te^2 kxa^3 ya^3 lhu^2$ $yuh^3 lxah^3 lxi^3 txa^3 h\tilde{e}^1 li^1$.
 $Nxe^3 ye^1 nx^2 ta^1 wi^1$. $Je^3 su^2 jah^3 la^2$ $ta^1 hxai^2 h\tilde{e}^1 la^2$.

Yen³kxih³khaix1jah¹la² ī³yau¹ū³jau³su²

13 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxai³lu²
 ī³ye³ta³lun²nū²la² aun³txa² wxā³ain¹tū³ka³txa²
 a²nū²a² ka³na³ka³na³te²a² ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:
 — ī³tih³nxe³nē³jah¹lāi³. Txa²wī³na²
 ya³lu²sa²sī¹nha²kxai³yen³kxa² ū³hū¹sain¹sīn¹na²hē³li¹.
 Sain¹sī¹nha²kxai³txa²lon³na²wā²nūt3ja³sa²si¹hai¹na¹jau³su²
 nxa¹nhai¹. Na¹jau³xai²li² ī³ye³kxi¹txai¹nhē³li¹.
 Ta¹hxai²hē¹la².

- 14** $Nxa^2ha^1te^1$ $Je^3su^2jah^3la^2kxai^3lu^2$
 $\tilde{I}^3kwai^2kxi^2te^3nah^1lxi^1:$
- $Nxex3sa^2lxi^1.$ $Wxa^2yen^3kxa^2$ $wain^3txi^3$
 $wxa^2hau^3kot3s\tilde{a}n^2sx\tilde{a}^3$ $w\tilde{a}^2nh\tilde{u}^1nx2ta^1ju^3ta^2$
 $y\tilde{u}^2nxa^3wi^1.$ Hai^3txi^3 $txa^2wa^3ka^3li^3yut3sxa^3wi^1.$
 $Je^3su^2jah^3la^2$ $nxe^3ta^1hxai^2h\tilde{e}^1la^2.$
- 15** $Nxe^3ha^2kxai^3la^1$ $t\tilde{u}^1ka^3txai^2li^2$
 $\tilde{I}^3ye^3kxi^2te^3nah^1lxi^1:$
- Yen^3kxa^2 $h\tilde{a}i^1nxe^2$ $yxo^2kwain^3yah^3lxi^3txa^3h\tilde{e}^1li^1.$
 $Kain^2$ $yen^3kxih^3yah^3lxin^1kxan^2ti^3$ $k\tilde{a}n^3su^2$
 $hin^1yah^2lxan^3so^3li^1.$ $Nxe^3ta^1hxai^2h\tilde{e}^1la^2.$
- 16** $Nxe^3ha^2kxai^3lu^1$ $\tilde{I}^3yau^1\tilde{u}^3jau^3xa^2$
 $\tilde{I}^3ye^3kxi^2te^3nah^1lxi^1:$
- $A^2n\tilde{u}^2a^2$ $yen^3kxih^3khai1te^2a^2$ hai^3sxa^2 $wi^1ko^3xa^2$
 $a^3n\tilde{u}^2nhai^1.$
- 17** $Nxe^3n\tilde{u}^2la^2$ $yain^3txa^2$ $k\tilde{a}in^2sa^2so^1ha^2kxai^3$
 $a^2\tilde{e}^1na^2$ $e^3kxi^2nh^2te^2nah^1lxi^1:$ “ $Txa^2hai^3sxa^2$
 $wi^1wen^1khai1n\tilde{e}n^3ta^2k\tilde{u}^2.$ $Yx\tilde{a}n^1ta^1$ $yain^3txa^2$
 $sa^2ta^3a^1th\tilde{i}^3n\tilde{u}^3a^2$ $s\tilde{i}^3k\tilde{a}i^2nxa^3k\tilde{u}^2.$ $Nxe^3ha^2kxai^3$
 $\tilde{I}h^1nxe^3ta^1lhon^3ku^2$ $nxa^1nha^2k\tilde{u}^2.$
- 18** $Yx\tilde{a}n^1ta^1$ nxe^2 $k\tilde{a}i^3a^1t\tilde{u}^1x\tilde{a}^1.$ $Yain^3txa^2$
 $sa^2ta^3a^1th\tilde{i}^3n\tilde{u}^3a^2$ $sa^2hai^1sa^2so^1na^1t\tilde{u}^1x\tilde{a}^1.$
 $Nxa^1kxai^2n\tilde{a}n^2tu^3$ $yain^3txa^2$ $k\tilde{a}in^2$ $sa^2ta^3a^1ha^2kxai^3$
 $txa^2yen^3kxa^2$ $yxo^2ha^3kxa^1$ $\tilde{u}^3ha^1a^1ha^2kxai^3$
 $nxa^1t\tilde{u}^1x\tilde{a}^1.$
- 19** $Nxa^1kxai^2n\tilde{a}n^2tu^3$ $\tilde{I}^3ye^3kxi^2nha^1t\tilde{u}^1x\tilde{a}^1.$
 $Nxe^3nha^1te^3nah^1lxi^1:$ $Txai^2li^2$ $wi^1lin^1khai1na^1x\tilde{a}^1$
 $Txa^2yen^3kxa^2$ $ka^3lxa^1sa^3x\tilde{a}^1.$ $Nxe^3sx\tilde{a}^3$
 $kw\tilde{e}^3kon^3ju^3ta^2$ $ko^3ka^3lxa^1txi^3$ $kw\tilde{e}^3kon^3sa^3kxan^2ti^3$
 $hxan^3kxi^2sa^2nxa^3lho^3na^1.$ $Nxe^3sa^2nxa^3ha^2kxai^3$
 $k\tilde{a}in^2$ $\tilde{I}^3yai^3ni^2$ $k\tilde{a}in^2$ \tilde{I}^3na^2 $wi^1lxo^3kxi^2nha^1khai1nxe^2$
 $na^1t\tilde{u}^1x\tilde{a}^1.”$ $Nxe^3ain^1n\tilde{u}^2nhai^1.$

20 Nxa²ha¹te¹ Txa²wā¹sū³na²
 ī³wa²lū³xi²te³nah¹lxi¹: “Wxāi²na²
 ā³ne³wxe²nxa³lxi¹. Ka³nxah³tai²na² ya²lu¹nxa²tu¹wi¹.
 Nxān¹kxai²nān²tu³ īh¹te²ta³ wxa²yen³kxa²
 so¹kxi¹nxain¹te³ji¹wi¹?” Txa²wā¹sū³na²
 nxe³nū²nhai¹.

21 Te²yā¹nxe³jut3su² a²nū²ai²li² yen³kxa²
 wā²nxūh¹ ū³ha¹te²su² te²na² sa²kxai³lu² yxān¹ta¹
 Txa²wā¹sū³na² yen³nāu³a² yen³kxi³txa²jut3sa²kxai³
 nxe³jah¹la² yā¹nx2na³li¹. Je³su²jah³la²
 nxe³ta¹hxai²hē¹la².

Hxi²waun³ta³kxi²nha²ki³sxa³jau³su²

22 Nxe³ha²kxai³la¹ a²sa³wi³ha³lxa² āh¹
 ī³ye³kxi²ti³ān¹jau³kxai³lu¹: — Jā¹nxa¹jau³su² yain³txi³su² yain³yah³lxin¹kxe³nū³a²
 hxi²waun³ta³kxi²nyhah¹lxi³txa³hē¹li¹. Te²yā¹nxe³sxā³
 wā²la²ka³lo³ai²li² ū³whih²kxi²nhān¹ka³lo³nū³ai²li²
 hxi²waun³ta³kxin²nha²sxā³ yxau²xai³ah³txi³lxi²hē¹li¹.

23 A²nxe³ju³kxai³lu² ka³te³na² yxau²xai³ki³ju³ta²
 sa²kxai³lu² yain³txi³su² a³lxi² wa³to²hi²te²ju²hē³li¹.
 Te²yā¹nxūn³sxā³ txa²wā¹nū²ai²na² sa²kxai³lu²
 wā²la²ka³lo³su² a³lxi² wa³to²hi²te²ju²hē³li¹.

24 Ai³ka² ī²jah¹lxi³hē¹li¹. Yain³txa²
 ūh³wī¹xa³ha²kxai³ yain³txa² sa²so²nxa³ha²kxai³
 yain³txa² sa²ta³thī³nū³a² yū²nxa³ha²kxai³
 nxe³te²ju²hē³li¹. Nxe³kxan²ti³ Txa²wā¹sū³na²
 sa²kxai³lu² ai³ka² a³lxi²na³li¹. Yxān¹ta¹ wxāi²li²
 a³lxi² wa³to²hi² nxe³nx2ti³na³li¹.

25 Nxe³ha²kxai³lu¹ ka³te³na² yxau²xai³lyah³lxin¹ju³ta³nū³a²
 hxi²waun³ta³kxi²nyhah¹lxi¹kxan²ti³ hai³txi³ ā²la²
 a³lu²on³sxā³ ka³te³na² yxau²xai³lyah³lxi³hī²nxa³lxi¹.

26 Yxah³lxin¹ju³ta² ha³lo²a² yu³jūx1ju³ta²
 hxi²kan¹txi³ kāi³yah²lxan³kxai²nān²tū³ ha³lo²a²
 yu³tā³lxi³ju³ta² hxi²waun³jah³lxi³txa³hē¹li¹.

27 Te²yā¹nxe³sxa³ si³sa² yāu³sa² ha³lo²a²
 wen¹kxa² ī²jah¹lxi³hē¹li¹. Hai³txi³
 hai³sxa³la³ wa³ko³nai¹nxa³ha²kxai³ wān²ta³
 wet1tai¹nxa³ha²kxai³ ain¹te²sxa³yu²hē³li¹.
 Sa³lo³māu²ah³lu¹tai²na² I³sa³e² nū³kā³txa²
 a²wa³kxēn³ta² kāin²jah¹lo²su² ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.
 Yen³kxih³khaix1nxe³ha²kxai³ wā²la²
 wi¹khaix1ka³lo³a² ū³whi²kxi²nha²ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.
 Nxe³kxan²ti³nū¹ si³sa² yāu³sa³kxai²na²
 wi¹wa³to²hi²te²ju²hē³li¹.

28 Nxe³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² si³sa²
 yāu³sa² wi¹la³ we¹te²ju²hē³li¹. Nxe³te²a² hī¹na²
 wi¹la³ we¹nha²kxai³ ka³nxa³ha²ta³a² ī³hxa³nha²kxai³
 nxe³te²ju²hē³li¹. A²nxe³te²a² wi¹la³ we¹nhī¹na²
 wi¹lhī¹txu¹xai³te²ju²hē³li¹. A²nxe³ju³tai²li²
 yxo²ī²yah²lxan³ta²lu¹wi¹.

29 Jā¹nxe³ju³kxai³lu² yain³txa²
 yain³yah³lxin¹ju³ta³nū³la³ ī³na²kxi²yah³lxin¹jau³nū³la³
 nxe² hxi²waun³txi³yah³lxi³txa³hē¹li¹.

30 Nxe³ju³tai²na² a²yxo²ha³kxa¹ Sū³na² wān³txa²
 yxo²ī²ai¹nxa³tū³kā³txi³nāu³xai²na² yen³kxa²
 yxo²kwāin³sxa³ ān³te³nain¹te²ju²hē³li¹. Nxe³yān¹ta¹
 wxāi²kxai³ ha³lo²a² ā³taut3to³jah³lxin¹kxe³su²
 Wxa²wī³na² Si³yxau³tāu³a¹ hi²sen³kxai³lu²
 taut3to³jah³lxin¹kxa² whāi²na¹ ī²jah¹lo²su² na³li¹.

31 Nxe³yah³lxi¹nha²kxai³ Txa²wā¹sū³na²
 wān³txa² sa²yxo²wet1hx³jah³lxi³sā²nhē³li¹.
 Yxah³lxin¹kxai²nān²tū³ yen³kxai²na²
 ā³taut3to³txai³yah³lxin¹kxai²li² ū³tet1sū³nx2ti³tu¹wi¹.

Je³su²jah³la² ta¹hxai²hē¹la².

Oh³nāu³ nū¹ka³nāu³ān¹ta²yen³kxi³su²

32 Nxe³ha²kxai³la¹:

— Txa²sa³wi³ha³lxi³sah¹lxi¹lxi¹. Yuh³lxah³lxi³txa³hē¹li¹.
Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² oh³xa² a²ha³lo²a²
si³yxau³tāu³su² ti³hi¹txa²lxi³ju³ta² ten³na³li¹.

*33 Nxe³ha²kxai³ wxa²yen³kxa² sa²kxai³lu² a²nū²a²
yen³kxi³txa²te²a² wā²nhū¹txai¹yah³lxi³hē¹li¹.
Yah³lxin¹kxai²nān²tu³ oh³nāu³a² so¹lxi³
Txa²wā¹sū³na² ha³lo²a² so¹lxi³ wxa²yan³txi³nū³a²
a³lxi²kxi³nū³a² so¹lxi³ ū³ha¹jah¹lxi³hē¹li¹.
Nxe³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ hai³txi³
kāi³kxi¹nx2tai¹nx³ha²kxai³ hai³txi³
kho³nx³ha²kxai³ hai³txi³ hxa³nx³ha²kxai³
nx³ye¹nx2ti³tu¹wi¹.*

*34 Nxe³jut3su² wxa²yan³txi³nū³a²
ū³ha¹ah³lxin¹ti³xa² so¹lxi³ wxa²ē¹nāu³a²
nxū¹hain³nyhah¹lxin¹tu¹wi¹.*

Ye³ten³nha²sxā³ wah³nxe³kxi²jau³su²

*35-38 Nxe³ha²kxai³lu¹ ū³yau¹ū³jau³xa²
ī³ye³kxi¹nx2ta¹tu¹wi¹. Sxi²ha² wa³kxēn³yah³la²
sa²kxai³lu² txu¹ha² so¹ju³tan¹te² yain³txa³nū³a²
yain³te³lhxā³ a³li³nū²nhai¹. Nxe³nū²la²
a²sa³wi³ha³lxa² whāi²na¹ wā³li²ju³ta²
wah³nx³kxi²nū²nhai¹. Hā²wxān³txa³
wā³li²tāu³a² ū³yxo²to¹tot1sī¹na² wa³su³txi²
sa²yxo²than²kxi²nū²nhai¹. Nxe³ha²kxai³
a²sa³wi³ha³lxi²na² ye³ten³kxe³su²
wi¹lhin¹ye²nū²nhai¹. Ka³nxah³ta² wi³ta³lon³tāu³a²
ta³nx³a² a³lan²ti³l³lxi² ta³nx³a² wā³li²kxai²nān²tu³
ye³ten³su² wi¹lhin¹ye²nū²nhai¹. Nxain¹kxai²nān²tu³*

wi¹lhin¹sxā³ wah³nxain¹ju³tan¹te²kxa³yā³lhu²
 a²wa³kxēn³yah³la² sa²kxai³lu² yain³txa² tē³sxā³
 kwa²ū³hū¹nū²nhai¹. Te²yā¹nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na²
 wxā³ju³ta² ye³ten³sxā³ wah³nxe³jah³lxi³hē¹li¹.
 Yen³kxa² hau³kot3sxā³ wxe³ti² wā²la²ka³lo³a²
 ū³whi²kxi²nha² lā³pi³āu²tē³na² sa²kīx3sxā³
 ū³thū²ka²sa²wxe² nxe³kxa²yā¹nxe³kxe³hū³sxā³
 hau³kot3sxā³ wah³nxe³jah³lxi³hē¹li¹.

39 Te²yā¹nxe³ju³kxai³lu² ka³nxah³ti³na²
 so¹lxi³ yen³kxa² kāi³jah¹la² hāi³a²
 wxā³te²ju²hē³li¹. Nxe³kxi³sa²kxai³ sxi²ha²
 wa³kxēn³yah³lai²na² sa²kxai³lu² yen³kxa² kāi³jah¹la²
 wxā³je³nāu³wa³kxa² wi¹kō³nha²ke³la³te²kxai³
 ye³ten³sxā³ wah³nxe³hī³nx2na³li¹. A²sxih²yxo²a²
 ū³kāu³txi²nxā³kxe³su² yen³kxa² tī¹kxi²nxā³kxe³su²
 nxe³hī²nxā³lxi¹.

40 Jā¹nxe³jut3su² ye³ten³nha²kxi³hū³nxe²
 wah³nxe³jah³lxi³hē¹li¹. Nxe³sxā³
 wxa²ē¹nān¹jau³kxai³: “Hī¹na² wxā²nxā³lho³na¹.”
 Nxīn¹jau³su² nxe³ti³wa³kxa² wxā³na¹ha³ta²wi¹.
 Je³su²jah³la² ta¹hxai²hē¹la².

Wi¹la³ wa³kon³te²su² te²a² wi¹lū³yho³hi²jau³su²

41 Nxa²ha¹te¹ Pe²jah³lai²na² a²wān³txi³kxai³lu¹:
 — Txa²hxī²kan¹jah¹lāi³. Jau¹xai²li²
 txa²nū³kā³txi³nāu³xa² so¹lxi³ ī³ye³kxi²tā³nxā²
 a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ ī³ye³kxi²tā³nxā² nxēn¹si²lxi¹?
 Ta¹hxai²hē¹la².

42 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxai³lu²
 ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:
 — Sxi²ha² wa³kxēn³yah³la² a²sa³wi³sa²
 wi¹lhin¹te²na² so¹lxi³ ne³kheh¹te²na²

so¹lxi³ a²sxi²khai³xa² ī³hau³kot3si¹jau³su²
 ūh³wxe³te²ju²hē³li¹. A²nxe³jah¹lai²na²
 sa²kxai³lu² wi¹lhi¹nha²kxai³ yain³txi³su²
 ū³hū¹xai³lain¹te²ju²hē³li¹.

43 Wi¹kāi³kxai²nān²tū³ a²wa³kxēn³yah³la²
 wxā³tāu³a² ī³wi¹lxon³kxi²kxai²nān²tū³
 wi¹lhin¹ti³hi¹tain¹tu¹wi¹.

44 Ya²la³tū³ e³kxi¹nx2ta¹wi¹. Yen³kxa² yxo²ha³kxa¹
 hau³kot3si¹jau³su² ūh³wxe³kxi²tu¹wi¹.

45 Yxān¹ta¹ nxe²nxa³kxai²nān²tū³ wā²nxūh¹
 e³kxi²te³nah¹lxi¹: “Txa²si³yxau³ka³txa³
 wa³sut3si¹nxa³lho³na¹.” Nxe³jau³su² ha²kxai³
 a²si³yxau³ka³txai²na² sa³wi³ha³lxa² in³txi³su² tā³nxa²
 txu¹su² tā³nxa² ī³wait1ān³si³wxe³hī³nx2na³li¹.
 Nxe³te³na¹ kāin² ī³yai³ni² ī³na²sxā³ we¹ni²
 nxe³hī³nx2na³li¹.

46 Nxe³tāu³a² ko³nha²nxa³ku¹ha² a²si³yxau³jah¹la²
 ī³xi²tu¹wi¹. Nxe³kxai²nān²tū³ jah¹lai²li² ūn³txi³
 ī³wait1sān²ka³tū³ ko³nxe³thin¹tū³kxa³txa² ha³lo²a²
 ū³tj³kxa² wxe³kxai¹nhī³nx2na³li¹.

47 Te²yā¹nxe³sxā³ a²sa³wi³sai²li²
 kwa³na³kxain¹jau³xa² ā³ne³wxe³kxai²nān²tū³
 yxān¹ta¹ kwa²hāi¹nxe² wet1txa³kxai²nān²tū³
 nxe³te²na² sa²kxai³lu² kāin² ī³wai¹txai¹nhī³nx2na³li¹.

48 Yxān¹ta¹ a²sa³wi³sai²li² kwa³na³kxain¹jau³xa²
 kū³we²ki²la² ā³ne³wxe²nxa³kxai²nān²tū³ kāin²
 ī³wai¹txai¹nxa³lho³li¹. Jā¹nxe³jut3su² yen³kxa²
 kāin² ū³hū¹ain¹kxai²nān²tū³ nxe³jah¹lo²kxai³lu²
 wā²nhūh¹si¹ja³kxa³nū³su² kāin² ī³ye³kxi²tain¹tu¹wi¹.
 Je³su²jah³la²kxai³ ta¹hxai²hē¹la².

Je³su²jah³la² yxo²i²kī³ju³tan¹te²kxa³yā³lhu²

t³hait2ta³lxi³nē³jau³su²

49 — Nxa²ha²kxai³ ha³lo²a² yxo²ha³kxa¹
heh³ni³kxi³kxa²yāx1 wxā³na¹hē³li¹. Wa³su³txi³
ā³si³wxe³na¹txai²lā¹.

50 Te²yā¹nxe³sxā³ī³yau³xa² ū³hū¹kxi²sa²sai¹kxi³jut3sū³nxe²
ya³lu²na¹ju³ta² yū³tu¹wi¹. Nxe³na¹ju³kxai³lu²
ta³lun²kxi³sxa³tā³lxa¹ hxi²kāu³kāu³nha²te³lxa¹nhai¹.

51 Jā¹nxa¹ju³kxai³lu² wxā³na¹ju³tan¹te²kxa³yā³lhu²
a²nū²a²nāu³xa² hāu²non³sxā³yxau²xai³nyhu¹ah³lxi³ju³ta³nū³a²
yū²nxa³lho³li¹. Nxe³to³ta¹ he¹kxi²nyhu¹ah³lxi³ju³ta³nū³a²
yū³tu¹wi¹.

52 A²hīn¹tāu³a² a²nū²a² ha¹lī¹ ha¹li¹ ka³na³ki¹
sxi²ha² sī³ka³na³ka³na³thī³na² a²yut3su²
nyhu¹ain¹te²nān²tu³ a²nū²a² ha¹lin¹te²na²
a²nū²a² ā³xa² ha¹li¹ ka³na³ki¹ nxe³tū³ka³txa²
he¹kxi²nyhu¹ah³lxi³tu¹wi¹.

53 A²wī³na² a²ki³lha³lxa² ā³nhe¹kxi²nyhu¹ha²kxai³
a²hā³ka³na² a²ka³ne³lxa² ā³nhe¹kxi²nyhu¹ha²kxai³
a²hā³na² a²sā³nxe³lxa² he¹kxi²nyhu¹ha²kxai³
nxe³nyhu¹ain¹tu¹wi¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hē¹la².

Ha³lo²a²ī³yau¹ū¹nhē³jau³su²

54 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxai³la¹ a²nū²a²nāu³xa²
āh¹ ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— U³je³na² kan³tāu³a² o³sī³na² yū³kxai²nān²tu³
nxe³yah³lxin¹te³nah¹lxi¹: “Wē³ha²yau³xa²
wxān³tu¹wi¹.” Yxah³lxin¹jau³su² ha²kxai³ ya²la³tu³
wxā³ye¹nx2ti³tu¹wi¹.

55 Te²yā¹nxe³sxā³ u³je³na² ta³nān³nāu³a²
kāin² ik3kxai²nān²tu³ nxe³yah³lxin¹te³nah¹lxi¹:
“A³lan²khai1tu¹nhē³tu¹wi¹.” Yxah³lxin¹jau³su²
ha²kxai³ ya²la³tu³ wxā³ye¹nx2ti³tu¹wi¹.

56 Nxe³yah³lxin¹ju³kxai³lu² wi¹lhin¹ki³lxo³jah³lxi¹lxi¹.
 Yxān¹ta¹ kō³nxe³thin¹khai¹yxah³lxi¹lxi¹.
 Ha³lo²ai²la³ tā³nxa² o³sī³nai²la³ ta³nxa²
 ye³khe¹yah³lxi¹lxi¹. Yxān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na²
 wān³txa² ā³ne³wxe³yah²lxa³lxi¹.

Txa²wā¹kō¹kō¹sa²jah¹la² hāu²no³nha²kī³jau³su²

57 Wain³txi³ o²la³kxah³lxin¹ju³ta³nū³a²
 hxi²kan¹txi³ ā³ya³jah¹lxan³kxai²lē¹.

58 A²nū²a² ī³xān³ta³kxi¹nx2ti³kxai²nān²tū³
 hxi²kan¹ta² si³yxau³jah¹la² ā³sa²so¹nx2ti³ha³ta²wi¹.
 Nxe³nx2ti³kxa²yan³txi³su² wa³su³txi³
 ī³hāu²no³nyhu¹jah³lxi³hē¹li¹. Yxān¹ta¹
 nxe³yah²lxan³kxai²nān²tū³ a²hxi²kan¹ta²
 si³yxau³jah¹la²kxai³lu² sxi²ha² kan²thī³na²
 ū³tf¹kxi²nx2ti³si¹hain¹jau³su² kwa³na³ai¹nha³ta²wi¹.

59 Nxe³nx2tain¹kxai²nān²tū³ wa³su³txi³
 ā³wa²su¹kxi¹nx2ti³xa³lho³li¹. Yen³kxa²
 ū³yo³hi²ta³lun²yah³lxi³sā²nīn¹ka³tū³ hā²wxān³txa³
 ā³wa²su¹kxi²nx2ti³ju³ta³nū³a² yū³hī³nx2na³li¹.
 Nxe³ye¹nxa²lxa¹wi¹. Je³su²jah³la²kxai³lu²
 nxe³ta¹hxai²hē¹la².

13

Kō³nxe³ti³kāi³ju³ta² ī³āin²ta³kxi²nha²jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ ī³ye³ta³lun²nū²la² a²nū²a² ā³tf¹sxā³
 ī³hen³txi³te³nah¹lxi¹: — Je³su²jah³lāi³. Pi³la²jah³la² sa²kxai³lu²

hxi²ki³te²la³ka³tū³ Ka³li³le²a² nū³ka³txa²
 sun²tā¹nyhain¹nū²hē³li¹. Txa²wā¹sū³na² sxi²ha²
 kwēn¹tai²na¹: “Yen³kxa² ū³hū¹na¹tū¹xā¹”
 Ai¹nhī¹na¹ ā³wih¹nū²la² ā³si³hē²kxi²te²a²

hi²sen³su² sun²tā¹nyhain¹nū²hē³li¹. Nxē³ha²kxai³
ko³nxe³thin¹khai¹nxēn³tai¹. Ain¹ta¹hxai²hē¹la².

2 Ain¹nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:
— Ka³li³le²a² nū³ka³txai²li² ko³nxe³thin¹
wa³to²hain¹tū³ka³txi³su² ha²kxai³
sun²tā¹ain¹thai¹li¹?

3 Ti³he¹nxa³wi¹. Yxān¹ta¹ wxāj²
ī³nxi²na² sa²kxai³lu² ī³āin²ta³kxi²nha²sān²sxā³
wxā²ko³nxe³thin¹yah³lxin¹ju³ta² ā³na¹la³kxi²nyhah¹lxan³kxai²nān²t
ya²lu²nxa²lxi³ju³ta² yū³nx2ti³tu¹wi¹.

4 Jā¹nxe³ju³kxai³lu² kxā³nhxī¹nu¹tai²na² sxi²ha²
ki³thī³na² Si³lo³e²thī³na² nxe³thī³nu¹tai²na²
ā³ya³hi²ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Ā³ya³hi²hī¹nu¹tai²na²
a²nū²a²nāu³xa² 18 nxe³te²nāu³xu¹tai²na²
ā³ya²lu¹ta²lxi³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.
A²nxe³tū¹ka³txu¹tai²na² ko³nxe³thin¹
wa³to²hain¹tū³ka³txi³su² ha²kxai³
ā³ya²lu¹ta²lxi³ta¹hxai²yu²lhai¹li¹? Te²yā¹nxe³sxā³
Je³ru³sa³lē²thī³nān¹tū³ka³txa² wi¹lhin¹
wa³to²hain¹tū³ka³txi³su² ta¹hxai²yu²lhai¹li¹?

5 Ti³he¹xai¹nxa³wi¹. Yxān¹ta¹ wxāj²na²
sa²kxai³lu² ī³āin²ta³kxi²nha²sān²sxā³
wxā²ko³nxe³thin¹yah³lxin¹ju³ta² ā³na¹la³kxi²nyhah¹lxan³kxai²nān²t
ā³ya²lu¹txa²lxi³ju³ta² yū³nx2ti³tu¹wi¹.
Je³su²jah³la²kxai³ta¹hxai²hē¹la².

Fi³ke²ra²ka³txa² nxā³kxi¹hxa³ka³txa² ī³yau¹ū³jau³su²

6 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxai³la¹ ī³yau¹ū³jau³xa²
ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Hai³sxa³nāu³a² fi²ko²nē³ka² wi¹wen¹nū²nhai¹
Wi¹wen¹ka³tu³ta¹ a²wa³kxēn³yah³la² a²nā³ka²
wxā²so¹te³lhxā³ wxā³nū²nhai¹. Yxān¹ta¹ hai³txi³
yū³ye²nxa³nū²nhai¹.

7

Y \tilde{u} ³ye³nxa³n \tilde{u} ²la² a²sa³wi³sa²
 ſ³kaix1ſo¹te³nah¹lx¹: “Ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹
 kw \tilde{e} ³kon³tāu³a² fi²ko²n \tilde{a} ³ka² wx²ſo¹te³lhx \tilde{a} ³
 wx \tilde{a} ³na¹ta¹ haj³txi³ ſ²tuh³nxa³h \tilde{e} ¹li¹
 Nxe²nxa³ha²kxai³ tau³kxi²l \tilde{u} ³ā¹txa²h \tilde{e} ³li¹. Hai³sxa²
 a³lx¹ſa³nhai¹. Ki³l \tilde{a} ³lx¹ki³a² ūh³w \tilde{l} ¹a¹tu¹wi¹.
 Nxe³n \tilde{u} ²nhai¹.

8

Nxa²ha¹te¹ a²ſa³wi³ſa² ſ³wa²l \tilde{u} ³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹:
 “Hai¹nxe²wxe³s \tilde{a} ²nh \tilde{e} ³li¹. Ye³ka³na³ka³nat3sx \tilde{a} ³
 kw \tilde{e} ³kxa² wahx3nxe³sx \tilde{a} ³ ſ²ya³ſa²s \tilde{a} ²nh \tilde{e} ³li¹.
 Nxe³ki³kxai²nān²tu³ k \tilde{h} ³nxa² ū³kxē³ni²sx \tilde{a} ³
 wx²ſi³ſa²ta³kxi²na¹tu¹wi¹.

9

Hā²wxān³txa³ nā³kxi²kxai²nān²tu³ wi¹tu¹wi¹.
 Ta¹ nā³kxi²hx³kxai²nān²tu³ nxe³h \tilde{i} ¹na²ſa²
 tau³kxi²l \tilde{u} ³ā¹a¹tu¹wi¹. Ain¹n \tilde{u} ²nhai¹.
 Je³ſu²jah³la²kxai³ nxe³ta¹hxai²h \tilde{e} ¹la².

Txu¹ha² ſ³ton³ta³kxi²ta¹ka³lx² we²txi²jau³ſu²

10 Nxe³n \tilde{u} ²la² hā²wxān³txa³ ſa²ba³to³ nxe³tāu³a²
 Ju³te²a² n \tilde{u} ³ka³txa² ā³n \tilde{u} ²kxi²thī³na² ā³wih¹n \tilde{u} ²la²
 Txa²wā¹s \tilde{u} ³na² wān³txa² ſ³yau¹ū³ta¹hxai²h \tilde{e} ¹la².

11 ſ³yau¹ū³tāu³a² txu¹ha² ſ³ton³ta¹ka³lxu³ſu²
 ta¹hxai²h \tilde{e} ¹la². A²nxe³ta¹ka³lxai²li² k \tilde{o} ³nxe³te²a²
 yāu³ka³txa² nx \tilde{u} ²kwl \tilde{i} ³yxau³ha²kxai³ hxi²kan¹txi³
 ſ³sin²kxi²nha²sx \tilde{a} ³ ai³ta¹hxai²nxa³h \tilde{e} ¹la². Hā¹sx \tilde{a} ³
 ku²thū²kxa² ai³ta¹hxai²h \tilde{e} ¹la². Kwē³kxa²
 ye³ka³lx¹txi³ kwē³kon³sx \tilde{a} ³ 18 nxe² kwē³kon³tāu³a²
 sxa²xai³ye²ta¹hxai²h \tilde{e} ¹la².

12 Nxa²ha¹te¹ Je³ſu²jah³la²kxai³la¹ ſ²kxi²n \tilde{u} ²la²
 ſ³kaix1ſo¹te³nah¹lx¹:

— ſ²s \tilde{a} ³ni¹. Hī¹na² wx²xī³ta³ka³txa²
 ā³wa²ſu¹txa²ha¹xī¹. Ta¹hxai²h \tilde{e} ¹la².

13 Nxe²e³ta³lun²n \tilde{u} ²la² txu¹hai²na²
 wx²ta³lo³wxai³n \tilde{u} ²la² we²txi²ta¹hxai²h \tilde{e} ¹la².

We²txi¹nxa²ha¹te¹ wa³su³txi³ ī³sin²kxi²nha²sxā³
 ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Txa²wā¹sū³na² wi¹lhin¹khai¹nx2na³li¹.
 Nū³kxūn³khaix1nx2na³li¹. Wi¹lxo³kxi²sa³nhai¹.

Txu¹ha²kxai³ ta¹hxai²hē¹la².

14 Nxē³ju³tai²na² thī¹na² wa³kxēn³yah³la²
 ī²ta¹hxai²hē¹la². ī²nxa²ha¹te¹ kāin² hit3te³nah¹lxi¹:

— Ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ a³lan²tāu³a²
 so¹lxi³ wa³ka³li³yu³ta² o²la³kxi²ki³te²jai¹ti³tu³wi¹.
 Nxē³kxi³sa²kxai³ sa²ba³to³ nxe³tāu³a²
 Ju³te²a² nū³ka³txa² wa³kon³ki³te²sxa³yu²hē³li¹.
 Ki³sxa³ha²kxai³ sa²ba³to³ nxe³hī¹na²
 we²txi²sih¹nxa²lxi³jau³su² wxā³yah³lxi³txa³hē¹li¹.
 Ta¹hxai²hē¹la².

15 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Wi¹lhin¹ki³lxo³jah³lxi¹lxi¹. Yxān¹ta¹
 ko³nxe³thin¹yah³lxi¹lxi¹. Wxa²pon¹su² tā³nxa²
 wxa²ka³va¹lhu² tā³nxa² yū³yah³lxi¹kxa²
 sa²ta²la³kxi²so¹sxā³ ka³wā³lxa² tē³sxā³ ā³nxai³ka³tu³
 ū³tih¹yah³lxi³hxai¹nhē³li¹, sa²ba³to³ nxe³kxan²ti³nū¹.

16 Te²yā¹nxe³ju³kxai³lu² ta¹ka³lxa²
 A³bra³āu²ah³lo²nu¹tai²na² a²sa³wi³sa³ka³lxu³su²
 na³li¹. Nxe³yān¹ta¹ Sa³ta³na²jah¹la² hi²sen³su²
 kwē³kxa² ko³ka³lxa¹txi³ 18 nxe² kwē³kon³tāu³a²
 kan²ta³kxin²tai¹. Nxe³ha²kxai³ we²txai¹na¹ju³ta²
 wain³na³li¹, sa²ba³to³ nxe³kxan²ti³nū¹.
 Je³su²jah³la²kxai³ ta¹hxai²hē¹la².

17 Nxa²ha¹te¹ jau¹xai²na² ain³kxi²nū²la²
 hit3txain¹tū³ka³txai²na² āu²lxa²to³nain¹ta¹hxai²hē¹la².
 Yxān¹ta¹ tū¹ka³txai²na² ī³hi²txain¹nū³ka³txai²na²
 sa²kxai³lu² Je³su²jah³lai²na² o²la³kxi²ju³ta²
 ī²ai¹nha²kxai³ ī³ka³lih³kxi²nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

Mos³tar²ta²ki³a² ī³yau¹ū¹nhē³jau³su²

18 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxai³la¹ āh¹
ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Txa²wān³txa² ī³yau¹ū³nx2ta¹jau³xa²
yā¹te²ta³ yāx1hī³te²la¹xā³? Nxe³jau³jau¹xai²na²
ī³yau¹ū³nx2ta¹tu¹wi¹.

19 Mos³tar²ta²ki³a² yā¹nx2na³li¹. Nxe³ki³ai²na²
tē³sxā³ ūh³wī¹nū²la² wi¹wen¹te²ju²hē³li¹.
Hā²wxān³txa³ hi³a² kīn³ka³txa² we¹nha²kxai³ ai³ka²
a²ye³sa² ā³nhē¹ti³te²ju²hē³li¹. Je³su²jah³la²kxai³
ta¹hxai²hē¹la².

Yain³tū³xa² ū³wha¹kxi³ju³ta² ī³yau¹ū³jau³su²

20 — Nxe³ha²kxai³la¹ Txa²wān³txa²
ī³yau¹ū³nx2ta¹jau³xa² yā¹te²ta³ yāx1hī³te²la¹xā³?
Nxe³jau³jau¹xai²na² ī³yau¹ū³nx2ta¹tu¹wi¹.
Ain³kxi²sah¹lxi³hē¹li¹.

21 Yain³txa² ū³wha¹tū³xa² yā¹nx2na³li¹.
Nxe³tū³xa² txu¹hai²li² tē³sxā³ tri²ka²nū³xa² ye³ha¹li¹.
ka³na³ki¹ ū³hau³kot3sxā³ ū³kwa³lxī¹te²ju²hē³li¹.
Nxe³ju³tan¹te²kxa³yā³lhu² tū¹xai²na² yxo²ha³kxa¹
kāin² ī³wa¹je²te²ju²hē³li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

Sū³na² wān³txa² ī³hit2tain¹tū³kā³txi³su²

22 ī³ye³kxi²ta³lun²nū²la² Je³ru³sa³lē²thī³nān¹tīh³na²
ai³ta¹hxai²hē¹la². Txa²wā¹sū³na² wān³txa²
ī³yau¹ū³si¹ja³kxa³nxū³su² sxi²je³na² yxo²ha³kxa¹
ā³nxai³lha²the³ta¹hxai²hē¹la².

23 Nxe²xai³ain¹tāu³a² in³txa² ā³tū³sxā³
ī³wā³txi³te³nah¹lxi¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lāi³. Txa²wā¹sū³na² wān³txa²
ī³hi²txain¹tū³kā³txi³nū³a² ka³lxa²ai¹nxa³ji¹wi¹?
Ta¹hxai²hē¹la².

24 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:
 — Txa²wā¹sū³na² ha³lo²a² ā³wih¹ki³ju³ta³nū³a²
 kan²na³li¹. ī²li³ju³ta² kāi³sxā³
 ā³wih¹ki³te²sxa³yu²hē³li¹. A²nū²a²
 ka³lxā¹khai¹nxē³te²nāu³xā² ā³wih¹ti³te³nain¹ta¹
 wain³txi³ ā³te³nai¹nxa³ha²kxai³ ā³wi¹hai¹nxa³lho³li¹
 Sxih²yxo²a² kāi²nxa³te²yxo²hū³nxe² Sū³na²
 wān³txa² yxo²i²te²na² so¹lxi³ ā³wih¹te²ju²hē³li¹.
 Nxē³kxe³su² ha²kxai³ nxū²kwāi³lxū¹sxā³ sxih²yxo²a²
 kāi²nxa³te²yxo²a² ā³wih¹kxe³hū³nxe² Sū³na²
 wān³txa² yxo²i²sxā³ yxau²xai³jah¹lxi³hē¹li¹.

25 Te²yā¹nxe³sxā³ sxi²ha² wa³kxēn³yah³la²
 ī³sa²yxau³sxā³ sxi²yxo²a² ūh³yxo²wī¹tu¹wi¹.
 Nxē³kxai²nān²tu³ ti²ta³lo³kan¹tū³kā³txa² ī³kaix1sxā³
 ī³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹: “Txā²hxī²kan¹jah¹lāi³.
 Sa²yxo²than²txa²sī¹nhē³le¹.” Nxē³nū²la²
 sxi²hē¹nān¹jah¹lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:
 “ī¹nhu¹nān¹te²tān³yah³lxin¹ji¹wi¹?”

26 Nxa²ha¹te¹ ī³wa²lū³xain¹ti³an¹jau³kxai³lu¹:
 “Txā²sxi²je³nai²na² ī³tih³nxe³nīn¹tai¹tu³we¹. ī³yai³ni²
 ī³na² nxe³ki³tai¹tu³we¹.” Nxē³ain¹tu¹wi¹.

27 Nxē³ha²kxai³lu¹: “Wxāi²nāu³ ī³nxai²na²
 ī²nx2ti³te²txā³wi¹. Ā³sxā³ ā³waix3jah¹lxi³hē¹li¹.
 Kō³nxe³thin¹sxā³ kāi³sxā³ yxau²xai³lyah³lxi¹lxi¹.
 Nxa¹tu¹wi¹.

28 A³bra³āu²ah³lu¹tai²na² I³sa²kah³lu¹tai²na²
 Ja³ko²ah³lu¹tai²na² Txa²wā¹sū³na² ha³lo²a²
 wān³txa² ī³hen³txi³tū³kā³txu¹tai²na²
 a²yxo²ha³kxa¹ yxau²xai³ti³hi¹je²tain¹tu¹wi¹.
 Oh³xan¹ko³nāu³an²ta³ Yxān¹ta¹ sa²kxai³lu² ha³lo²a²
 sa²tā³nx2ti³tu¹wi¹. Nxē³nx2ti³kxe³su²

ye³khāuh³lxa³thi¹nx²ti³ju³tan¹te²kxa³yā³lhu²
 kāin² nā³ni² kāin² wxi²ka³ta³ta³ti²
 nxē³sa²tē³yah³lxin¹tu¹wi¹.

29 Nxe³kxa²yon³kxai³lu² u³je³na² a³li³xi²tāu³su²
 tāu³a² u³je³na² kan³tāu³su² tāu³a² u³je³na²
 ta³nān³nāu³su² tāu³a² a²nū²a² ka³la¹txi³
 Txa²wā¹sū³na² ha³lo²a² oh³xan¹ko³nāu³an²ta³
 ā³nūt¹tain¹tu¹wi¹ Nxe³hī¹na² ā³wxe³sxā³
 yain³kxih²nyhain¹tu¹wi¹.

30 Jā¹nxe³hī¹na¹ a²nū²a² ā³ne³ki³so³te²na²
 sa²kxai³lu² ka³na³ki²nū² ne³ka²ta¹xai³si¹ha²kxai³
 a²nū²a² ne³ka³ta² ān³si³wxe³te²na² sa²kxai³lu²
 ka³na³ki²nū² ā³ne³ki³sot3si¹ha²kxai³ nxe³ain¹tu¹wi¹.
 Je³su²jah³la²kxai³ ta¹hxai²hē¹la².

Je³ru³sa³lē²thī³nān¹tū³ka³txa² a³lxin²tain¹jau³su²

31 Fa³ri³se²a² nū³ka³txa² a²hāi¹nxe³hī¹na²
 ā³wxā³sxā³ ī³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— A³li³txu¹li¹. E³ro²jah³la² su²lhā³nxa²te³lhxā³
 nxe³ain¹na³li¹. Ain¹ta¹hxai²hē¹la².

32 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² ī³wa²lū³xi²te³nah¹lxi¹:
 — Jah¹lai²na² wai³a³lxa²ta³lā²tē¹nhū³na³li¹.
 Wain³txi³ ī³ye³ai¹nxa³wi¹. Nxe²nxa³ha²kxai³
 ī³wa²lū³xi²tain¹yah³lxi³hē¹li¹. Nxe³yah³lxin¹te³nah¹lxi¹:
 “Hī¹na² kō³nxe³te²a² yāu³ka³txa²
 nxū²kwai³li³si¹hai¹na¹ha²kxai³ ī³ta³ka³txa²
 we²txai¹na¹ha²kxai³ nxa¹tu¹wi¹ Hī¹na²
 o²la³kxi² ka³nxa³ha²ta² o²la³kxi² nxe³sxā³
 ka³nxa³ha²ta³nūn³tāu³a² ta³lun²na¹tu¹wi¹.”
 E³ro²jah³la² nxe³txain¹yah³lxi³hē¹li¹.

33 A²nxe³na¹kxan²ta² hī¹na² ā³nxai³li²
 ka³nxa³ha²ta² ā³nxai³li² te²yā¹nxūn³tāu³a² ā³nxai³li²
 nxe³na¹tu¹wi¹. Nxe³na¹te²kxai³lu² Je³ru³sa³lē²thī³na²

so¹lxi³ Sñ³na² wān³txa² ī³hen³txi³tñ³kñ³txa²
su²lhñ³ain¹tai¹ti²tu³wi¹.

34 Nxe³ha²kxai³la¹ Je³ru³sa³lē²thi³na²
yxau²xai³yah³lxin¹te² ī³nxi²na² Sñ³na² wān³txa²
ī³hen³txi³tñ³kñ³txa²su²lhñ³ain¹yah³lxi³to³hi¹nha²kxai³
wx²nū¹nx²tain¹tñ³kñ³txai²na² wha³tin³kxain¹yah³lxi¹nha²kxai³
nxe³sxñ³ ko³nxe³tñ³khaix¹yah³lxi¹lxi¹.
Yah³lxi¹nha²kxai³ ka³la³ka³la²a² a²hñ³ka³nai²na²
wñ³ha³lxa² a²nxe³ki³yñ³hñ³nāu³a²
wā²nut¹te³ju²hñ³li¹. Jāx¹te²hñ³na¹tñ¹xñ¹.
Wxa²wñ³ha³lxa² nxe³nx²ti³to³ha¹tai¹ti²tu³wi¹.
Ye³ka³lxa¹txi³nx²ti³to³ha¹tai¹ti²tu³wi¹. Yxān¹ta¹
ten³yah²lxan³tai¹ti²tu³wi¹.

35 Nxe³ha²kxai³ nxe³hñ¹nān¹te²tu³ wx²sxi²ha²
a²nū²a² yñ²ai¹nx³tho³li¹. Ya²la³tu³ wān³txan²tu³
ī³ye³a¹wi¹. Hñ¹nān¹te²tu³ ī²xi²sah²lxan³tho³li¹.
Kxñ³nāu³a² wx²wān³txi³nū³su²
ī³ye³kxah²lxin¹te³nah¹lxi¹; “A²nū²ai²na²
Txa²wā¹sñ³na² sa²si¹hñ³nē³jah¹la² wi¹lhin¹jah¹lo²su²
na³li¹.” Yah³lxin¹jau³nū³su² yah³lxi³sā²nīn¹ka³tu³
hñ²wxān³txa³ ī²xi²sah¹lxin¹tu¹wi¹. Je³su²jah³la²
nxe³ta¹hxai²hñ¹la².

14

In³txa² ī³ton³te²a² we²txi²jau³su²

1 Hñ²wxān³txa³ sa²ba³to³ nxe³hñ¹na²
fa³ri³se²a² kāin²jah¹lai²na² sa²kxai³lu² a²sxi²ha²
yain³ya³si¹jau³su² ī³ye³kxi²ta¹hxai²hñ¹la². Nxe³nū²la²
sxi²ha² ā³wi¹yha³ta¹hxai²hñ¹la². Ā³wi¹yha³te³na¹
an³txi³tñ³kñ³txa² hāi³a² ī²yxau³ain¹ta¹hxai²hñ¹la².

2 Nxe³ka³tu³ta¹ ī³ton³jah¹la² ā³t<ā³xain¹ta¹hxai²hē¹la².
 A²nxe³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² a²nū²nāu³a² whāi²na¹
 wan¹sxā³ ī³ton³ta¹hxai²hē¹la².

3 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxai³ ī²kxi²nū²la²
 ha³teh³nxā³nxa² a²hoh³lxi³su² tu³ka³txi³su² te²a²
 fa³ri³se²a² nū³ka³txi³su² te²a² ī³wā³txi²te³nah¹lxi¹:
 — Sa²ba³to³ nxe³ti³xa² a²nū²a² ī³ton³te²su²
 te²a² we²txi²kxai²nān²tu³ wain³te²lā¹xā³?
 Moi³se²ah³lu¹tai²na² wān³txu¹txai²na²
 īh¹nxe³te²tū²lhai¹na²? Nxе³jau³jau¹xai²na²
 wi¹ko³nyhah¹lxin¹ta²lu¹wi¹. Je³su²jah³la²
 ta¹hxai²hē¹la².

4 Yxān¹ta¹ ī³wa²lū³xain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la².
 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² hi²sen³kxai³lu²
 ī³ton³jah¹la² we²txi²sān²nū²la² ih³xi²si¹jau¹su²
 sa²si¹hā³xi²ta¹hxai²hē¹la².

5 Nxe³ha²kxai³la¹ ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:
 — Ne³ka²a³sah¹lxi³wxi¹. Wxa²wē³sa² ta³nxa²
 wxa²po¹na² ta³nxa² nxe³te²a² kxīh³nū³xē¹na²
 ī³yau³xē¹na² ā³nāu²ke³la³te²kxai³ ī²kxai¹nhī¹na¹
 wa³su³txi³ sa²sai¹xi²hī³nxān¹ji¹, sa²ba³to³
 nxe³kxan²ti³nū¹? Je³su²jah³la²kxai³ta¹hxai²hē¹la².

6 Nxa²ha¹te¹ hxi²kan¹txi³ ī³wa²lū³xain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la².

Yu³hē³nāu³a² yxau³nyhu¹ki³jau³su²
ī³yau¹ū¹nħē³jau³su²

7 Nxa²ha¹te¹ a²nū²a²nāu³xa² yain³te³lhxā³
 nū¹nain¹te²nāu³xa² sa²kxai³lu² a²si³yxau³ka³txai²na²
 ā³wxe³ka³lo³a² so¹lxi³ te³nain¹ta¹hxai²hē¹la².
 Nxе³jut3su² ī²nū²la² Je³su²jah³la²kxai³lu² wān³txa²
 ī³yau¹ū³jau³xa² ī³ye³kxi²ta¹hxai²hē¹la².

8 ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:
 — In³txa² sa³nxe³la³kon³te³lhxā³ ā³nū²kxi²sxā³
 yain³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ a²si³yxau³ka³txa³

he³la³kai²na² ã³wxe³ka³lo³a² wxe³ah³lxi³txa³hẽ¹li¹,
 a²nẽ²a² hxi²kan¹sxã³ wa³to²hi²te²a²
 ũ³kaix1ju³tan¹te²kxa³yã³tu³ wxã³kxa²yã³txi³sa³.

9 Wxã³kxai²nã²tu³sxi²ha² wa³kxẽn³yah³la²kxai³lu²
 wxãi²li² jah¹la² ha¹li¹ ũ³kaix1so¹nx2ti³jah¹lo²kxai³lu²
 ũ³ye³kxi¹nx2ti³tu¹wi¹. ũ³ye³kxi¹nx2ti³te³nah¹lx¹:
 "Jah¹lai²na² yxau³ka³lo³ai²na² ã³wxe¹lx¹.
 ũ³sa²yxau³txu¹li¹. Jah¹lai²li² kãin² wa³to²hi²na³li¹.
 Nx³ha²kxai³ ju¹xa¹ ã³wxe³txu¹li¹." Nx³ain¹jau³su²
 ha²kxai³ kwa² ã³wxe³ka³lo³a² ãu²la²to³nha²ha²kxai³
 ã³wxen¹tu¹wi¹.

10 Nx³yã¹ta¹ ã³wih¹xi¹nhõ¹na² kwa²
 ã³wxe³ka³lo³a² yxau³sẽ¹li¹. Nõ¹kxai²nã²tu³
 kãin²jah³la² wxã²nxa³kxai²nã²tu³
 nxe²õ³ye³kxi²nxain¹te³nah¹lx¹: Ya²ha³wi¹.
 Ti¹a² ã³wxe³ka³lo³a² wi¹ka³lo³a² yxau³txu¹li¹.
 Nx³nxa²kxai²nã²tu³ wxã³ain¹tu³kq³txa²
 a²xyo²ha³kxa¹ wi¹le³kxi²nxain¹tu¹wi¹.

11 Nx³ju³kxai³lu² wxãi²nã²ta³ ũ²li³te²
 ũ³nxãn²ta³ wi¹le³kxi¹nx2tain¹ju³ta³nõ³a²
 ten³yah³lxin¹kxai²nã²tu³ a²yu³hẽ³nãu³a²
 yxau³nha¹jah³lx¹hẽ¹li¹. Te²yã¹nxe³sxã³
 a²yu³hẽ³nãu³a² yxau³nyhah¹lxin¹kxai²nã²tu³
 ũ³kãi²non³si¹nx2ti³tu¹wi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

12 Nx³ha²kxai³lu¹ sxi²ha² wa³kxẽn³yah³lai²na²
 ũ³ye³kxi²jau³su² nxe³te³nah¹lx¹:

— Nxex3sa²lxi¹. A²nõ²a² ũ³yain³kxi²te³lhxã³
 ũ³kaix1so¹ai¹nõ¹kxai²nã²tu³ wxã²yã³lxi²nõ³kq³txi³su²
 ta³nxa² wxã²lon³txi³tãu³su² ta³nxa² a²nõ²a²
 yen³kxih³te²su² ta³nxa² nxe³te²na² so¹lx¹
 ũ³kaix1so¹ain¹txa³hẽ¹li¹. Tah¹ nõ¹kxai²nã²tu³

ĩ³wa²l^ū³xi²sxā³ *ĩ³kaix1so¹nx2ti³nhyu¹tu¹wi¹.*
Nxain¹kxe³su² ū³yho³hi²nxai¹nh³nx2na³li¹.

13 Yxān¹ta¹ a²nū²a² yen³kxi³txa²te²a² a²ha³lxu²ha²
ai³te²a² yu³kan²ta³kxi²te²a² ye³han³te²a² nxe³te²
he³la³kxi³nāu³xa² ĩ³yain³te³lhxā³ si¹hin¹jau³su²
ĩ³kaix1so¹txain¹nū³nhē¹li¹. Nxain¹kxe³su²
nxin¹tāu³a² hxi²kan¹txi³ ĩ³wa²l^ū³xi²sxā³
ū³yho³hi²nxai¹nh³nx2nxa³wi¹.

14 Nxīn¹kxai²nān²tu³ hxi²kan¹txi³
ū³yhoh³xi²nxai¹nxa³ha²kxai³ kxān³ton³tāu³a² a²nū²a²
wi¹lhin¹te²a² yxo²ha³kxa¹ ya³lu²sān²k³ka³tu³
hā²wxān³txa³ ka³tēn³su² ĩ³sa²yxau³xi²k³tāu³a²
Txa²wā¹sū³na² hxi²ka² ū³yho³hi¹nx2ti³tu¹wi¹.
Je³su²jah³la²kxai³ ta¹hxai²hē¹la².

Txa²wā¹sū³na² wxā³ju³ta²nū³a²
ĩ³yau¹ū¹nhē³jau³su²

15 Nxa²ha¹te¹ in³txa² yain³kxi²te²nāu³su² jah¹la²
ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Txa²wā¹sū³na² A²hxi²kan¹ta²
Si³yxau³tāu³lo³jut3su² tāu³a² wxā³tu¹wi¹. Nxe³tāu³a²
Txa²wā¹sū³na² ā³wxe³sxā³ yain³ka³lo³nū³a²
ā³wxe³te²a² wi¹lhin¹jah¹lo²su² tu¹wi¹. Ta¹hxai²hē¹la².

16 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxai³lu²
ĩ³wa²l^ū³xi²te³nah¹lxi¹:
— Wain³na³li¹. Ā³wih¹sxā³ ā³wxe³te²la³ ke³la³ti¹.
Nxe³ju³tai²li² ĩ³yau¹ū³jau³xa² ĩ³ye³kxi¹nxā²ha¹tu¹wi¹.
Nxe³te³nah¹lxi¹, ha³lo²a² wa³kxēn³yah³la²
yain³txa² kāin² we¹tū²nhai¹. A²ya³lxi³nū³k³txa²
ĩ³yain³si¹hain¹jau³su² ĩ³kaix1so¹ain¹nū²nhai¹.

17 Yain³ti²wa²kxa²wxe³hī¹na¹ a²sa³wi³sa²kxai³lu²
sa³wi³ha³lxi³nāu³xa² wxā³si¹hain¹jau³su²
ū³sa²si¹hā³nū²nhai¹. Ū³sa²si¹hā³te³nah¹lxi¹:

“Yā³hit¹jah³lhu¹li¹. Yain³txa² we¹ta³lun²na¹li¹.”
Ain¹jau³su² ain¹nū²nhai¹.

18 Nxa²ha¹te¹ hxi²kan¹txi³ wxā³ai¹nxa³nhai¹.
A²yxo²ha³kxa¹ ī³ki³han³sxā³ e³ain¹nū²nhai¹.
A²wi¹lhī¹nān¹te²a² nxe³te³nah¹lxi¹: “Hai³sxa²
kwēn¹ta² so¹kxai¹na¹ha²kxai³ ī²te³lhxā³
nxa¹nhai¹. Nxe³na¹ha²kxai³ hxi²kan¹sa²nxa³nhai¹.”
Ain¹nū²nhai¹.

19 Ā³su² te²a² nxe³te³nah¹lxi¹: “Po¹na² ha¹li¹
ha¹li¹ ha¹li¹ ha¹li¹ ha¹li¹ nxe³sxā³ kwēn¹ta²
so¹kxai¹na¹hē³li¹. Wī¹la³ tē³sxā³ ā³nxai³nha¹:
Nxe³na¹tu¹wi¹. Nxe³ha²kxai³ hxi²kan¹sa²nxa³nhai¹.”
Ain¹nū²nhai¹.

20 Ā³sa²nūn³te²a² nxe³te³nah¹lxi¹: “Kwēn¹tai²na¹
txu¹ha² so¹na¹wi¹. Nxe³ha²kxai³ hxi²kan¹txi³
wxā³nxa³nhai¹.” Ain¹nū²nhai¹.

21 Nxa²ha¹te¹ a²sa³wi³sa²kxai³lu² jau³jau¹xai²na²
ain³kxi²sān²nū²la² ī³xi²nū²nhai¹. ī³xi²nū²la²
a²wa³kxēn³yah³la²kxai³ ī³qñ³txi³sxā³
ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹: “Sxi²je³na² ā³wā³li¹sē¹li¹.
Nīn¹kxai²nān²tu³ yen³kxi²txa²te²a² sa²so¹nha²kxai³
yu³kan²ta³kxi²te²a² sa²so¹nha²kxai³ ye³han³te²a²
sa²so¹nha²kxai³ a²ha³lxu²ha² ai³te²a² sa²so¹nha²kxai³
nxe³sē¹li¹. Wa³su³txi³ ai³txu¹li¹.” Ain¹nū²nhai¹.

22 Ye³jen¹nāu³a² a²sa³wi³sa² ī³xi²tāu³a²
ī³ye³kxi²xi²te³nah¹lxi¹: “Txa²hxi²kan¹jah¹lāi³.
Wxa²wān³txa² ī³ye³kxi²san¹jau³xin³na²a²yxo²ha³kxa¹
we¹ta³lu²na¹li¹. Yxān¹ta¹ wxa²sxi²ha² hai³txi³
ne³kxih³xa³wi¹. Nxe³nū²nhai¹.

23 Nxa²ha¹te¹ a²wa³kxēn³yah³lai²na²
wān³txi³kxai³lu¹: “Ha³lo²a²nāu³a² ai³txu¹li¹.
Ain¹ka³tu³ a²nū²a² ī²li³te²na² ī³ye³kxai¹nī¹nha²kxai³
sa²so¹ai¹nī¹nha²kxai³ nxe³sē¹li¹. Txa²sxi²ha²
ā³ne³kih¹hain¹ju³ta² ten³sa³nhai¹.

24 Yxān¹ta¹ a²wi¹lhī¹na² ī³kaix1txai¹na¹tu³kā³txa²
wxā³ai¹nxa³lho³li¹. Txa²yain³txi³su²
ī³wah³kā³nxe³kxi²sai²nxa³lho³li¹.” Ain¹nū²nhai¹.
Jē³su²jah³la² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

Sū³na² *sa³wi³ha³lxi³si¹nhē³jau³su²*
ī³yau¹ū¹nhē³jau³su²

25 Nxe²e³ta³lun²nū²la² a³li³sxā³
ā³nxai³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nū²la² a²nū²a²
ka³lxa¹khai¹nx³tū³ka³txa² ī³hi¹txai¹nha²kxai³
ā³yi¹ka³tu³ ā³xyo²o³tū¹xi²sxā³ ī³ye³kxi²ta¹hxai²hē¹la².

26 ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹: A²nū²a²
— Nxe³jah³lxi³sa²lxi¹.
ā³si³tē³kxi²sa²ti³te³nain¹kxai²nān²tu³
kwa²ā³si³tē³kxi²sain¹ju³ta² yū²nxa³lho³li¹.
Yxān¹ta¹ ya²la³tu³tain¹kxai²nān²tu³ a²wi³na²
a²hā³ka³na² a²sxe³xa² a²wē³ha³lxa²
a²lon³ti³tāu³xa² a²ha³līn³ti³tāu³xa² nxain¹sxā³
a³lxi²nyhai¹nhxai²na²hē³li¹. Nyhain¹kxan²ti³
txai²na² a³lxi² wa³to²hi²sain¹ju³ta² so¹lxi³
wain³na³li¹. Nxe³kxai²nān²tu³ te²na² so¹lxi³
txa²sa³wit3su² tu¹wi¹.

27 Te²yā¹nxe³sxā³ ī³hit1sah²lxin¹kxai²nān²tu³
ī³ye³khāuh³lxa³thi¹txa²lxain¹ju³ta³nū³su²
ta³nxa² ī³ya²lu¹txa²lxain¹ju³ta³nū³su²
ta³nxa² nxe³nxa²lxain¹ju³ta³nū³su²
yu³lxah³lxin¹ju³tan¹te²kxa³yā³lhu² txa²wān³txa²
sa²xyo²ā³sah¹lxin¹kxai²nān²tu³ hxi²kan¹txi³
txa²sa³wit3sa²yah²lxan³tho³li¹.

28 Te²yā¹nxe³ju³kxai³lu² a²nū²ai²li² sxi²ha²
kīn³thī³na² txon³te³lhxā³ ain¹kxai²nān²tu³
ā³si³wxe²nxa³ta³lxa¹ ū³yho³hi²txā³nxa²
hau³kot3sā²nhī³nx2na³li¹. Hā²wxān³txa³ sxi²ha²

kāin²thīn³su² tā³nxa² kāi²nxa³thīn³su² ta³nxa²
hxī²ka¹nain¹thīn³ta³ txo³nhī³nx2na³li¹.

29 Hau³ko³txa³ke³la³te²kxai³ sxī²ha²
txon³ā³si³wxe³hī¹na¹ hxi²kan¹txi³
ta³lu²nhī³nx2nx³wi¹. Nxe³ju³tan¹te²kxa³yā³lhu²
ī³wā³ka³si³xai¹nhī³nx2na³li¹.

30 Nxe³ain¹te³nah¹lxi¹: “Jah¹lai²li² sxī²ha²
txon³ā³si³wxe³kxan²ta¹. Hxi²kan¹txi³
ta³lun²ye²nxa³wi¹. Hxi²kan¹ye²nxān³ta²wi¹.
Nxe³ai¹nhī³nx2na³li¹.

31 Te²yā¹nxe³jut3su² ha³lo²a² a²si³yxau³kax3jah³la²
sī³nā³xān¹jah¹la² su²nhyu¹te³lhxā³
wxā³hī³nx2na³li¹. Wxā³kxai²nān²tu³ ha³lo²a²
wxa²hau³kot3sā²nhī³nx2na³li¹. In³txi³nāu³xa²
ka³lxa¹txi³ 10.000 nxe³tū³ka³txa² tē³kxai²nān²tu³
ā³xa² 20.000 nxe³tū³ka³txa² hxi²kan¹txi³
ā³wā³lxī³nyhe²nyhain¹kxai²nān²tu³ a³li³sxā³
ne³khau²nyhai¹nhī³nx2na³li¹.

32 Yxān¹ta¹ hxi²kan¹txi³ ā³wa³lxī³nyhe²nyhai¹nxa³kxai²nān²tu³
a²sa³wi³ha³lxa² hāu²not3si¹hain¹jau³su²
ū³sa²si¹hā³ū¹nyhai¹nhī³nx2na³li¹.

33 Te²yā¹nxe³jut3su² wxa²yen³kxa²
a³lxah³lxin¹kxai²nān²tu³ hxi²kan¹txi³
sa³wi³ha³lxin³nxa²lxī³nxa³lho³li¹.

Saq²ne³ka² a²kah³ju³ta² ha³li³hxan³kxi²jau³su²

34 Te²yā¹nxe³ju³kxai³la¹ sah²ne³ki³su²
tē³ki³kxai²nān²tu³ yain³txa² ū³sa²wi²si²ki³kxai²nān²tu³
wi¹yain³kxi²ki³te²ju²hē³li¹. Yxān¹ta¹ a²kah³ju³ta²
sū¹nxe³kxi²kxai²nān²tu³ hxi²kan¹txi³ āh¹lxī³sxā³
ā³kah³nxe³xi²te²sxa³yu²hē³li¹.

35 A²nxe³ki³ai²na² tē³ki³kxai²nān²tu³
hai³sxa²nāu³a² ā³na¹xai³ki³kxa²ha³ta³nxān²txi³

hai³txi³ wi¹la³ wen¹si¹te²sxa³yu²hẽ³li¹.
Nxe³to³ta¹ hãi¹nxe³sxã³ ha³lo²a²
sa²yxu¹kxã³ki³te²ju²hẽ³li¹. Nxe³na¹jau³su² ya²la³tú³
wi¹kõ³nyhah¹lxi³ti³ten³nxa²lxin¹kxai²nãñ²tú³
wi¹lain³kxi¹sah¹lxi³hẽ¹li¹. Je³su²jah³la²kxai³
ta¹hxai²hẽ¹la².

15

$$O^3ve^2a^2w\tilde{e}^3sa^2ih^3sa^3t\tilde{l}^1kxi^2jau^3su^2$$

1 Ain¹nxa²ha¹te¹ a²nū²a²nāu³xa² Je³su²jah³lai²na²
wān²txa² ain³kxi²te³lhxā³ ā³tī³ain¹ta¹hxai²hē¹la².
A²nū²a² ū³yho³hi²ki³ka² so¹kxi²nē³tū³ka³txi³su²
te²a² ā³tī³i² ko³nxe³ju³ta² kāi³te²su² te²a² ā³tī³i²
nxe³tū³ka³txa² ka³lxa¹sxā³ ā³tī³xain¹ta¹hxai²hē¹la².

2 Ain¹nxa²ha^{1te}¹ fa³ri³se²a² nū³ka³txa²
 ā³nhai¹tū³te²nāu³xai²na² yxaih¹tē³txi³ ī³ye³kxi²
 ha³teh³nxā³nxa² a²hoh³lxī³su² tū³ka³txa²
 ā³nhai¹tū³te²nāu³xai²na² yxaih¹tē³txi³ ī³ye³kxi²
 nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². ī³ye³kxi²nyhain¹te³nah¹lxī¹:

— Jah¹lai²li² a²nū²a² ko³nxe³ju³ta² kāi³te²a²
ī³yain³kxi²te³lhxā³ ā³si³tē³kxain¹na³li¹.
Ain¹ta¹hxai²hē¹|a²

Ain¹ta²hxai³la²:
3 Ain¹nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxai³lu²
i³yau¹u³jau³xa² i³ye³kxain¹ta¹hxai²he¹la².

⁴ Nxē³te³nāh¹lxi¹:
 — Ne³ka²kxi²sah¹lxi³sā²lxi¹. A²nū²ai²na²
 O³ve²a² ka³lxa¹txi³ 100 nxe³tū³ka³txa²
 a²wa³kxēn³yah³lo²su² nū²nhai¹. A²nxe³jah¹la²
 wi¹lhau³ko³tain¹tāu³a² O³ve²a² ka³na³ka³nat3sxā³
 ha³lo²a² ih³sa³tī¹kxain¹nū²nhai¹. Nxe³ai¹nha²kxai³
 O³ve²a² a²ka³lxa¹te²nāu³xa² ha³lo²a² ā³nū²la²
 ih³sa³tī¹te²a² ā³ten³nū²nhai¹. Nxe³sxā³ ā³te³nxi²

ā³te³nxi² ain¹ka³tu³ ī²sxā³ at3txi²nū²la²
 sa²so¹xi²nū²nhai¹.
 5 Sa²so¹xi²te³na¹ sa²tā³ka³la³hē¹nha²nū²la²
 ka³lih³kxi²la²nha² ī³xi²nū²nhai¹. ī³xi²ka³tu³
 a²ka³lxa¹txa² sa²tā³nū²kxi²xain¹nū²nhai¹.
 6 ī³xi²ka³tu³ta¹ a²yā³la²nū³kā³txa²
 ī³kaix1te³nah¹lxi¹: “Nxex3jah³lxi³wxi¹. O³ve²a²
 ih³sa³tī¹kxi²sa²kxai³tā² so¹xi²na¹li¹. Nxē³na¹ha²kxai³
 ka³lih³khaix1sa³nhai¹. Nxē³ju³tan¹te²kxa³yā³lhu²
 ī³ka³li³ha³sah¹lxi³wxi¹.” Nxē³ain¹nū²nhai¹.
 7 Te²yā¹nxe³kxe³hū³nxe² a²nū²a² nū³kā³txa²
 ka³lxa¹tū³ka³txa² 99 nxe³tū³ka³txa² wi¹lhin¹sxā³
 yxau³ain¹nū²nhai¹. Nxe³te²nāu³ān²tu³
 Txa²wā¹sū³na² nū³kā³txa² oh³xan¹tū³ka³txa²
 ka³li³hain¹tu¹wi¹. Yxān¹ta¹ a²nū²a² ko³nxe³thin¹te²a²
 ka³na³ka³nat3sxā³ ī³āin²ta³kxi²nha²sxā³
 a²ko³nxe³ti³ kāi³ju³ta² ā³na¹kxai²nān²tu³ ka³lih³
 wa³to²hain¹tu¹wi¹.

Ū³yo³hi²ki³a² tī¹kxi²jau³su²

8 Te²yā¹nxe³sxā³ txu¹hai²li² ū³yo³hi²ki³a²
 ki³ha¹li¹ ki³ha¹li¹ ki³ha¹li¹ ki³ha¹li¹ ki³ha¹li¹ 10
 nxe³ki³ai²nā² tē³sxā³ ū³ha¹nū²nhai¹. A²nxe³ki³ai²nā²
 ki³ka³na³ka³nat3sxā³ tī¹kxi²kxai²nān²tu³ sxi²ha²
 whāi²na¹ sa²kxī³sxā³ ūh³wxe²txi³nū²la²
 kāin² ā³te³nx²te²kxa³kxa¹ tī¹kxi²ki³ai³tā²
 ī³ha¹txi²sxā³ so¹xi²hī³nx2na³li¹. Nxe³jut3su²
 nxe³ai¹nhxai²na²hē³li¹.
 9 A²nxe³jut3su² tī¹kxi²ki³ai³tā² so¹xi²ka³tu³
 a²yā³li³nū³kā³txa² txu¹ti³nāu³xā² ka³lxa¹txi³
 ā³nū²kxain¹te³nah¹lxi¹: “Ka³lih³ha³sah¹lxi³nx¹.
 Ū³yo³hi²ki³ai²na² tī¹kxi²sa²ki³ai³tā² so¹xi²na¹ni¹.
 Nxe³na¹ju³tan¹te²kxa³yā³lhu² ka³lih³ha³sah¹lxi³nx¹.”
 Nxe³ai¹nhxai²na²hē³li¹.

10 Te²yā¹nxe³kxe³hū³nxe² oh³xan¹ta² nū³kā³txa²
 Txa²wā¹sū³na² sa³wi³ha³lxa² kāin² ka³li³hain¹tu¹wi¹.
 A²nū²a² kō³nxe³thin¹te²a² a²kō³nxe³ti³ kāi³ju³ta²
 ā³na¹kxai²nān²tū³ kāin² ka³li³hain¹tu¹wi¹.
 Je³su²jah³la²kxai³ nxe³ta¹hxai²hē¹la².

Wē³sa² ih³sa³tū¹kxi²jau³su²

11 Nxe³ha²kxai³lu¹ āh¹ ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:
 — A²nū²a² yxau³nū²nhai¹. A²ki³lha³lxa² ha¹li¹
 yxau² a²wī³na² yxau² nxain¹nū²nhai¹.

12 Ain¹nxa²ha¹te¹ ka³kaun³jah¹la²
 kāi²nxa³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² a²wī³na³
 ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹: “Wī³na² nxex3txi¹.
 Wxa²yen³kxa² wxa²hau³kot3sxā³
 wā²nhū¹sa²sī¹nhē³li¹.” Nxai¹nha²kxai³ yen³kxa²
 hau³kot3sxā³ wā²nhū¹nū²nhai¹.

13 Wā²nhū¹nū²la² hā²wxān³txa³ ka³kaun³jah¹la²
 sa²kxai³lu² yen³kxa² wxa²nū²kxa²so¹nū²la²
 ha³lo²a² u²lan¹ko³xa² ai³nū²nhai¹. Nxe³tāu³a²
 yen³kxa² wa³su³txi³ wxa²sa²ya¹txū³nū²nhai¹,
 kō³nxe³thin¹sxā³ yxau²xai³lha²kxai³lu¹.

14 Nxa²ha¹te¹ ha³lo²ai²li² yain³txa²
 yai³nhxa³txai¹nha²kxai³ ha³lo²a²
 yxau²xai³tū³kā³txa² whāi²na¹ he³hain¹nū²nhai¹.
 Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² heh³khaix1nxe³nū²nhai¹.

15 Nxe³ka³tū³ta¹ ha³lo²a² yxau³tū³kā³txa²
 kwa²ā³ya³lxi³nū²nhai¹. Nxa²ha¹te¹
 kwa³jan³ta² yxa³kxa² ū³yhait1si¹jau³su² ha³lo²a²
 ī³sa²si¹hā³nū²nhai¹.

16 Nxa²ha¹te¹ ū³yah¹tain¹tāu³a² he³ha²kxai³
 yxa³kxa² yain³txa² yxo²kwāin³to³nhū²nhai¹.

ĩ³yain³kxi²te³lhxã³ ain¹tah¹lxa¹ hai³txi³
ũ³hũ¹nyhai¹nxa³nũ²nhai¹.

17 Ain¹jut3su² a²ẽ¹nãu³ai²na²wxa²nxõ¹hain³nha²te³nah¹lxi¹:
“Txa²wõ³na² a²sa³wi³ha³lxa² yain³txa² kãin²
yõ³hxai²na²hẽ³na¹. Ain¹kxa²ha³tih³xan²tu³ txai²li²
heh³ja³lut2sa³nha¹.

18 Nxe³na¹ha²kxai³ ĩ³sa²yxau³sxã³ ĩ³na¹tõ¹xã¹,
txa²wõ³na² sxa³thõ³na²sã¹. Na¹kxai²nãn²tu³
ĩ³ye³kxai²na¹te³nah¹lxi¹: ‘Wõ³na² nxex3txi¹.
Kõ³nxe³thin¹te²sa¹wi¹. Oh³xa² nõ¹ka³na¹
Txa²wã¹sõ³na² ko³nxe³ti³ kãi³õ¹ha¹ha²kxai³
wxãi²na² ko³nxe³ti³ kãi³õ¹ha¹ha²kxai³
nxe³na¹hẽ³li¹.

19 Nxe³nx2ta¹ju³kxai³lu¹ hõ¹nãn¹te²tu³
wxa²ki³lha³lxu¹xi²na¹ju³ta³nõ³la³
hxi²kan¹sa²nxa³lho³li¹. Hõ¹sxã³
wxa²sa³wi³su¹xi²na¹tu¹wi¹. Nxe³ai¹na¹tõ¹xã¹.
Nxe³nõ²nhai¹.

20 Ain¹jau³su² ha²kxai³ ĩ³sa²yxau³sxã³ ĩ³nõ²nhai¹.
Nxe³nxa²ha¹te¹ u²lxõ³xi²tu³kxai³lu² a²wõ³na²kxai³lu²
ĩ²ain¹tãu³a² ye³khãuh³lxa³nha²yai¹nha²kxai³
ã³nih³sxã³ ã³ne³khauh²kxi²ha²kxai³
wxa²yx³ta³wau¹kxi²ha²kxai³ ka³li³hain¹jau³su²
ĩ³xyo²sai¹la³kxi²ha²kxai³ nxe³nõ²nhai¹.

21 Nxa²ha¹te¹ wõ³sa²kxai³lu² ĩ³ye³kxi²ti³ãn¹jau³kxai³lu¹:
“Wõ³na² nxex3txi¹. Ko³nxe³thin¹te²sa¹wi¹.
Oh³xa² nõ¹ka³na¹ Txa²wã¹sõ³na²
ko³nxe³ti³ kãi³õ¹ha¹ha²kxai³ wxãi²na²
ko³nxe³ti³ kãi³õ¹ha¹ha²kxai³ nxe³nxa²ha¹ha²kxai³
nxe³nxa²ha¹hẽ³li¹. Nxe³nxa²ha¹ha²kxai³
wxa²ki³lha³lxu¹xi²na¹ju³ta³nõ³la³
hxi²kan¹sa²nxa³lho³li¹. Ain¹nõ²nhai¹.

22 Nxa²ha¹te¹ a²wõ³na² sa²kxai³lu² a²sa³wi³ha³lxa²

ĩ³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹: “Nxe³jah³lxi³wxi¹.
 Wã²lai²na² wi¹khaix1ka³lo³a² sa²so¹sxã³ ū³whi²kxi²
 ya³lau³xa² ū³hxi²wxe³kxi² a²yu³kxan¹ka³lo³a²
 ū³yhu³wi²kxi² jah¹la² nxe³txain¹sí¹nhẽ³li¹.
 Sa²toh³xã¹nxe³jah³lxi³hẽ¹li¹.

23 Yah³lxin¹tãu³a² po¹na² wẽ³sa² ha³nẽ³te²a²
 su²lhxã³ hi³jah¹lxi³hẽ¹li¹. Sa²kwxã³not3sxã³
 sa²toh³xã¹nxe³jah³lxi³hẽ¹li¹.

24 Txa²wã¹wẽ³sai³ta³lxi² kxã³nxai³tã¹
 ya²lu²kxi²sa²te²nã³tã²hẽ³li¹. Yxã¹ta¹ hĩ¹na²
 ka³ten³su² ū³xai¹nñ²tai¹. Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²
 kãin² ū³yain³sãñ²ka³tu³ kãin² ka³lih³ki³tu¹wi¹”
 A²wi³nu²kxai³ nxe³nã²nhai¹. Nxe³ha²kxai³ kãin²
 ū³ka³lxih³ ã³si³wxe³ain¹nã²nhai¹. Hai³ni² sa²ha³te¹ti²
 yain¹nã²nhai¹.

25 Nxe³ain¹ti³kxai³lu² a²sai³lah³la²
 hai³sxa² wa³kon³nã²nhai¹. Hã²wxã³txa³
 wa³kon³ta³lun²nã²la² ū³xi²nã²nhai¹. ū³xi²tãu³a²
 sxi²ha² yau³so³nxi²tãu³a² ū³wi¹lxo³kxi²nyhain¹jau³xa²
 ain³kxi² sa²ha³te¹ju³ta² ū³i² nxe³yain¹nã²nhai¹.

26 Nxe³ha²kxai³la¹ a²sa³wi³sa² ū³kaix1tã²la²
 sxi²hai²na² hai³nain¹ju³ta² ū³ye³kxi²nã²nhai¹.
 ū³ye³kxi²te³nah¹lxi¹: “Hain³ye²nxain¹nhai¹.
 ñh¹nxe³tain¹si²lxi¹?”

27 Nxa²ha¹te¹ a²sa³wi³sa² ū³wa²lã³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹:
 “Wxa²lon³yah³lai¹tã² ū³xi²na²li¹. Wi¹lhin¹sxã³
 ū³xi²ha²kxai³ wxa²wi³na² sa²kxai³lu² po¹na² wẽ³sa²
 ha³nẽ³te²na² su²lhi¹sain¹jau³su² ū³ye³kxi²sain¹na²li¹.
 Ain¹nã²nhai¹.

28 Nxa²ha¹te¹ ain³kxain¹nxa²ha¹te¹
 ū³an³tain¹ju³ta³la³ te³nain¹te²nu³sxan³tai¹.
 Nxe³ain¹jut3su² a²wi³na² jau³jau¹xai²na²
 ain³kxi²nã²la² a³li³xi²nã²la² win¹ta²te²lxi³

ĩ³ye³kxi²nū²nhai¹. Nxe² ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:
“Wxa²lon³yah³lai¹tā² ĩ³xi²na²li¹. ĩ³ka³li¹ha³sē¹li¹.”

Ain¹nū²nhai¹.

29-30 Nxa²ha¹te¹ a²sai³lah³la² ĩ³yxaih¹tē³txi³
ĩ³wa²lū³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹: “Kwē³kxa²
ko³ka³lxa¹txi³ wa³kon³kxi¹nxa²ha¹tai¹ti²tu³wi¹.
Nxe³nxa²ha¹tāu³a² ĩ³ye³kxi²san¹jau³xa²
wet1txa²ha¹ju³ta² so¹lxi³ yū³te²sa¹wi¹.
Yxān¹ta¹ hī¹na² sa²kxai³lu² wxa²wē³sai²li²
wxa²yen³kxa² sa²so¹nū²la² sa²so¹hxat3tain¹nū²nhai¹.
Txu¹ti³nāu³xa² ko³nxe³thin¹ta³ka³lxi³nāu³xā²
wā²nhū²hxa³nyhain¹nū²nhai¹. Nxe³ai¹nha²kxai³
ĩ³xi²nū²la² nxe³ain¹ju³tan¹te²kxa³yā³lhu² po¹na²
wē³sa² ha³nē³te²a² hī³lain¹si¹hin¹jau³su²
ĩ³ye³kxai¹nīn²tai¹. Jā¹nxa¹ju³kxai³lu² ka³pri²ta²
wē³sa² jū¹nxe³kxan²ti³ ū³sa²nxān³tai¹ti²tu³wi¹,
txa²yā³lxi³nū³ka³txa² ĩ³ka³lxih³nū³sīn¹te³la³ku¹.”
Ain¹nū²nhai¹.

31 Nxe³nxa²ha¹te¹: “Wē³sa²nxex3txi¹. Txa²sxi²ha²
kan²txi³ yxau³ya³ha¹tu¹wi¹. Txa²yen³kxa²
yxo²ha³kxa¹ wxa²yen³kxi³su² nūn³na³li¹.

32 Ain¹jut3su² kāin² ĩ³ka³lxih³hin¹ju³ta²
wain³na³li¹. Wxa²lo³nai²li² kxā³nxa²
ya³lu²kxi²nē³lha²kxai³ hī¹na² ka³tēn³ti³
yxau³ha²kxai³ wi¹na³li¹. A²nxe³jah¹lai²li²
ko³nxe³thin¹sxā³ ih³sa³tī¹jah¹lai¹ta³lxi² ĩ³xi²na²li¹.
Nxe³ha²kxai³ wi¹na³li¹. Ain¹nū²nhai¹. Nxe³jau³su²
Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

16

Yen³kxa² hau³ko³tū¹jah¹la² ko³nxe³ti³ kāi³jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ ī³ye³ta³lun²nū²la² Je³su²jah³la²kxai³lu²
a²sa³wi³ha³lxa² ī³ye³kxi²ta¹hxai²hē¹la².
ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Sxi²ha² wa³kxēn³yah³la² kāin²
yen³kxi³nhū²nhai¹. Nxē³ka³tū³ta¹ yen³kxa²
ī²ū³hain¹si¹jau³su² a²sa³wi³sa² sa²wxe³ain¹nū²nhai¹.
Yxān¹ta¹ jah³lai²li² yen³kxa² wain³txi³
hau³ko³txa³ha²kxai³ ha³teh³nxān³nxa²
kāi³hxat3sa²kxai³ nxe³nū²nhai¹. Nxē³ju³tai²li²
a²wa³kxēn³yah³lai²na² ne³nxēn³kxai³lu²
ī³yau¹ū¹hain¹nū²nhai¹.

2 Nxa²ha¹te¹ a²wa³kxēn³yah³la²kxai³la¹
ī³kaix1so¹te³nah¹lxi¹: “Nxex3sa²lxi¹. Ko³nxe³kxan²ti³
sa²hau³ko³tin¹jau³xa² ain³kxai¹na¹hē³li¹.
Nxe³ju³tai²li² ten³sa²nxa³ha²kxai³ ha³teh³nxān³nxa²
wxa²hau³kot3sā²nīn¹ka³tū³ wa³kon³kxi²san¹ju³ta³
ne³ki³son³tu¹wi¹.” Ain¹nū²nhai¹.

3 Nxa²ha¹te¹ yen³kxa² hau³ko³jah¹lai²na²
a²ē¹nān¹jau³kxai³lu¹: “Wa³kon³kxai¹na¹ju³ta²
ne³ki³son³te³lhxā³ nx2na³na¹. Nxe³kxai²nān²tū³
īh¹nxe³ta³ kāi³a¹lhon³ku² nxa¹nha¹. Nū³kxūn³txi³
wa³ko³na¹ju³ta² hxi²kan¹sa²nxa³ha²kxai³ a²yo³ha²
so¹lxi³ ai³nxū³hai¹na¹ju³ta² āu²lxa²to³nha¹ha²kxai³
nxa¹nha¹.

4 Nxe³na¹jau³su² hī¹na¹ ī²a¹xā¹ te²yā¹nxe²
we¹ta¹tū¹xā¹. Wa³kon³kxai¹na¹ju³ta²
ne³ki³son³na³na¹. Hā²wxān³txa³ txa²ya³lxa³nāu³xa²
ka³lxa¹ha²kxai³ ā³nū²kxi²sxā³ yxau³ya³sain¹tū¹xā¹.
Nxe³nha²nū²nhai¹.

5 Nxe³nū²la² a²nū²a²nāu³xai²li²
a²si³yxau³ka³txa² yen³kxa² kwa²ū³hū¹tū³kā³txa²
ka³na³ka³nat3sxā³ ī³kaix1te³nah¹lxi¹: “Nxex3txi¹.

Txa²wā¹si³yxau³ka³txa² yā¹ta² yen³kxi³ta³
 ū³hū¹nxain¹thai¹li¹?" Ain¹nū²nhai¹.

6 Nxa²ha¹te¹ ī³wa²lū³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹:
 "A³se³to²na²jau³xa² tā³po²rē¹na² nēn³ka³lxa¹txi³
 100 nxe² ū³sain¹na²hē³li¹." Nxe³nū²nhai¹.
 Nxa²ha¹te¹ ī³ye³kxi²ti³ān¹jau³kxai³lu¹: "Txān¹nxai²li²
 ū³hau³ko³txā³nxai²la¹wi¹. Nxe³ta³nxā¹nxai²li²
 tā³po²rē¹na² 50 nxe² ka³lxa²nxa³tē³na²
 ū³wha²li¹txa²hē³li¹." Nxe³nū²nhai¹.

7 Nxe³nū²la² a²ā³xah³la² ī³ye³kxi²te³nah¹lx¹:
 "Wxāi²na²sa¹ yā¹te²yen³kxi³ta³ ū³hū¹nxain¹thai¹li¹?"
 Ain¹nū²nhai¹. Nxa²ha¹te¹: "Tri²ka²ki³a² sa²kē³na²
 nēn³ka³lxa¹txi³ 100 nxe² ū³hū¹sain¹na²hē³li¹."
 Ain¹nū²nhai¹. Nxa²ha¹te¹ jah¹lai²na²
 wān³txi³kxai³lu¹: "Nxex3sa²lxi¹. Sa²kē³na² 80 nxe²
 ka³lxa²nxa³tē³na² ū³wha²li¹txa²hē³li¹." Ain¹nū²nhai¹.

8 Nxa²ha¹te¹ a²wa³kxēn³yah³lai²na² sa²kxai³lu²
 jau³jau¹xai²na² ain³kxi²nū²la² ī³ye³kxi²te³nah¹lx¹:
 "Jah¹lai²li² ne³khen¹tai¹. Ki³ha¹kxi²sain¹kxan²ti³
 ne³khen¹tai¹. Ko³nxe³thin¹tū³ka³txai²li²
 yen³kxa² so¹kxi²nyhu¹kxi³tāu³a²
 ne³khe¹khaix1xain¹te²ju²hē³li¹. Yxān¹ta¹
 Txa²wā¹sū³na² ī³hit1tain¹tū³ka³txa² kū³we²ki²la²
 ne³khe¹ain¹te²sxa³yu²hē³li¹." Nxe³ain¹nū²nhai¹.

9 Te²yā¹nxe³ju³kxai³la¹ nxe²o²la³kxah³lxin¹kxai²nān²tu³
 Txa²wā¹sū³na² ha³lo²a² ya²la³tu³
 ā³wi¹hah³lxi³hī³nxān¹te²la¹xā³?

10 Ti³he¹nxa³wi¹. Nxe³yān¹ta¹ yen³kxa²
 jū¹lxi³te²a² wain³txi³ o²la³kxah³lxin¹kxai²nān²tu³
 ā²la² kāin²te²su² ju³ta² wain³txi³
 o²la³kxah¹lxi³nū³nīn¹tu¹wi¹. Yxān¹ta¹ jū¹nxe²
 ki³han³sxā³ o²la³kxah¹lxin¹kxai²nān²tu³

Lukas 16:11

cl

Lukas 16:15

ā²la² kāin²te²su² ju³ta² ki³han³sxā³
o²la³kxah¹lxī³nū³nīn¹tu¹wi¹.

11 Jā¹nxe³ju³kxai³lu² wxā²yen³kxi³khā³xa²
wain³txi³ o²la³kxah²lxan³kxai²nān²tu³ a²ha²jā¹nxe²
Txa²wā¹sū³na² yen³kxa² hxi²kan¹txi³ wain³txi³
o²la³kxah²lxan³so³li¹.

12 Wain³txi³ o²la³kxah²lxan³kxai²nān²tu³ti²
wi¹la³ wa³kon³yah³lxin¹kxa² yo³ha² Txa²wā¹sū³na²
sa²kxai³lu² ū³yho³hi¹nx2ti³xa³lho³li¹.

13 A²nxe³jut3su² a²nū²a² ha¹lin¹te²na²
nxe³ya³sxā³ nxe³te²na² wān³txai²na² hxi²kan¹ti³
sa²yxo²we¹ka³te²sxa³yu²hē³li¹. Nxē³sxā³
txa²wā¹hxi²kan¹ti³lo³tē³jah¹la² ka³na³ka³na³te²na²
ī³hi³ki³sa²kxai³ txa²wā¹hxi²kan¹ti³lo³tē³jah¹la²
ā³xai²na² a³lxī²ki³sa²kxai³ nxe³hī³ki³te²ju²hē³li¹.
Te²yā¹nxe³sxā³ txa²wā¹hxi²kan¹ti³lo³tē³jah¹la²
ka³na³ka³na³te²na² sa²yxo²we¹ki³sa²kxai³
txa²wā¹hxi²kan¹ti³lo³tē³jah¹la² ā³xai²na²
sa²yxo²ā³ki³sa²kxai³ nxe³ki³te²ju²hē³li¹.
Jā¹nxe³jut3su² Txa²wā¹sū³na² so¹lxī³
sa²yxo²we¹ta³nxa² yen³kxa² kwa²
ū³ha¹kxi²ki³ju³ta³nū³a² o²la³kxi²ta³nxa²
yu³ka³na³ka³na³ju³ta² so¹lxī³ hxi²kan¹txi³
kāi³ki³te²ju²hē³li¹. Je³su²jah³lo²kxai³
nxe³ta¹hxai²hē¹la².

Je³su²jah³lai²na² wān³txa² ī³yau¹ū³jau³su²

14 Nxa²ha¹te¹ fa³ri³se²a² nū³ka³txa² jau³jau¹xai²na²
ain³kxain¹ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³tū³ka³txai²li²
ū³yho³hi²txā³nxa² a³lxī²khai¹xai¹nha²kxai³
ī³wa³ka³si³xain¹ta¹hxai²hē¹la².

15 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Ko³nxe³ti³ o²la³kxah³lxi¹lxi¹. Yah³lxi¹nha²kxai³
 a²nū²a² wi¹le³kxi¹nx2tain¹ju³ta² ya³ni³li³yah³lxi¹lxi¹.
 Nxe² wi¹le³kxi¹nx2tain¹te³nah¹lxi¹: “Wain³txi³
 o²la³kxah³lxi¹lxi¹.” Nxe³jau³xa² ya³ni³li³yah³lxi¹lxi¹.
 Yxān¹ta¹ wi¹lhin¹ki³lxo³nyhah³lxi¹lxi¹. Nxe³ju³tai²li²
 Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² a²ē¹na²
 e³yah³lxin¹jau³xa² yxo²ha³kxa¹ a³la³kxi¹nxa²lxi³na³li¹.
 A³la³kxi²ha²kxai³ ten³nxa²lxi³xa³wi¹.

16 A²kxā³nxān¹jau³xu¹tai²na² Sū³na² wān³txa²
 ū³wha²li¹jau³xu¹tai²na² Sū³na² wān³txa²
 ī³hen³txi³tū³kā³txu¹tai²na² nxe³jau³xu¹tai²na²
 ī³yau¹ū³nyhain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Nxe³ka³tu³
 hā²wxān³txa³ Jo³āu² Ba³tis²jah³la² wxā³sxā³
 ī³yau¹ū¹nhē³te³nah¹lxi¹: “Txa²wā¹sū³na²
 A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lot³ju³tai²li²
 hī¹na² yū²na³li¹. Nxe³nē³ti³ai¹ti¹tu³wi¹.
 Nxe³nē³lhī¹nān¹te²tu³ a²nū²a² ī²li³te²na²
 ā³yxo²o³tū³sxā³ Sū³na² yxo²i²kxai²nān²tu³ a²ē¹na²
 sa²hau³ko³ju³ta² yū²na³li¹. Nxe³ju³tan¹te²kxa³yā³lhu²
 a²nū²a² ka³lxa¹te²nāu³xa² Sū³na² wān³txa²
 ain³so¹ai¹nha²kxai³ ya³lo³txi²sxā³ Sū³na²
 yxo²ī²ain¹na³li¹.

17 Kxā³nāu³a¹ txa²wā¹ha³lo²ai²na²
 oh³nān¹ko³nāu³a² yuh³nān¹ko³nāu³a² nxe³sxā³
 tī¹hxā³kxi²nē³ju³ta² yū³tu¹wi¹. Nxe³kxan²ti³nū¹
 Txa²wā¹sū³na² wān³txa² a³lu²xa³jau³su² jau³kxan²ti³
 hai³txi³ tī¹hxā³kxi²nē³lxa³lho³li¹. Wān³txu¹tai²na²
 e³kxi²jau³xu¹jā¹nxe² we¹thxa³tu¹wi¹.

18 A²nxe³ju³kxai³lu² in³txai²li² txu¹ha² tī³na³ka³lxa²
 ā³nū²la² txu¹ha² ta²ha¹ka³lxa² so¹kxai²nān²tu³
 txu¹ha² ā³xa² ū³whīn¹ta³kxi²nyhu¹kxa²
 yā¹nxa² hxi²ki³lxo³jah¹lo²su² hī³nx2na³li¹.

Ko³nxe³ti³ kāi³ju³tai²la¹wi¹. Āh¹lxi³sxā³
 in³txa² t^{xu}¹ha² so³sxā³ye²nyhu¹in¹kxa² ti¹a²
 sxa³nūn³te²a² so¹ye³nyhu¹in¹kxai²nān²tū³
 txu¹ha² ă³xa² ū³whīn¹ta³kxi²nyhu¹kxa² yā¹nxe³
 hxi²ki³lxo³jah¹lo²su² h̄j³nx2na³li¹. Ko³nxe³ti³
 kāi³ju³tai²la¹wi¹. Ta¹hxai²hē¹la².

La²sa³rah³la² ū³yau¹ ū³jau³su²

19 — Nxa²ha¹te¹ a²nū²a² yen³kxih³khaix1te²a²
 yxau³nū²nhai¹. A²wā²la³ka³lo³a² a³lxi²ka³lo³a²
 so¹lxi³ ū³whi²kxi²nha²ha²kxai³ yain³txa² wi¹te²a²
 so¹lxi³ yai³nha²kxai³ ain¹nū²nhai¹.

20-21 Nxa²ha¹te¹ in³txa² yen³kxi³txa²te²a²
 yxau³nū³nū²nhai¹. A²sxih²yxo²a² a³lan²ta²
 yxo²ha³kxa¹ yxo²sxa³to³nhū²nhai¹. Jah¹la²kxai³la¹
 ū³yau³xa³kxi²sxā³ kā³lāun³ta³kxi²nū²nhai¹.
 Nx³ha²kxai³ hxi²kan¹txi³ wa³ko³nxa³ha²kxai³
 hāi¹sxā³ yain³txa² yen³kxih³jah¹la² wā³kon³kxe³su²:
 “Ā³yū³xi²sa²te³ji¹xā¹.” Ain¹tah¹lxa¹ yain³txi³la³
 ā³yū³xai¹nxa³nū²nhai¹. Nx³yān¹ta¹ wai³a³lxa²
 wxā³nū²la² yau³xa³kxi²je³na² ū³tūn³ta³kxi²nū²nhai¹.
 A²nxe³jah¹la² La²sa³ro³jah³lo²su² nū²nhai¹.

22 Hā²wxān³txa³ jah¹la²kxai³lu² ya³lu²nū²nhai¹.
 Ya³lu²nū²la² oh³xan¹tū³ka³txa² wxā³sxā³
 oh³nāu³a¹ A³bra³āu²ah³la² yxaut3ju³ta²
 sa²so¹sūh³wxe³ain¹nū²nhai¹. Hā²wxān³txa³nū²
 yen³kxih³jah¹la² ya³lu²nū³nha²kxai³
 sa²nī³qxain¹nū²nhai¹.

23 Sa²nī³qxain¹ka³tū³ ha³lo²a² ko³nxe³khaix1ju³ta²
 kāin² ye³khāuh³lxa³ti³nha²khai¹nxū²nhai¹.
 Nx³ain¹tāu³a² sa²yxo²ka²la¹nha²nū²la² u²ju³ta²

A³bra³ãu²ah³la² ñ²ha²kxai³ La²sa³ro³jah³la²
 à³ka³lu³sa²wxe³nha²kxe³su² ñ²ha²kxai³ ain¹nū²nhai¹.
 24 Nx^aha¹te¹ ñ³kaix1te³nah¹lx¹:
 “A³bra³ãu²ah³lñ¹. Txa²wñ³nñ¹. Nxex3txe¹.
 Wi¹lhin¹sx³ thäi³ti³la² sa²hau³kot3së¹le¹.
 La²sa³ro³jah³la² sa²si¹hã³txai¹nhë³le¹. ñ³yau³xa²
 wxa²hxi²kñ³nha²sx³ txa²yo²he³wax3sa³si¹hai¹na¹jau³su²
 nxe³na¹nha²we¹. Txa²li²khäuh³nha²khai¹nxa¹nha²we¹.
 Ha³nxe²a² a³lan²khaix1nx3nha²we¹.” Ain¹nū²nhai¹.

25 Nx^aha¹te¹ A³bra³ãu²ah³lu¹tai²na²
 wñ³txi³kxai³lu¹: “Wë³sa² nxex3txe¹
 Yuh³xan¹ko³xa² yxau¹nhñ¹nai³tä²
 yen³kxa² wi¹te²a² yñ²khaix1nñ¹nha²kxai³
 jah¹la² käin² ye³khäuh³lxa³ti³ha²kxai³
 nyha¹hin¹tai¹tu³we¹. Yxän¹ta¹ hñ¹na²
 jah¹lai²li¹ wi¹lhin¹sx³ yxau³ha²kxai³ wxäi²na²
 khäuhx3nha²khaix1nxñ¹nha²kxai³ ya³hin¹ti²tu³we¹.

26 Nxe³kxa²yu³su² wxa²ha³lo²a² txa²ha³lo²a²
 wit3txa² a²ë¹na² u³të³na² yñ³te²ju²hë³le¹.
 Nxe³të³na² a²nñ²a² yxo²ha³ti³lhi³te²nñ³a²
 hxi²kan¹txi³ yxo²ha³ti³lhi³ai¹nxa³lho³le¹.”

27-28 Nx^aha¹te¹ yen³kxih³jah¹lai²na²
 wñ³txi³kxai³lu¹: “Wi³na² nex3txe¹
 Nxñ²nxän³kxai²nñ²tu³ txa²sxi²je³nai³tä²
 sa²si¹hã³txai¹nhë³le¹. Txa²wä³tä³näu³xa²
 ha¹li¹ ha¹li¹ ka³na³ki¹ yñ³hxai²na¹hë³le¹.
 Wxä³sx³ khäuh³lxa³txi³nain¹kxa²yñ³txi³su²
 nxa¹nha²we¹. Nxe³ha²kxai³ wxä³si¹nyhai¹nxa³jau³su²
 ñ³hen³txi³nyhu¹si¹nyhai¹na¹jau³su² nxa¹nha²we¹.
 Nxe³ha²kxai³ La²sa³ro³jah³la² sa²si¹hã³txai¹nhë³le¹.”
 Ain¹nñ²nhai¹.

29 Nx^aha¹te¹ A³bra³ãu²ah³lai²na² wñ³txi³kxai³lu¹:
 “Wxa²lon³txi³tä³xa² Sñ³na² wñ³txa²

Lukas 16:30

cliv

Lukas 17:2

ū³wha³li¹txā³n xu¹tai²na² yū³ha²kxai³ Sū³na²
wān³txa² ī³hen³txi³tū³kā³txu¹tai²na² wān³txa²
yū³ha²kxai³ nxe³jau³xai²na¹ ain³kxain¹txai²lē¹.
Nxe³nū²nhai¹.

30 Nxa²ha¹te¹ yen³kxih³jah¹lai²na²
wān³txi³kxai³lu¹: “Wī³na² nxex³txe¹. Kwa²nxi¹lxē¹.
Ya³lu²tū³kā³txa² ka³ten³su² ī³sa²yxau³xi²sxā³
wxā³ke³la³te²kxai³ nxe³jah¹la² ain³kxi²nū²la²
ī³ain²ta³kxi²nha²sxā³ a²kō³nxe³ti³ kāi³ju³ta²
ā³na¹la³kxi²nhai¹nhī³nx2na³le¹.” Ain¹nū²nhai¹.

31 Nxa²ha¹te¹ A³bra³āu²ah³lu¹tai²na²
wān³txi³kxai³lu¹: “Nxe²nxa³we¹. Txa²wā¹sū³na²
wān³txa² ū³wha³li¹txā³n xu¹tai²na² Sū³na²
wān³txa² ī³hen³txi³tū³kā³txu¹tai²na² wān³txa²
ain³kxai¹nxa³kxai²nān²ty³ a²nū²a² ya³lu²te²a²
ka³ten³su² ī³sa²yxau³xi²sxā³ wxā³kxan²ti³
ain³kxai¹nhī³nx2nxā³we¹.” Ain¹nū²nhai¹.
Je³su²jah³la²kxai³ nxe³ta¹hxai²hē¹la².

17

Ko³nxe³ti³ kāi³ki³ju³ta² ne³wā²na³jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ a²sa³wi³ha³lxa² ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:
— Txa²wā¹yuh³xan¹ko³nāu³ai²na² hin¹ki³tāu³a¹
kō³nxe³ti³ kāi³si¹nhē³ju³ta² yū³hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.
Nxe³sxā³ kō³nxe³ton³tu¹wi¹. Yxān¹ta¹ hxi²ki³su²
te²lē¹. Ko³nxe³ton³khaix1nxe³tu¹wi¹.

2 A²nū²a² tah³lxa³kxa² sa²txe²khai¹nxe³ka³txa²
tē³sxā³ ī³yxē²ta³kū¹nha²te²su² jah¹lan²ty³ ī³yau³xa²
u¹jau³xa² so¹sxā³ ān³sa³nū¹ke³la³te²kxai³ nxe³jah¹la²
khāuh³lxa³ti³nha²ju³ta² kāin²hī³nx2na³li¹.
Nxe³kxa²ha³tih³xan²ty³ a²nū²ai²na² kwēn¹ta²
yxo²i² ā³si³wxe³te²na² sa²kxai³lu² Txa²wān³txa²

Lukas 17:3

clv

Lukas 17:7

sa²yxo²ā³sa²si¹hain¹jau³su² ī³tih³nxe³te²su²
jah¹lan²tu³ ko³nxe³thin¹khaix1jah¹lo²su²
hī³nx2na³li¹. A²nxe³jah¹la²kxai³la¹ khāuh³lxa³ti³
wa³to²hi²hai¹nhī³nx2na³li¹.

3 Jā¹nxe³ju³kxai³lu² wi¹lī²jah¹lxi³hē¹li¹.
Wxa²wā³tā³xai²li² ko³nxe³ti³ kāi³ye²nxain¹kxai²nān²tu³
ī³kwai²kxi¹txai¹nhē³li¹. Nxēn¹kxai²nān²tu³
ī³āin²ta³kxi²nha²kxai²nān²tu³ nxe³wā²na³txai¹nhē³li¹.

4 Nxe³ha²kxai³la¹ ye³ka³na³ka³nat3sxā³
a³lan²tāu³a² yau³ha¹li¹ yau³ha¹li¹ yau³ha¹li¹
ka³na³ki¹ hī³txain¹kxai²nān²tu³ hā²wxān³txa³
ī³āin²ta³lxi²nxain¹kxai²nān²tu³ ju¹tai²na²
yxo²ha³kxa¹ nxe³wā²na³txa²hē³li¹. Je³su²jah³la²
nxe³ta¹hxai²hē¹la².

Je³su²jah³la²yxo²i²ki³jau³su²

5 Nxa²ha¹te¹ a²sa³wi³ha³lxai²na²
a²wān³txi³kxai³lu¹: — Je³su²jah³lāi³. Kāin² yxo²i²nxa²nha¹ju³ta²
ten³sa²sī¹nhai¹. Ta¹hxai²hē¹la².

6 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹: — Yxo²i²sah¹lxin¹jut3tai²na² yain³txa³ki³a²
mos³tar²ta²ki³a² ki³jū¹nxe²ka² yā¹nxi³la²sxā³ jū¹nxe³
yxo²i²sah¹lxin¹kxai²nān²tu³ hi³a² a³mo³re²ra²nē³ka²
nxe²i³ye³kxah³lxin¹te³nah¹lxi¹: “A³mo³re²ra²nē³kāi³.
Sa²ha³txu²kxa²sai¹nhat1sxā³ ī³ye³na² kāin²je³na²
ūh³wī¹nha¹sē¹li¹. Nhān¹kxai²nān²tu³
a³mo³re²ra²nē³kxai²li² ī³we²txa²lxi³hī³nx2na³li¹.

A²sa³wi³sa² wi¹kāi³jau³su²

7 Yxān¹ta¹ yxo²kāin²txi³nha²sxā³
āin³nyha¹yah³lxi³txa³hē¹li¹. Wxa²sa³wi³sai²na²
hai³sxa² wa³kon³ta³nxa² o³ve²a² hau³ko³ta³nxa²

Lukas 17:8

clvi

Lukas 17:12

nxe³h̄³nx²na³li¹. Nxe³sxā³ ī³xi²nū²la²
nxe²ī³ye³kxai¹nh̄³nxān¹te²la¹xā³? “Wxāi²thā²ta³
ī³yain³txa²sā²nhē³li¹.” Jau¹xai²na²
ī³ye³kxai¹nh̄³nxān¹te²la¹xā³?

8 Ti³he¹nx²nxā³wi¹. Yxān¹ta¹
nxēn¹te³nah¹lx¹: “Yain³txa² ū³txe³kxi¹sān²nū²la²
ū³hū¹sa²sā²nīn¹ka³tu³ yain³ta³lun²na¹kxai²nān²tu³
hā²wxān³txa³ txa²si³yo³na² yain³txa²hē³li¹.
Nxe³jau³xai²na² ī³ye³kxai¹nh̄³nxā¹lx¹,
kwa²wa³kon³kxi¹nxā²jah¹lo²su² ha²kxai³la².

9 Nxe³jau³kxai³la¹ ī³ye³kxain¹yah³lxin¹jau³su²
wet¹txain¹kxai²nān²tu³: “Wi¹lxo³kxi³sa¹lx¹.”
Ain¹jau³su² wxa²sa³wi³sa² ī³ye³kxi¹te²sxa³yu²hē³li¹.

10 Te²yā¹nxe³ju³kxai³lu² Txa²wā¹sū³na²
kwa²wa³kon³kxi²yah³lx¹nha²kxai³
ī³wa²lū³xai¹yah³lxin¹te³nah¹lx¹: “Txai²li²
kān²sa²nxā³wi¹. Wxa²wa³ka³lx¹nū³a² so¹lx¹
nxe³te²si²na¹wi¹. ī³ye³kxi²san¹ju³ta² yxo²ha³kxa¹
sa²wet¹te²si²na¹wi¹.” Nxēn¹tu¹wi¹. Je³su²jah³la²kxai³
ta¹hxai²hē¹la².

Kq³lāun³ta³kxi²sxā³ ī³to³nain¹te²nāu³xa²
we¹txain¹jau³su²

11 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxai³la¹
Je³ru³sa³lē²tīh³na² ai³ta¹hxai²hē¹la². Ai³te³na¹
Sa³ma²ri²a² ko³xa² Ka³li³le²a² ko³xa² wi³tān¹tīh³na²
ai³ta¹hxai²hē¹la².

12 Ai³tāu³ān²tu³ sxi²je³na² yxau³son³sxā³
ā³wih¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³tāu³ān²tu³ta¹ a²nū²a²
in³txi³nāu³xa² ha¹li¹ ha¹li¹ ha¹li¹ ha¹li¹ ha¹li¹
a²sī³na² kq³lāun³ta³kxi²sxā³ ī³to³nain¹te²nāu³xa²
ī³ha¹txi²nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². Sxi²je³na²

yxo²ka³teh³xa² ai³tāu³a² u²lxi³je³na² ā³yit1tain¹ka³tu³
Je³su²jah³la² ten³sa²tā³ain¹tā³a² ī²ain¹ta¹hxai²hē¹la².

13 Nxe³ain¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lī¹. Wxāi²li² Txa²wā¹hxi²kan¹jah¹lo²si¹lxe¹.
Txa²ī³ta³ka³txa² wi¹lhin¹sxā³ thāi³ti³la²
sa²hau³kot3sa²sī¹nhē³le¹. Ain¹ta¹hxai²hē¹la².

14 Nxa²ha¹te¹ ī²kxain¹nū²la² ī³wa²lū³xi²te³nah¹lxi¹:

— Wā³nxīn¹ta² si³yxau³jah³la²nāu³xa²
ai³jah¹lxi³sxā³ wā²nā³ū¹nha¹je¹tain¹yah³lxi³hē¹lī.
Je³su²jah³la²kxai³ nxe³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nū²la²
aun³txa² ai³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ain¹tā³a¹
wa³su³txi³ we²nxain¹ta¹hxai²hē¹la².

15 Nxe³te³na¹ in³txa²ka³na³ka³na³te²su² te²kxai³lu²
we²nxi²ye²kxe³su² wā³li²ta¹hxai²hē¹la².

16 Wa³li²nū²la² Je³su²jah³la² a²yen³na²
ā³kxu²thu²kxa¹sxā³ ī³kaix1te³nah¹lxi¹:

— Txa²wā¹sū³na² wā³nxīn¹jah¹lo²si¹lxi¹.
Nxī¹nha²kxai³ we²txi²sa¹nha²kxai³
wi¹lxo³kxi³san¹nhai¹. Ain¹jau³su² ta¹hxai²hē¹la².
A²nxe³jah¹lai²li² Sa³ma²ri²a²ko³xan¹jah¹lo²su²
ta¹hxai²hē¹la².

17 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wā³txi³kxai³lu¹:

— A²nū²a² ka³lxa¹txi³ 10 nxe³sxā³
we²txai¹na¹li¹ Yxān¹ta¹ ka³na³ka³na³te²a² so¹lxi³
Sa³ma²ri²a²ko³xan¹jah¹la² so¹lxi³ ī³wā³lin²ju²li¹.

18-19 Jah¹la² so¹lxi³ txa²nū³ka³txi³sxa³kxan²ti³
ā³wā³lin²ju²li¹, Txa²wā¹sū³na² wi¹le³kxi²te³lha³ku¹.
Ain¹jau³su² ha²kxai³ ī³kxu²thu²kxa¹jxah¹la²kxai³
ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— ī³sa²yxau³sxā³īx3txu¹li¹. Yxo²ī²sah¹lxin¹nha²kxai³
we²txi¹nx2ta¹ten¹tu³wi¹. Je³su²jah³la²kxai³
ta¹hxai²hē¹la².

*Txa²wā¹sū³na²A²hxī²kan¹ta²Si³yxau³tāu³lot3ju³ta³nū³a²
ī³yau¹ū³jau³su²*

20 Nxa²ha¹te¹ ī³ye³ta³lun²nū²la² fa³ri³se²a²nāu³xa²
ā³nhai¹tū³te²nāu³xai²na² ī³wā³txain¹te³nah¹lxī¹:

— Txa²wā¹sū³na² A²hxī²kan¹ta²
Si³yxau³tāu³lo³ju³ta³nū³su² tāu³su² tāu³a²
ī¹h¹nxe³hī¹na² ā³si³wxe³te³ji¹wi¹? Ain¹tah¹hxai²hē¹la².
Ain¹nxa²ha¹te¹ Je³su²jh³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Txa²wā¹sū³na² A²hxī²kan¹ta²
Si³yxau³tāu³lot3sa²ju³tan¹ti²wa³kxa²
ī²yah³lxan³tho³li¹.

21 Txa²wā¹ē¹na² so¹lxī³ ī²nha²kī³tu¹wi¹. Yxān¹ta¹
wxā²ye³na² ī²yah³lxan³tho³li¹. Nxe³jut3su² ha²kxai³:
“Ti¹a² wxā²na³li¹.” Jau³xai²la³ ta³nxa²: “Ju¹xa²
wxā³nai¹.” Jau³xai²la³ ta³nxa² nxe³jau³jau¹xai²na²
e³yah²lxan³tho³li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

22 Nxa²ha¹te¹ a²sa³wi³ha³lxa² āh¹
ī³ye³kxi²te³nah¹lxī¹:

— Kxān³nāu³a² nū³kxūn³sxā³ ā³wā³li²na¹ju³ta²
ī²nx2ti³lxun¹nxa²ti³tu¹wi¹. Yxān¹ta¹
ī²syah¹lxan³tho³li¹.

23 Nxe³hī¹na² ī³ye³kxi¹nx2tain¹te³nah¹lxī¹:
“Ti¹kxai²lxā²na³li¹.” Ain¹jau³su² ta³nxa²:
“Nū¹ka³nai²lxā²na³li¹.” Nxe³jau³tai²la³ ta³nxa²
nxain¹kxai²nān²tu³ ain³kxah²lxi³txa³hē¹li¹.

24 Ha³lai³xa² ha³lai³nī³kxai²nān²tu³ ha³lo²a²
whāi²na¹ ī³ko²ko²kxi²te²ju²hē³li¹. Nxe³kxa²
yā¹nxe³sxā³ wā³li²na¹ju³ta³nū³a² a²nū²a²
hāi¹nxe³ti³xa¹ ul²yxau³ain¹kxan²ti³ ī²kxi²sain¹tu¹wi¹.

25 Nxe³yān¹ta¹ wā³lin²nxa³ta³lxa¹
hī¹na² yxau³tū³ka³txa² a²hxī²ki³kxai³lu²

ye³ka³lxa¹txi³sxā³ khāuh³lxa³ti³sain¹to³tu¹wi¹,
en²txi³sain¹tū³kā³txa²su¹.

26 Kxā³nhxi¹nu¹tai²na² No³e²ah³lu¹tai²na²
yxau³hī¹nu¹ta² yā¹nxe³kxe³hū³nxe² a²kan³sxā³
wxā³na¹ju³ta³nu³a² yā¹nxe³tu¹wi¹.

27 Jā¹nxe³hī¹nu¹tai²na² tū¹kā³txu¹tai²na²
kwa²i³yain³kxi²nyhu¹i² kwa²i³na²kxi²nyhu¹i²
txu¹ha² so¹kxi²nyhu¹i² txu¹ha² ū³hū²nyhu¹i²
nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Nxe³nyhu¹ain¹te³na¹
No³e²ah³lu¹tai²na² sa²kxai³lu² na³vi²o²tē³na²
ar²ka³tē³na² ā³wi¹nhū²la² wē³ha²yau³xa²
ā³ān³si³wxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Nxe²
wē³hā¹hū³x²sa²kxai³ a²nū²a² hāi¹nxe³ti³xa¹
ya²lun¹ta² hxan³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.
Te²yā¹nxe³kxe³hū³nxe² ha³lo²a² wah³nxai¹nxa³ti³wa³kxa²
Txai²na² a²kan³sxā³ wxā³na¹tu¹wi¹.

28 Jā¹nxe³ju³kxai³lu¹ kxā³nhxī¹nu¹tai²na²
Lo²ah³lu¹tai²na² yxau³hī¹nu¹tai²na² a²nū²a²
yxo²ha³kxa¹ kwa²i³yain³kxi²nyhu¹i²
kwa²i³na²kxi²nyhu¹i² yen³kxa² so¹kxi²nyhu¹i²
hai³sxa² ūh³wī¹i² sxi²ha² txo³ni²
ain¹ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.

29 So³to²ma²thī³nu¹tai²na² Lo²ah³lu¹ta²kxai³lu²
a³li³hī¹na¹ oh³xa² wēh³ha²yau³xa² yā¹nxe³la²sxā³
ha³nxe² j³kxa² ah³hi² ēn³syo²fre²nū³xa² j³kxa² ah³hi²
nxe³ju³tan¹te²kxa³yā³lhu² a²nū²a² yxo²ha³kxa¹
wxā³ya²lun¹ta³lxa² hxan³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.

30 Te²yā¹nxe³kxe³hū³nxe² a²nū²a²
wah³nxe³sai¹nxa³ti³wa³kxa² Txai²na² a²kan³sxā³
wxā³na¹tu¹wi¹.

31 Nxe³hī¹na¹ a²nū²a² sxi²ha² ne³ka³nah²nāu³a¹
he¹kxai²nān²tū³ yen³kxa² sxi²hē¹nāu³ai²na²
wi²sxa³kxai²nān²tū³ ā³wih²xi²sxā³ so¹ju³ta²nū³a²

yū²nxa³lho³li¹. Hāi¹nxe³sxā³ u²lā³ni³txai²la¹.
 Te²yā¹nxe³sxā³ a²nū²a² hai³sxa³nāu³a¹
 he¹kxai²nān²tū³ sxi²ha² ā³wih²xi²ju³ta²
 yū²nxa³lho³li¹. Hāi¹nxe³sxā³ u²lā³ni³txai²la¹.

32 Nxe³ha²kxai³ Lo²ah³lu¹tai²na² a²sxe³xa²
 ne³wā²yah³lxi³txa³hē¹li¹.

33 Te²yā¹nxe³ju³kxai³la¹ a²nū²a² e³te³nah¹lxī¹:
 "Yuh³xai²na² ti¹ai²na² yxau³na¹tāu³a²
 txa²wi¹na¹tāu³a¹ a³lxi²sa³nha¹. Je³su²jah³lai²na²
 wān³txa² sa²yxo²ā³a¹kxan²ti³ ya³lu²ju³ta²
 ten³sa²nxa³nha¹." Nxe³kxai²nān²tū³
 Txa²wā¹sū³na² ha³lo²a² yxau²xai³ju³ta³nū³a²
 yū²nxa³lho³li¹. Yxān¹ta¹: "Yuh³xai²na²
 ti¹ai²na² yxau³na¹tāu³a² txa²wi¹na¹tāu³la³
 a³lxi²sa²nxa³nha¹. Je³su²jah³lai²na² wān³txa²
 yxo²ī²a¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² ī³ya²lut1sain¹kxan²ti³
 yxo²ī²a¹ju³ta² ā³na¹nxa³lho³na¹." Nxe³kxai²nān²tū³
 Txa²sa³wi³ha³lxi³sain¹tu¹wi¹. Nxe³kxa²yu³su²
 Txa²wā¹sū³na² ha³lo²a² yxau²xai³ju³ta³nū³a²
 yū³tu¹wi¹.

34 Jā¹nxe³ju³kxai³la¹ ka³nxa³h³tai²na² in³txa² ha¹li¹
 āu³xi²ya³tāu³a² ka³na³ki³ sa²so¹ha²kxai³ ka³na³ki³
 ot3sa²kxai³ nxe³ya³tu¹wi¹.

35 Nxe³ya³ha²kxai³ txu¹ha² ha¹li¹ nxū³sa²
 o²la³kxi²ya³tāu³a² ka³na³ki² sa²so¹ha²kxai³ ka³na³ki²
 ot3sa²kxai³ nxe³ya³tu¹wi¹.

36 Nxe³ya³ha²kxai³ in³txa² ha¹li¹ hai³sxa²
 tau³ya³tāu³a² ka³na³ki² sa²so¹ha²kxai³ ka³na³ki²
 ot3sa²kxai³ nxe³ya³tu¹wi¹. Je³su²jah³la²kxai³
 nxe³ta¹hxai²hē¹la².

37 Nxa²ha¹te¹ a²sa³wi³ha³lxi²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Txa²hxi²kan¹jah¹lāi³. Jau¹xai²na²
 īh¹nxu¹la²tān³te³ji¹wi¹? Ta¹hxai²hē¹la².
 Nx²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxai³ ī³yau¹ū³jau³xa²
 ī³wa²lū³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹: wa³lu³hxa²
 — Ka³yxuh³xa² ya³lu²sxa³je³na² ā³nū²kxi²te²ju²hē³li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

18

Tu¹ha² wā³ha³te³son³ta¹ka³lxu³su²
 1 Ain¹nxa²ha¹te¹ āh¹ ī³ye³kxi²ta¹hxai²hē¹la²:
 — ī³nxū²kwāi³lxū¹nha²sxā³ Txa²wā¹sū³na²
 ī³ye³kxi²sa²tē³to³jah¹lxī³hē¹li¹. Nxē³jau³xa²
 ī³yau¹ū³te³lhxā³ āh¹ ī³ye³kxi²ta¹hxai²hē¹la².
 2 Nxē³ha²kxai³lu¹:
 — Sxi²hē¹nāu³ai²na² a²hxi²kan¹jah¹lo²su² nū²nhai¹.
 A²nxē³jah¹la²kxai³la¹ yuh³lxī³ti³hex1ai¹nxa³nū²nhai¹.
 A²nū²a² yuh³lxai¹nxa³ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na²
 yuh³lxai¹nxa³ha²kxai³ nxē³nū²nhai¹.
 3 Nxē³ju³kxai³lu² txu¹ha² wā³ha³te³son³ta¹ka³lxā²
 sxi²je³nān¹ta¹ka³lxu³su² nū²nhai¹.
 A²nxē³ta¹ka³lxā²kxai³ ī³ye³kxi²te³nah¹lxī¹:
 “Txa²hxi²kan¹jah¹lāi³. Ain³kxi²sē¹li¹. Ko³nxē³ti³
 kāi³sain¹jah¹la² ī³wai³kxū¹sē¹li¹.” Nxē³jau³xa²
 ī³ye³ye³kxi²to³nū²nhai¹.
 4 Nxa²ha¹te¹ jah¹la²kxai³lu² a²ē¹nān¹jau³kxai³lu¹:
 “Ta¹ka³lxai²li² ain³kxai¹na¹ju³ta³la³ ten³sa²nxa³nha¹.
 Txa²wā¹sū³na² yuh³lxī³sa²nxa³ha²kxai³ a²nū²a²
 yuh³lxī³sa²nxa³ha²kxai³ nxa¹nha¹.
 5 Nxē³sa²nxa³kxan²ti³nū¹ hxi²that3sain¹kxa²yan³txi³su²
 nxa¹nha¹. Kwa²ī³wai³kxū¹ai¹na¹tū¹xā¹.”
 Nxē³nū²nhai¹.

6 A²nxe³jut3su² hxi²kan¹jah¹la²kxai³lu²
ko³nxe³thin¹kxan²ti³ ū³wai³kxū¹ye²nū²nhai¹.

7 Te²yā¹nxe³ju³kxai³lu² Txa²wā¹sū³na²
wi¹lhin¹sa²sai¹ye²kxe³su² nxe³te² hi²sen³kxai³lu²
a²nū²ai²na² ū²sxā³ ā³yū³so¹te²nāu³xa² ya²la³tu³
ū³wai³kxū¹ain¹tu¹wi¹. Ye³ka³lxā¹txi³ a³lan²tāu³a²
ū³kaix1to³hain¹kxan²ti³ ū³hxi²nū¹nū¹hain¹tu¹wi¹.

8 Wa³su³txi³ ū³wai³kxū¹ain¹tu¹wi¹.
Jā¹nxa¹ju³kxai³la¹ a²kan³sxā³ wa³li²na¹hi¹na¹
ti¹ai²nān¹ko³nāu³a¹ ū³nxū²kwai³lxū¹nha²sxā³ Sū³na²
ū³ye³kxi²sa²tē³to³te²na² ka³na³ki² te²a² yū³ye²tu¹wi¹.
Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxai²hē¹la².

In³txi³nāu³xa² ha¹lin¹ya³te²nāu³xa² Sū³na²
ū³ye³kxi²ya³jau³su²

9 Nxē³ha²kxai³la¹ yau³ā³xai²na²
ū³ye³kxi²ta¹hxai²hē¹la². In³txa²
ū³ye³kxi²nha²te³nah¹lxi¹:

— Txai²na² so¹lxī³ hxi²kan¹te²lā³na¹nha¹.
Txai²na² so¹lxī³ wi¹lhin¹te²lā³na¹nha¹.
Nxē²e³kxa²yā¹nxe³tū³ka³txa² ū³yau¹ū³te³lhxā³
Je³su²jah³la² ū³ye³kxain¹ta¹hxai²hē¹la².

10 — Nxē³nū²nhai¹. In³txa² ha¹lin¹ti³nū²nhai¹.
Txa²wā¹sū³na² sxi²ha² ā³wi¹yha³nhū²nhai¹.
Ā³ne³ka²ta¹te²a² fa³ri³se²ah³lo²su² nxē³ha²kxai³
ā³ta³lo³hē¹te²a² a²nū²a² ū³yho³hi²ki³ka²
so¹kxi²nē³jah¹la² nxē³ha²kxai³ nxē³ya³nhū²nhai¹.

11 Ain¹nxa²ha¹te¹ fa³ri³se²ah³la²kxai³
txa²nū² Txa²wā¹sū³na² yxo²ha³txe³ti³nha²sxā³
nūh¹e³kxi²ti³ān¹jau³kxai³lu¹: “Sū³na²
nex³txi¹. A²nū²a² yxo²ha³kxa¹
ko³nxe³khai¹xai¹nhxai²na²hē³li¹. Kāi³kxi²nyhu¹i²
wain³ju³ta² o²la³kxi²nyhu¹xa³i² tu¹ha² ā³xa²

ū³whīn¹ta³kxi² nxe³ai¹nhxai²na²hē³li¹. Yxān¹ta¹
 txai²li² ti³hex1te²txā³wi¹. Nxe³na¹kxa²yo³kxai³la¹
 jah¹lai²li² a²nū²a² ū³yho³hi²kī³kxa²
 so¹kxi²nē³jah¹lai²na² yā¹nxēn²nxa³wi¹. Ā³lxi³na¹wi¹.
 Nxe³jut3su² wi¹lxo³kxi²nha¹nha²wi¹.

12 Yxān¹tah¹lxi¹ txai²na² sa²kxai³lu²
 ye³ka³na³ka³na³ta³ sa²ba³to³ nxe³hī¹na²
 ū³yai³na¹ju³ta² ye³ha¹li¹ ā³na¹a¹ha²kxai³ yen³kxa²
 10 nxe² so¹kxi²na¹ke³la³te²kxai³ ka³na³ka³nat3te²a²
 ū³hū¹nx²ha¹ha²kxai³ nxe³te²sa¹wi¹.” Nxe³jau³xai²li²
 fa³ri³se²ah²la² ū³ye³kxi²nū²nhai¹.

13 Ain¹nxa²ha¹te¹ ā³lxi³jah¹la² u²lxi³yxau³jah¹la²
 āin²ti³nha²sxā³ ū³kxu²thu²kxa² ai³nū²nhai¹; Txa²wā¹sū³na² ū³ye³kxi²te³nah¹lxi¹: “Sū³na²
 nxex3txi¹. Ko³nxe³khaix1te²sa¹wi¹. Nxe³te²sa¹ha²kxai³ ko³nxe³ti³ kāi³a¹ju³ta²
 wi¹lhin¹sxā³ thāi³ti³la² sa²hau³kot3sē¹li¹.” Nxe³jau³su² nxe³nū²nhai¹.

14 Nxe²e³ta³lun²nū²la² jah¹la²kxai³lu²
 a³li³nū²la² ka³nxi²sxā³ ū³xi²tāu³a² Txa²wā¹sū³na²
 hi²sen³kxai³lu² ko³nxe³ti³ kāi³ju³ta²
 nxe³wā²na³kxi²nū²nhai¹. Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²
 wi¹lhin¹te²lot3sxā³ ū³nū²nhai¹ Nxa²ha¹te¹
 ā³lxi³jah¹lai²na² fa³ri³se²ah³lai²na² hai³txi³
 nxēn²nxa³nū²nhai¹. Nxe³ye¹nx2ta¹wi¹. Jā¹nxe³jut3su² a²nū²a² a²kāin²jah¹lo²su²
 kxe³su² yxo²kwāi³no³tain¹kxai²nān²tu³ kxān³nāu³a¹ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu²
 ū³kāi²nxa³te²lo³tain¹tu¹wi¹. Yxān¹ta¹ hī¹nai²na² a²kāi²nxa³jah¹lo²su² kxe³su²
 yxo²kwāi³no³tain¹kxai²nān²tu³ kxān³nāu³a¹ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³kxai³lu² ū³kāin²te²lo³tain¹tu¹wi¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hē¹la².

$\tilde{S}\tilde{u}^3na^2$ $ha^3lo^2a^2$ $yxau^2sa^2t\tilde{e}^3ju^3ta^3n\tilde{u}^3su^2$
 $\tilde{t}^3yau^1\tilde{u}^3jau^3su^2$

15 $Ain^1nx^2ha^1te^1$ $a^2n\tilde{u}^2a^2$ $a^2w\tilde{e}^3ha^3lx^2$
 $t\tilde{e}^3ain^1ta^1hxai^2h\tilde{e}^1la^2.$ $Je^3su^2jah^3la^2$

$wxa^2ne^3wxaix^3te^3lhx\tilde{a}^3$ $t\tilde{e}^3kxain^1ta^1hxai^2h\tilde{e}^1la^2.$
 $Nxa^2ha^1te^1$ $a^2sa^3wi^3ha^3lx^3n\tilde{a}u^3xa^2$ $\tilde{t}^2ain^1nx^2ha^1te^1$
 $\tilde{t}^3hxi^2ko^2lain^1si^1jau^3su^2$ $yxo^2x\tilde{u}n^3txi^3$

$\tilde{t}^3kw\tilde{a}i^2kxain^1ta^1hxai^2h\tilde{e}^1la^2.$

16 $Ain^1jut3su^2$ $Je^3su^2jah^3la^3$ $jut3s\tilde{i}^2n\tilde{u}^2la^2$
 $a^2sa^3wi^3ha^3lx^3n\tilde{a}u^3xa^2$ $\tilde{t}^3ye^3kxi^2te^3nah^1lx^1:$
 $— Ne^3ka^2sah^1lx^3sa^2lx^1.$ $W\tilde{e}h^3ha^3lx^2$ $t\tilde{e}^3sx\tilde{a}^3$
 $wx\tilde{a}^3ain^1ju^3tai^2na^2$ $\tilde{t}^3hxi^2ko^3lain^1yah^3lx^3tx^3h\tilde{e}^1li^1.$
 $W\tilde{e}^3sai^2li^2$ $a^2w\tilde{i}^3na^2$ $w\tilde{a}n^3tx^2$ $yxo^2\tilde{i}^2te^2ju^2h\tilde{e}^3li^1.$
 $Nxe^3kxa^2y\tilde{a}1nx^3kxe^3h\tilde{u}^3nxe^2$ $Txa^2w\tilde{a}^1s\tilde{u}^3na^2$
 $w\tilde{a}n^3tx^2yxo^2\tilde{i}^2jah^3lx^3h\tilde{e}^1li^1.$ $Nxe^3yah^3lx^1ju^3tan^1te^2kxa^3ya^3lhu^2$
 $Txa^2w\tilde{a}^1s\tilde{u}^3na^2$ $ha^3lo^2a^2$ $yxau^3yah^3lx^1ju^3ta^3n\tilde{u}^3a^2$
 $y\tilde{u}^3nx^2ti^3tu^1wi^1.$

17 $Ya^2la^3t\tilde{u}^3$ $Txa^2w\tilde{a}^1s\tilde{u}^3na^2$ $w\tilde{a}n^3tx^2$ $wi^1jau^3xa^2$
 $A^2hxi^2kan^1ta^2$ $Si^3yxau^3t\tilde{a}u^3lo^3ju^3ta^3n\tilde{u}^3su^2$
 $nxe^3jau^3xa^2$ $ten^3nx^2lx^3kxai^2n\tilde{a}n^2t\tilde{u}^3$
 $Txa^2w\tilde{a}^1s\tilde{u}^3na^2$ $w\tilde{a}n^3tx^2$ $sa^2yxo^2we^1jah^1lx^3h\tilde{e}^1li^1.$
 $Nxe^3yah^3lx^1ju^3tan^1te^2kxa^3ya^3lhu^2$ $Txa^2w\tilde{a}^1s\tilde{u}^3na^2$
 $A^2hxi^2kan^1ta^2$ $Si^3yxau^3t\tilde{a}u^3lo^3ju^3ta^3n\tilde{u}^3ai^2li^2$
 $\tilde{t}^2yah^3lx^1tu^1wi^1.$

$Yen^3kxh^3khaix^1jah^1lo^2su^2$ $\tilde{t}^3yau^1\tilde{u}^3jau^3su^2$

18 $H\tilde{a}^2wx\tilde{a}n^3tx^3$ $a^2n\tilde{u}^2a^2$ $hxi^2kan^1te^2su^2$
 te^2a^2 $y\tilde{a}u^3son^3ta^1hxai^2h\tilde{e}^1la^2.$ $Nxe^3sx\tilde{a}^3$
 $\tilde{t}^3w\tilde{a}^3tx^3ti^3an^1jau^3kxai^3lu^1:$
 $— Txa^2hxi^2kan^1jah^1l\tilde{a}i^3.$ $Wi^1lhin^1jah^1lo^2si^1lx^1.$
 $\tilde{I}h^1nxe^2$ $o^2la^3kxi^2nha^2sx\tilde{a}^3$ $ka^3te^3na^2$ $wi^1t\tilde{a}u^3la^3$
 $so^1kxi^2h\tilde{u}^3na^1te^2la^1x\tilde{a}^3?$ $Ta^1hxai^2h\tilde{e}^1la^2.$

19 $Nxa^2ha^1te^1$ $Je^3su^2jah^3lai^2na^2$ $w\tilde{a}n^3tx^3kxai^3lu^1:$

— īh¹nxe³kxa²yān³ti³ta³ wi¹lhin¹te²su² san¹ji¹wi¹?
Txa²wā¹sū³na² so¹lx³ wi¹lhin¹jah¹lo²lxā²na³li¹.

20 Txa²wā¹sū³na² wān³txu¹txai²na²
ain³kxi²to³hxain¹tai¹ti²tu³wi¹. Nxe³jau³xa²sa¹:
“Txu¹ha² ā³xa¹ka³lxa² ū³whīn¹ta³kxi²nyhu¹txa³hē¹li¹.
A²nū²a² ī³su²lhā³nyhu¹txa³hē¹li¹. Yen³kxa²
kāi³kxi²nyhu¹txa³hē¹li¹. A²nū²a²
ko³nxe³te²lo³nyhu¹txa³hē¹li¹. Wxa²wī³na²
wx²hā³ka³nu¹na² sa²nēn¹kxai¹nīn¹ju³ta² so¹lx³
kāi³ūh¹txai¹nhē³li¹. Nxe³jau³jau¹xu¹tai²na²
yxo²ha³kxa¹ sa²yxo²we¹txa²hē³li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

21 Nxa²ha¹te¹ ī³wa²lū³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹:
— Sa³nxe³la³kon³sa³hī¹nān¹te²tu³
sa²yxo²wet¹sa²sai¹hxai²na¹hē³li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

22 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² a²wān³txi³kxai³lu¹:
— Yu³ka³na³ka³na³ton³na³li¹. Wxa²yen³kxa²
sa²so¹sxā³ a²nū²a² ā³xa² so¹kxi²nxa²si¹jau³su²
kāi³txa²hē³li¹. Nxīn¹kxai²nān²tu³
so¹kxi²nxain¹kxa² yo³ha² tē³sxā³ a²nū²a²
yen³kxi³txa²te²na² wā²nhūh²xai³txai¹nhē³li¹.
Nxīn¹kxai²nān²tu³ oh³nāu³nū¹ka³na¹ yen³kxa²
wi¹ju³ta³nū³a² yū³nxa²tu¹wi¹. Jā¹nxe³sxā³
nxe² kāi³ta³lu²nīn¹kxai²nān²tu³ ā³wxā³sxā³
ā³si³tē³kxi¹sē¹li¹. Je³su²jah³la²kxai³ ta¹hxai²hē¹la².

23 Nxe³jau³xai²na² sa²kxai³lu²
in³txai²na² sa²kxai³lu² ain³kxi²te³na¹
āin²ta³kxi²nha²ta¹hxai²hē¹la³, kāin²
yen³kxi³ha²kxai³la².

24 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxai³ ī²kxi²nū²la²
ī³yē³kxi²te³nah¹lx¹:

— A²nū²a² kāin² yen³kxih³te²su² te²a²
 Txa²wā¹sū³na² wā³txa² ain³kxi²sxā³
 yxau²xai³ju³ta² wa³lxe³te²ju²hē³li¹.

25 Jā¹nxa¹jau³su² ka³me²la² ka³yxuh³xa²
 kāin²khaix1te²su² te²na² hai³txi³ a²ku¹wxi²si³xē¹na²
 ā³wih¹sxā³ ā³wa²to¹ti³he¹nxe³lhī³nx2nxa³wi¹.
 Yxān¹ta¹ a²nū²a² kāin² yen³kxih³khai¹nxe³te²su²
 te²a² Txa²wā¹sū³na² wā³txa² ain³kxi²sxā³
 yxau²xai³ju³ta² wa³to²hi² wa³lxe³te²ju²hē³li¹.
 Je³su²jah³la² ta¹hxai²hē¹la².

26 Nxa²ha¹te¹ a²nū²a² ain³kxi²tū³ka³txan¹te²a²
 a²wā³txi³kxai³lu¹.
 — Txa²wā¹ha³lo²a²nāu³a² a²nū²aj²li²
 yen³kxih³kxai²nān²tu³ Txa²wā¹sū³na²su²
 wi¹lhin¹sxā³ ī²jah¹lo²su² ye²te²ju²hē³li¹.
 Nxe³jut3su² ha²kxai³ a²nū²a² yen³kxih³te²su²
 te²na² kxāu³nxa³sxā³ Txa²wā¹sū³na² wā³txa²
 ain³kxi²sxā³ yxau²xai³kxai²nān²tu³ a²nū²a²nāu³xa²
 hāi¹nxe³ti³xa¹ Txa²wā¹sū³na² wā³txa² ain³kxi²sxā³
 yxau²xai³ki³sxa³lho³li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

27 Nxe³nū²la² Je³su²jah³la² ī³ye³qxain¹te³nah¹lx¹:
 — A²nū²a² hxi²kan¹ti³he¹xai¹nxa³wi¹.
 Yxān¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su²
 hxi²kan¹te²lo³jah¹lai²la¹wi¹. Je³su²jah³la²
 nxe³ta¹hxai²hē¹la².

28 Nxa²ha¹te¹ Pe²jah³lai²na² wā³txi³kxai³lu¹:
 — Nxex3txi¹. Txa²wā¹yen³kxi³khai³xa²
 ā³na¹sān²sī¹na¹ka³tu³ wxāi²na² so¹lx¹
 ā³si³tē³la³kxi¹sī¹na¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

29-30 Nxa²ha¹te¹ ī³wa²lū³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹:
 — Ya²la³tu³ ī³ye³kxi¹nx2ta¹wi¹. A²nū²a²
 ī²li³te²na² Txai²na² a³lxi²sai¹nha²kxai³ sxi²ha²
 ā³na¹i² a²sxe³xa³ka³lxa² ā³na¹i² a²lon³nāu³xa²

$\tilde{a}^3na^1ai^1ni^2$ $a^2w\tilde{l}^3na^2$ $\tilde{a}^3na^1i^2$ $a^2h\tilde{a}^3ka^3na^2$
 $\tilde{a}^3na^1i^2$ $a^2w\tilde{e}^3ha^3lx^3kh\tilde{a}^3xa^2$ $\tilde{a}^3na^1ai^1ni^2$
 $nxe^3ain^1kxai^2n\tilde{n}^2tu^3$ $\tilde{a}^3si^3t\tilde{e}^3la^3kxi^2sain^1te^2na^2$
 $sa^2kxai^3lu^2$ $k\tilde{a}in^2$ $wa^3to^2hi^2sx\tilde{a}^3$ $\tilde{u}^3yho^3hai^1na^1ju^3ta^2$
 $y\tilde{u}^3tu^1wi^1.$ $Nxe^3ai^1na^1kxa^2yu^3su^2$
 $a^2kan^3sx\tilde{a}^3$ $wa^3li^2na^1h\tilde{i}^1na^1$ $ka^3t\tilde{e}n^3su^2$
 $\tilde{i}^3sa^2yxau^3xi^2ti^3hi^1tai^1na^1tu^1wi^1.$ $Te^2y\tilde{a}^1nxe^3n\tilde{n}^3sx\tilde{a}^3$
 $k\tilde{a}i^3\tilde{u}h^1nx2ti^3n\tilde{u}^3na^1tu^1wi^1.$ $Je^3su^2jah^3la^2$
 $nxe^3ta^1hxai^2h\tilde{e}^1la^2.$

$Je^3su^2jah^3la^2$ $su^2lh\tilde{a}^3ain^1ju^3ta^3n\tilde{u}^3a^2$
 $\tilde{i}^3yau^1\tilde{u}^3to^3jau^3su^2$

³¹ $H\tilde{a}^2wx\tilde{a}n^3txa^3$ $a^2sa^3wi^3ha^3lx^2hxi^2ka^2hxan^3sx\tilde{a}^3$
 $\tilde{a}h^1$ ha^1li^1 $wxa^2sa^2so^1kxi^2n\tilde{n}^3sx\tilde{a}^3$ $nxe^3te^2n\tilde{a}u^3xa^2$
 $n\tilde{u}h^1lx^3sx\tilde{a}^3$ $\tilde{i}^3ye^3kxi^2ta^1hxai^2h\tilde{e}^1la^2.$ $Nxe^3te^3nah^1lx^1:$
 $- Nxex3jah^3lx^3wx^1.$ $Je^3ru^3sa^3l\tilde{e}^2th\tilde{i}^3na^2$

$\tilde{a}^3nxai^3ki^3tu^1wi^1.$ $Nxe^3ki^3kxai^2n\tilde{n}^2tu^3$
 $S\tilde{u}^3na^2$ $w\tilde{a}n^3txa^2$ $\tilde{i}^3hen^3txi^3te^2n\tilde{a}u^3xu^1tai^2na^2$
 $e^3kxi^2sye^1nyhain^1jau^3xu^1j\tilde{a}^1nxe^2k\tilde{a}i^3hxa^3je^2sain^1tu^1wi^1.$

³² $Nxe^3ju^3kxai^3la^1$ $Ju^3te^2a^2n\tilde{u}^3k\tilde{a}^3txi^3sxa^3te^2n\tilde{a}u^3xa^2$
 $a^2hxi^2ki^3kxai^3lu^2$ $\tilde{a}^3y\tilde{a}u^3h\tilde{u}^1nha^2sain^1tu^1wi^1.$
 $Nxe^3sain^1n\tilde{u}^2la^2$ $kh\tilde{a}uh^3lx^3ti^3sain^1ni^2$
 $\tilde{i}^3wa^3ka^3si^3sain^1ni^2$ $ye^3ka^3su^3h\tilde{e}^1kxi^2$ $nxe^3sain^1tu^1wi^1.$

³³ $H\tilde{a}^2wx\tilde{a}n^3txa^3$ $\tilde{i}^3ta^3lo^3wait1sain^1s\tilde{a}n^2n\tilde{u}^2la^2$
 $\tilde{i}^3su^2lh\tilde{a}^3sain^1tu^1wi^1.$ $Nxe^3ka^3t\tilde{u}^3$ $h\tilde{a}^2wx\tilde{a}n^3txa^3$
 $ye^3ha^1li^1$ $ka^3na^3ki^1$ $a^3lan^2ni^2sx\tilde{a}^3$ $ka^3t\tilde{e}n^3su^2$
 $\tilde{i}^3sa^2yxau^3xi^2na^1tu^1wi^1.$ $Je^3su^2jah^3la^2kxai^3$
 $nxe^3ta^1hxai^2h\tilde{e}^1la^2.$

³⁴ $Nxa^2ha^1te^1$ $a^2sa^3wi^3ha^3lx^3n\tilde{u}^3k\tilde{a}^3txai^2na^2$
 $sa^2kxai^3lu^2$ $jau^3jau^1xai^2na^2$ $a^2si^3yxau^3t\tilde{a}u^3khai^3xa^2$
 $\tilde{a}^3ne^3to^3ti^3hex1ta^1hxai^2nxa^3h\tilde{e}^1la^2.$

$Ye^3han^3nha^2jah^1la^2$ $ye^3we^2txi^2jau^3su^2$

35 *ĩye³ta³lu²nain¹nū²la² Je³ru³sa³lē²thī³nān¹tīh³na²
 ā³nxai³ain¹to³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³nū²la²
 Je³ri³ko²thī³na² yau³son³tāu³a¹ a²nū²a²
 ī³hat1txi³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jah¹la²
 yen³kxa²ai³nxū³nyhu¹te³lxā³ ā³wxe³e²nyhu¹ta¹hxai²hē¹la².
 Ye³ha³nha²kxai³ hxi²kan¹txi³ yen³kxa² ī²sxā³
 o²la³kxi²ta¹hxai²nxa³hē¹la². Hāi¹nxe³sxā³
 tīh³na² ne³ku²nxa² ā³yi¹ka³tū³ a²yen³kxa²
 ai³nxū³sa²tē³ain¹ta¹hxai²hē¹la².*

36 *Nxe³ha²kxai³la¹ a²nū²a² ka³lxa¹tū³kā³txa²
 wxā³yain¹ju³ta² ain³kxai¹nha²kxai³
 ī³wā³txain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³te³nah¹lxi¹:
 īh¹te²tān³yah³lxi¹nāh¹. Nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².*

37 *Nxa²ha¹te¹ ī³wa²lū³xain¹ti³an¹jau³kxai³lu¹:
 — Je³su²jah³la² Na³sa³re²thī³na² yxau²xai³jah¹lai²li²
 ā³wa²to²ka² wxā³tu¹wi¹. Nxe³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².
 38 Nyhain¹nxa²ha¹te¹ kāin² ī³kaix1ti³ān²jau³kxai³lu¹:
 — Je³su²jah³lī¹. Txa²wā¹sū³na² A²hxi²kan¹ta²
 Si³yxau³tāu³lo³txa²kah³lo²si¹lxe¹. Nxī¹nha²kxai³
 wi¹lhin¹sxā³ thāi³ti³la² sa²hau³kot3sē¹le¹.
 Nxe³ta¹hxai²hē¹la².*

39 *Nxe³nxa²ha¹te¹ ā²nū²a²nāu³xa² ne³ka³ta²a²
 wxā³ain¹te²nāu³xa² ī³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:
 — Ka³nahx2nxe³sē¹li¹. ī³kaix1txa³hē¹lī¹
 Ain¹jau³su² nxe² ain³kxi²kxan²ti³ kāin²
 ī³kai¹xi²te³nah¹lxi¹:
 — Je³su²jah¹lī¹. Txa²wā¹sū³na² A²hxi²kan¹ta²
 Si³yxau³tāu³lo³txa²kah³lo²si¹lxe¹. Nxī¹nha²kxai³
 wi¹lhin¹sxā³ thāi³ti³la² sa²hau³kot3sē¹le¹.
 Nxe³ta¹hxai²hē¹la².*

40 *Nyhain¹nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxai³lu²
 jau³jau¹xai²na² ain³kxi²tāu³a² ā³yt1ta² ai³ain¹sxā³
 jah¹la² ā³sa²so¹sxā³ wxā³si¹hain¹jau³su²*

ĩ³ye³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxē³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²
ã³sa²so¹sxã³wxã³ain¹nñ²la² ì³wã³txi³ta¹hxai²hẽ¹la².

41 Nxē³te³nah¹lxi¹:

— ìh¹nxe³ju³ta³ kãi³ûh¹nxa²ha¹ju³ta³la³

ten³nxa²ji¹wi¹? Nxē³ha²kxai³lu¹:

— Txa²hx¹kan¹jah¹lãi³. Ye³we²txi³san¹ju³ta²

ten³sa³nhai¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

42 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxai³

î³wa²lû³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹:

— Ye³we²txi¹nxa²ha¹wi¹. Yxo²î²sa¹nha²kxai³ hî¹na²

ye³we²txi¹nxa²ha¹wi¹. Nyha¹ta¹hxai²hẽ¹la².

43 Nxē³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² kwẽn¹tai²na¹
ye³we²nxi²ta¹hxai²hẽ¹la². Nxē³hî¹nãn¹te²tu³

Je³su²jah³la² ã³si³tẽ³kxi² Txa²wã¹sû³na²î³sa²nẽn¹kxi²

nxe³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxē³ju³tan¹te²kxa³ya³kxai³lu²

a²nñ²a² yxo²ha³kxa¹ ye³we²txi²ju³ta² î²ain¹tû³kã³txa²

Txa²wã¹sû³na² sa²nẽn¹kxain¹nñ³ta¹hxai²hẽ¹la².

19

Sa³ke²ah³lo²su² ì³yau¹û³jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹ Je³ri³ko²thî³na² wxa²li³ta¹hxai²hẽ¹la².

2 Nxē³ka³tu³ta¹ Sa³ke²ah³la² yen³kxih³khaix¹jah¹lo²su²

ta¹hxai²hẽ¹la². A²nû²a² û³yo³hi²kî³kxa²

so¹kxi²nẽ³tû³kã³txa² a²hxi²kan¹jah³lo²su²

ta¹hxai²hẽ¹la².

3 A²nxe³jah¹la² hi²sen³su² Je³su²jah³la²

î²ti³ten³khai¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxē³yãn¹ta¹

kî³txi³ sa²nxû²nxa³ha²kxai³ î³hit2tai¹tû³kã³txa²

ka³lxa¹ai¹nha²kxai³ ã³yxe²ta³sin²thî³te³lha³ta¹

ã³nhi²ka¹tain¹ta¹hxai²nxa³hẽ¹la².

4 Ai¹nha²kxai³lu¹ Sa³ke²ah³la²kxai³lu² Je³su²jah³la²

ne³ka³ta²sxã³ ã³nih³nû²la²

ă³wa²to¹tīh³na²nū³a² ă³yit1ta¹hxai²hē¹la².
 Ă³yit1tū²la² si³ko³mo²ra²nē³ka² ī³ka³la³sxā³
 yau³kxi²sxā³ wah³nxe³ta¹hxai²hē¹la².

5 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² ă³wa²to¹kxa² wxā³nū²la²
 sa²yxo²ka²la¹nha²sxā³ ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:
 — Sa³ke²ah³lāi³. Wa³su³txi³ ī³ka³nxi¹sē¹li¹.
 Wxa²sxi²ha² ā³wih¹ti³ten³khaix1sa³nhai¹.
 Ta¹hxai²hē¹la².

6 Nxa²ha¹te¹ Sa³ke²ah³la²kxai³ wa³su³txi³
 ī³ka³nxi²nū²la² ī³ka³lih³nū²la² sxi²ha² tē³sxā³
 ā³wih²xi²ta¹hxai²hē¹la².
 7 Ā³wih²xi²nū²la² kwa²ī²ain¹tū³ka³txa²
 a²yxo²wān³txi³su² nxe³te³nah¹lxi¹,
 hi³the³sot3tain¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³lai²li² a²nū²a² ko³nxe³thin¹te²a² sxi²ha²
 yxau³kxain¹nīn²tai¹. Nxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

8 Nxa²ha¹te¹ Sa³ke²ah³la²kxai³ ī³sa²yxau³sxā³
 ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:
 — Txa²hxi²kan¹jah¹lāi³. Txa²yen³kxa²
 a²nū²a² yen³kxi³txa²te²a² wā²nhū¹ai¹na¹tu¹wi¹.
 Te²yā¹nxe³sxā³ a²nū²a² yen³kxa² ka³na³ka³nat3sxā³
 ī³ki³ha¹kxi²sxā³ kāi³kxi² so¹kxain¹na¹te²su²
 te²nān²tū³ yen³kxa² ha¹li¹ ha¹li¹ nxe³ti³xa¹
 ū³hū¹xai¹na¹tu¹wi¹. Ta¹hxai²hē¹la².

9 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu²:
 — Hī¹na²su² sxi²ha² thī¹nai²nān¹tū³ka³txa²
 ko³nxe³ti³ kāi³sxā³ yxau²xai³lain¹ju³ta²
 ā³wa²su¹tai¹na¹ju³ta² yū²na³li¹, A³bra³āu²ah³lu¹tai²na²
 a²ne³tah²nāu³su² ha²kxai³lu¹.

10 Jā¹nxe³jut3su² a²nū²a² ko³nxe³ti³
 kāi³sxā³ yxau²xai³te²su² te²nān²tū³ a²ē¹na²
 sa²hau³ko³tūh¹te³lhxā³ wxā³na¹hē³li¹. Je³su²jah³la²
 nxe³ta¹hxai²hē¹la².

U³yho³hi²ki³a² ū³hū²xai³jau³su²

11 Nxa²ha¹te¹ ain³kxain¹tū³ka³txai²na²:
 — Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa²
 A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lot3ju³ta³nū³su²
 nxe³jau³xa² wa³su³txi³ yau³son³te²ji¹xā¹.
 Ain¹ta¹hxai²hē¹la². Ain¹ka³tu³ta¹ Je³ru³sa³lē²thī³na²
 ai³ain¹tāu³ān²tū³ta¹ ī³yau¹ū³jau³xa²
 ī³ye³kxi²ta¹hxai²hē¹la².

12 ī³ye³kxi²te³nah¹lx¹:
 — A²nū²a² ha³lo²a² yxau³nū²nhai¹.
 A²nxe³jah¹la²kxai³lu² ī³ye³nha²nū²nhai¹.
 ī³ye³nha²te³nah¹lx¹: “Ha³lo²a² u²ko³xa²
 a²si³yxau³kax3su² te²lo³sa²kxe³nū³su² ā³nxai³te³lhxā³
 nxai¹nhai¹. Nxe³sa³kxai²nān²tu³ hā²wxān³txa³
 ī³xi²na¹tū¹xā¹.” Nxe³nū²nhai¹.

13 Nxe³ka³tu³ a²sa³wi³ha³lx² 10 nxe³te²a²
 ka³lxa¹txi³ ī³kaix1so¹te³nah¹lx¹: “Hī¹na²
 ai³na¹tu¹wi¹. Nxa¹ha²kxai³ ū³yho³hi²ki³a²
 ki³ka³na³ka³nat3sxā³ ū³hū²xai³nx2ta¹tu¹wi¹.
 Nxe³nx2ta¹kxai²nān²tu³ ai³na¹tāu³a²
 yen³kxa² so¹kxi²nyhu¹ah³lxin¹nū²la² yen³kxa²
 āh¹so¹kxi¹jxah³lx³hē¹li¹. Yah³lxin¹kxai²nān²tu³
 ī³xi²na¹hī¹na¹ ī³hau³ko³ki³tu¹wi¹.” Nxe³nū²nhai¹.

14 Nxe³tah¹lx¹ ai³ain¹ka²si³yo³na²
 a²ka³lxa¹ti³khai³xa² sa²kxai³lu² ī³an³ta³kxai¹nha²kxai³
 u²ko³xai²na² a²si³yxau³ka³txa² sa²si¹hā³ain¹te³nah¹lx¹:
 “Jah¹lai²li² a²si³yxau³kax3su² sain¹sīn¹ju³ta²
 ten³sa²sīn¹nxa³nhai¹.” Ain¹nū²nhai¹.

15 Nxa²ha¹te¹ kxān³nāu³a² jah¹la²kxai³lu²
 a²hxi²kan¹jah¹la² son¹sxā³ wa³li²nū²nhai¹.
 Wa³li³tāu³a² a²sa³wi³ha³lx² ū³yho³hain¹tū³ka³txai³tā²

ĩ³kaix¹so¹xi²n²la² ũ³yho³hi²ki³ai³t²a²
hau³kot³si¹hain¹jau³su² ĩ³w²txain¹n²nhai¹.

16 Nxa²ha¹te¹ a²wi¹lh¹nān¹te²a²
ĩ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹: “Txa²hxi²kan¹jah¹lāi³. Ki¹ai²na²
ũ³hū¹san¹ki³ai³t²a² o²la³kxi²na¹ka³tu³ hī¹na² ki³ha¹li¹
ki³ha¹li¹ ki³ha¹li¹ ki³ha¹li¹ ki³ha¹li¹ 10 nxe³ki³a²
so¹kxai¹na¹hē³li¹.” Nxe³n²nhai¹.

17 Nxa²ha¹te¹ a²hxi²kan¹jah¹lai²na²
a²wān³txi³kxai³lu¹: “Wi¹na³li¹. Yen³kxa²
kāi²nxa³te²a² ũ³hū¹nxa²ha¹tai¹ti²tu³wi¹.
Nxe³ju³tai²li² wi¹wa³kon³kxi²san¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²
hī¹na² sxi²je³na² ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹
ye³ha¹li¹ 10 nxe³je³na² a²sxi²jen³na² ka³lxa¹je³na²
a²wa³kxēn³yah³lo²sin¹tu¹wi¹.” Ain¹n²nhai¹.

18 Nxa²ha¹te¹ ā³ta³lo³hē²ti²jah¹lai²na²
wān³txi³kxai³lu¹: “Txa²hxi²kan¹jah¹lāi³. Ki¹ai²na²
ũ³hū¹san¹ki³ai³t²a² o²la³kxi²na¹ka³tu³ hī¹na² ki³ha¹li¹
ki³ha¹li¹ ka³na³ki¹ so¹kxai¹na¹hē³li¹.” Nxe³n²nhai¹.

19 Nxa²ha¹te¹ a²hxi²kan¹jah¹lai²na²
a²wān³txi³kxai³lu¹: “Wi¹wa³kon³kxi²san¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²
hī¹na² sxi²je³na² ye³ha¹li¹ ye³ha¹li¹
ka³na³ki² sxi²jen³na² ka³lxa¹je³na²
a²wa³kxēn³yah³lo²sin¹tu¹wi¹.” Nxe³n²nhai¹.

20 A²sa²wi³sa² ā³xa² t̄³sxā³ ǐ³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:
“Txa²hxi²kan¹jah¹lāi³. Ki¹ai²na² ũ³hū¹san¹ki³ai³t²a²
wā²la²ka³lo³a² wxa²wā³lāu²kxi²sā²na¹ka³tu³
kan²txi³ ũ³ha¹a¹hē³li¹. Ki¹ai³ta³lxi²na³li¹.

21 Nxa¹ka³tu³ta¹ wxāi²na² ha²ya³kxa² yen³kxa²
a³lxi²jah¹lo²sxa³lxi¹. Wa³ko³nxā³kxan²ti³
a²n²a² yen³kxa² kwa² sa²so¹nha²kxai³
hai³sxa² ũ³whī¹nxā³kxan²ti³ yain³txa² kwa²
sa²so¹nha²kxai³ nxīn¹tai¹ti²tu³wi¹. Nxī¹nha²kxai³
yuh³lxi³nxa²ha¹hē¹li¹.” Nxe³n²nhai¹.

22 Nxa²ha¹te¹ ī³wa²lū³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹:
 “Wxāi²na² kō³nxe³thin¹khai¹nxi¹lxi¹.” Nxe²
 e²kxi³san¹jau³xi³na²sa¹: “Wxāi²na² sa²kxai³lu²
 ha²yā³kxa² yen³kxa² a³lxi²jah¹lo²sxa³lxi¹.
 Wa³ko³nxā³kxan²ti³ yen³kxa² kwa² sa²so¹nha²kxai³
 hai³sxa² ū³whī¹nxā³kxan²ti³ yain³txa² kwa²
 sa²so¹nha²kxai³ nxe³te²si¹lxi¹.” Nxīn¹jau³su²
 san¹ten¹tu³wi¹.

23 Nxe³na¹ju³kxai³lu²: “Īh¹nxe³kxa²yān³ti³tā³
 ki³ki¹ai²li² a²nū²a² ū³yho³hi²ki³a²
 o²la³kxain¹tū³kā³txa² ū³hū¹ai¹nxā³thai¹li¹?
 Nxīn¹ke³la³te²kxai³ī³na¹tāu³a²ki³ka³lxa¹ti³lo³nhī³nx2na³li¹.
 Nxe³nū²nhai¹.

24 Nxa²ha¹te¹ kwa²wxā³ain¹tū³kā³txa²
 ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹: “Ki³ka³na³ka³nat3sxā³
 tē³ain¹kxa² sa²so¹kxi²txai¹nhē³li¹. Sa²so¹kxi²sxā³
 jah¹la² ki³a² hxi²ka² hxan³sxā³ ki³ai²na²
 hxi²tē³nha²jah¹la² ū³hū¹txai¹nhē³li¹.” Nxe³nū²nhai¹.

25 Nxe³nxa²ha¹te¹ tū¹kā³txai²na² wān³txi³kxai³lu¹:
 “Txa²hxi²kan¹jah¹lāi³. Jah¹lai²li² ki³ka³lxa¹txi³ 10
 nxe² yū³ten¹tu³wi¹.” Ain¹nū²nhai¹.

26 Nxa²ha¹te¹ ī³wa²lū³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹:
 “A²nū²a² yen³kxi³te²na² āh¹ kāi²non³sxā³
 yen³kxa² ū³hū¹nyhain¹tu¹wi¹. Yxān¹ta¹ a²nū²a²
 yen³kxi³txa²jah¹la² yen³kxa² jū¹nxe² yū³kxan²ti³
 sa²so¹xi²hxa³txain¹tu¹wi¹. Nxe³ye¹nx2ta¹wi¹.

27 Jā¹nxa¹ju³kxai³lu² ī³ān³ta³kxi²sain¹tū³kā³txai³tā³
 a²hxi²kan¹jah¹lo²su² ai¹na¹ju³ta³nū³a²
 ā³ten³sai¹nxa³tū³kā³txai³tā² tē³sxā³
 wxā³jah¹lxi³hē¹li¹. Yah³lxin¹kxai²nān²tu³ ti¹ai²na²
 sun²tā¹jah¹lxi³hē¹li¹.” Nxe³nū²nhai¹. Je³su²jah³la²
 nxe³ta¹hxai²hē¹la².

Je³ru³sa³lē²thī³na² ā³yatiā³wih¹jau³su²

28 ī³ye³ta³lun²nū²la² Je³ru³sa³lē²thī³nān¹tīh³na² wā³lxa²ka³la³xi²ta¹hxai²hē¹la².

29 Nxē³nū²la² wā³la² o³li³ve²ra³kat³su² yau³son³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³ti³wa³kxa²sxi²jen³txa² thī³nha¹li¹ wā³la³ka³txa² yxo²yxau³ta¹hxai²hē¹la². Nxē³thīn³txa² Bet3fa³je²thīn³su² ha²kxai³ Be³tān²ya³thīn³su² ha²kxai³ nxē³ta¹hxai²hē¹la².

30 A²nxe³tāu³a² a²sa³wi³ha³lxa² ha¹li¹ sa²si¹hā³te³nah¹lx¹:

— Sxi²je³na² ha³ti³hi³nāu³a¹ ai³jah³hē¹li¹. Ya³hin¹kxai²nān²tu³ ju³mēn²ta² ka²va¹lhū³nān²ta² wē³sa² nxe³te²a² sa²tai³kxa²wxe³sain¹te²a² ī²yah³hin¹tu¹wi¹. A²nxe³te²a² ā³ka³ti³yau³ai¹nhxai²nxa³hē³li¹. Nxē³te²a² sa²ta²la³kxi²so¹jah³hē¹li¹.

31 Nxē³ya³hin¹te³na¹ a²nū²a² nxe² ī³wā³txi³nx2ti³kxai²nān²tu³: “īh¹nxe³kxa²yān³ti³ta³ sa²ta²la³kxah³hin¹ji¹wi¹?“ Nxē³nx2tain¹kxai²nān²tu³ ī³wa²lū³xain¹ya³hin¹ti³ān¹jau³kxai³lu¹: “Txa²hxi²kan¹jah¹la² a²ten³jau³su² ha²kxai³ sa²si¹hā³sain¹sīn¹na²li¹.“ Nxē³txain¹ya³hē¹li¹. Je³su²jah³la²kxai³ta¹hxai²hē¹la².

32 Nxa²ha¹te¹ ā³nxai³yah³nū²la² ya²la³la¹ Je³su²jah³la² e³kxi²ya³jau³xa² yā¹nxa²sxā³ ha³lo²a² ī³ha¹txi²ya³ta¹hxai²hē¹la².

33 Nxē³ha²kxai³ sa²ta²la³kxi²ya³tāu³a² ju³mēn²ta² wē³sa² a²wa³kxē³nxa² wān³txi³kxai³lu¹: — īh¹nxe³kxa²yān³ti³ta³ sa²ta²la³kxi²ya³hin¹ji¹wi¹? Nxain¹ya³ta¹hxai²hē¹la².

34 Nxa²ha¹te¹ ī³wa²lū³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹: — Txa²hxi²kan¹jah¹la² a²ten³jau³su² ha²kxai³ sa²si¹hā³sain¹sīn¹na²li¹. Nxē³ya³ta¹hxai²hē¹la².

35 Nxe² ñ³ye³hau³ko³tū²la² ju³mēn²ta²
wẽ³sa² sa²so¹sxā³ ã³nxi³xi²ya³ta¹hxai²hẽ¹la².
ñ³xi²ya³tāu³a² wā²la²ka³lo³a² so¹sxā³
ñ³ka³ti³hẽt1ta¹hxai²hẽ¹la². Hā²wxān³txa³
Je³su²jah³la²kxai³ ã³ka³ti³yāu³ye²ta¹hxai²hẽ¹la².

36 Nxe³nū²la² ju³mēn²ta² ã³ka³ti³yāu³sxā³
ai³tāu³a² a²sa³wi³ha³lx³nāu³xa²kxai³lu²
a²wā²la³ka³lo³khai³xa² tē³nū²la² tīh³na²
ñ³ha¹sxa²xai³ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

37 Nxe³nū²la² Je³ru³sa³lē³thī³na² yāu³son³nū²la²
o³li³ve²ra³ka³txa² a³ka³nxe³te³lhxā³ tāu³a¹
a²sa³wi³ha³lx² ka³lx¹khai¹nx³txa²
ã³nhe²kxi²yain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Txa²wā¹sū³na²
wā³nxīn¹sxā³ o²la³kxi²ju³ta² ñ²ai¹nha²kxai³
ka³li³hain¹jau³su² Txa²wā¹sū³na²
sa²nēn¹kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

38 Nxain¹te³nah¹lx¹:

— Je³su²jah³la² ñ³sa²nēn¹kxi²a³sah¹lx³wxi¹.
Txa²wā¹sū³na²A²hx²kan¹ta²Si³yxau³tāu³lot3jah¹lai²la¹wi¹.
Nxe³ha²kxai³ oh³nāu³nū¹ka³nān¹tū³kā³txa²
wi¹lhin¹sxā³ yxau³ain¹tu¹wi¹, Txa²wā¹sū³na²
wi¹lhin¹sxā³ ñ²ai¹nha²kxai³lu¹. Nxe³ha²kxai³
Txa²wā¹sū³na² ñ³sa²nē¹kxi¹jah³lx³hẽ¹li¹.
A²sa³wi³ha³lx²na² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

39 Nxa²ha¹te¹ fa³ri³se²a² nū³ka³txai²na²
ñ³kwai²kxain¹te³nah¹lx¹:

— Je³su²jah³lāi³. Wxa²sa³wi³ha³lx²
ka³nahx2si¹hai¹nñ¹jau³su² ñ³kwa³na³txai¹nhẽ³li¹.
Ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

40 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— ñ³ka³nahx2ain¹ke³la³te²kxai³ txah³lx³kxa³txa²
sa²kxai³lu² ñ³kaix1txai¹nhñ³nx2na³li¹. Txa²wā¹sū³na²

wi¹lhin¹jau³su²
Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

Je³ru³sa³lē²thī³na² ī²sxā³ nān³jau³su²

*41 Nxa²ha¹te¹ hā²wxān³txa³ Je³ru³sa³lē²thī³na²
ten³sa²tā³te³na¹ kāin² ī³āin²ta³kxi²nha²ha²kxai³
ī³nān³ta¹hxai²hē¹la².*

42 ī³nān³te³nah¹lxi¹:

*— Je³ru³sa³lē²tū³kā³txi³ ī³nxāi³.
Kō³nxe³ton³khai¹yxah³lxi¹lxi¹. Wxa²ē¹nāu³ai²na²
sa²hāu²no³nx2ta¹ju³ta² yū³nx2ti³hī³nx2na³li¹.
Yxān¹ta¹hxī²kan¹txi³ ī²yah³lxi³hī²nxa³lxi¹.*

*43 Yah²lxa³nha²kxai³ ye³jen¹na² kō¹kōn¹nū³kā³txa²
wxā³sxā³ ā³ki³wa³nū³kxi¹nx2tain¹tu¹wi¹.
Nxe³nx2tain¹kxai²nān²tū³ hxi²kan¹txi³
ā³li³si³kxah¹lxan³tho³li¹.*

*44 Nxe³nx2tain¹kxai²nān²tū³ti² wxa²nū³kā³txa²
a²yxo²ha³kxa¹ sun²tā¹nx2tain¹tu¹wi¹.
Nxe³kxa²yu³ha² txah³lxa³kxa² ū³hē²ta²ka³la³yah³lxin¹ki²a²
yxo²ha³kxa¹ sa²nai¹ā³ain¹tu¹wi¹.
Txa²wā¹sū³na² kwēn¹ta² wxā³nūh¹nx2ti³ju³ta²
ā³ne³wxe³yah²lxa³nha²kxai³ nxe³nx2tain¹tu¹wi¹.
Je³su²jah³la²kxai³ ta¹hxai²hē¹la².*

Sū³na² sxi²ha² ā³wih¹sxā³ o²la³kxi²jau³su²

*45 Nxa²ha¹te¹ Txa²wā¹sū³na² sxi²ha² ā³wih¹nū²la²
a²nū²a² yen³kxa³ so¹kxi²nyhu¹tū³kā³txa²
ī²ain¹ta¹hxai²hē¹la². ī²ka³tū³ta¹ a³li³si¹jau³su²
yxo²xūn³txi³ kwa³na³ain¹ta¹hxai²hē¹la².*

*46 Kwa³na³ain¹te³nah¹lxi¹ Txa²wā¹sū³na²
ū³wha²li¹txā³nxa² nxe³te³nah¹lxi¹: “Txa²sxi²ha²
ī³ye³kxi²sah³lxin¹thī³nai²la¹wi¹.” Nxe³jau³su²
tai¹ti²tu³wi¹. Nxe³yān¹ta¹ yen³kxa²*

kāi³kxi²tū³kā³txai²na² a²sxi²sin²ta²wi¹. Nxē³thīn³su² sa²ne³yax1jah³lxin¹tai¹ti²tu³wi¹. Je³su²jah³la²kxai³ ta¹hxai²hē¹la².

⁴⁷ Hā²wxān³txa³ a³lan²ta² yxo²ha³kxa¹ thī¹nai²na² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ī³yau¹ū³hain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxē³yān¹ta¹ wā³nxīn¹ta² si³yxau³ka³te²nāu³xa² ha³teh³nxā³nxa² a²hoh³lxi³su² te²nāu³xa² a²nū²a² a²hxi²kan¹txi³nāu³xa² nxē³sxā³ su²lhā³te³lxā³ o²la³kxain¹ta¹hxai²hē¹la².

⁴⁸ Ain¹tah¹lxa¹ ā³si³tē³kxi²tū³kā³txai²li² kāin² ain³kxain¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² ī³hxi²ka¹nyhain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la².

20

Je³su²jah³la² hxi²kan¹jah¹lo²lo³jau³su²

¹ Nxā²ha¹te¹ ha³la³jen¹su² Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wi¹jau³xa² ī³yau¹ū³tāu³a² tū¹kā³txai²na² an³txi³tū³kā³txai³ta³lxi² ā³nū²kxi²nū²la² aun³txa² tū³yain¹ta¹hxai²hē¹la², Txa²wā¹sū³na² sxi²ha²sa³.

² Tī³ain¹nū²la² ī³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹: – īh¹jah¹lo²tā³ ī³sa²si¹hā³nxa²lhai¹li¹? īh¹nxe² ī³hxi²ka¹txa²hī³te²la¹xā³? Ain¹ta¹hxai²hē¹la².

³ Nxā²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹: – Nxē³jah³lxi³wxi¹. Yau³xā³lxi³jau³xa² ī³wā³txi¹nx2ti³nū³na¹tu¹wi¹.

⁴ Jo³āu² Ba³tis²jah³lai¹tā² sa²kxai³lu² a²nū²a² tē³sxā³ ī³ye³na² ū³hū¹kxi²sa²sai¹ain¹kxe³su² īh¹jah¹lo²tā³ ī³sa²si¹hā³ain¹thai¹li¹? Txa²wā¹sū³nu²khai³xai²la³ tā³nxa² a²nū²khai³xai²la³ tā³nxa² nxe² ī³yau¹ū³jah¹lxi³txa²sā²nhē³li¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hē¹la².

⁵ Nxā²ha¹te¹ hit3the³so³nyhain¹te³nah¹lxi¹:

— īh¹jau¹la³t¹a³ ī³wa²lū³xi²k¹i³te³ji¹? Ki³sa²kxai³:
 “Txa²wā¹sū³na² sa²si¹hā³ain¹nīn²tai¹.”
 Nxe³k¹jau³su² nxe³k¹i³kxai²nān²t¹u³
 ī³wa²lū³xi²nē³te³nah¹lxi¹: “Wain³na³li¹.
 Yxo²i²txai¹yah³lxi³hē¹li¹.” Nēn³jau³su².

6 Nxe³yān¹ta¹: “A²nū²a² hi²sen³su²
 sa²si¹hā³ain¹nīn²tai¹.” Nxe³k¹jau³su²
 nxe³k¹i³kxai²nān²t¹u³ ā³si³tē³kxain¹tū³k¹a³txa²
 hi²sen³su² txah³lxa³kxa² hxi²tē³nha²sxā³
 wha³tin³kxi²nē³lain¹tu¹wi¹, Jo³āu² Ba³tis²jah³lai¹tā²
 Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ī³hen³txi³jah¹lo²su²
 ye²yhai¹nha²kxai³lu¹.

7 Nxe³ye²yhain¹jau³su² ha²kxai³
 ān³txi³tū³k¹a³txai²na² wān³txi³kxai³lu¹:
 — īh¹jah¹lo²ta³ ī³sa²si¹hā³ain¹te²la¹ku² sī¹na¹nhai¹.
 Ko³nxe³sī¹nxa³nhai¹. Ta¹hxai²hē¹la².

8 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxai³
 ī³wa²lū³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹:
 — Nxe³kxai²nān²t¹u³ ī³sa²si¹hā³sa³jah¹la²
 ī³yau¹ū³nx2ti³nxa³lho³li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

Hai³sxa² kwa²hau³ko³tū³k¹a³txa² ī³yau¹ū³jau³su²
 9 Nxe²e³ta³lun²nū²la² ī³yau¹ū³jau³xa²
 ī³ye³kxi²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³te³nah¹lxi¹:
 — Nxe³jah³lxi³sa²lxi¹. Hai³sxa²
 a²wa³kxēn³yah³lo²su² nū²nhai¹. A²hai³sxai²na²
 u²va²tē³kxa² ū³whī¹nū²nhai¹. ū³whī¹ta³lun²nū²la²
 a²nū²a² ā³xa² wi¹wa³kon³si¹hain¹jau³su²
 ū³hū¹ain¹nū²nhai¹. Ain¹ka³tū³ hā²wxān³txa³
 ha³lo²a² u²lxan¹ko³xa² ā³nxai³nū²nhai¹.
 10 Hā²wxān³txa³ ā³ki³i²tāu³a² sa²kxai³lu²
 yain³txa³kxa² wā²nu¹nyhu¹si¹jau³su²
 a²sa³wi³sa² sa²si¹hā³nū²nhai¹. Yxān¹ta¹

sa²hau³ko³tū³kā³txa²kxai³lu² kāi³ye²ha²kxai³
wā²nhū¹nyhai¹nxa³ke³tū³ hāi¹su²la³kxa²
sa²wa²nyhain¹nū²nhai¹.

11 Nxa²ha¹te¹ a²sa³wi³sa² ā³xa² yain³ta³ka²
wā²nhū¹nyhu¹si¹jau³su² sa²si¹hā³xi²nū²nhai¹.
Yxān¹ta¹ sa²hau³ko³tū³kā³txa²kxai³lu²
ī³wait1txi²ha²kxai³ ko³nxe³ti³ ī³āu²lxi²to³tha²kxai²
nxe³nyhain¹nū²nhai¹. Nxē³ka³tū³
wā²nhū¹nyhai¹nxa³ke³tū³ sa²wa²nyhain¹nū²nhai¹.

12 Nxa²ha¹te¹ a²sa³wi³sa² ā³xa² sa²si¹hā³xain¹ta¹
hai³txi³ wet1txai¹nxa³ha²kxai³ ī³su²lain¹sxā³
kāin² ī³yīx1tot3sxā³ so¹sxā³ ā³na¹ai¹nha²kxai³
ain¹nū²nhai¹.

13 Ain¹nxa²ha¹te¹ a²wa³kxēn³yah³la²kxai³lu²
wā²nxūh¹hāin³nha²te³nah¹lxi¹: “īh¹nxe³ta¹lhon³kū².
Nxa¹nhai¹. Āh¹ hī¹na² nū¹ta²wē³sa³khai³xa²
ī³sa²si¹hā³a¹tū¹xā¹. Jah¹lai²na² so¹lxi³ yū³na¹kxa²
a³lxi²na¹kxa² sa²nēn¹kxain¹kxi³sā¹.” Nxē³nū²nhai¹.

14 Yxān¹tah¹lxa¹ sa²hau³ko³tū³kā³txa²kxai³
wxā³yai¹nhī¹na¹ ī³ye³lain¹te³nah¹lxi¹:
“Txa²wā¹wa³kxēn³yah³la² ki³lha³lxa² wxān³na²wi¹.
ī³su²lhā³a³sah¹lxi³wxi¹. Nxē³ki³kxai²nān²tū³ hai³sxa²
so¹kxi²ki³tu¹wi¹.” Nxē³lain¹jau³su².

15 ī³su²lī³ya²lut1sxā³ sa²tā³nyhain¹nū²nhai¹.
Nxē³ain¹jut3su² ha²kxai³ a²wa³kxēn³yah³la²
ī³xi²tāu³a² īh¹nxe³ta³ kāi³te³ji¹wi¹?

16 Ne³ka²sah¹lxi³wxi¹. A²wa³kxēn³yah³lai²na²
hi²sen³kxai³lu² ī³xi²kxai²nān²tū³ tū¹kā³txai²li²
sun²tā¹sān²kā³tū³ nū³kā³txi³ ā³xa²
sa²si³wē³no³tain¹tu¹wi¹. Je³su²jah³la²kxai³
ta¹hxai²hē¹la². Nxa²ha¹te¹ ain³kxain¹tū³kā³txai²na²
a²wān³txi³kxai³lu¹:

— Nxe³sIn¹txa³hē¹li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

17 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Txa²wā¹sū³na² wha²li¹txā³n xu¹tai²na²

nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Nxe³te³n ah¹lxi¹:

"Txah³lxa³kxa³txa² a²nū²a² sxi²ha²

ton³te²nū³kā³txai²na² o³nxa³jau³su²

ī³ye³kxain¹sxā³ so¹sxā³ ā³sxā³

ā³na¹ain¹ka³txa² kwēn¹tai²na²

si³ka³lah³ā³ka³khai³xa² hxi²kan¹khai¹nxe³ka³txa³lā²na³li¹."

Ū³wha²li¹txā³n xu¹tai²na² nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.

Nxe³jau³xai²l² ī²yah³lxin¹ta²lu¹wi¹.

18 Nxe³ha²kxai³la¹ txah³lxa³kxa³txai²li²

kwa²sa²tā³yu³to³kxai²nān²tu³ kān²

ā³nī¹to³ta³lxi³hī³nx2na³li¹. Yxān¹ta¹

txah³lxa³kxa³txai²li² ā³hi³sā³nhe¹ta²lxi³kxai²nān²tu³

sa³txe¹ha²kxai³ ā³ya²lu¹txa²lxi³hī³nx2na³li¹.

Je³su²jah³la²kxai³ nxe³ta¹hxai²hē¹la².

Ha³lo²a²a²wa³kxēn³yah³la² ū³yho³hi²ki³jau³su²

19 Nxa²ha¹te¹ ha³teh³nxā³nxa²

a²hoh³lxi³su² tū³kā³txi²su² te²a² wā³nxīn¹ta²

si³yxau³ka³txe²nāu³su² te²a² ko³nxe³ti³

ī³yī¹li²hain¹jau³su² a³la³kxain¹ta¹hxai²hē¹la².

Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu²:

— Wā²nū³so¹sxā³ ū³tī¹kxi²ki³te²ji¹xā¹.

Ain¹tah¹lxa¹ a²nū²a²nāu³xa² yuh³lxain¹jau³su²

hi³ka¹nai¹nxa³ha²kxai³ hā³a²wah³nxain¹ta¹hxai²hē¹la².

20 Nxe³ha²kxai³la¹ kān² ī³ān³ta³kxai¹nha²kxai³

a²sa³wi³ha³lxa² kwa³na³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

Kwa³na³ain¹te³n ah¹lxi¹:

— Jah¹lai²na² wān³txa² hā³a²ain³kxi¹jah³lxi³hē¹li¹.

Wi¹lhin¹ki³lxo³nxe³jah³lxi³hē¹li¹. Nxe³sxā³

ki³han³jau³su² e³kxai²nān²tu³ ī³hen³txi³sah¹lxi³hē¹li¹.

Sah¹lxin¹kxai²nān²tu³ Ro³ma²no² a²si³yxau³jah¹la²

Í³ye³kxai¹na¹ka³tu³ Ú³tí¹kxain¹tu¹wi¹. Nx³ju³ta²
ten³sa²sí¹nhai¹. Ain¹ta¹hxai²hē¹la².

21 Nxa²ha¹te¹ sa²si¹hā³jah¹lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:
— Je³su²jah³lāi³. Txa²wā¹hxí²kan¹jah¹lo²si¹lxí¹.
Wān³txa² ya²la³lyau³xa² e³jah¹lo²si¹lxí¹.
Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wain³txi³
Í³yau¹ú³ai¹nhxai¹nhē³li¹. A²nū²a² í²li³te²a²
ye³an³txa³nih¹kxan²ti³ hxi²kan¹khaix1kxan²ti³
wxāi²na² yuh³lxi³jah¹lo²sxā³lxi¹.

22 Nxí¹nha²kxai³ wān³txa² wain³jau³xan²tu³
Í³yau¹ú³sah¹lxi³sí¹nhē³li¹. Ro³ma²no²
nū³ka³txa² a²hxí²kan¹jah¹la² Se²sa³jah¹lo²su²
a²nū²a² ú³yo³hi²ki³ai²na² ú³hū¹ain¹ki³ta³nxa²
hāi¹nxā¹ta³nxa² ih¹nxe² wain³txi³
kāi³sī¹te³la¹ji¹wi¹? Nxain¹ta¹hxai²hē¹la².

23 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxai³lu² a²é¹nān¹jau³xa²
a³la³kxi²ta¹hxai²hē¹la².

24 Í³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:
— Ú³yo³hi²ki³a² wā²nā³ú¹sya¹hē¹li¹.
A²nū²a² ye³na² ú³wha²li¹lain¹kxe³su² te²a²
ih¹nxe³te²a² a²ye³nhú³ji¹wi¹? ih¹te²a²
a²í³lxi³su² ji¹wi¹? Ta¹hxai²hē¹la². Nxa²ha¹te¹
í³wa²lú³xain¹ti³an¹jau³kxai³lu¹:

— Se²sa³jah¹la² a²yen³su² ha²kxai³ a²í³lxi³su²
ha²kxai³te²la¹wi¹. Ain¹ta¹hxai²hē¹la².

25 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:
— Se²sa³jah¹la² a²yen³kxi³khai³xa²
ú³hū¹yah³lxi¹nha²kxai³ Txa²wā¹sú³na²
a²yen³kxi³khai³xa² ú³hū¹yah³lxi¹nha²kxai³
nxé²xai³jah³lxi³hē¹li¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hē¹la².

26 Nx^e³ju³kxai³lu² wain³txi³ ī³wa²lū³xi²ha²kxai³
 a²nū²a² ka³lxa¹txi³ yxau³yai¹nha²kxai³ hxi²kan¹txi³
 ī³ki³han³si¹hai¹nxa³ha²kxai³ hāi¹sxā³ ka³nahx2sxā³
 yxau²xai³lain¹ta¹hxai²hē¹la².

A²nū²a² ya³lu²te²a² ka³tēn³su²
 ī³sa²yxau³xi²ju³ta³nū³a² ī³yau¹ū³jau³su²

27 Nxa²ha¹te¹ ī³ye³ta³lun²nū²la² sa³tu³se²a²
 nū³ka³txa² ā³wxā³ain¹ta¹hxai²hē¹la².
 Nx^e³tū³ka³txai²na² sa²kxai³lu² a²nū²a²
 ya³lu²kxai²nān²tu³ ka³tēn³su² ī³sa²yxau³xi²ju³ta³nū³a²
 yxo²ī²ain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la². A²nxe³te²nāu³xa²
 ā³nhait1tū³ka³txa² ā³tū³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

28 Ā³tū³sxā³ ī³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:
 — Je³su²jah³la² ī³tih³nxe³nē³jah¹lāi³.
 ī³yau¹ū³sa²sī¹nhē³li¹. Moi³se²ah³lu¹tai²na²
 wān³txa² jau³xau³hxai²tēx1ta² Sū³na²
 wān³txa² ī³yau¹ū³nē³te³nah¹lxi¹: “In³txi³su²
 ya³lu²kxi²kxai²nān²tu³ a²wē³ha³lxi³khai³xa²
 yū²nxa³kxe³su² ha²kxai³ a²lon³yah³lai²na² sa²kxai³lu²
 a²txu¹ha² so¹nyha¹ta¹ka³lxai³tā² so¹nyha¹txai²li¹,
 a²lon³ya³lu²jxah¹la² ta²ha² wet1si¹jau³sa¹.”
 Moi³se²ah³lu¹tai²na² ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.

29 Nxa²ha¹te¹ a²lon³ti³tā³xa² ha¹li¹ ha¹li¹ ha¹li¹
 ka³na³ki¹ yxau³ain¹nū²nhai¹. A²hxi²kan¹te²a²
 txu¹ha² so¹ka³tu³ hā²wxān³txa³ ye³jen¹na²
 ya²lu²nū²nhai¹.

30 Nx^e³ha²kxai³ wē³sa² yū²nxa³ha²kxai³
 a²lon³yah³la² so¹nū²nhai¹. Nx^e³nū²la² in³txa²
 ya³lu²nū³nū²nhai¹.

31 Hā²wxān³txa³ a²lon³na² ā³xa² so¹kxi²
 ya³lu² nxe²xai³sxā³ a²lon³ti³tā³xa²

ya³lun¹txa²hxan³nū²nhai¹. Yxān¹ta¹ hxi²kan¹txi³
wē³sa² we¹txi²nyhai¹nxa³nū²nhai¹.

32 Hā²wxān³txa³ txu¹hai²na² ya³lu²nūn³nū²nhai¹.

33 Jā¹nxe³ha²kxai³lu¹ yan¹nāu³a¹ ka³tēn³su²
ī³sa²yxau³xi²ki³tāu³a¹ ta¹ka³lxai²na² sa²kxai³lu²
ī¹te²la³ta³ in³txa² wē³sāi¹ah³lo²khai³su² hī³te³ji¹wi¹,
a²xyo²ha³kxa¹ so¹nha²xai³ain¹na²ha²kxai³lu¹?
Nxain¹ta¹hxai²hē¹la².

34 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Ne³ka²sah¹lxi³wxi¹. Yu^h³xan¹ta³nū³kā³txa²
in³txa² txu¹ha² so¹nyhai¹nhxai²na²hē³li¹.

35 Ai¹nha²kxai³ oh³nāu³nū¹ka³na¹ Txa²wā¹sū³na²
hi²sen³su² a²nū²a² sa²xyo²we¹txain¹te²a² ka³tēn³su²
ti³hi¹tai¹nhī¹na¹ so¹nyhu¹kxi³ju³ta² yū²nxa³lho³li¹.

36 Nxe³ha²kxai³ oh³xan¹ta² nū³kā³txa² txu¹ha²
so¹nyhu¹xa³ha²kxai³ ya³lu²ju³ta² yū²nxa³ha²kxai²
nxain¹te²ju²hē³li¹. Nxe³kxa²yā¹xain¹tu¹wi¹.
Ya³lu²xain¹ju³ta² yū²nxa³ha²kxai² ka³tēn³su²
ī³sa²yxau³xain¹ju³ta² yxau²sa²tē³ai¹nha²kxai²
nxain¹tu¹wi¹, Txa²wā¹sū³na² wē³ha³lxi³su²
ti³hi¹tai¹nha²kxai³lu¹.

37 Kxā³nxu¹tai²na² Moi³se²ah³lu¹tai²na² wān³txa²
ī³yau¹ū¹nhē³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. A²nū²a²
ya³lu²te²na² ka³tēn³su² ī³sa²yxau³xi²si¹kxe³su²
ī³yau¹ū¹nhē³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹. Wān³txu¹tai²na²
hi³a² nxā³nxa² ka³tēn³nxā³nxa² ī³sa²tē³kxan²ti³
ī³hxa³txa³kxe³su² nxe³jau³xu¹tai²nān¹jau³xa²
nxe³te³nah¹lxi¹: “Txai²na² A³bra³āu²ah³la² Sū³na²
Si³yxau³kah³lo²sa¹ha²kxai³ I³sa²kah³la² Sū³na²
Si³yxau³kah³lo²sa¹ha²kxai³ Ja³ko²ah³la² Sū³na²
Si³yxau³kah³lo²sa¹ha²kxai³ hī¹na¹ nxe³te²sa¹wi¹.”
Txa²wā¹sū³na² nxe³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.

38 Nxe³jau³su² ha²kxai³ ha¹li¹ ka³na³ki²
 jah¹lo²nāu³xai²na² ka³tēn³su² yxau³ain¹na³li¹.
 Txa²wā¹sū³na² a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xa² yxo²ha³kxa¹
 ka³tēn³su² na³li¹. Kxā³nāu³u¹ta²kxai³
 ya³lu²ain¹kxa²ha³tā³nxān²tū³ hī¹na²
 ka³tēn³sain¹na³li¹. Nxe³ha²kxai³ a²yxo²ha³kxa¹
 ka³tēn³su² ye²nx²tain¹na³li¹. Je³su²jah³la²
 nxe³ta¹hxai²hē¹la².

39 Nxa²ha¹te¹ ha³tēh³nxā³nxa² a²hoh³lxi³su²
 tū³ka³txa² ī³ye³txain¹te³nah¹lxi¹:

— Wain³txi³ e³i¹lxi¹. Ain¹jau³su² ta¹hxai²hē¹la².

40 Āu²lxa²to³nha²kxai³ ī³wā³txain¹kxe³su² ha²kxai³
 hāi¹nxa¹ain¹ta¹hxai²hē¹la².

Kris²tu³jah¹la² a²si³yah³lo²nu¹tai²na² nxe³jau³su²

41 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:
 — Nxe³ai¹nhxai²na²hē³li¹. “Kris²tu³jah¹la²
 Ta³vi²yah³lu¹tai²na² a²ne³tah²nāu³ai²la¹wi¹.”
 Ain¹jau³su² hxai²na²hē¹li¹.

42 Ain¹ta¹ Ta³vi²yah³lu¹tai²na²
 hain³jau³xu¹tai²nān¹jau³su² nxe³te³nah¹lxi¹:
 “Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹la² a²yxo²wān³txi³kxai³lu²
 Txa²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lo³jah¹la²
 ain³kxi²ti³an¹jau³kxai³lu¹: ‘Txa²wi¹nē³tāu³a²
 ā³wxe³txu¹li¹.

43 Nxīn¹kxai²nān²tū³ wxa²kō¹kō¹xa² a²yxo²ha³kxa¹
 wxa²yu³hē³nāu³a² wa³ka³ti³lot³sxā³
 ah³si¹hai¹na¹tu¹wi¹. Txa²wā¹sū³na²
 Si³yxau³jah¹la² ta¹hxai²hē¹li¹.”
 Ta³vi²yah³lu¹tai²na² ta¹hxai²hē¹li¹.

44 Jā¹nxe³jau³su² Ta³vi²yah³lu¹tai²na² a²yxo²wān³txa²
a²hxi²kan¹jah¹lo²si¹ke³la³te²kxai³ īh¹nxe³sxā³
a²ta²lhot3hī³te²la¹xā³? Je³su²jah³la² ta¹hxai²hē¹la².

*Ha³teh³nxā³nxā² hoh³lxī³su² tū³kā³txi³su²
ī³yau¹ū³jau³su²*

45 Nxe²e³ta³lun²nū²la² a²yxo²o³tū¹nū²la²
a²sa³wi³ha³lxā² ī³ye³kxi²ta¹hxai²hē¹la².

46 Nxe³te³nah¹lxī¹:
— Ha³teh³nxā³nxā² hoh³lxī³su² tū³kā³txa²
wi¹lī²jah¹lxī³hē¹li¹. Nxe³tū³kā³txa² hi²sen³su²
wā²la² a²lu²ka³lo³a² ūh³wih²kxi²nha²nū²la²
a²nū²a² hxi²kan¹te²sa²ye²kxe³su²
yxo²kwāi³no³tai¹nhxai²na²hē³li¹. Tīh³na²
sxī²je³na² nxū²kwāi³ye³lo³tīh³na²
ā³nxai³tāu³a² wxi²kan¹te²sa²si¹nyhain¹jau³su²
yxo²kwāi³no³tain¹nū³nhxai²na²hē³li¹. Ju³te²a²
nū³kā³txa² ā³nū²kxi²thī³nai²na² ā³wxe³ka³lo³a²
sa²nēn¹nha²khaix1nxē³te²a² ā³wxe³ka³lo³a²
yxo²kwāi³no³tai¹nha²kxai² a²nū²a² ā³nū²kxi²sxā³
yain³kxi²nyhai¹nhxai²na²hē³ nxe³tāu³a²
te²yā¹nxe³sxā³ ā³wxe³ju³ta² sa²nēn¹kxi²khaix1nxē³ta²
ā³wxe³ka³lo³a² yxo²kwāi³no³tai¹nha²kxai²
nxe³nyhai¹nhxai²na²hē³li¹.

47 Nxe³kxa²yu³su² txu¹ha² wha³te³son³ta¹ka³lxā²
yen³kxa³ kāi³so¹kxi²te³lhxā³ nxe³ai¹nhxai²na²hē³li¹.
Nxe³ain¹tāu³a² Txa²wā¹sū³na² yau³ka³lxā¹txi³
wi¹le³kxi²ki³lxō³xai¹nhxai²na²hē³li¹. Ain¹ta¹
ain³kxi²nyhai¹nxa³lho³li¹. Kxān³nāu³a¹
kō³nxe³khai¹nxe³sxā³ ī³yī¹li²nu¹hain¹tu¹wi¹.
Yxān¹ta¹ nxe²kāi³ai¹nxa³tū³kā³txa² kō³nxe³ti³
ī³yī¹li²nu¹hain¹ju³ta² kū³we²ki²la² kāi²nxa³lho³li¹.
Je³su²jah³la²kxai³ nxe³ta¹hxai²hē¹la².

21

Txu¹ha² yen³kxi³txa²ta¹ka³lxa² ī³yau¹ū³jau³su²

*1 ī³ye³ta³lun²nū²la² a²nū²a² yen³kxi³te²nāu³xa²
 ī²ta¹hxai³hē¹la². Kai²syē¹na² ū³yo³hi²ki³a²
 ū³whi¹ye²tū³kā³txa² yxau³sxā³ ī²yxau³ta¹hxai²hē¹la².
 A²nū²a² yen³kxi³khai¹te²a² wxā³nū²la²
 ki³ka³lxa¹txi³ ū³whi¹yhe²ta¹hxai²hē¹la².*

*2 Nxē³ain¹tāu³a² txu¹ha¹ka³lxa²
 wha³te³son³ta¹ka³lxa² yen³kxi³txa²ta¹ka³lxa²
 wxā³nū²la² ki³jū¹lxi³ki³a² ki³ha¹li¹
 ū³whi¹yhe²ta¹hxai²hē¹la².*

*3-4 Nxē³ju³kxai³lu² ī²nū²la² ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:
 — ī²sah¹lxi³sā²lxi¹. Ta¹ka³lxa¹li²
 ki³kā²lxi²nxa³kxe³su² kxan²ti² Txa²wā¹sū³na²
 yen³nāu³a² a²yo³ha² kāin²ye²na³li¹. Yxān¹ta¹ a²nū²a²
 ā³xa² a²yo³ha² kāin²ye²nxa³wi¹. Nxē³ju³tai²li²
 yen³kxi³tū³ka³txa² a²wā³kon³ki³a² so¹lxi³
 ū³whih¹ye²ain¹na²li¹. Yxān¹ta¹ ta¹ka³lxa¹li²
 hāi¹ki³li³ ū³whi¹yhe²na²li¹. Nxē³ha²kxai³ a²yo³ha²
 kāin²ye²na³li¹, ta¹ka³lxa²su¹. Nxē³ta¹hxai²hē¹la².*

Sū³na² sxi²ha² a³lun²ta² hxa³kxi²te³lhxā³jau³su²

*5 Nxa²ha¹te¹ a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xa² hi²sen³kxai³lu²
 Txa²wā¹sū³na² sxi²ha² ī²nū²la² e³lxi³ain¹te³nah¹lxi¹:
 — Txah³lxa³kxa² wi¹lū³hē¹ti² wi¹lū³wha²li¹li²
 nxai¹nīn²tai¹. Ta¹hxai²hē¹la².*

*6 Nxā²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:
 — ī²sah¹lxi³sā²lxi¹ Txah³lxa³kxa²
 wi¹lhau³kot3thēx1je¹nxain¹nīn²tai¹. Nxē³kxan²ti³
 kxān³nāu³a² txah³lxa³kxa² a²yo²ha³kxa¹
 sa²nai¹ain¹tu¹wi¹. Hai³txi³ ka³tha¹li¹
 ā³ne³hē²kxi²ka³txa² yū²nx3tho³li¹. Ta¹hxai²hē¹la².*

Ha³lo²a²nū³a² kō³nxe³ton³kxi²jau³su²

7 Nxa²ha¹te¹ ī³wā³tain¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³la² ī³til³nxe³sa²jah¹lāi³.

ī³yau¹ū³sa²sīn¹nhē³li¹.

īh¹nxe³hī¹na²

sa²nai¹ain¹te³ji¹wi¹? īh¹nxe³ti³wā³kxa² yāu³son³sxā³ wi¹kō³nha²hī³ki³te³ji¹wi¹? Nxain¹ta¹hxai²hē¹la².

8 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Wi¹lī²nha²khai¹nxe³jah¹lxi³hē¹li¹.

*ī³ki³ha¹kxi¹nx²ti³ha³tai¹. Nxē³ha²kxai³
a²nū²a² ka³lxa¹te²a² wxā³sxā³ ki³han³jau³su²
e³yah³lxi³te³nah¹lxi¹: “Txa²wā¹sū³na² A²hxi²kan¹ta²
Si³yxau³tāu³lot3sa²jah¹lo²sa¹wi¹.” Nxē³jau³su²
e³yah³lxi³to³hi²: “Hī¹na² wxā²na³li¹.” Nxē³jau³su²
e³yah³lxi³to³hi² nxe³nx2tain¹kxai²nān²tu³
wet1txai¹yah³lxi³txa³hē¹li¹.*

*9 Jā¹nxa¹jau³su² ti¹na² yxau³tū³kā³txi³nāu³xai²na²
kāin² ā³nhe¹kxi²nyhu¹sxā³ su²lhā³nyhain¹kxai²nān²tu³
nū¹ka³na¹ u²tāu³ai³tā² yxau³tū³kā³txi³nāu³xai³tā²
kāin² ā³nhe¹kxi²nyhu¹sxā³ su²lhā³nyhain¹kxai²nān²tu³
nxē³jau³xa² ain³kxi²yah³lxin¹kxai²nān²tu³
ī³yu³lyhah³lxi³txa³hē¹li¹. Ya²la³lyau³su²
kxan²ti³ hai³txi³ hī¹nān²tu³ ha³lo²ai²nān²tu³
ne³ki³so³nx3tho³li¹.*

*10 Nxē³sxā³ a²nū²a² nū³kā³txa²
a²nū²a² nū³kā³txi³ ā³xa² ā²lhun³tu²
ā³nhe¹kxi²nyhai¹nha²kxai³ a²hxi²kan¹ta²
si³yxau³tāu³a¹ a²hxi²kan¹ta² si³yxau³tāu³
ā³xa² a²lhun³tu² ā³nhe¹kxi²nyhu¹ha²kxai³
nxē³nyhain¹tu¹wi¹.*

*11 Ha³lo²a² kxīh³nxa² sa²wi¹win¹nūh¹lxi²ha²kxai³
ī³ta³ka³txa² kāin² wxā³nūh¹lxi³ha²kxai³
a²nū²a² sxi²je³na² ka³lxa¹je³na² yain³txi³*

txa²khaix1nx³sx³
oh³s³nāu³a² ī³yo²la²ti³ju³ta³nū³a² yū³ye²ha²kxai³
nx³ju³tan¹te²kxa³y³lhu² kāin² yuh³lxain¹tu¹wi¹.

12 Yxān¹ta¹ wxā²nxa³ta³lxa¹ an³txi³tū³kā³txa²
i³nx2tain¹sxā³ ye³khāuh³la³thi¹nx2tain¹tu¹wi¹.
Ju³te²a² nū³kā³txa² ā³nū²kxi²thī³na²
ā³yū³nx2tain¹nū²la² ū³tū¹kxi¹nx2tain¹tu¹wi¹.
Ha³lo²a² a²wa³kxēn³ti³nāu³xa² ko³nxe³ti³
ī³yī¹li¹nx2tain¹tu¹wi¹. Txa²wān³txa² kan²txi³
yxo²ī²sah¹lxi¹nha²kxai³ a²nū²a² nū³kā³txi³nāu³xa²
ī³an³ta³kxi¹nx2tain¹tu¹wi¹.

13 Nxe³nx2tain¹kxai²nān²tu³ a²ya³la³tu³jau³xa²
sa²yxo²wet1sah²lxin¹jau³xa² ī³yau¹ū³hain¹yah³lxin¹tu¹wi¹.

14 Yah³lxi¹nha²kxai³: “īh¹nxe³ju³ta³
wa³lxī³nha¹lhon³ku².” Nxe³jau³xa²
ī³ye³kxah²lxi³txa³hē¹li¹. Hxi²waun³jah³lxi³txa³hē¹li¹.

15 Yxān¹ta¹ ī³wā³txi¹nx2ti³hī¹na¹
txa²wān³txi³khai³xa² ū³hū¹nx2ta¹tu¹wi¹.
Na¹kxai²nān²tu³ wxa²ko¹kōn¹nū³kā³txa²
wān³txai²na² e³yah³lxin¹jau³xai²na²
ain³kxain¹kxai²nān²tu³ hxi²kan¹txi³
en²nhai¹nxa³sxā³ ī³wa²lū³xi²nx2txai¹nxa³lho³li¹.

16 Nxe³kxa²yu³su² wxa²nū³kā³txi³khai³xa²
an³ta³kxi²nx2tain¹tū³kā³txa² hxi²ki³kxai³
ā³yāu³hū¹nx2tain¹tu¹wi¹. Wxa²wī³na² ta³nxa²
wxa²lon³txi³tāu³xa² ta³nxa² wxa²wā³tā³xa²
ta³nxa² kwa²ya³lxi²tū³kā³txi³su² ta³nxa² nxe³sxā³
ā³ke³tū¹nx2tain¹sxā³ sun²tā¹nx2tain¹tu¹wi¹.

17 Nxe³hī¹nai²na² yxo²ī²sah¹lxin¹ju³tan¹te²kxa³yā³lhu²
a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ ī³an³ta³kxi¹nx2tain¹tu¹wi¹.

18 Nxe³nx2tain¹kxan²ti³ wxa²ne³kī³sa²
ka³na³ka³na³kxan²ti³ tū¹kxi¹nx2ti³xa³lho³li¹.

19 Ya³nān³ta³ki²la²sxā³ yxo²ī²yah³lxin¹kxai²nān²tu³ ya³lu²yah³lxan³tho³li¹.

*Je³ru³sa³lē²thī³na²
ī³yau¹ū³jau³su²* *sa²nai¹ju³ta³nū³a²*

20 Nxa²ha¹te¹ a²nū²a² an³txi³tū³ka³txai²na² wxā³hī¹na¹Je³ru³sa³lē²thī³na² ā³ki³ka³ti³ki²txai¹nhi¹na¹ sxi²je³nān²ta³ sa²nai¹ain¹ju³ta² yāu³son³tu¹wi¹.

21 Nxe³kxai²nān²tu³ Ju³te²a²ko³xa² yxau³te²su² te² ī³nxa² wā³la² kī³ka³txa² ā³nih³jah¹lxi³hē¹li¹. Sxi²je³na² yxau³te²su² te² ī³nxa² ā³naun³tih¹jah³lxi³hē¹li¹. Te²yā¹nxe³sxā³ ha³lo²a² ā³nxai³te²su² te² ī³nxa² a²sxi²khai³xa² wā³li¹yah³lxi³txa³hē¹li¹.

22 A²nxe³hī¹na² ko³nxe³ti³ kāi³te²nāu³xa² ta³lan²txai²na² ye³khāuh³lxa³thi¹nyhain¹kxi³ai²la¹wi¹. Nxe³ju³ta²nū³a²Txa²wā¹sū³na² ū³wha²li¹txān³nxu¹tai²na² kxān³nxān¹txā³nxu¹tai²na² ī³ye³kxū¹nē³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.

23 Nxe³ha²kxai³ txu¹ha² wēh³nhain¹te²su² te²na² kāin² khāuh³nxain¹tu¹wi¹. Txu¹ha² a²wē³sa² ū³hī³lain¹te²su² te²na² kāin² khāuh³nxain¹nūn³tu¹wi¹. Nxe³kxa²yū³su² Txa²wā¹sū³na² hi²sen³su² I³sa³e² nū³ka³txa² ko³nxe³ti³ kāi³ain¹kxa²yo³ha² ko³nxe³ti³ ī³yī¹lai¹nha²kxai³ ha³lo²a² yxo²ha³kxa¹ ko³ton³tu¹wi¹.

24 Jā¹nxe³ju³ta² ā³nhe¹kxi²sxā³ sun²tā¹sxā³ ya³lu²ai¹nha²kxai³ Ju³te²a² nū³ka³txi³sxa³te²nāu³xa² hi²sen³su² a²nū²a² sa²so¹sxā³ ha³lo²a² u²lxan¹ko³xa³nāu³xa² kan²txi³ ūh³wxe³ha²kxai³ nxe³ain¹ta¹hxai²hē¹li¹. Nxe³nū²la² tū¹ka³txai²li² Je³ru³sa³lē²thī³na² ā³wih¹nū²la² yxau²sa²tē³ain¹tu¹wi¹. Hā²wxān³txa³ wa³ka³to³nain¹ju³ta² ne³ki³so³nain¹tu¹wi¹.

Je³su²jah³la² wxă³ju³ta²nū³a² ī³yau¹ū³jau³su²

*25 Jā¹nxe³ju³kxai³lu² u³je³na³ki³su² te²a² i³la³kxi³su²
te²a² hi³ka²ta³su² te²a² sa²ne³yax1tain¹tu¹wi¹.
ī³ye³na² kāin² hxa³lxi²ha²kxai³ a²nū²a²
hx²kāu³kāu³nhain¹tu¹wi¹.*

*26 A²nxe³ju³kxai³lu² a²nū²a²nāu³xai²li²
ī²ai¹nha²kxai³ yuh³lxi³ya²lun¹tain¹tu¹wi¹, o³sī³na²
ko¹ko¹sa²ye²kxe³su² ī³q³lxi³si¹ha²kxai³la².*

*27 Hā²wxān³txa³ oh³sīn³nān¹ka³lo³a²
hān³ta³ka³lo³a² whāi²na¹ ān³ka³nxi²na¹ka³tū³
wxă³na¹tu¹wi¹. Nū³kxūn³txi³ ī³kīx3khai¹nxe³ha²kxai³
wxă³na¹tu¹wi¹. Wxă³na¹ju³tai²nān²tū³ a²nū²a²
yxo²ha³kxa¹ ī²sain¹tu¹wi¹.*

*28 Ju¹tai²li² ā³si³wxe³hī¹na¹ ī³sa²yxau³sxă³
sa²yxo²ka²la¹nha¹jah³lxi³hē¹li¹. Txa²wā¹sū³na²
sa²yxo²we¹tai¹yah³lxin¹tū³kā³txe² ī³nxai²na²
ā³wa²su¹jah³lxin¹ju³ta³nū³a² ti³wa³ki³lon³tu¹wi¹.
Je³su²jah³la²kxai³ ta¹hxai²hē¹la².*

Hi³yāu³sa³kxa² ī³yau¹ū³jau³su²

*29 Nxe³ha²kxai³lu¹ ī³yau¹ū³jau³xa² āh¹
ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:*

— Te²yā¹nxe³jut3su² sa³wxe³na² ī²jah¹lxi³hē¹li¹.

*30 Ta³kon³ta³ki³yāu³su² hāu³ta³lun²sxă³
ān³ki³i²nha³na¹nxe³hī¹na¹ yxo²kwē³kon³ju³ta²
yau³so³nhī³nx2na³li¹.*

*31 Te²yā¹nxe³ju³kxai³lu² ju¹tai²na²
ī³yau¹ū¹nx2ta¹ju³tin³ti² ī²yah³lxi¹nhī¹na¹
Txa²wā¹sū³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lot3sa²ju³ta³nū³su²
yū³tu¹wi¹. Nxe³sxă³ wa³su³txi³
wxă³na¹tu¹wi¹. Hi³yāu³sa³kxa² hāu³ta³lun²sxă³
ān³ki³i²nha²ti³hū³nxe² wa³su³txi³ wxă³na¹tu¹wi¹.*

32 Ya²la³ty³ e³kxi¹nx²ta¹wi¹. Ju¹tai²na²
 ū²yah³lxin¹kxai²nān²ty³ hī¹na² ka³te³n³s² t³k³txa²
 ya³lu²ai¹nxa³ta³lxa¹ jau¹xai²na² yxo²ha³kxa¹
 kāi³ta³lun²tu¹wi¹.

33 Oh³nāu³nū¹ai²na² hxa³ni² ha³lo²a² yuh³xai²na²
 hxa³ni² nxe³ain¹tu¹wi¹. Nxe³yān¹ta¹ txa²wān³txa²
 so¹lxi³ ya²la³ty³ yxau²sa²tē³tu¹wi¹.

Ye³ten³nha²sxā³ī²yxau³sa²tē³ki³jau³su²

34 Nxe³jut³s² wi¹lī²jah¹lxi³hē¹li¹. Wxā³na¹ju³ta²
 o²nx²ta¹kxa²yān³txi³s² nxa¹nhai¹. Kāin²
 ū³yai³ni² kāin² ū³na²sxā³ we¹ni² kāin²
 hxi²waun³txi² nxe³yah³lxi³txa³hē¹li¹. Nxe³ha²kxai³
 wi¹lī²syah²lxan³kxai²nān²ty³ ka³yxuh³xa² ta³lā²la²
 wi³kxai²nān²ty³ wa³su¹txi³ ū³tī¹kxi²te²ju²hē³li¹.
 Nxe³ju³ta² yā¹nxe² wxā³na¹ju³ta² wa³su³txi³
 yū³tu¹wi¹.

35 Nxe³ju³tai²li² a²nū²a² yuh³xa² yxau³t³k³txa²
 yxo²ha³kxa¹ ū²kxi²sah²lxin¹tu¹wi¹.

36 Wi¹lī²jah¹lxi³hē¹li¹. Txa²wā¹sū³na²
 ū³nū³kūn³nxe³lhi¹hah³lxin¹jau³s²
 ū³ye³kxi¹jah³lxi³hē¹li¹. Yah³lxin¹kxai²nān²ty³ ju³ta²
 ū³wa²to¹ta³lun²ka³ty³ hā²wxān³txa³ Txa²wā¹sū³na²
 A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lot³sa²jah¹lo²na¹xai²na²
 wxa²yen³nāu³a² ū²sah¹lxin¹tu¹wi¹. Je³su²jah³la²kxai³
 ta¹hxai²hē¹la².

37 A²nxe³tāu³a² a³lan²ta² hāi¹nxe³ti³xa¹
 Txa²wā¹sū³na² sxi²ha² ai³nū²la² a²nū²a²
 ū³yau¹ū³to³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³yān¹ta¹ ka³nxah³ta²
 hāi¹nxe³ti³xa¹ a³li³nū²la² O³li³ve²ra³ka³txa²
 ka³la³to³ta¹hxai²hē¹la²

38 Ai¹nha²kxai³ ū²yū¹li²nxa³t³lxa¹ a²nū²a²nāu³xa²
 ka³lxa¹khaix¹nxe³sxā³ Je³su²jah³lai²na² wān³txa²

ain³kxi²te³lhxā³ ha²kxai³ Txa²wā¹sū³na² sxi²ha²
ā³wi¹hain¹to³ta¹hxai²hē¹la².

22

Je³su²jah³la²
he³son³kxain¹jau³su²

1 Nxa²ha¹te¹
yai³nain¹ju³ta³nū³a²
A²nxe³ti³xai²na²
Txa²wā¹sū³na²
nū³ka³txu¹tai²na²
Nxe³hī¹nān¹te²tu³
ye³ka³na³ka³nat³sxā³
ā³sa²wa²lho¹xi²yhain¹ta¹hxai²hē¹la².
Nxe³tāu³a²
ī³wa¹kxi³la³
yai³nain¹to³ta¹hxai²hē¹la².

2 Jā¹nxe³ju³kxai³lu²
yau³son³ti³xa²
kāi³ain¹ta¹hxai²hē¹la².
si³yxau³tāu³a²
hoh³lxī³su²
kō³nxe³thin¹sxā³
Nxe³ain¹tah¹lxā¹
ī³an³ta³kxi²nyhain¹kxa²
yuh³lxain¹ta¹hxai²hē¹la².

Pas²kwa²nxe³ti³xa²
yāu³son³ta¹hxai²hē¹la².
kxā³nhxi¹nu¹tai²na²
ā³non²ta³kxi²ta¹hxai²hē¹la².
kwē³kon³kxa²
hāi¹nxe³ti³xa¹
Sū³na² kāi³ū¹hain¹ju³tu¹tai²na²
so¹lxī³

Ju³ta²sah³la² ī³ki³ha³kxi²sxā³ kāi³jau³su²
3 Nxa²ha¹te¹
Ju³ta²sah³la²
nxē³te²a²
ā³si³tē³kxi²ta¹hxai²hē¹la².
Je³su²jah³la²
Is³ka³ri³o²jah³la²
nxē³te²a²
Sa³ta³na²jah¹la²
a²sa³wi³ha³lxī³su²
nxe³nyhain¹tī³kxai³lu²
ī³yī¹lih²nūn³jah¹la²
hi²sen³su²
A²nxe³jah¹la²
hxī²ka² hxi²ka² hxan³sxā³

ha¹li¹ wxa²sa²so¹xi²tñ³kñ³txi³su² nxe³tau³ta²
ka³na³ka³na³jah¹lo²su² nxe³ta¹hxai²hñ¹la².

4 A²nxe³sxñ³Sa³ta³na²jah¹lai²na² ñ³si³tñ³kxi²jah¹la²
hi²sen³kxai³lu² ñ³nxai³tñ³a² wñ³nxñ¹te²a²
si³yxau³kxa³te³nñ³xa² te²a² Txa²wñ¹sñ³na²
sxi²ha² a²so³ta²to² nñ³ka³txi³su² te²a² nxe³sxñ³
ñ³yñ³nñ²kxi²nyhain¹ta¹hxai²hñ¹la². Nyhain¹sxñ³
ñ³ye³kxi²nyhain¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³la² ñ³yñ³hñ¹nx2ta¹tu¹wi¹.

Nxe³ta¹hxai²hñ¹la².

5 Nxa²ha¹te¹ jau³jau¹xai²na² ain³kxain¹nxa²ha¹te¹
ka³li³hai¹nha²kxai³ ū³yo³hi²txñ³nxa²
ū³hñ¹kxi³nñ³su² e³hau³ko³nye²nyhain¹ta¹hxai²hñ¹la².

6 Nxe³jau³xai²na² Ju³ta²sah³la²kxai³lu²
ain³kxi²nñ²la² ka³lih³kxi²la²nha² e³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Wi¹na³li¹. Jah¹lai²li² ñ³yñ³hñ¹nx2ta¹tu¹wi¹.

Nxe² ñ³he³son³kxi²nyhain¹ta¹hxai²hñ¹la². Nxe³nñ²la²
Je³su²jah³la² ñ³yñ³hñ¹te³lhñ³ yxai¹nha²kxai³ hñ³a²
wahx3nxain¹ta¹hxai²hñ¹la².

Pas²kwa²nxe³tñ³xa² ñ³ye³kxi²jau³su² *hau³kot3si¹jau³nñ³su²*

7 Nxa²ha¹te¹ *Pas²kwa²nxe³tñ³xa²* wa³lo¹lo¹nxa³tñ³xa² yai³nain¹nxe³je³nñ³wa³ka²
ye²ain¹ti³xa² o³ve²a² wñ³sa² su²lain¹ti³wa³kwe³nxa²
yxau³son³ta¹hxai²hñ¹la².

8 Nxe³hñ¹na¹ Je³su²jah³la² hi²sen³kxai³lu²
Pe²jah³lo²su² te²a² Jo³āu²ah³lo²su² te²a² nxe³sxñ³
sa²si¹hñ³te³nah¹lxi¹:

— Pas²kwa²nxe³tñ³xa² yain³kñ³thñ³nñ³a²
sa²hau³kot3ja¹hñ¹li¹. Ta¹hxai²hñ¹la².

9 Nxa²ha¹te¹:

— īh¹nū¹ān¹thīn³ta³ yain³kxi³thī³nū³a²
sa²hau³kot3sīn¹te³la¹ji¹wi¹? Nxē³ya³ta¹hxai²hē¹la².

10 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:
— ī²sah¹wxi¹. Sxi²je³na² ā³nxai³ja¹hu¹li¹.
Nxē³ya³hin¹tāu³a² in³txa² ī³ha¹txi¹nx2ti³tu¹wi¹.
Nxē³jah¹la² ī³yau³xē¹na² ū³whi¹so¹tē³na²
sa²ka³la³ki²wxe³kxi²so¹nyhe¹nx2ti³tu¹wi¹.
Nxē³jah¹la² ī³hi²txi¹ja¹hē¹li¹. Sxi²ha² wi³xi²thī³na²
ā³wih²kxi¹ja³hē¹li¹.

11 Ya³hin¹kxai²nān²tu³ sxi²ha² a²wa³kxē³nxa²
ī³ye³kxi²ya³hin¹te³nah¹lx¹: “Txa²wā¹yah³la²
ī³ye³kxi¹nxa²si¹sa²sīn¹jau³su² sa²si¹hā³sa²sīn¹na²li¹.
īh¹thīn¹ta³ Txai²nāu¹xai²na² Pas²kwa²nxe³tū³xa²
yai³na¹thī³nu³la³sīn¹te²la¹xā³? Nxē³sa²sī¹nhē²li¹.
Nxex3ja¹hē¹li¹.

12 Ya³hin¹kxai²nān²tu³ oh³xan¹thī³na² kāin²thī³na²
wi¹thī³na² wā²na³ūh¹nx2ti³tu¹wi¹. Nxē³thī³na²
wi¹lhau³kot3ja¹hē¹li¹. Je³su²jah³la²kxai³lu²
nxe³ta¹hxai²hē¹la².

13 ī³ye³ta³lun²nū²la² a³li³xi²ya³ta¹hxai²hē¹la².
Nxē³ya³ha²kxai³ wān³txa² e³kxi²jau³xa¹ yxo²ha³kxa¹
ī²hxat3ja³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³thī³nāu³ai²na²
Pas²kwa²nxe³tū³xa² sa²hau³ko³tain¹ta¹hxai²hē¹la².

Pas²kwa²nxe³tū³xa² yai³nain¹jau³su²

14 Nxa²ha¹te¹ ha³lo²a² ā³nhau³hau³kot3hī¹na¹
Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu² a²sa³wi³ha³lx¹nāu³xa²
hx¹ka²hxan³sxā³ha¹li¹ wxa²sa²so¹xi²nūn³tū³ka³txa²
ā³sa²so¹nū²la² thī¹nai²na² ā³wi¹hain¹ta¹hxai²hē¹la².
Ā³wi¹hain¹nū²la² me²sa²ka³lo³a²
ā³wxe²xai³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

15 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² ī³ye³kxi²te³nah¹lx¹:

— Khāuh³lxa³ti³sxā³
 ti³wa³ki³lon³na³li¹.
 sai¹nxa³tā³lxa¹ Pas²kwa²nxe³tū³xa² yain³ki³ju³ta²
 yxo²kwāin³khaix1sa³hē²li¹.

16 Nxē³tū³xa² nxē³tū³xa²yā¹nxe³tū³xa²
 āh¹lxi³sxā³ wa³su³txi³ ī³yai³nxi²ki³sxa³lho³li¹.
 Kxān³ton³tāu³a² Txa²wā¹sū³na² A²hxī²kan¹ta²
 Si³yxau³tāu³lo³ju³ta³nū³su² ī³si³wxe³hī¹na²
 jā¹nxū³na¹tu¹wi¹. Nxē³hī¹na² Pas²kwa²nxe³ju³ta²
 yain³kxi²jau³xu¹tai²na² ta³lu²nhxa³tu¹wi¹.
 Nxē³ye¹nx2ta¹wi¹. Je³su²jah³la²kxai³ta¹hxai²hē¹la².

17 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxai³la¹
 ī³na²kxē¹na² hxi²tē³nha²nū²la² Txa²wā¹sū³na²
 ī³wi¹lxon³kxi²si¹jau³xa² ī³ye³kxi²ta¹hxai²hē¹la².
 Nxē³nū²la² a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xa²
 ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:
 — ī³na²kxē¹na² tē³sxā³ ī³na²xai³jxah³lxi³hē¹li¹.

18 Nxē³yān¹ta¹ nxē³kxa²yā¹nxa¹ju³ta²
 ī³na²kxi³jau³xa² wa³su³txi³ ī³na²xi²nxa³lho³li¹.
 Txa²wā¹sū³na² A²hxī²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lot3sa²hī¹na¹
 ī³na²xi²yah³lxi³ki³tu¹wi¹. Ta¹hxai²hē¹la².

19 Hā²wxān³txa³ yain³tū³xa² hxi²tē³sān²nū²la²
 Sū³na² ī³wi¹lxon³kxi²si¹jau³xa² ī³ye³kxi²ta¹hxai²hē¹la².
 Nxē³sān²ka³tu³ a²sa³wi³ha³lxa² wā²nāu²lxi²sxā³
 ū³hū²xai³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Ū³hū²xai³sxā³
 ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Yain³tū³xai²na² Txa²nū²a² yā¹nx2na³li¹.
 Ya³lu²kxi²nūh¹nx2ta¹tu¹wi¹. Yain³tū³xai²li²
 ya³lu²kxi²nūh¹nx2ta¹kxa² ī²xi²sah¹lxin¹tū³xai²li²
 yain³nūh¹sah¹lxi³to³hē¹li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

20 Te²yã¹nxe³sxã³ yain³ta³lun²kã³t3 hã²wxãn³txa³
 ï³na²kxẽ¹na² û³hû¹ain¹te³nah¹lxi¹:
 — ï³na²xai³jxah³lxi³hẽ¹l¹. A²nxe³jau³jau¹xai²na²
 Txa²ti³ha²yau³xa² yã¹nx2na³li¹. Wãn³txa²
 tah²yau³xa² ï³ye³kxi¹nx2ta¹jau³xai³ jã¹nxe²
 kãi³ûh¹nx2ta¹jau³nû³ai²la¹wi¹. A²nû²a²
 ko³nxe³ti³ kãi³ju³ta² ã³wa²sut1si¹ha¹jau³nû³su²
 Txa²ti³ha²yau³xa² ha³li³hxan³sa³tu¹wi¹.

21 Ne³ka²sah¹lx¹wxi¹. Jah¹lai²li²
 ã³yãu³hû¹sa²jah¹la² txa²wã¹me²sa³ka³lo³a²
 ã³wxe²na³li¹.

22 Su²lhã³sain¹sxã³ ya³lu²na¹tu¹wi¹.
 Nxe³ju³ta² Txa²wã¹sû³na² wãn³txu¹tai²na²
 ï³ye³kxû¹nẽ³ta¹hxai²ti³ai¹ti²tu³wi¹.
 Yxãn¹ta¹ ã³yãu³hû¹sa²jah¹lo²kxai²lẽ¹.
 Ko³nxe³ton³khai¹nxe³tu¹wi¹. Je³su²jah³la²
 ta¹hxai²hẽ¹la².

23 Nxa²ha¹te¹ jau¹xai²li² ain³kxain¹te³na¹
 e³lain¹te³nah¹lxi¹: — ï¹h¹jah¹lo²ta³ ko³te³hin¹te²la¹xã³? Nxe²
 e³lain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

Hxi²kan¹ta² Si³yxau³jah¹lo²su² ï³yau¹û³jau³su²

24 Nxe² e³lain¹nxa²ha¹te¹ jau¹xai²li² ta³lun²nû²la²
 a²sa³wi³ha³lxa² e³kxi¹nyhu¹ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
 Nxe³te³nah¹lxi¹: — Txai²li² hxi²kan¹txi³lxã³na¹wi¹. Yxãn¹ta¹
 wxãi²li² kãin²te²sxa³lxi¹. Äh¹lxi³sxã³: — Kwa²nxi¹lx¹. Txai²na² so¹lxi³
 hxi²kan¹te³lxã³na¹wi¹. Wxãi²na² kãin²te²sxa³lxi¹.
 Nxe³nyhain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

25 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² ï³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:
 — Ju³te²a² nû³ka³txi³sxa³te²nãu³xa²
 a²si³yxau³ka³txa² hi²sen³su² a²sa³wi³ha³lxi³nãu³xa²

yxo²xūn³txi³ kwa³na³nyhain¹te²ju²hē³li¹.
 Ai¹nha²kxai³ a²sa³wi³ha³lxa² nxe² e³lain¹te³nah¹lx¹:
 “Jah¹lai²li² wi¹la³ ā³non²ta³kxi²nē³jah¹lai²la¹wi¹.”
 Ain¹jau³su². Te³nai¹nhxai²na²hē³li¹.

26 Nxain¹kxan²ti³ te²yā¹xah³lxi³txa³hē¹li¹.
 Yxān¹ta¹: “Hxi²kan¹te²sa¹wi¹.” Nxe³jau³jau¹xai²na²
 e³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ a²nū²a² hxi²ka¹nxa³te²a²
 yā¹nxe² ī²ū¹nha¹jah³lxi³hē¹li¹. Te²yā¹nxe³sxā³:
 “A²wa³kxēn³su² te²sa¹wi¹.” Nxe³jau³jau¹xai²na²
 e³yah³lxin¹kxai²nān²tu³ kwa² sa³wi³sa²yā¹nxa²
 ā³non²ta³kxi²nū¹nha¹jah³lxi³hē¹li¹.

27 Te²yā¹nxe³ju³kxai³lu² īh¹jah¹lo²ta³ hxi²kan¹
 wa³to²hi² jah¹lo²la³te²la¹xā³? Yain³txi³su²
 āu¹la³kxi²sxā³ ū³hū²jah¹lo²su² te²la³ ta³nxa²,
 hāi¹nxe³sxā³ ā³wxe³sxā³ yain³jah¹lo²su² te²la³
 ta³nxa², īh¹jah¹lo²ta³ hxi²kan¹ wa³to²hi² jah¹lo²su²
 hī³te²la¹xā³? Nxe²nxa³wi¹. Hāi¹sxā³ ā³wxe³sxā³
 yain³jah¹lo²su² te²na² hxi²kan¹ wa³to²hi² jah¹lo²su²
 te²la¹wi¹, Nxe³to³ta¹ Txai²na² sa²kxai³lu²
 yain³txa² āu¹la³kxi²jah¹lo²kxa² yā¹nxe³sxā³
 a²wa³ka³li³lo³jah¹la²yā¹nxa¹wi¹.

28 Nxe³na¹ha²kxai³ ā³si³tē³kxi²sah²lxin¹tai¹tu³wi¹.
 Ha³lo²a² ko³ton³kxi²sa²kxan²ti³ kan²txi³
 ā³si³tē³kxi²sah³lxin¹tai¹ti²tu³wi¹.

29 Sah¹lxi¹nha²kxai³ Txa²wī³na² hxi²ki³kxai³lu²
 A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lot3sa²tu¹wi¹.
 Nxe³sa³kxai²nān²tu³ ha³lo²a² a²yxo²ha³kxa¹
 a²wa³kxēn³si¹ta¹tu¹wi¹.

30 Nxa¹kxai²nān²tu³ Txai²yā¹nxe³sxā³
 I³sa³e² nū³ka³txi³nāu³xa² ha³tih³xa² hxi²ka²
 hxan³sxā³ ha¹li¹ wa²sa²so¹xi²nūn³ka³tu³
 nxe³te²nū³ka³txi³nāu³xa² a²wa³kxēn³si¹yah³lxin¹nū³nīn¹tu¹wi¹.

Nxe³yah³lxin¹kxa²yu³su² txa²yai³na¹ka³lo³a²
 ā³wxe³sxā³ yain³kxi²syah¹lxin¹tu¹wi¹.
 Je³su²jah³la²kxai³ nxe³ta¹hxai²hē¹la².

Pe²jah³lai²na² Je³su²jah³la² sa²yxo²ā³jau³nū³su²

*31 Nxe³ha²kxai³la¹: Ne³ka²sa²sa²lxi¹.
 — Si³māu²ah³lāi³. Sa³ta³na²jah¹la² e³kxi²sain¹te³nah¹lxi¹:
 “Je³su²jah³lī¹. Wxa²nū³ka³txai²li² ū³hū¹sē¹li¹.
 Sa²yxo²ā³nxain¹ju³ta² ī³ye³kxi²sai³nai¹na¹tu¹wi¹.
 Sa³ta³na²jah¹la² nxe³sain¹na²hē³li¹.*

*32 Ain¹ta¹ Txa²wā¹sū³na² ī³ye³kxai¹na¹hē³li¹,
 kan²txi³ yxo²i²sah¹lxi³si¹hin¹jau³su¹.
 Nxe³ha²kxai³ ā³yxo²o³tū¹xi²san¹kxai²nān²tu³
 txa²sa³wi³ha³lxa² yxo²ī²sain¹nūn³si¹hin¹jau³su²
 ā³nxū²kwai³lxū¹txi³txai¹nhē³li¹. Je³su²jah³la²kxai³
 ta¹hxai²hē¹la².*

*33 Nxa²ha¹te¹ Pe²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹: Kan²txi³
 — Txa²hxī²kan¹jah¹lāi³. Kan²txi³
 ā³si³tē³kxi¹nxa²ha¹tu¹wi¹. Ū³tī¹kxi²sain¹kxan²ti³
 su²lhā³sain¹kxan²ti³ ya²la³tu³ sa²yxo²ā³nxa²sa²sī¹nxa³lho³li¹.
 Ta¹hxai²hē¹la².*

*34 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:
 — Pe²jah³lāi³. Ne³ka²sa²sa²lxi¹. Ka³nxah³tai²na²
 ka³la³ka³la²a² ī³yxai²lxi²nxa³ta³lxa¹ jau³nū³a²
 nxe²e³in¹te³nah¹lxi¹: “Je³su²jah³la²
 ī²ti³hex1te²txā³wi¹. Nxe²ī³ki³ha¹kxi²san¹jau³xa²
 ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ ī³ye³kxi²xin¹tu¹wi¹. Je³su²jah³la²
 ta¹hxai²hē¹la².*

Yen³kxa² āu¹la³kxi²jau³su²

*35 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²kxai³la¹
 e³kxi²te³nah¹lxi¹:*

— Kxã³nhxí¹nai³tã² sa²si¹hã³nx²ta¹hí¹nai³tã²
 ha³teh³nxã³nxé¹ta³ yü²nxa³ha²kxai³ wã²lẽ¹ta³
 yü²nxa³ha²kxai³ yu³wi²kxi²nha²ka³lo³a²
 wé³no³kxi³la³ yü²nxa³ha²kxai³ nxe³kxan²ti³
 yã¹te²ta³ wã³kon³kxi¹nx²ti³lhai¹li¹? Ta¹hxai²hẽ¹la².
 Nxa²ha¹te¹:

— Wã³kon³sñ¹nxa³tai¹tu³wi¹. Ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

36 Nxa²ha¹te¹:

— Hí¹kxai³ ha³teh³nxã³nxé¹na² ta³nxa² wã²lẽ¹na²
 ta³nxa² yü³ke³la³te²kxai³ so¹xi¹jah³lxi³hẽ¹li¹.
 Yah³lxi¹nha²kxai³ yu³la² kãin² ta³wxi²a²
 yü²nxa³kxai²nã²tu³ so¹kxi²txai¹yah³lxi³hẽ¹li¹,
 wxa²wã²la²ka³lo³a² ü³hü¹ai¹yah³lxin¹kxan²ti³nã¹.

37 Nxe³ha²kxai³ Txa²wã¹sü³na²
 ha³teh³nxã³nxu¹tai²na² nxe³te³nah¹lx¹:
 “A²nã²a²nãu³xa² te²hi²sen³su² Txa²wã¹sü³na²
 hxi²kan¹jah¹la² i³ye³ki³ha¹kxain¹te³nah¹lx¹:
 ‘Jah¹lai²li²ko³nxe³thin¹jah¹la²he³la³kxi³sye¹txi³na³li¹:
 Nxe²e³ain¹tu¹wi¹” Ü³wha²li¹txã³nxu¹tai²na²
 nxe³ta¹hxai²hẽ¹li¹. Hí¹na² nxe³kxa²yã¹nxe³jut3su²
 kãi³ta³lun²sain¹tu¹wi¹. Je³su²jah³la²kxai³
 ta¹hxai²hẽ¹la².

38 Nxa²ha¹te¹ a²sa³wi³ha³lxai²na² wã³txi³kxai³lu¹:
 — l²sa²si¹lx¹. Ti¹ai²li² yu³la² kãin²ta³wxi²a²
 wxi²ha¹li¹ yü³sñ¹na³li¹. Ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².
 Nxa²ha¹te¹:

— Än²na³li¹. Je³su²jah³la² nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

Je³su²jah³la² Sü³na² i³ye³kxi²jau³su²
39 Nxa²ha¹te¹ e³ta³lun²nxa²ha¹te¹
 Je³su²jah³la²kxai³lu² a³li³nã²la² wã³la³ka³txa²
 O³li³ve²ra³ka³txa² ka³la³hxai²na²hẽ³
 jã¹nxe³to³ta¹hxai²hẽ¹la². Nxe³tã³a²
 ä³si³tẽ³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

Lukas 22:40

cc

Lukas 22:47

40 J^ã1nx^e3sx^ã3 ka³la³to³nh^ã2la² ã³yi¹ka³t^ãu³
e³kxi²te³nah¹lxi¹: — Txa²w^ã1s^ãu³na² ð³ye³kxi¹jah³lxi³h^ã1li¹.
K^õ3nx^e3ju³ta³la³ ã³wih¹kxi¹nx2ti³kxa²y^ãn³txi³su²
nx^e3nx2ta¹nhai¹. Ta¹hxai²h^ã1la².

41 Nxe³n^ã2la² j^ãu¹nx^e² ã³ya¹not3ta¹hxai²h^ã1la².
Nxe³n^ã2la² ã³ka³ti³lhu³ta³kxa² wxe³sx^ã3
Txa²w^ã1s^ãu³na² ð³ye³kxi²ta¹hxai²h^ã1la².

42 E³kxi²te³nah¹lxi¹: — W^ã3na² nxex3txi¹. Ten³nx^a2ke³la³te²kxai³
a²k^õ3nx^e3ju³tai²na² kh^ãuh³lxa³ti³sa²ju³tai²na²
sa²wa²tot1so¹kxi²s^ãe¹li¹. Yx^ãn¹ta¹
ten³nx^a2nx^a3kxai²n^ãñ²t^ãu³ wxa²w^ãn³txa² so¹lxⁱ1
we¹txa²ha¹tu¹wi¹. Ta¹hxai²h^ã1la².

43 Nxe²e³ti³kxai³lu² oh³xan¹jah¹la² a³ka³nxⁱ2n^ã2la²
ãn³s^ã3nx^ã3nx^e3ta¹hxai²h^ã1la².

44 Nxe³ha²kxai³ j^ã1nx^e3sx^ã3 ã³ka³ti³lhu³ta³kxa²
wxe³sx^ã3 Txa²w^ã1s^ãu³na² e³kxi²ta¹hxai²h^ã1la².
Nxe²e³kxi²t^ãu³a² ãin²ti³sa²tx^e1khaix1nx^e3ha²kxai³
ð³kax3l^ãux3ka³l^ãu¹nha²jau³xa² a²tih³yau³khai³xa²
ha³li³at1ta¹hxai²h^ã1la².

45 H^ã2wx^ãn³txa³ e³ta³lun²n^ã2la² a²sa³wi³ha³lx^a2
ã³w^ã3li²sx^ã2n^ã2la² ãin²ti³khaix1nx^e3ha²kxai³
ãu³xain¹ta¹hxai²h^ã1la².

46 Äu³xain¹ka³t^ãu³ta¹ Je³su²jah³la² e³kxi²te³nah¹lxi¹:
— ïh¹nx^e3ha²kxai³ ãu³xah³lxⁱ1ji¹wi¹?
Txa²w^ã1s^ãu³na² ð³ye³kxi¹jah³lxi³h^ã1li¹.
K^õ3nx^e3ju³ta³la³ ã³wih¹kxi¹nx2ti³kxa²y^ãn³txi³su²
nx^e3nx2nhai¹. Ta¹hxai²h^ã1la².

K^õ3nx^e3thin¹t^ãu³k^õ3txa² Je³su²jah³la² so¹ain¹jau³su²
47 Nxa²ha¹te¹ ð³ye³kxi²ta³lun²nx^a3t^ãlxa¹ a²n^ã2a²
ka³lxa¹t^ãu³k^õ3txa² y^ãu³so³nain¹ta¹hxai²h^ã1la².
Nxain¹sx^ã3 a²sa³wi³ha³lx^a2 ã³nhai¹t^ãu³jah¹la²

Lukas 22:48

cci

Lukas 22:53

ka³na³ka³na³te²a² Ju³ta²sah³lo²kxai³lu²
ne³ka³ta²a² wxā³ye²ta¹hxai²hē¹la².
Nxe³kxan²ta² yāu³son³kxi²nū²la² Je³su²jah³la²
ī³yxo²sai¹la³kxi²ta¹hxai²hē¹la².

48 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:
— Ju³ta²sah³lāi³. ī³yxo²sai¹la³kxi²san¹jau³xa²
ā³yāu³hū¹kxi²san¹ji¹wi¹? Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

49 Nxa²ha¹te¹ a²sa³wi³ha³lx² hi²sen³kxai³lu²
wxā³ain¹tū³kā²tx² ī²ain¹tāu³a² ī³ye³ain¹te³nah¹lx¹:
— Txa²hxi²kan¹jah¹lāi³. Yu³la² kāin²ta³wxi²a²
hxi²tē³nha²sxā³ sun²tā¹sīn¹te³la¹ji¹wi¹?
Ain¹ta¹hxai²hē¹la².

50 Nxe²e³ain¹ti³kai³lu² Je³su²jah³lai²na²
a²sa³wi³ha³lxai²na² ka³na³ka³nat³sxā³ wā³nxīn¹ta²
si³yxau³kah³lai²na² a²sa³wi³sa² yāu³son³kxi²nū²la²
yu³la² kāin²ta³wxi²a² hxi²tē³nha²ta¹hxai²hē¹la².
Nxe³te³na¹ a²ne³nxē³na² a²nē³wi¹tāu³a²
ūh³nxe³i²lā³ta¹hxai²hē¹la².

51 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:
— Hāi¹nxā¹jah¹lx³sā²nhe³li¹. Nxe³jau³su²
nū²la² in³tx² ne³nxē³na² tx²wā¹ne³wi¹nē³tāu³a²
wx²a²ne³wxai³sāin³sxā³ wx²a²ne³we²txi³ta¹hxai²hē¹la².

52 Nxa²ha¹te¹ wā³nxīn¹ta² Si³yxau³kah³lo²su²
te²a² a²so³ta²to² nū³kā³txi³su² te²a² Ju³te²a²
a²hxi²kan¹tū³kā³txi³su² te²a² nxe³te²su²
Je³su²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Yu³la² kāin²ta³wxi²a² tē³i² hi³sa³ka³tx² tē³i²
yah³lxin¹sxā³ wxā³yah³lxin¹ti²ti¹. A²nū²a² yen³kxa²
kāi³kxi²jah¹la² i³sxā³ sa²so¹kxa² yā¹nxe³ i³sxā³
sa²so¹sah¹lxin¹ta²lu¹wi¹.

53 Txa²wā¹sū³na² sxi²ha² ye³ka³lx¹txi³
ā³yūh¹sxai²na¹tai¹ti²tu³wi¹. Na¹tāu³ai³tā²

Lukas 22:54

ccii

Lukas 22:59

so¹sah¹lxi³hxai²nxã³tai¹ti²tu³wi¹. Yxã¹ta¹ h̄i¹na²
ka³nxa³hi²ha²kxai³ Sa³ta³na²jah¹la² nū³kxñn³sxã³
o²la³kxi²te²ju²hẽ³li¹. Te²yã¹nxe³ha²kxai³
wx²nū³k²txai²na² ko³nxe³ti³ o²la³kxah³lxin¹tu¹wi¹.
Je³su²jah³lo²kxai³ nxe³ta¹hxai²hẽ¹la².

Pe²jah³la² a²yxo²wān³txa² Je³su²jah³la²
sa²yxo²ã³jau³su²

*54 Ain¹nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lo²kxai³ i³sxã³
sa²so¹ai¹nha²kxai³ wā³nxñn¹ta² si³yxau³kah³la²
hxi²kan¹jah¹la² a²sxi²ha² t̄j¹kxain¹sxã³
ã³wi¹hain¹ta¹hxai²hẽ¹la². Nxain¹tāu³a²
Pe²jah³la²kxai³ a²si³yo³na² sxi²ha² wai²ha²
yxo²tāu³lxa² ã³wih¹ta¹hxai²hẽ¹la².*

*55 A²nxe³th̄i³na² ti²ta³lo³ka² ha³nxe²a²
sa²ya³tain¹ta¹hxai²hẽ¹la². A²nxe³tho³xai²na²
Pe²jah³lo²kxai³lu² t̄j³nū²la² a²yxo²wē³ka²nū¹hain¹ta¹hxai²hẽ¹la².*

*56 Nxe³tāu³a² wā³nxñn¹ta² si³yxau³kah³la²
hxi²kan¹jah¹la² a²sa³wi³sa¹ka³lxa² e³te³nah¹lxi¹:
— Jah¹lai²li² Je³su²jah³la² a²si³t̄e³kye¹nxain¹na²li¹.
Ta¹hxai²hẽ¹la².*

*57 Nxa²ha¹te¹ Pe²jah³la² ki³ha¹kxain¹sxã³
e³kxi²te³nah¹lxi¹:
— Nxex3sa²nxi¹. Jah¹lai²li² hai³txi³ ī²te²txã³x̄i¹.*

Ta¹hxai²hẽ¹la².

*58 Ye³jen¹nāu³a² in³txa² ī²ain¹nū²la²
e³kxi²te³nah¹lxi¹:
— Wxã²na² Je³su²jah³la² a²sa³wit3sin¹tai¹.
Ta¹hxai²hẽ¹la². Nxa²ha¹te¹ Pe²jah³lai²na²
ī³ki³ha¹kxi²sxã³ a²wān³txi³kxai³lu¹:
— Nxex3sa²lxi¹. Txai²li² ti³he¹nxẽ²nxa³wi¹.
Ta¹hxai²hẽ¹la².*

59 Ye³jen¹nūn³tāu³a² in³txa² ã³xa² ī²ain¹te³nah¹lxi¹:

— Jah¹lai²li² ã³si³tẽ³kxain¹te²nu³tã³li¹. Ka³li³le²a²
a²nã³ka³txi³su² ye²ha²kxai³lu¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

60 Nxa²ha¹te¹ Pe²jah³la² ã³ki³ha¹kxi²sxã³
ã³wa²lã³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹:

— Nxex3sa²lxi¹. Jau¹xai²li² ko³nha²ti³hex1te²txã³wi¹.
Ta¹hxai²hẽ¹la². Nxa²ha¹te¹ e³ta³lun²hi¹na¹
ka³la³ka³la²a² ã³yxai²lxi²ta¹hxai²hẽ¹la².

61 Nx^e3tã³a² Je³su²jah³la² sa²ne³wa³ti³nha²sxã³
Pe²jah³la² ten³sa²tã³ta¹hxai²hẽ¹la². Nx^e3hi¹na¹
Pe²jah³la² sa²kxai³lu² Je³su²jah³la² a²wã³txai²li²
ã³ne³sai¹xi²nha²ta¹hxai²hẽ¹la². Nx^e3jau³xa²sa¹:

— Ka³nxah³ta² ka³la³ka³la²a² ã³yxai²lxi²nxa³ta³lxa¹
wxã²na² Pe²jah³lo² ã³nxai²na² sa²kxai³lu²
ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ ten³si¹sa²nxã³jau³nã³su²
ã³ye³kxi²xin¹tu¹wi¹. Ta¹hxai²hẽ¹la².

62 Nx^e3jau³xai²na² Pe²jah³lai²na² ain³kxi²xi²ka³tu³
ha³lo²a² a³li³xi²nã²la² ãin²ta³kxi²nha²sxã³
kãin²nã³ta¹hxai²hẽ¹la².

Je³su²jah³la² ã³su²lain¹jau³su²

63 Nxa²ha¹te¹ so³ta²to² nã³ka³txa² Je³su²jah³la²
tã³kxain¹tã³ka³txai²na² ã³wai³ka³si³jau³su²
ã³ye³kxai¹ni² ã³su²lai¹ni² nx^e3ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

64 Nx^e3ain¹kxa²yu³su² wã²la²ka³lo³a²
tẽ³sxã³ ã³yhe³ti¹kxain¹nã²la² ã³su²lain¹ka³tu³
ã³wã³txi³te³nah¹lxi¹:

— ã³h¹te²ta³ ã³su²nxain¹thi²li¹? ã³yau¹ã³sẽ¹li¹.
Ain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

65 Te²yã¹nx^e3ju³ta² ko³nx^e3te²lo³jau³xa²
yau³ka³lxa¹txi³ ã³ye³kxain¹ta¹hxai²hẽ¹la².

Ju³te²a² a²hxi²kan¹ta² nã³ka³txa² ã³wã³txain¹jau³su²

66 A³lan²ton³tāu³a² Ju³te²a² a²hxi²kan¹ta²
 nū³kā³txi³su² te²a² wā³nxīn¹ta² si³yxau³tū³kā³txi³su²
 te²a² ha³teh³nxā³nxa² a²hoh³lxi³su² tū³kā³txi³su²
 te²a² ain¹sxā³ ā³nū²kxi²nū²la² Je³su²jah³la²
 sa²so¹ain¹ka³tū³ e³kxain¹ta¹hxai²hē¹la².

67 E³kxain¹te³nah¹lxi¹:
 — Txa²wā¹sū³na² A²hxi²kan¹ta²
 Si³yxau³tāu³lo³txa²jah¹lo²sin¹ji¹wi¹?
 ī³yau¹ū³nha²sē¹li¹. Ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxa²ha¹te¹
 Je³su²jah³la² ī³wa²lū³xi²te³nah¹lxi¹:

— ī³yau¹ū³nx2ta¹kxai²nān²tū³ yxo²ī²sah²lxan³tho³li¹.

68 Yxān¹ta¹ ī³wā³txi³nx2ta¹kxai²nān²tū³ hai³txi³
 ī³wa²lū³xi¹sah²lxan³tho³li¹.

69 Yxān¹ta¹hx¹lxa¹ ye³jen¹na² yan¹nāu³a¹ Txai²na²
 Sū³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lot3sa²jah¹lo²na¹xai²na²
 ī²sah¹lxin¹tu¹wi¹. Txa²wā¹sū³na² Si³yxau³jah¹la²
 a²wi¹nē³tāu³a² ā³wxe³na¹tu¹wi¹. Je³su²jah³lo²kxai³
 ta¹hxai²hē¹la².

70 Nxa²ha¹te¹ a²yxo²ha³kxa¹ ī³wā³txain¹te³nah¹lxi¹:
 — Wxāi²na² Txa²wā¹sū³na² Ta²su²
 nīn¹ji¹wi¹? Ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxa²ha¹te¹
 ī³wa²lū³xi²ti³an¹jau³kxai³lu¹:

— Wain³txi³ e³yah³lxi¹lxi¹. Txai²la³na¹wi¹.
 Je³su²jah³lo²kxai³ nxe³ta¹hxai²hē¹la².

71 Nxa²ha¹te¹ e³kxi²nyhain¹te³nah¹lxi¹:
 — Hī¹na² ī²kī³ti²tu³wi¹. Je³su²jah³la²
 a²yxo²wān³txa² Sū³na² ko³nxe³te²lo³jau³xa²
 ain³kxi²kī³ti²tu³wi¹. Häi¹nxā¹a³syah¹lxi³sa²lxi¹.
 Ain¹ta¹hxai²hē¹la².

23

Pi³la²jah³la² ī³wā³txi³jau³su²

Lukas 23:1

ccv

Lukas 23:5

1 Nxa²ha¹te¹ e³kxi²nyhain¹nū²la²
ã³nū²kxi²tū³kā³txai²na² hi²sen³kxai³lu²
Je³su²jah³la²kxai³ ã³nū²kxa² so¹sxā³
ai³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Pi³la²jah³la² sxi²ha²
ã³nxai³ain¹ta¹hxai²hē¹la².
2 Nxē³nū²la² ã³nū²kxa² so¹ain¹tū³kā³txa²
ī³ki³ha¹kxi²sxā³ ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:
— Je³su²jah³lai²li² txa²wā¹nū³kā³txa²
ã³ke³tū¹ain¹na²hē³li¹. Nxē³te³nah¹lxi¹: “Ro³ma²no²
nū³kā³txa² a²hxi²kan¹jah¹la² Se²sa²jah¹lo²su² a²nū²a²
ū³yo³hi²ki³ki³a² ū³yo³hi²yah³lxi³txa³hē¹li¹.
Nxē³jau³su² ha²kxai³: “Txai²li² Txa²wā¹sū³na²
A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tā³lot3sa²jah¹lo²sa¹wi¹.
Wxa²si³yxau³kax3sa¹wi¹. Nxē³jau³xa² yxo²ha³kxa¹
nxē² ain³kxi²sī¹na¹hē³li¹. ī³ki³ha³nain¹jau³xa²
ain¹ta¹hxai²hē¹la².

3 Nxa²ha¹te¹ Pi³la²jah³lai²na² a²wā³txi³kxai³lu¹:
— Wxā²na² Ju³te²a² nū³kā³txai²na² a²hxi²kan¹ta²
si³yxau³jah¹lo²sin¹ji¹wi¹? Ta¹hxai²hē¹la². Nxa²ha¹te¹
Je³su²jah³lai²na² wā³txi³kxai³lu¹:

— Wxa²wā³txai²na² wain³na³li¹. Ta¹hxai²hē¹la².
4 Nxa²ha¹te¹ Pi³la²jah³la² hi²sen³kxai³lu²
e³kxi²te³nah¹lxi¹. Wā³nxīn¹ta² si³yxau³tū³kā³txi³su²
te²a² a²nū²a²nāu³xa² a²yxo²ha³kxa¹
ain³kxain¹te³nah¹lxi¹:

— Jah¹lai²li² ko³nxe³ti³ kāi³ju³ta² hai³txi³
ī²a¹jah¹lo²sxa³wi¹. Wi¹lhin¹jah¹lo²sye¹nx2ti³na³li¹.
Ta¹hxai²hē¹la².

5 Nxa²ha¹te¹ ī³wa²lū³xain¹te³nah¹lxi¹:
— Kwa²nxi¹lxi¹. Jah¹lai²na² wā³txa²
he¹li²nha²si¹nyhain¹jau³su² ī³yau¹ū³hxai²na²hē³li¹.
Jā¹nxe³na³li¹. Nū¹ka³na¹ Ka³li³le²a²ko³xa²

ă³si³wxe³nū²la² Ju³te²a²ko³xa² ă³wa²to²hi²ka³tu³
hī¹na² wxă²na³li¹. Ain¹jau³su² kāin² ki³han³jau³su²
e³kxain¹ta¹hxai²hē¹la².

E³ro²jah³la² ī³wă³txi³jau³su²

6 Nxa²ha¹te¹ Pi³la²jah³la²kxai³lu²
ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:
— Jah¹lai²li² Ka³li³le²a² ko³xan¹jah¹lo²su² te²la¹xă³?
Ta¹hxai²hē¹la².
7-8 Nxa²ha¹te¹:
— Wain³sīn¹na³li¹. Ta¹hxai²hē¹la²
Nxe³te³na¹ Pi³la²jah³la² hi²sen³kxai³lu²
ī³sa²si¹hă³nyhai¹nha²kxai³ E³ro²jah³la² sxi²ha²
ă³wih¹si¹nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jah¹la²kxai³
Ka³li³le²ko³xa² a²wa³kxēn³yah³lo²su²
ta¹hxai²hē¹la². Jă¹nxe³tău³a² Je³ru³sa³lē²thī³na²
yxau²xai³ta¹hxai²hē¹la². Kxān³su² Je³su²jah³la²kxai³
ī²ain¹ju³ta² ten³kxe³su² ka³lih³kxi²la²ta¹hxai²hē¹la².
Kxă³nhxī¹nai³tă² Je³su²jah³la² hxi²ka¹nain¹jau³xa²
ain³kxai¹nha²kxai³ hī¹na² sa²kxai³lu²
a²ya³la³lhu²si¹nhē³tū¹xă¹. Ain³jau³su²
nxe³ta¹hxai²hē¹la².
9 Nxa²ha¹te¹ E³ro²jah³la²kxai³
kāin² ī³wă³txi¹nyha¹ta¹hxai²hē¹la².
Nxe³ta¹ Je³su²jah³la²kxai³ hai³txi³
ī³we¹nyha¹ta¹hxai²nxa³hē¹la².
10 Nxe³ain¹kxa²yu³su² wă³nxīn¹ta²
si³yxau³tū³ka³txi³su² te²a² ha³teh³nxă³nxa²
a²hoh³lxi³su² te²nău³xa² ain¹sxă³ ki³ha¹kxi²sxă³
ko³nxe³ti³hi¹jau³su² ī³ye³kxain¹ta¹hxai²hē¹la².
11 Nxa²ha¹te¹ E³ro²jah³lo²su² te²a² a²so³ta²to²
nū³ka³txi³su² te²a² nxe³te²a² sa²kxai³lu²
ī³wa³ka³si³ai¹ni² ī³ha³nū³nxe² nxain¹ta¹hxai²hē¹la².

Ai¹nha²kxai³ wā²la² wi¹khaix¹ka³lo³a² tē³sxā³
 Je³su²jah³la²kxai³ ū³whi²kxain¹nū²la² Pi³la²jah³la²
 sxi²ha² ī³whā¹li²si¹ta¹hxai²hē¹la².

12 Nxa²ha¹te¹ kxā³nhxī¹nai³tā³ E³ro²jah³la²
 Pi³la²jah³la² hi³nyha¹ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹
 hī¹nān¹te²tu³ ya³li³xi²nyha¹ta¹hxai²hē¹la².

Pi³la²jah³la² Je³su²jah³la² ya³lu²si¹jau³su²
 kwa³na³jau³su²

13 Nxa²ha¹te¹ wā³nxīn¹ta² si³yxau³tū³kā³txi³su²
 te²nāu³xa²Ju²te²a²nū³kā³txa² hxi²kan¹txi³nū³kā³txi³su²
 te²nāu³xa² a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ Pi³la²jah³la²
 hi²sen³kxai³lu² ī³kaix¹so¹ta¹hxai²hē¹la².

14 Nxe³sxā³ ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹
 Je³su²jah³lai²li² hi²sen³kxai³lu² a²nū²a²
 nū³kā³txa² he¹li²nha²si¹nyhain¹jau³su²
 tē³sxā³ e³kxi²sah¹lxin¹ten¹tu³wi¹. Yxān¹ta¹
 wān³txa² ka³lxa¹txi² wā³txai¹na¹ten¹tu³wi¹.
 ī³wā³txai¹na¹kxan²ti³ ko³nxe³ti³ kāi³ju³ta² hai³txi³
 a³ya³txi²nxa³wi¹.

15 Na¹kxa²yū³su² E³ro²jah³la² te²yāx¹ta¹hē¹li¹.
 Nxe³ha²kxai³ sa²si¹hā³xi²sain¹tai¹tu³wi¹.
 Ain¹jut³su² jah¹lai²li² ko³nxe³ti³ kāi³ha²kxai³
 ī³ya²lut¹si¹ha¹jau³nū³su² hxi²ki³ye²nx²ti³xa³wi¹.

16 Nxe²nxa³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² hāi¹sxā³
 ī³wai¹tain¹si¹sā²na¹ka³tu³ wxa²wa²sut¹sxā³
 ū³hū¹xi¹nx²ta¹tu¹wi¹. Pi³la²jah³la²kxai³
 nxe³ta¹hxai²hē¹la².

17 Nxa²ha¹te¹ kxā³nhxī¹nai³tā³
 Pas²kwa²nxe³tū³xa² yai³nai¹nhī¹nai³tā³ a²nū²a²
 ū³ti¹kxi²tū³kā³txa² a²nū²a² ka³na³ka³na³te²a²
 wxa²wa²sut¹sxā³ sa²tā³xi²to³ta²hxai²hē¹la².
 Nxe³sxā³ ye³ka³lxa¹txi³ Pas²kwa²nxe³tū³xa²

yai³nain¹ju³ta² Pi³la²jah³la² hxi²ka²
jā¹xain¹to³ta¹hxai²hē¹la².

18 Nxain¹kxan²ta²te²yā¹nxe³ju³ta²te³nai¹nha²kxai³
a²nū²a² yxo²ha³kxa¹ kāin² ī³kaix1tain¹te³nah¹lxi¹:

— Je³su²jah³la² su²lhā³txa²sī¹nhē³li¹.

Ba³ra³ba²sah³la² so¹lxi³ wxa²wa²sut1sxā³
sa²tā³xit1sī¹nhē³li¹. Ain¹ta¹hxai²hē¹la².

19 Nxa²ha¹te¹ Ba³ra³ba²sah³la² sa²kxai³lu²
a²kxā³nxa³tā² a²nū²a² su²lhā³ha²kxai³
Je³ru³sa³lē²thī³na² a²wa³kxēn³nū³ka³txa²
he¹li²nha²si¹nyhain¹jau³su² o²la³kxi²ha²kxai³
ain¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² ū³tī¹kxain¹ta¹hxai²hē¹la².

20 Nxa²ha¹te¹ Pi³la²jah³la² hi²sen³kxai³lu²
Je³su²jah³la² wxa²wa²sut1sxā³ sa²tā³xi²ju³ta²
ten³jau³su² āh¹ ī³ye³kxain¹ta¹hxāi²he¹la².

21 Ain¹tah¹lxa¹ yxo²xūn³txi³ ī³wa²lū³xain¹te³nah¹lxi¹:
— Hi³sa³ka³txa² ū³hēt1sxā³ ī³hxī²kī¹la²kxi²sxā³
ī³ya²lu¹tai¹nhē³li¹. Ū³hxī²kī¹hēt1txai¹nhē³li¹.
Nxe³nyhain¹to³ta¹hxai²hē¹la².

22 Nxa²ha¹te¹ Pi³la²jah³la² āh¹ ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:
— īh¹nxe³ta³ ko³nxe³ti³ kāi³ te²la¹xā³?
Ko³nxe³ti³ kāi³ha²kxai³ ī³ya²lut1si¹ha¹jau³nū³su²
hxī²ki³ye²nx2ti³xa³wi¹. Nxe³ha²kxai³
ī³wai¹txi²sā²na¹ka³tu³ wxa²wa²sut1sxā³
sa²tā³xi²si¹hai¹na¹tu¹wi¹. Ta¹hxai²hē¹la².

23 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² ī³hxī²kī¹la³kxi²si¹hain¹jau³xa²
yxo²xūn³txi³ e³jau³xai²na² ī³ye³sxā³
ā³na¹ti³he¹xain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la². Ai³na¹
Pi³la²jah³la² ye³ye³non¹ta¹hxai²hē¹la².

24 Ain¹ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² Je³su²jah³la²kxai³
su²lhā³si¹hain¹jau³su² Pi³la²jah³lai²na²
a²yxo²wān³txa² kwa³na³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

25 Nxe³ain¹kxa²yu³su² Ba³ra³ba²sah³la² a²nū²a²
 nū³ka³txa² he¹li²nha²si¹nyhain¹jau³su² a²nū²a²
 su²lhā³ha²kxai³ nxe³jah¹la² ū³tī¹kxain¹jah¹lai¹tā²
 wxa²wa²sut1sxā³ sa²tā³xi²si¹nyhain¹jau³xa²
 te³nain¹ta¹hxai²hē¹la². Je³su²jah³la²
 su²lhā³si¹nyhain¹jau³su² te³nai¹nha²kxai³ Pi³la²jah³la²
 hi²sen³kxai³lu² sa²yxo²we¹nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

Hi³sa³ka³txa² ū³hxi²kī¹la³kxain¹jau³su²

26 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² tē³sxā³
 a³li³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ain¹tā³a² Si³māu²ah³la²
 Si³re²ne²ko³xan¹jah¹la² ne³khau²hain¹ta¹hxai²hē¹la².
 Nxe³jah¹la² a²ha³lo²khai³xa² a³li³nū²la²
 Je³ru³sa³lē²thī³na² ū³wih¹te³lhxā³ ta¹hxai²hē¹la².
 A²nxe³jah¹la²kxai³ tū³ka³txai²na² hi²sen³kxai³lu²
 i³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Hi³sa³ka³txa²
 sa²tā³ka³la³kxi²hēt1so¹nha²si¹hain¹jau³su²
 kwa³na³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ha²kxai³
 Je³su²jah³la² yo³na² ū³hit1ai³ta¹hxai²hē¹la².

27 Nxa²ha¹te¹ tū¹ka³txa² ka³lxa¹tū³ka³txa³
 ū³hi¹txain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³te²a² txu¹ti³nāu³xa²
 ū³hi¹txain¹te²a² ū³ain²tai¹nha²kxai³ kāin²
 nān³kxain¹ta¹hxai²hē¹la².

28 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² ū²ain¹nū²la²
 sa²wa³ti³nha²sxā³ ū³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:
 — Nxe³jah³lxi³nxi¹. Je³ru³sa³lē²thī³na²
 a²wa³kxē³na³ka³lxi²nāu³syah¹lxi¹nxi¹. Txai²li²
 ū³nān³kxi²sah¹lxi³txa³hē¹ni¹. Yxān¹ta¹
 wxāi²na² wxā²wē³ha³lxa² wxā²nxūh¹
 ū³nān³kxi²nha¹jah³lxi³hē¹ni¹.

29 Ye³jen¹nāu³a² wxa²ha³lo²a²
 ko³ton³kxi²khaix1nx³nx2ti³tū¹xī¹. Nxe³tāu³a²
 e³kxain¹tu¹xī¹. Nxe³te³nah¹lxi¹: “Txuh¹hai²li² wē³sa³

Lukas 23:30

ccx

Lukas 23:35

txa²te²a² ka³li³hi² txu¹hai²li² wēh³ni²nxa³te²a²
ka³li³hi² txu¹hai²li² wē³sa² i³lxa³te²a² ka³li³hi²
nx³nx²tain¹tū¹xī¹.

30 Nx³hī¹na¹ wā³la³ka³txa³ e³kxain¹te³nah¹lx¹:
“Ū³tī¹kxi²sē¹li¹. A³hi²sxā³ ī³ya²lut1sē¹li¹.”
Nx³ain¹tu¹xī¹.

31 Ai¹nha²kxai³ ko³nxe³ti³ kāi³ū¹sain¹na³li¹.
Nx³kxa²yā¹nxe³kxa²ha³tih³xan²tu³ ko³nxe³ti³
kāi³wa³to²hi²nū¹nx²tain¹tu¹wi¹. Ta¹hxai²hē¹la².

32 Nx²ha¹te¹ in³txa² ko³nxe³ti³ kāi³sxā³
yxau²xai³jah¹la² ū³tī¹kxi²te²a² ha¹lin¹sxā³
su²lhā³si¹hain¹jau³su² ān³sa²so¹ain¹ta¹hxai²hē¹la².

33 Nx³ai¹nha²kxai³ wā³la³ka³txa²
txa²wā¹ne³ka³lo³kat3su² ta¹hxai²hē¹la². Nx³ka³txa²
ka³la³ain¹nū²la² Je³su²jah³la² tē³sxā³ hi³sa³ka³txa²
ī³hxi²kī¹wxe³ai¹nha²kxai³ in³txa² ko³nxe³ti³
kāi³sxā³ yxau²xai³jah¹la² ha¹lin¹te²a² hi³sa³ka³txa²
ī³hxi²kī¹wxe³ain¹ya³ha²kxai³ nx³ain¹ta¹hxai²hē¹la².
A²nxe³sxā³ wi³txā¹ka³txa² Je³su²jah³la²
ī³hxi²kī¹wxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

34 Nx²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² sa²kxai³lu²
Txa²wā¹sū³na² e³kxi²te³nah¹lx¹:

— Wī³na² nxe³txi¹. Ko³nxe³ti³ kāi³sain¹jut3su²
wi¹ko³nhai¹nxa³wi¹. Nx³ha²kxai³
ne³wā²na³txai¹nhē³li¹. Ta¹hxai²hē¹la².
Nx³nxa²ha¹te¹ so³ta²to² nū³ka³txa² txah³lxa³ki³a²
wxa²sa²tā³ain¹sān²sxā³ Je³su²jah³la² wā²la²ka³lo³a²
so¹kxi²sxā³ wxa²nūt3tain¹ta¹hxai²hē¹la².

35 Nx²ha¹te¹ a²nū²a²nāu³xa² ī²yxau²xai³ain¹tāu³a²
Ju³te²a² nū³ka³txa² a²si³yxau³ka³txa²
ī³wai³ka³si³xi²jau³su² ī³ye³kxain¹te³nah¹lx¹:

— A²nū²a² ā³xa² sa²hau³ko³tain¹to³tai¹ti²tu³wi¹.
Yxān¹ta¹ wā²nxūh¹sxā³ hxi²kan¹txi³

sa²hau³ko³nha²nxa³lho³li¹. Txa²wā¹sū³na²
 A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lot3jah¹lo²su²
 ke³la³te²kxai³ wā²nxūh¹sxā³ sa²hau³ko³nha²txai²li¹.
 Ain¹ta¹hxai²hē¹la².

36 Te²yā¹nxe³sxā³ so³ta²to² nū³ka³txa²
 yau³son³nū²la² ī³wai³ka³si³xi²sxā³ yain³txa³yau³xa²
 kxāh³yau³xa² ī³na²si¹jau³su² ū³hū¹ain¹ta¹hxai²hē¹la².

37 Nxe³sxā³ ī³ye³kxain¹te³nah¹lx¹:
 — Ju³te²a² nū³ka³txa² a²hxi²kan¹txa²
 si³yxau³kax3sin¹ke³la³te²kxai³ sa²hau³ko³nha¹sē¹li¹.
 Ain¹ta¹hxai²hē¹la².

38 Ai¹nha²kxai³ hi³a²ka³lo³a² wān³txa²
 ū³wha²li¹lhān²sxā³ a²ne³ta³lxo³ka³nāu³a¹
 ū³kū¹tain¹ta¹hxai²hē¹la². ū³wha²li¹lain¹jau³xa²sa¹:
 — Je³su²jah³lai²li² Ju³te²a² nū³ka³txa² a²hxi²kan¹ta²
 si³yxau³jah¹lai²la¹wi¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

39 Nxa²ha¹te¹ in³txa² ko³nxe³ti³
 kāi³sxā³ yxau²xai³jah¹la² ka³na³ka³na³te²a²
 ī³wai³ka³si³nūn³te³nah¹lx¹:
 — Wxāi²li² Txa²wā¹sū³na² A²hxi²kan¹ta²
 Si³yxau³tāu³lo³txa²jah¹lo²su² nxīn¹ke³la³te²kxai³
 sa²hau³ko³nha²sē¹li¹. Nhān¹kxai²nān²tu³
 jāx1sa¹nhūn³sī¹nhē³li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

40 Nxa²ha¹te¹ in³txa² ko³nxe³thin¹te²a² ā³xa²
 a²wān³txi³kxai³lu¹:
 — Txa²wā¹sū³na² o²nxā²nxa³ji¹wi¹? Jah¹la² yā¹nxe²
 ya³lu²nūn³nīn¹tu¹wi¹.

41 Nxe³sxā³ su²lhā³nē³lain¹ju³ta² wain³na³li¹.
 Yxān¹ta¹ Je³su²jah³lai²li² hai³txi³ ko³nxe³thin¹sxā³
 yxau²xai³jah¹lo²sxa³wi¹. Ta¹hxai²hē¹la².

42 Nxe³sxā³ āh¹ ī³ye³kxi²te³nah¹lx¹:

— Je³su²jah³lāi³. Í³ye³kxi¹nxa²ha¹tu¹wi¹.
 Kxā³ton³sxā³ a²nū²a² Txa²wā¹sū³na²
 A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tāu³lot3txa²tāu³a¹ wxāi²na²
 nxe³wā²sa²txa³hē¹li¹. Ta¹hxai²hē¹la².

— H¹na² Txa²wā¹sū³na² yxau³ju³ta² ī³na¹tu¹wi¹.
 Nxa¹kxai²nān²tu³ ā³sa²so¹nxa²ha¹tu¹wi¹.
 Ta¹hxai²hē¹la².

Je³su²jah³la² ya³lu²ju³ta² ī³yau¹ū³jau³su²

44 *Nxa²ha¹te¹* *ha³lo²a²* *whāi²na¹*
ka³nxa³hi²khai¹nxe³ta¹hxai²hē¹la². *A³lan²ta²*
ne³ka³ka³nhī¹nān¹te²tu³ *ā³ka³nxa³hi²ta¹hxai²hē¹la².*
Ā³ki³kan³tāu³a¹ so¹lxi³i³ha²te¹txi²ye²ta¹hxai²hē¹la².

45 Nxe³hī¹na¹ wā²la²ka³lo³a² au³ka³lo³a²
Txa²wā¹sū³na² sxi²ha² au³tan¹thī³na¹ yxo²tī¹ka³lo³a²
ã³ten²ti²sxã³ ã³yxo²hai²ta³lxi³ta¹hxai²hẽ¹la².
Ã³ka³lo³ha¹lo³ta³lxi³ta¹hxai²hẽ¹la².

46 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² kāin² ī³kaix1te³nah¹lx¹:
 — Wī³na² nxex3txi¹. Txa²yău³ka³txa²
 ū³hū¹nxa²ha¹wi¹. Ain¹jau³su² nxe³sxă³
 ya³lu²ta¹hxai²hē¹la².

47 Nx^a²ha¹te¹ so³ta²to²jah¹la² a²hxⁱ²kan¹jah¹la²
ju¹tai²na² i²te³nah¹lxⁱ¹:
— Jah¹lai²li² ya²la³tu³ wi¹lhin¹jah¹lo²su²te²nū³tā³li¹
Ta¹hxⁱ²hē¹ja²

48 Nx^e³ha²kxai³ a²nū²a²nāu³xa² kwa²
ten³sa²tā³ain¹te²nāu³xa² ya³lu²yain¹nxa²ha¹te¹
āin²ti³syā³ aui³txa² wa³li²yain¹ta¹hyai²hē¹la²

49 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na²
 a²sa³wi³ha³lx²kxai³lu² u²lx¹i³ yxau³sx³a
 ten³sa²t²ain¹ta¹hxai²h²e¹la². Ai¹nha²kxai³
 txu¹ti³n²ñu³xa² Ka³|j³le²a² ko³xa²

yxau²xai³lhī¹nān¹te²tū³ ā³si³tē³la³kxain¹ta¹hxai²hē¹la².
 A²nxe³te²nāu³xa² ten³sa²tā³ain¹nūn³ta¹hxai²hē¹la².

Je³su²jah³la² txah³lxa³kxē¹na² sa²nī³kxain¹jau³su²

50-51 Nxa²ha¹te¹ Jo³se²ah³la² A³ri³ma³te²a²thī³na²
 Ju³te²a²ko³xa² sxa³thī³su² ta¹hxai²hē¹la².
 A²nxe³thī¹nān¹jah¹la² yxau³sxā³
 ī²nūn³ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³jah¹la² wi¹lhin¹jah¹lo²su²
 ta¹hxai²hē¹la². Txa²wā¹sū³na² A²hxi²kan¹ta²
 Si³yxau³tāu³lo³ju³ta³nū³su² wah³nxe³ta¹hxai²hē¹la².
 A²nxe³jah¹la²kxai³lu² Je³su²jah³la² su²lhā³ain¹ju³ta²
 ten³ta¹hxai²nxa³hē¹la². Ju³te²a² a²hxi²kan¹jah³lo²su²
 kxan²ti³ten³ta¹hxai²nxa³hē¹la².

52 A²nxe³jah¹lai²na² sa²kxai³lu² Pi³la²jah³la²
 ā³ti³ta¹hxai²hē¹la². Je³su²jah³la²nū²a² ya³lu²ta²nū²a²
 sa²nī³kxi²si¹jau³su² ī³wā³txi³ta¹hxai²hē¹la².

53 Nxa²ha¹te¹ wi¹lī³wa²lū³xi²nxa²ha¹te¹
 Jo³se²ah³la²kxai³lu² hi³sa³ka³txin³ti³
 sa²sai¹kxā¹kxain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxē³nū²la²
 wā²la²ka³lo³a² līn²yo²ka³lo³a² wi¹ka³lo³a²
 sa²wa³lāu²kxi²nū²la² txah³lxa³kxē¹na² sa²so¹sxā³
 ū³whi¹sxā³ ū³ti¹kxa²wih¹ta¹hxai²hē¹la². Nxē³tē³na²
 kwā³kxa² tah²hēn³su² ta¹hxai²hē¹la².

54-56 Nxa²ha¹te¹ txu¹ti³nāu³xa²
 Ka³li³le²an¹ta¹ka³lxu³nāu³xa² a²sa³wi³ha³lxi³su²
 ha²kxai³ Jo³se²ah³la²kxai³ ā³si³tē³kxi²nū²la²
 txah³lxa³kxē¹na² ī²ha²kxai³ Je³su²jah³la²
 ū³whih¹wxe³je³na² ī²ain¹ta¹hxai²hē¹la². ī²ain¹nū²la²
 ā³ya³wa²lain¹ta¹hxai²hē¹la². Hā²wxān³txa³
 a²nū²a² ya³lu²te²a² wxa²tō¹la³kxi²jau³nū³a²
 hau³ko³tain¹ta¹hxai²hē¹la³, txu¹ti³nāu³xa²sa³.
 Nxai¹nha²kxai³ ka³nxa³ha²ta² Ju³te²a² nū³ka³txa²
 a²sa²ba³to³ nxe³nha²kxai³ Txa²wā¹sū³na²

ū³wha²li¹txā³nxa² wet¹si¹nyhain¹jau³su² hāi¹sxā³
ī³ye¹nxi²sxā³ yxau³ain¹ta¹hxai²hē¹la².

24

Je³su²jah³la² ka³te³su² ī³sa²yxau³si¹jau³su²

*¹ Nxa²ha¹te¹ to³mīn²ko³ nxe³hī¹na²
ī³yū¹li²nxa³ta³lxa¹ txu¹ti³nāu³xa² sa²kxai³la¹
a²jā¹nxe² wā³lain¹ta¹hxai²hē¹la². ī³yau³xa²
a²nū²a² ya³lu²te²a² wxa²to¹la³kxi²jau³xa² tē³sxā³
wa³lain¹ta¹hxai²hē¹la².*

*² Nxa²ha¹te¹ kwā³kxē¹na²kxai³lu²
txah³lxa³ka³lo³a² kāin²ka³lo³a² tē³sxā³
ūh³xyo²ti¹ain¹ta¹hxai²hē¹la². Nxe³kxan²ta²
txu¹ti³nāu³xa²kxai³lu² wā³lain¹tāu³a¹
kwā³kxē¹na²kxai³lu² a²ne³hē³txa¹
sa²yxo²than²nha²sxā³ yxau³ye³ta¹hxai²hē¹la².
A²nxe³tē³na² ān³ti³tāu³a² ī²te³na¹
sa²yxo²than²nha²sxā³ yxau³ye²ta¹hxai²hē¹la².*

*³ Nxe³ain¹nū²la² yxo²than²nha²sxā³
yxau³ye²ha²kxai³ ā³wi¹hain¹ta¹hxai²hē¹la².
Nxe³ka³tu³ a²nū²la³ Je³su²jah³la²
Txa²wā¹hxī²kan¹jah¹lai²na² a²nū²la³
yū³ne¹yhe²yhain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la².*

*⁴ Nxa²ha¹te¹ ī²ai¹nxa³ha²kxai³ e³lain¹te³nah¹lxī¹:
— īh¹nxe³te²sin²ta²ku². Kī³nhī¹. Ain¹tāu³a² in³txa²
ha¹li¹ ī³ha¹txi²nyhain¹ta¹hxai²hē¹la². A²nxe³te²a²
a²wā²la³ka³lo³a² ha³te¹tha²kxai³ hxi²kan¹txi³
ī²nxūn³kxi²nyhain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la².*

*⁵ Txu¹ti³nāu³xa² ju¹ta² ī²sxā³
o²nha²sxā³ ī³ye³āu²la²to³tha²kxai³ ī²sxā³
sa²kxu²thu¹nha²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³ain¹ti³kxai³lu²
in³txi³nāu³xa² a²wān³txi³kxai³lu¹:*

— īh¹nxe³kxa²yān³ti³tā³ txah³lxē¹na² a²nū²a²
ya³lu²te²a² sa²nī³kxain¹tē³na² nū²kxah¹lxin¹thi²ni¹?

6 Hī¹nai²li² a²nū²a² yū²nxa³xī¹. Ka³teñ³su²
ī³sa²yxau³xi²na²ni¹. A³li³xi²na²ni¹.
Nxe³ju³kxai³lu² kxā³nxai³tā² Ka³li³le²a²ko³xa²
yxau³hī¹nai³tā¹jau³xa² nxe³hī¹nai³tā²
ne³ka²kxah¹lxan³sai¹ni¹? Nxe³wā²nxa²lxin¹ji¹?

7 Nxe³jau³xa²sa¹: “Ko³nxe³thin¹tū³kā³txa²
hi²sen³kxai³lu² sa²so¹sain¹nū²la² hi³sa³ka³txa²
ī³hxī²kī¹la³kxi²sain¹sxā³ ī³ya²lut1sain¹tu¹wi¹.
Nxe³sain¹kxa²ha³tā³nxān²tu³ ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹
a³lan²ni²sxā³ ka³teñ³su² ī³sa²yxau³xi²na¹tu¹wi¹.
Nxe³jau³xai³tā² ain³kxi²yah³lxin¹tai¹ti²tu¹ni¹.
Nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

8-9 Ain¹nxa²ha¹te¹ txu¹ti³nāu³xā² wān³txa²
tī³yau³xai³tā² sa²wa²lho¹xain¹ta¹hxai²hē¹la².
Sa²wa²lho¹xain¹sxā³ ī³xain¹ka³tu³ a²sa³wi³ha³lxā²
hxī²ka² hxān³sxā³ ka³na³ka³nat3sxā³
wa²sa²so¹xi²nūn³ka³tu³ nxe³tū³kā³txa²
a²sa³wi³ha³lxā² hāi¹nxe³ti³xa¹ nxe³jau³xai²na²
yxo²ha³kxa¹ ī³hen³txain¹ta¹hxai²hē¹la².

10 A²nxe³txu¹txi³nāu³xa² ī³lxi²nyhain¹tū³kā³txa²sa¹:
Ma³ri²a² Ma³ta³lē²na³ka³lxā² nxe³ha²kxai³
Jo³ā²na³ka³lxā² nxe³ha²kxai³ Ma³ri²a³ka³lxā²
nxe³ha²kxai³ a²nxe³ta¹ka³lxai²na³ Ti³a²kah³la²
a²hā³ka³nū²la³ta¹hxai²hē¹la². Ai¹nha²kxai³
txu¹ti³nāu³xa² ka³lxā¹txi³ a³li³ain¹nū²la²
a²sa³wi³ha³lxī³nū³ka³txa² ī³ha¹txi²sxā³
nxe³jau³xai²na² ī³hen³txi³nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

11 Nxe³nyhain¹tah¹lxā¹ a²sa³wi³ha³lxi³nū³ka³txa²
jau³jau¹xai²na² hai³txi³ yxo²ī²nyhain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la³:
— Toh³li³ta² wān³txai²la¹wi¹. Nxe²e³lain¹ta¹hxai²hē¹la².

12 Nxa²ha¹te¹ jau³jau¹xai²na² ain³kxi²nū²la²
Pe²jah³la² ī³sa²yxau²ā³ka³tū³ Je³su²jah³la²
kwā³kxē¹na² txah³lxē¹nān²ta³ ā³nih³nū²la²
ā³ku²thu²kxa¹sxā³ ā³wih¹ta¹hxai²hē¹la². Ā³wih¹nū²la²
wā²la²ka³lo³a² Je³su²jah³la² ī³kxain¹ka³lo³a² so¹lxi³
sxa³ne²yhe²ta¹hxai²hē¹la². Yxān¹ta¹ Je³su²jah³la²
yū³ne¹yhe²ta¹hxai²nxa³hē¹la². Nxe³sxā³ a³li³sxā³
ī³xi²tāu³a²:
— īh¹nxe³te²sin²sun²kū¹. Nxe²
e³nha²ta¹hxai²hē¹la².

E³ma³u²thī³nān¹tīh³na² ai³ya³tīh³nān¹jau³su²

13 Nxa²ha¹te¹ sūn²ta³txai²na² a²sa³wi³ha³lxa²
ha¹lin¹te²a² Je³ru³sa³lē²thī³na² a³li³nū²la²
E³ma³u²thī³na² ai³ya³ta¹hxai²hē¹la². Nxe³thī³na²
10 ki³lo²me³tro³ nxe²u²lxi³ye²ta¹hxai²nxa³hē¹la².

14 Nxe³ya³tī³kxai³lu² Je³su²jah³la² ya³lu²ju³ta²
e³kxi²nha²ta¹hxai²hē¹la².

15 Nxe³yah³nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la²
ī³hi¹tai³lhxā³ a²tīh³na² ai³le²tīh³na²
ī³ha¹txi²ya³ta¹hxai²hē¹la². ī³ha¹txi²sxā³
ā³sa²so¹ā³ya³ka³tū³ ai³yah³lxi³ta¹hxai²hē¹la².

16 Yxān¹ta¹ ko³nyhain¹ta¹hxai²nxa³hē¹la².

17 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:
— Ai³ya³hin¹tāu³a² īh¹nxe³jau³ta³
wā³wā³nx2ti³jau³ta³ e³la³hin¹thi²li¹? Ta¹hxai²hē¹la².

18 Nxa²ha¹te¹ ā³yit1txā²ha¹te¹ Kle³o²pah³la²
āin²ta³kxi²nha²sxā³ e³kxi²te³nah¹lxi¹:
— Je³ru³sa³lē²thī³na² ha³la³ka³lxa³lo³nīn¹kxan²ti³
jau¹xai²na² ā³ne³wxe³nxa²nxa³ta³lu¹wi¹.
Ta¹hxai²hē¹la².

19 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— īh¹nxe³jaut3tān³te²la¹xā³? Ta¹hxai²hē¹la².
 Nxa²ha¹te¹ ī³wa²lū³xi²ya³ti³an¹jau³kxai³lu¹:

— Je³su²jah³la² Na³sa³re²thī³nān¹jah¹lo²su¹.
 Nxē³jah¹lai²li² Txa²wā¹sū³na² wān³txa²
 hen³txi³jah¹lo²su¹. Ain¹ta¹hē¹li¹.
 Ai¹nha²kxai³ hxi²kan¹nē³lxa³ju³ta² kān²
 o²la³kxi²sain¹sīn¹na²hē³li¹. Nxē³ju³tai²na²
 Txa²wā¹sū³na² wān³txa² wain³txi³
 sa²yxo²we¹jah¹lo²su² ye²ta¹hē¹li¹.

20 Nxē³to³ta¹ wā³nxīn¹ta² si³yxau³tū³kā³txi³su²
 te²nāu³xa² txa²wā¹hxi²kan¹ti³su² te²nāu³xa²
 ain¹sxā³ ī³ya²lut1si¹jau³su² ī³yī¹li²hain¹ta¹hē¹li¹. Nx-
 ain¹ju³tan¹te²kxa³yā³lhu² hxi²kī¹la³kxain¹ta¹hē¹li¹.

21 Nxē³kxan²ti³ Txa²wā¹sū³na²
 A²hxi²kan¹jah¹lai²li² I³sa³e² nū³kā³txa²
 wxa²wa²su¹tū¹nhē³jah¹lo²su² te²ji¹xā¹. Nha¹jau³su²
 nxe³sā²nha¹kxa²yu³su² ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹
 a³la²ni²te²jai¹tu³wi¹.

22 Jā¹nxe³kxa²yu³su² ī³yū¹li²nxa³tā³lxa¹
 txu¹ti³nāu³xa² kwā³kxē¹na² ai³ain¹tāu³a²
 ī³wā³wā³ta³kxi²sa²sī¹nhē¹li¹.

23 Je³su²jah³lo²la³ hai³txi³ ī²ain¹ta¹hxa³hē²li¹.
 Hā²wxān³txa³ ī³xain¹nū²la² e³kxi²sain¹te³nah¹lx¹:
 “Hxi²sxā³nho³jut3sū³ju³ta² ī²sī¹na¹hē³li¹.
 Nxe³ju³tai²na² oh³xan¹jah¹la²nāu³xa²
 ī³hen³txi³sain¹sīn¹te³nah¹lx¹: ‘Je³su²jah³la²
 ka³ten³su² yxau²na³ni¹; Nxe³sain¹sīn¹na²hē³li¹.’
 Nyhain¹ta¹hē¹li¹. Nxe³jau³xai²na²

on²txi³khai¹sa²sī¹nhē²li¹.

24 Jā¹nxe³ha²kxai³la¹ txa²wā¹nū³kā³txa²
 ka³na³ki² sa²nī³kxi²tē³na² ī³nxai³nū²la²
 ī³hen³txi³sain¹sī¹kxa²yā¹nxe³jut3su² ī²ain¹ta¹hē²li¹.

Nxe³ta¹ Je³su²jah³lo²la³ hai³txi³ ī²ain¹ta¹hx³hē²li¹.
Nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

25 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³lai²na² wān³txi³kxai³lu¹:

— Wxāi²na² ā³ne³to³ti³he¹nxe³nx²ti³xa³wi¹.
Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ī³hen³txi³nū³ka³txa²
e³ain¹jau³xai³tā² wa³su¹txi³ ā³ne³wxe³yah²lxa³lx¹.

26 Nxe³jau³xai³tā² ī³ye³kxū¹ain¹te³nah¹lx¹:
“Txa²wā¹sū³na² A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tā³lo³jah¹la²
ju¹tai²na² ha³kxa¹ ye³khāuh³lxa³ti³sain¹tu¹wi¹.
Nxe³sxā³ ī³su²lhā³ain¹sān²ka³tu³ hā²wxān³txa³
ka³ten³su² ī³sa²yxau³xi²tu¹wi¹. Nxe³te²kxa³kxa¹
kāin² wxi²kin³ton³tu¹wi¹. Nxe³jau³su²
ī³ye³kxū¹nē³lain¹ta¹hxai²hē¹li¹. Nxe³ta¹hxai²hē¹la².

27 Nxe³nū²la² ū³wha²li¹txā³nxa² tē³nū²la²
Moi³se²ah³lu¹tai²na² ū³wha²li¹jau³xa² a²yxo²ha³kxa¹
Txa²wā¹sū³na² wān³txa² ī³hen³txi³nū²ka³txu¹tai²na²
wān³txa² ū³wha²li¹jau³xa² a²yxo²ha³kxa¹
nxe³jau³su² tē³nū²la² Je³su²jah³la² su²lhā³ain¹ju³ta²
ī³yau¹ū¹nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

28 Nxa²ha¹te¹ E³ma³u²thī³na² yāu³son³nxa²ha¹te¹
ā³wa²to¹te³lhxā³ ta¹hxai²hē¹la².

29 Yxān¹ta¹ ā³yit1tū²la² e³kxain¹te³nah¹lx¹:

— Txa²sxi²ha² sxa³sxā³ āu³xi²sē¹li¹.
Ka³nxah³hi²nē³te³na³li¹. Ain¹ta¹hxai²hē¹la².
Nxe³jau³su²ha²kxai³sxi²ha² ā³wi¹yhah³lxi³ta¹hxai²hē¹la².

30 Nxa²ha¹te¹ ā³wi¹nhū²la² ī³yain³te³lhxā³
ā³wxe³ain¹nū²la² yain³tū³xa² hxi²tē³nha²nū²la²
Txa²wā¹sū³na² ī³wi¹lxon³kxi²ki³jau³su²
ī³ye³kxi²ta¹hxai²hē¹la². Hā²wxān³txa³ yain³tū³xa²
ha³la³tāu²lxū¹ta¹hxai²hē¹la².

31 Nxe³ju³tai²na² ī²ai¹nhī¹na¹ ā³ye³wxe³ain¹ta¹hxai²hē¹la².
 Ain¹ta¹ ā³ye³wxe³ai¹nhī¹na¹ wā³sā² yx-
 ain¹ta¹hxai²hē¹la².

32 Nxa²ha¹te¹ e³kxi²nyha¹te³nah¹lxi¹:
 — Wān³txa² ī³yau¹ū³nē³lhī¹na¹ ī³xi²ki³tāu³a²
 txa²wā¹ē¹nāu³ai²na² ka³lih³khaix1nē³lhē²li¹.
 Ta¹hxai²hē¹la².

33 Nxa²ha¹te¹ wa³su¹txi³ ī³sa²yxau³nū²la²
 Je³ru³sa³lē²thī³na² wa³lain¹ta¹hxai²hē¹la².
 Nxe³tāu³a² a²sa³wi³ha³lxa² hxi²ka² hxan³sxā³
 ka³na³ka³nat3sxā³ wa²sa²so¹xi²nūn³ka³tu³
 nxe³nū³ka³txi³su² te²a² a²sa³wi³ha³lxa² ka³lxa¹txi³
 nū¹nain¹ta¹hxai²hē¹la².

34 Nxain¹sxā³ ī³ye³kxain¹te³nah¹lxi¹:
 — Ya²la³tu³ Txa²wā¹hxi²kan¹jah¹la²
 ka³te³nai²la¹wi¹, Si³māu²ah³la² ī²ye²ha²kxai³lu¹.
 Ain¹ta¹hxai²hē¹la².

35 Nxa²ha¹te¹ ī³ye³kxi²ya³te³nah¹lxi¹:
 — ī³xi²nha¹tāu³a² Txa²wā¹sū³na² wān³txa²
 yxo²ha³kxa¹ ī³hau³ko³tūh¹sa²sīn¹na²li¹. Nxe³ha²kxai³
 sxi²ha² wi³xi²sī¹na¹ka³tu³ hā²wxān³txa³ yain³tū³xa²
 wxa²nxū²xai³sa²sī¹nhī¹na¹ ā³ye³wxe³sa²sī¹nhē²li¹.
 Sī¹na¹jut3su² Je³su²jah³la² ka³te³ti³ yxau²na³li¹.
 Ye¹nx2ta¹wi¹. Ta¹hxai²hē¹la².

Je³su²jah³la² a²sa³wi³ha³lxa² ā³yū¹txi²jau³su²
36 Nxa²ha¹te¹ ī³hen³txain¹ti³kxai³lu² Je³su²jah³la²
 hi²sen³kxai³lu² a²sa³wi³ha³lxa² a²nxū²kwāi³wi³tāu³a²
 wxā³sxā³ ā³yū²txi²ta¹hxai²hē¹la². Nxe³sxā³
 ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:
 — Yuh³lxah³lxi³txa³hē¹li¹. Wi¹lxo³kxix1jah³lxi³hē¹li¹.
 Ta¹hxai²hē¹la².
37 Yxān¹ta¹on²tai¹nha²kxai³ nxe²e³kxain¹te³nah¹lxi¹:
 — A²yāu³ka³txi³su² ji¹xā¹. Nyhain¹ta¹hxai²hē¹la².

38 Nxa²ha¹te¹ Je³su²jah³la² ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:
 — īh¹nxe³ka²yān³ti³tā³ ī³wā³wā³ta³kxi²nha²sxā³
 on²txi³nx2ta¹ji¹wi¹?

39 Txa²hxī²ka² ī² txa²yū³kxa² ī² nxe³sah¹lxi³hē¹li¹.
 Wxa²wxai³sain³sah¹lxin¹kxai²nān²tū³
 yxo²ī²syah¹lxin¹tu¹wi¹. Txai²li²
 a²yāu³ka³txi³sin²nxā³wi¹. Yxān¹ta¹ a²nū²khai³sa¹wi¹.
 Nxe³ju³tai²na² a²yāu³ka³txa² hai³txi³ a²sīn³ta³
 yū²nxā³ha²kxai³ hai³txi³ a²su³la³ yū²nxā³ha²kxai³
 nxe³te²jai¹tu³wi¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hē¹la².

40 Nxe³nū²la² a²hxī²ka² wā²nā³ū¹hi²
 a²yū³kxa² wā²nā³ū¹hi² nxe³sxā³
 wā²nā³ū¹ta³kxi²nha²ta¹hxai²hē¹la².

41 Nxe³ta¹ ka³lih³khaix1ain¹kxan²ti³ hai³txi³
 yxo²ī²ain¹ta¹hxai²nxā³hē¹la². Nxa²ha¹te¹ āh¹
 ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:

— Yain³txa² ū³hū¹sah¹lxi³hē¹li¹. ī³yain³te³la¹wi¹.
 Ta¹hxai²hē¹la².

42 Nxe³nū²la² aī³na² hī³nha²te²a²
 ū³hū¹ain¹ta¹hxai²hē¹la².

43 Ai¹nha²kxai³ wxa²nhī²yain¹ta¹hxai²hē¹la².

44 Nxa²ha¹te¹ āh¹ ī³ye³kxi²te³nah¹lxi¹:
 — Nxe³na¹ju³tai²li² ī³yau¹ū³nx2ta¹tai¹tu³wi¹.
 Txa²wā¹sū³na² ha³tēh³nxā³nxa² yxo²ha³kxa¹
 ya²la³tū³tai¹tu³wi¹. Moi³se²ah³lu¹tai²na²
 wān³txa² ya²la³tū³ti² Txa²wā¹sū³na²
 wān³txa² ī³hen³txi³tū³ka³txu¹tai²na² wān³txa²
 ya²la³tū³ti² Ta³vi²yah³lu¹tai²na² wān³txa²
 ya²la³tū³ti² nxe³tai¹tu³wi¹. Sa²yxo²we¹nha²sxā³
 kāi³ta³lun²na¹hē³li¹. Je³su²jah³la² ta¹hxai²hē¹la².

45 Nxe³te³na¹ Txa²wā¹sū³na² ha³tēh³nxā³nxai³tā²
 ī³la³kxi²ti³hi¹tain¹ta¹hxai²hē¹la².

46 — Jā¹nxe³sxā³ Txa²wā¹sū³na² ha³tēh³nxā³nxa²
 ī³yau¹ū³sa²jau³su² nxe³te³nah¹lxi¹: “Txa²wā¹sū³na²
 A²hxi²kan¹ta² Si³yxau³tā³lo³jah¹la² kāī²
 ye³khāuh³lxa³ti³sān²nū²la² ya³lu²tu¹wi¹. Yxān¹ta¹
 ye³ha¹li¹ ka³na³ki¹ a³lan²ni²sxā³ ka³ten³su²
 ī³sa²yxau³xi²tu¹wi¹.” Txa²wā¹sū³na² ha³tēh³nxā³nxa²
 nxe³ta¹hxai²hē¹li¹.

47 Nxe³ju³tan¹te²kxa³ya³lhu² a²nū²a² kō³nxe³ti³
 kāī³sxā³ yxau²xai³ju³ta² ī³āin²ta³kxi²nha²sxā³
 Je³su²jah³la² yxo²ī³ain¹kxai²nān²tu³ kō³nxe³ti³
 kāī³ain¹kxa² yo³ha² ā³wa²su¹ti³hi¹tu¹wi¹.
 Nxe³jau³xai²na² Je³ru³sa³lē²thī³na²
 ī³hen³txi² ā³si³wxe³ka³tu³ hu³ a²nū²a²
 nū³ka³txa² ka³lxa¹txi³nāu³xa² yxo²ha³kxa¹
 ī³hen³txi³txain¹yah³lxi³hē¹li¹.

48 Nxe³jau³jau¹xai²na² wān³txa² tī³yau³xu¹tai²na²
 ī³ye³kxū¹jau³xu¹tai²nān²tu³ Txai²na² sa²kxai³lu²
 sa²yxo²we¹nha²sxā³ kāī³ta³lu²na¹tai¹ti²tu³wi¹.
 Nxe³ju³tai²na² ā³ye³yxo²nū¹kxa² nū³ka³txi³su²
 yah³lxi¹lxi¹.

49 Nxe³yah³lxi¹nha²kxai³ ye³jen¹na² Txa²wā¹sū³na²
 Yāu³ka³jxah¹la² ī³sa²si¹hā³ūh¹nx2ta¹tu¹wi¹.
 Nxe³ju³ta² Txa²wā¹wī³na² ī³ye³kxū¹nx2ti³tai¹ti²tu³wi¹.
 Jā¹nxe³ha²kxai³ Je³ru³sa³lē²thī³na² wah³nxe²
 yxau³jah¹lxi³sā²nhē³li¹. Sū³na² Yāu³ka³txa²
 ā³ka³nxa² wxā³sxā³ ā³si³tē³kxj¹nx2ti³hī¹na¹
 ī³hxi²ka¹ti³hi¹txa²ti³tu¹wi¹. Nxe³ye¹nx2ta¹wi¹.
 Je³su²jah³lo²kxai³ nxe³ta¹hxai²hē¹la².

Je³su²jah³la² oh³nāu³a² wxa²ka³la³ye²jau³su²

50 ī³ye³ta³lun²nū²la² a²sa³wi³ha³lxa² ā³sa²so¹nū²la²
 Je³ru³sa³lē²thī³na² a³li³ain¹ta¹hxai²hē¹la². A³li³nū²la²

Be³tān²ya³thī³na² ai³ain¹ta¹hxai²hē¹la². Ain¹ka³tu³
 ā³yit1tū²la² a²hxi²ka³la¹nha²ta²hxai²hē¹la². Nxe³sxā³
 wān³txa² wi¹lhin¹ti³hit1jau³su² a²sa³wi³ha³lxa²
 ne³nxē³na² ī³ye³kxi²ta¹hxai²hē¹la².

51 Nxe² ī³ye³kxi²tāu³a² ā³waix3sxā³ oh³xa²
 ka³la³xi²ye²ta¹hxai²hē¹la².

52 Nxa²ha¹te¹ a²sa³wi³ha³lxi³nāu³xu¹ta²kxai³lu²
 Txa²wā¹sū³na² sa²nēn¹kxi²jau³su²
 e³kxain¹nū²la² Je³ru³sa³lē²thī³na² ka³lh³kxi²sxā³
 ā³wā³lain¹ta¹hxai²hē¹la².

53 Nxain¹ka³tu³ Txa²wā¹sū³na²
 sxi²ha² ā³wih¹to³hain¹sxā³ Txa²wā¹sū³na²
 sa²nēn¹kxi²to³hain¹ta¹hxai²hē¹la².

Txa²wã¹sũ³na² Wãn³txa²
New Testament in Nambikuára, Southern
(BR:nab:Nambikuára, Southern)

copyright © 2012 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Nambikuára, Southern

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Nambikuára, Southern [nab], Brazil

Copyright Information

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Nambikuára, Southern

© 2012, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022
5198f7a7-ab9d-5d69-b112-d94960f81d2a